

IMDi
Integrerings- og
mangfoldsdirektoratet

Hvordan går det med integreringen i Norge?

Indikatorer, status og utviklingstrekk i 2025

2025

IMDi

Integrerings- og
mangfoldsdirektoratet

Hvordan går det med integreringen i Norge?

Indikatorer, status og utviklingstrekk i 2025

INTEGRERINGS- OG MANGFOLDSDIREKTORATET (IMDi)

Postadresse (IMDi):

Postboks 672
8508 Narvik

Besøksadresse (IMDi):

Tollbugata 20
0152 Oslo

Sentralbord (IMDi):

241 68 800

Utgitt: 21.08.2025

Oppslag: 150

ISBN:

978-82-8246-192-4 (trykt)

978-82-8246-193-1 (pdf)

Forfattere og bidragsytere:

Katrine Bakke Lossius

Anniken Lund

Konstantinos Skenteris

Omslagsdesign og infografikk:

Lusine Mkrtchyan

Forsidebilde:

Kristine Lindebo

Forord

IMDi indikatorrapport gir et oversiktsbilde av hvordan det går med innvandrerne og deres norskfødte barn, og hvordan dette utvikler seg over tid. En vellykket integrering er avgjørende for hvordan det går med Norge, både sosialt og økonomisk.

Årets utgave av indikatorrapporten er den sjette rapporten i rekken. Formålet med rapporten er å sammenstille den nyeste tilgjengelige kunnskapen om integrering på ulike samfunnsområder – som arbeidsliv, utdanning og levekår, samt politisk og sosial deltakelse. Dette kunnskapsgrunnlaget bidrar til en mer målrettet politikk, mer effektive virkemidler og et mer faktabasert offentlig ordskifte om innvandrere og integrering.

Årets rapport viser at innvandrere i mindre grad enn befolkningen for øvrig fullfører videregående opplæring, deltar i høyere utdanning og er sysselsatte. Videre opplever personer med innvandrerbakgrunn oftere økonomiske vansker og dårlige levekår. Innvandrere deltar også i noe mindre grad i organiserte aktiviteter og frivillighet.

Hvordan det går med barn av innvandrere, har blitt beskrevet som lakmustesten på integrering. Rapporten viser at det er små forskjeller mellom norskfødte med innvandrerforeldre og befolkningen for øvrig på indikatorer som skoleresultater og deltakelse i arbeid, og det er høy grad av sosial mobilitet i denne gruppen. Dette gjelder spesielt kvinner med innvandrerforeldre som i stor grad både tar høyere utdanning og deltar i arbeidslivet. Samtidig føler norskfødte med innvandrerforeldre seg i større grad integrert enn akseptert som den de er i det norske samfunnet. Barn av innvandrere rapporterer også om mer diskriminering enn de som selv har innvandret.

Vellykket integrering er avhengig av en god dialog mellom mange aktører – både statlige, kommunale, frivillige og private. IMDi håper at årets rapport vil bidra til å styrke kunnskapen og samarbeidet mellom alle involverte parter, slik at alle får like muligheter, rettigheter og plikter i et mangfoldig samfunn.

Libe Rieber-Mohn

Direktør, IMDi

Sammendrag

Befolkningen med innvandrerbakgrunn i Norge

Det har vært en stor endring i befolkningssammensetningen i Norge de siste 50–60 årene: I 1970 utgjorde innvandrere kun 1,5 prosent av befolkningen, mens ved inngangen til 2025 utgjorde innvandrere 17,3 prosent, og norskfødte med innvandrerforeldre 4,1 prosent, av befolkningen i Norge.

Innvandrere er en mangfoldig gruppe. Halvparten av innvandrere i Norge kommer fra europeiske land, én av tre er fra land i Asia, og elleve prosent kommer fra land i Afrika. En relativt liten andel på i underkant av fem prosent kommer fra land i Nord-, Mellom- og Sør-Amerika, samt Oseania. Innvandrere kommer til Norge av ulike grunner. Noen kommer for å jobbe, studere eller gjenforenes med familie, og andre er på flukt fra for eksempel krig eller en humanitær krise.

Hvordan går det med integreringen av innvandrere og deres norskfødte barn?

Det er betydelig variasjon i utfall på integreringsindikatorene innad i innvandrerbefolkningen. Utfallene på indikatorene varierer etter landbakgrunn, botid, generasjon eller utdanningsnivå. For eksempel kommer kvinner med fluktbakgrunn og kort botid i Norge dårligere ut enn andre grupper på en rekke indikatorer. Norskfødte med innvandrerforeldre, og særlig jenter, kommer bedre ut enn jevnaldrende innvandrere på flere områder.

Stadig flere barn og unge med innvandrerbakgrunn deltar i **utdanning og kvalifisering**. Sammenlignet med 2015, er det flere som går i barnehage, fullfører videregående opplæring og tar høyere utdanning. Samtidig ser vi fortsatt forskjeller på utdanningsindikatorene mellom personer med innvandrerbakgrunn og den øvrige befolkningen. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre får i snitt lavere karakterer i grunnskolen enn befolkningen for øvrig. Norskfødte med innvandrerforeldre tar i større grad høyere utdanning enn den øvrige befolkningen – og det er høy sosial mobilitet i denne gruppen. Innvandrer gutter fullfører imidlertid videregående opplæring i lavere grad enn både innvandrerjenter og befolkningen uten innvandrerbakgrunn, selv om fullføringsandelen har økt betraktelig siden 2015. Det er en høyere andel unge innvandrere som faller utenfor arbeid, utdanning eller arbeidsrettede tiltak enn blant jevnaldrende ungdom uten innvandrerbakgrunn. Denne forskjellen har holdt seg relativt stabil over tid.

Innvandrere er sjeldnere i **arbeid** enn den øvrige befolkningen, men siden 2015 har sysselsettingen økt noe mer blant innvandrere enn i den øvrige befolkningen. Dette har redusert forskjellene mellom disse to gruppene fra 14 prosentpoeng i 2015 til 12 prosentpoeng i 2024. Samtidig ser vi siden 2021 en kraftig nedgang i arbeidsdeltakelse blant innvandrere med botid under fire år. Dette kan forklares med rekordhøye ankomster av flyktninger fra Ukraina – hvor en stor andel fortsatt deltar i introduksjonsprogrammet for nyankomne innvandrere. Arbeidsledigheten blant innvandrere er over fire ganger så høy som i den øvrige befolkningen,

men forskjellene er redusert siden pandemiåret 2020. Norskfødte med innvandrerforeldre er oftere i jobb enn jevnaldrende innvandrere, men har lavere sysselsettingsnivå enn befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Forskjellene i sysselsetting mellom norskfødte med innvandrerforeldre og øvrig befolkning har imidlertid blitt redusert med fem prosentpoeng siden 2015.

Innvandrere opplever oftere utfordringer med **økonomi og levekår** enn den øvrige befolkningen. Innvandrere har i snitt lavere medianinntekt og er overrepresentert blant personer i vedvarende lavinntekt. 27 prosent av innvandrere lever i vedvarende lavinntekt, mot syv prosent i øvrig befolkning. Andel barn med innvandrerbakgrunn i vedvarende lavinntekt har gått ned de siste årene, og dette kan mest sannsynlig forklares med lav innvandring som følge av pandemi og nedstengning. Med store flyktningankomster fra Ukraina er det usikkert om denne positive utviklingen vil vedvare.

Innvandrere i Norge har i snitt lavere dødelighet og høyere forventet levealder enn befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Helsen til innvandrere forverres imidlertid med botid i Norge. Det vil si at jo lengre innvandrerne har bodd i landet, jo likere blir helsetilstanden befolkningen for øvrig. Innvandrere, norskfødte med innvandrerforeldre og den øvrige befolkningen vurderer sin livskvalitet og helse som omtrent like god, men innvandrere opplever i større grad psykiske helseplager.

Både innvandrere og deres barn har lavere **politisk deltakelse** enn øvrig befolkning. Blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre er det en betraktelig lavere andel enn i befolkningen for øvrig som benytter stemmeretten. Denne lave andelen har vært relativt stabil, både over tid og mellom generasjoner. Dette gjelder både ved stortingsvalg og ved kommunestyre- og fylkestingsvalg. Ved stortingsvalget i 2021 stemte 80 prosent av befolkningen uten innvandrerbakgrunn, 50 prosent av innvandrerne og 52 prosent av norskfødte med innvandrerforeldre. Samtidig som det har blitt en høyere andel stemmeberettigede med innvandrerbakgrunn blant velgermassen, har underrepresentasjonen av innvandrere i kommunestyrene økt de siste årene.

Sosial integrering er utfordrende å måle, og baserer seg i stor grad på subjektive erfaringer og holdninger. Givende sosiale relasjoner i hverdagen bidrar til å utvide nettverk og skape tillit og tilhørighet, mens fravær av slike relasjoner kan føre til ensomhet og utenforskap. Innvandrere deltar i noe mindre grad i organiserte aktiviteter og frivillighet. Personer med innvandrerbakgrunn opplever oftere urettmessig forskjellsbehandling, hatytringer, diskriminering og vold enn øvrig befolkning. 66 prosent av personer med innvandrerbakgrunn oppgir at de har opplevd å bli diskriminert i løpet av livet, mot 40 prosent av øvrig befolkning.

Norskfødte med innvandrerforeldre har sterkere sosiale nettverk enn innvandrere, og har mer kontakt med personer uten innvandrerbakgrunn. De ser i mye større grad på seg selv som norske, og de opplever seg mye mer integrerte enn de som selv har innvandret. De føler imidlertid ikke i samme grad at andre ser på dem som norske, og resultatet er et større gap i

forholdet mellom egen identitet og andres anerkjennelse. De rapporterer om mer diskriminering enn innvandrere, og de opplever diskrimineringen som mer opprørende.

For andre år på rad observerer vi en nedgang i andelen som har positive holdninger til innvandrere. Færre enn før mener at innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv, og flere mener at innvandrere er en kilde til utrygghet i samfunnet. Til tross for nedgangen er det fortsatt et flertall som uttrykker positive fremfor negative holdninger. I et 20-årsperspektiv har holdningene til innvandring og innvandrere blitt mer positive.

Innvandrere er overrepresentert både blant de som begår lovbrudd, og blant ofrene. Overrepresentasjonen varierer imidlertid med blant annet kjønn, alder, levekår, landbakgrunn, utdanningsnivå og type lovbrudd. Forskning viser at det å være utenfor arbeid og utdanning, samt å ha levekårsutfordringer, er forbundet med høyere nivå av kriminalitet. Unge menn er overrepresentert blant siktede – både blant de med og de uten innvandrerbakgrunn. Menn med og uten innvandrerbakgrunn er også mer utsatt som offer enn kvinner. Norskfødte med innvandrerforeldre, både kvinner og menn, er mer utsatt for vold og mishandling enn både innvandrere og øvrig befolkning.

Unge med innvandrerbakgrunn blir oftere enn andre utsatt for negativ sosial kontroll. Negativ sosial kontroll foregår ikke kun mellom voksne og unge, det foregår også unge imellom. Jenter møter forventninger om at de skal oppføre seg anstendig og vise ærbarhet, og gutter møter press knyttet til maskulinitet og kontroll av søstre.

Hva bidrar til, og hva hindrer, vellykket integrering?

Integreringsprosessen er ulik for hver enkelt innvandrer fordi den påvirkes av en rekke personlige og samfunnsmessige forhold. På et overordnet nivå ser vi at utdanning og norsk-kunnskaper er nøkkelfaktorer for økt deltakelse og integrering i samfunnet. Utdanningsnivå og språkferdigheter er særlig avgjørende for yrkesdeltakelse i det norske arbeidsmarkedet, siden det er økende etterspørsel etter arbeidskraft med høye formelle kvalifikasjoner.

Lengre botid i Norge gir også bedre integreringsutfall på de fleste indikatorene. Dette gjelder blant annet norskferdigheter, fullføringsgrad i videregående opplæring, deltakelse i arbeid, inntekt, boforhold og deltakelse i sivilsamfunnet.

Samtidig er det flere faktorer som kan være bremseklosser for integreringen, som arbeidsledighet, utenforskap, økonomiske vansker, dårlige levekår og negativ sosial kontroll.

I tillegg kan diskriminering være et hinder for gode levekår, for inngang til arbeidslivet, for utbytte av opplæring og for tilgang til boligmarkedet. Diskriminering kan føre til svekket tilhørighet til fellesskapet og mindre tillit både til samfunnet og til andre mennesker.

Det å bli utsatt for negativ sosial kontroll og æresmotivert vold kan utgjøre en barriere mot god integrering. Personer som opplever negativ sosial kontroll og æresmotivert vold, kan bli påført skader som gir psykiske og fysiske helseutfordringer, og utsatte vil kunne ha behov for omfattende og langvarig helsehjelp.

Summary

The population with immigrant backgrounds in Norway

The past 50-60 years have seen a major change in the composition of Norway's population: Immigrants made up only 1.5 per cent of the Norwegian population in 1970, while by the start of 2025 that number had risen to 17.3 per cent for immigrants and 4.1 per cent for people born in Norway to immigrant parents.

Immigrants are a diverse group of people. Half of the immigrants in Norway come from European countries, one in three are from countries in Asia, and 11 per cent come from countries in Africa. A relatively small proportion (just under 5 per cent) comes from countries in North, Central and South America and Oceania. Immigrants come to Norway for a variety of reasons. Some come to work, study or be reunited with their families, while others may be fleeing war or humanitarian crises.

What are the integration outcomes for immigrants and their Norwegian-born children?

There is considerable variation in terms of the outcomes of the integration indicators within the immigrant population. The outcomes of the indicators vary according to national background, period of residence, generation or level of education. For example, a number of indicators show that women with refugee backgrounds and short periods of residence in Norway have poorer outcomes than other groups. People born in Norway to immigrant parents, particularly girls, do better than their immigrant peers in several areas.

An increasing number of children and young people with immigrant backgrounds are enrolling in **education and qualifications**. When compared with 2015, more are attending kindergarten, completing upper secondary education and enrolling in higher education. At the same time, we still see differences in educational indicators between people with immigrant backgrounds and the rest of the population. On average, immigrants and people born in Norway to immigrant parents achieve lower grades in primary and lower secondary school than the general population. People born in Norway to immigrant parents enrol in higher education at higher rates than the rest of the population, and this group has a high degree of social mobility. However, immigrant boys complete upper secondary education at lower rates than both immigrant girls and the population without an immigrant background, despite the completion rate having increased significantly since 2015. A higher proportion of young immigrants are not in employment, education or employment schemes when compared with their peers without immigrant backgrounds. This difference has remained relatively stable over time.

Immigrants are less frequently **employed** than the rest of the population, however, since 2015 the employment rate has increased slightly more among immigrants than in the rest of the population. This has reduced the disparities between these two groups from 14 percentage points in 2015 to 12 percentage points in 2024. At the same time, since 2021 we have seen a sharp decline in labour market participation among immigrants with a period of residence of

less than four years. This can be explained by record numbers of refugees having arrived from Ukraine - a large proportion of whom are still participating in the Introduction Programme (Introduksjonsprogrammet) for newly arrived immigrants. Unemployment among immigrants is more than four times as high as in the rest of the population, however these differences have been reduced since the pandemic year of 2020. People born in Norway to immigrant parents are more often employed than their immigrant peers, but have lower employment rates than the population without an immigrant background. However, the differences in the employment rates between people born in Norway to immigrant parents and the rest of population have decreased by five percentage points since 2015.

Immigrants more often experience challenges with their **financial situation and living conditions** than the rest of the population. On average, immigrants have a lower median income and are overrepresented among people with persistent low incomes. 27 per cent of immigrants live with persistent low incomes, compared to seven per cent among the rest of the population. The proportion of children with immigrant backgrounds who live in persistent low income households has declined in recent years. The most probable explanation for this is low immigration due to the pandemic and lockdowns. Due to the arrival of large numbers of refugees from Ukraine it is uncertain as to whether this positive development will continue.

On average, immigrants in Norway have lower mortality rates and higher life expectancy than the population without an immigrant background, however, the health of immigrants worsens in relation to their period of residence in Norway. This means that the longer immigrants have lived in the country, the more their health situation more closely resembles that of the rest of the population. Immigrants, people born in Norway to immigrant parents and the rest of the population consider their quality of life and health to be about equally as good, however immigrants are more likely to experience mental health problems.

Both immigrants and their children have lower rates of **political participation** than the rest of the population. A significantly lower proportion of immigrants and people born in Norway to immigrant parents exercise their right to vote than the rest of the population. This low proportion has remained relatively stable, both over time and between generations. This applies both to parliamentary elections and municipal and county council elections. 80 per cent of the population without an immigrant background voted at the 2021 parliamentary election, compared with 50 per cent of immigrants and 52 per cent of people born in Norway to immigrant parents. While the proportion of people with immigrant backgrounds in the electorate who are eligible to vote has risen, the under-representation of immigrants in the municipal councils has increased in recent years.

Social integration is challenging to measure and is largely based on subjective experiences and attitudes. Rewarding social relationships in everyday life help to expand networks and create trust and a sense of belonging, while the absence of these relationships can result in loneliness and exclusion. Immigrants are slightly less likely to participate in organised activities

and volunteering. People with immigrant backgrounds often experience unfair treatment, hate speech, discrimination and violence than the rest of the population. 66 per cent of people with immigrant backgrounds report that they have experienced discrimination during their lives, compared to 40 per cent among the rest of the population.

People born in Norway to immigrant parents have stronger social networks than immigrants, and have more contact with people without immigrant backgrounds. They see themselves as Norwegian to a much greater extent, and they feel much more integrated than those who have themselves immigrated. However, they do not feel that others view them as Norwegian to the same extent, and the result of this is a wider disconnect between their own identity and the recognition of others. They report more discrimination than immigrants, and they experience discrimination as being more upsetting.

For the second year in a row we have experienced a decrease in the proportion of people who have positive attitudes towards immigrants. Fewer people than before believe that most immigrants make a beneficial contribution to Norwegian working life, and more people believe that immigrants are a source of insecurity in society. Despite this decrease, a majority of people still express positive rather than negative attitudes. When viewed from a 20-year perspective, attitudes towards immigration and immigrants have become more positive.

Immigrants are overrepresented both among those who commit crimes and among the victims. However, overrepresentation varies in terms of factors such as gender, age, living conditions, national background, level of education and type of offence. Research shows that being outside of work or education, as well as experiencing challenging living conditions, are associated with higher levels of crime. Young men are overrepresented among people charged with crimes. This applies both among those with and without an immigrant background. Men with and without immigrant backgrounds are also more likely to be victims of crime than women. People born in Norway to immigrant parents, both women and men, are more exposed to violence and abuse than both immigrants and the rest of the population.

Young people with immigrant backgrounds are more likely than others to be exposed to negative social control. Negative social control not only takes place between adults and young people, it also takes place between young people themselves. Girls face expectations of having to behave decently and respectably, and boys encounter pressures related to masculinity and control of their sisters.

What contributes to and what hinders successful integration?

The integration process is unique to each immigrant, because it is influenced by a number of personal and societal factors. At a general level we see that education and Norwegian language skills are key factors for greater participation and integration in society. An individual's level of educational and language skills are particularly critical to participation in the Norwegian labour market, because there is increasing demand for highly qualified workers.

According to most of the indicators, a longer period of residence in Norway also gives better integration outcomes. Among other things, this applies to Norwegian language skills, completion rate of upper secondary education, labour market participation, income, living conditions and participation in civil society.

On the other hand, there are several factors that may hinder integration, such as unemployment, exclusion, financial difficulties, poor living conditions and negative social control.

Discrimination can also be an obstacle to achieving good living conditions, to entry into the labour market, to deriving benefit from education and training and to access to the housing market. Discrimination can lead to a weakened sense of belonging to the community and less trust both in society and in other people.

Being exposed to negative social control and honour-motivated violence can represent a barrier to good integration. Individuals who experience negative social control and honour-motivated violence may suffer harm that results in mental and physical health challenges, and those exposed to this may require extensive and long-term health care.

Innhold

	Forord	3
	Sammendrag	4
	Summary	8
	Figurer	14
1.	Innledning	19
1.1	Bakgrunn og formål	19
1.2	Sentrale begreper og definisjoner	20
1.3	Innhold i rapporten	21
2.	Befolkningen med innvandrerbakgrunn i Norge	25
2.1	Hvor mange innvandrere er det i Norge?	25
2.2	Halvparten av innvandrerne kommer fra europeiske land	27
2.3	Tendenser til desentralisering	29
2.4	Høyere andel med kort botid i 2025	30
2.5	Flukt største årsak til innvandring de siste tre årene	31
2.6	Store forskjeller i utdanning mellom ulike innvandrergrupper	33
3.	Utdanning og kvalifisering	35
3.1	Barnehagedeltakelsen øker mest blant de minste barna	35
3.2	Forskjeller i grunnskoleresultater	37
3.3	Fire av ti innvandrer gutter fullfører ikke videregående	38
3.4	Nesten halvparten av norskfødte med innvandrerforeldre tar høyere utdanning	41
3.5	Rekordhøy deltakelse i introduksjonsprogrammet	43
3.6	Bedre norskprøveresultater blant kvinner	44
4.	Arbeid	48
4.1	Lavest sysselsetting blant nyankomne flyktninger	48
4.2	Små kjønnsforskjeller blant norskfødte med innvandrerforeldre	51
4.3	Fire av ti innvandrer kvinner jobber deltid	53
4.4	Innvandrere er oftere overkvalifisert	55
4.5	Dårligere arbeidsmiljø og mer usikker arbeidshverdag	55
4.6	Sykefravær øker mer med alder blant innvandrere	57
4.7	Høyere arbeidsledighet blant innvandrere	59
4.8	Unge innvandrere er mer utsatt for utenforskap	61

5.	Økonomi og levekår	63
5.1	Innvandrere har lavere inntekt	63
5.2	Innvandrere opplever oftere økonomiske vansker	64
5.3	Innvandrerbarn fortsatt sterkt overrepresentert i husholdninger med vedvarende lavinntekt	66
5.4	Vanligere å leie bolig blant innvandrere	69
5.5	Hver femte innvandrers bor trangt	70
5.6	Innvandrere har høyere forventet levealder	71
5.7	Psykiske plager vanligst blant innvandrere	74
5.8	Små forskjeller i tilfredshet med livet mellom innvandrere og befolkningen for øvrig	75
6.	Politisk integrering	79
6.1	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre har lavere valgdeltakelse	79
6.2	Innvandrere har lavere politisk deltagelse	83
6.3	Underrepresentert i politikken	84
6.4	Fortsatt mange som får norsk statsborgerskap	85
6.5	Innvandrere bruker i større grad digitale medier	87
6.6	Tilliten til ulike samfunnsinstitusjoner varierer	88
7.	Sosial integrering	93
7.1	Innvandrere har lavere tillit til andre mennesker	93
7.2	Stadig mer kontakt med innvandrere på ulike arenaer	95
7.3	Norskfødte føler seg integrert, men ikke akseptert	96
7.4	Lave norskkunnskaper største hinder for å delta i frivilligheten	97
7.5	Økonomi har mye å si for om barn deltar i fritidsaktiviteter	99
7.6	En nedgang i positive holdninger	102
7.7	Barn av innvandrere opplever mer diskriminering	105
7.8	Personer med innvandrerbakgrunn overrepresentert blant siktede personer	109
7.9	Retten til å leve et fritt liv	113
	Referanser	118

Figurer

Figur 2.1. Innvandring, utvandring og nettoinnvandring til Norge. 1998–2024. Antall (SSB 2025i).	24
Figur 2.2. Personer med innvandrerbakgrunn og øvrig befolkning, fordelt etter alder. 2025 Prosent (SSB 2025ar).	25
Figur 2.3. Innvandrere fordelt etter landbakgrunn (verdensregion). 2005–2025. Antall (SSB 2025aw).	26
Figur 2.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerbakgrunn, etter landbakgrunn. 2025. An- tall (SSB 2025aw).	27
Figur 2.5. Andel av ulike innvandrergrupper, innvandrere og hele befolkningen som bor i mer/ mindre sentrale kommuner. 2025. Prosent (SSB 2025l, 2025ba).	28
Figur 2.6. Innvandrere fra utvalgte land, etter botid. 2025. Prosent (SSB 2025w).	30
Figur 2.7. Innvandring til Norge etter innvandringsgrunn. 2005–2024. Antall. (SSB 2025m).	31
Figur 2.8. Utdanningsnivå, etter innvandrerkategori og innvandringsgrunn. 2024. Prosent (SSB 2024f, 2025bc, 2025r).	32
Figur 3.1. Barnehagedeltakelse, barn i alderen 1–5 år etter språkbakgrunn. 2015–2024. Prosent (IMDi 2025; SSB 2025af).	34
Figur 3.2. Grunnskolepoeng, etter innvandrerkategori og kjønn. 2024 (SSB 2024i).	37
Figur 3.3. Andel elever som har fullført videregående opplæring innen fem/seks år etter skole- start, etter innvandrerkategori, 2015–2024. Prosent. (SSB 2025ap).	38
Figur 3.4. Andel elever som har fullført videregående opplæring innen fem/seks år etter skole- start, etter kjønn og innvandrerkategori. 2015–2024. Prosent. (SSB 2025ap).	39
Figur 3.5. Andel studenter 19–24 år i høyere utdanning i Norge i prosent av registrert årskull, etter innvandrerkategori. 2015–2024. Prosent (SSB 2025o).	40
Figur 3.6. Andel studenter som fullførte utdanning på normert tid, etter type utdanningspro- gram og innvandrerkategori. 2017–2024. Prosent (SSB 2025at, 2025au).	41
Figur 3.7. Andel sysselsatte / under utdanning ett år etter avsluttet introduksjonsprogram, etter kjønn og alder. 2023. Prosent (SSB 2025x).	43

Figur 3.8. Andel norskprøver med oppnådd språknivå B1 eller høyere, etter delprøve. 2015–2024. Prosent (SSB 2025ac).....	45
Figur 4.1. Sysselsatte, etter botid og innvandrerbakgrunn. 20–66 år. Prosent (SSB 2025ae, 2025ad).....	48
Figur 4.2. Sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn og kjønn. 20–66 år. 2024. Prosent (SSB 2025ad).....	49
Figur 4.3. Andeler i arbeidsstyrken etter kjønn, innvandringskategori og familietype blant personer 25–44 år. 2023. Prosent (SSB 2025al).....	50
Figur 4.4 Sysselsettingsandel etter innvandringsbakgrunn. 2015–2024. Prosent (SSB 2025ae).....	51
Figur 4.5. Sysselsettingsandel blant norskfødte med innvandrerforeldre, etter kjønn og foreldrenes landbakgrunn. 2024. Prosent (SSB 2025ae).....	51
Figur 4.6 Andel i deltid blant sysselsatte, etter innvandrerbakgrunn. 2015–2024. Prosent (SSB 2025ak).....	52
Figur 4.7. Fordeling etter stillingsprosent, sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn. 2024. Prosent (SSB 2025ak).....	53
Figur 4.8. Overkvalifiserte, etter innvandrerbakgrunn. 2015–2023. Prosent (SSB 2024h).....	54
Figur 4.9. Utvalgte arbeidsmiljøindikatorer, etter todelt landbakgrunn. 2022. Prosent (SSB 2023a).....	55
Figur 4.10. Legemeldt sykefravær for lønnstakere, etter innvandringskategori og kjønn. 1. kvartal 2025. Prosent (SSB 2025ay).....	57
Figur 4.11. Legemeldt sykefravær blant innvandrere, etter landbakgrunn. 1. kvartal 2025. Prosent (SSB 2025an).....	58
Figur 4.12. Registrerte helt ledige i andel av arbeidsstyrken, etter innvandringskategori. 2019–2025. Prosent. (Nav 2025; SSB 2020).....	59
Figur 4.13. NEET-andel blant unge i alderen 15–29 år. 2008–2023. Prosent (SSB 2025ag).....	60
Figur 5.1. Medianinntekt for innvandrere som andel av hele befolkningens medianinntekt, etter innvandringsgrunn. 2015–2023. Prosent (SSB 2025v).....	63
Figur 5.2. Personer 0–39 år i husholdninger med vedvarende lavinntekt. Treårsperiode, etter innvandrer-bakgrunn 2016–2023. Prosent (SSB 2025am).....	64

Figur 5.3. Opplevde utfordringer med tilgang til goder, økonomisk romslighet og betalingsvan- sker etter landbakgrunn. 2024. Prosent (SSB 2025b, 2025c, 2025d).....	65
Figur 5.4. Barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt, etter innvandrerbakgrunn. 2023. Antall (Normann 2025).....	66
Figur 5.5. Barn (0–17 år) i husholdninger med vedvarende lavinntekt, etter innvandrerbakgrunn. 2016–2023. Prosent (SSB 2025am).....	66
Figur 5.6. Andel som leier bolig, etter innvandrerbakgrunn og bosted. 2024. Prosent (SSB 2025z).....	68
Figur 5.7. Andel trangbodde, etter innvandrerbakgrunn. 2015–2024. Prosent (SSB 2025ab).....	69
Figur 5.8. Andel som vurderer egen helse som god eller svært god, etter alder og innvandring- skategori. Gjennomsnitt fra livskvalitetsundersøkelsen. 2020–2023. Prosent (Texmon og Thon- stad 2024).....	70
Figur 5.9. Konsultasjoner hos fastlegen, etter landbakgrunn. 2024. Prosent (SSB 2025t).....	71
Figur 5.10. Relative dødelighetsrater for innvandrere i alderen 50–69 år, etter landbakgrunn. Be- folkningen for øvrig = 100. 2018–2022. Prosent (Texmon og Thonstad 2024).....	72
Figur 5.11. Andel med psykiske problemer. 2017. Prosent (Vrålstad og Wiggen 2017).....	73
Figur 5.12. Gjennomsnittlig skår på tilfredshet (skala 0–10), etter innvandrerbakgrunn. 2024. Prosent (SSB 2024k).....	74
Figur 5.13. Gjennomsnittlig skår på tilfredshet (skala 0–10), etter landbakgrunn. 2020–2024. (SSB 2024k).....	75
Figur 5.14. Andel personer med overvekt av negative følelser. 2020–2024. Prosent (SSB 2024l).....	76
Figur 6.1. Valgdeltakelse i stortingsvalgene, etter innvandringsskategori. 1997–2021. Prosent (Corneliussen 2024).....	79
Figur 6.2. Valgdeltakelse i kommunestyre- og fylkestingsvalgene, etter innvandringsskategori. 2007–2023. Prosent (Corneliussen 2024).....	80
Figur 6.3. Valgdeltakelse i stortingsvalget 2021, etter innvandringsskategori og alder. Prosent (Kleven mfl. 2022).....	82
Figur 6.4. Politisk deltakelse etter aktivitet siste 12 måneder. 2022. Prosent (Levekårsun- dersøkelsen, SSB 2022).....	83

Figur 6.5. Andel med innvandrerbakgrunn av stemmeberettigede, listekandidater og representanter til kommunevalg, 2007–2023. Prosent (SSB 2023b, 2023c, 2023d, 2023e).....	84
Figur 6.6. Overgang til norsk statsborgerskap, etter landbakgrunn. 1990–2023. Prosent (SSB 2025n).....	85
Figur 6.7. Mediebruk en gjennomsnittsdag etter innvandrerkategori. 2022. Prosent (Schirot mfl. 2023).....	86
Figur 6.8. Andel som uttrykker høy tillit til ulike institusjoner, etter innvandrerkategori. 2022. Prosent (SSB 2022d).....	88
Figur 6.9. Andel som har veldig stor eller ganske stor tillit til følgende norske institusjoner, etter innvandrerbakgrunn. 2023. Prosent (Dalen mfl. 2024).....	89
Figur 6.10. Andel som har veldig stor eller ganske stor tillit til at de får hjelp fra det offentlige ved ulike typer hendelser eller tilstander. 2023. Prosent (Dalen mfl. 2024).....	90
Figur 7.1. Generell tillit, målt ved spørsmålet «Synes du at man generelt kan stole på de fleste mennesker, eller synes du man ikke kan være forsiktig nok i møte med andre mennesker?» 2023. Prosent (Dalen mfl. 2024).....	93
Figur 7.2. Kontakt med innvandrere, etter arena. 2005-2025. Prosent. (SSB 2025a).....	94
Figur 7.3. Andel som føler seg helt eller ganske integrert og helt eller ganske akseptert i det norske samfunnet. 2023. Prosent (Dalen mfl. 2024).....	96
Figur 7.4. Andel som har deltatt (medlem, vært på møter og/eller bidratt som frivillig) i ulike typer foreninger siste to år. 2023. Prosent (Dalen mfl. 2024).....	97
Figur 7.5. Deltakelse i idrett gjennom oppveksten. 2023. Prosent (Bakken og Strandbu 2023).....	99
Figur 7.6. Deltakelse i fritidsaktiviteter i løpet av siste måned. 2023. Prosent (Bakken og Strandbu 2023).....	100
Figur 7.7 Hinder for trening blant barn og unge etter innvandrerbakgrunn. 2024. Prosent (SSB 2025az).....	100
Figur 7.8. «Synes du innvandring i hovedsak er bra eller dårlig for Norge?» 2017–2025. Prosent (Fladmoe mfl. 2025).....	101
Figur 7.9. Andel som er helt/nokså enig og helt/nokså uenig i to påstander. 2002–2025. Prosent (SSB 2025p).....	102
Figur 7.10. Holdninger til flyktningers og asylsøkeres adgang til å få opphold i Norge. Bør den bli	

lettere, vanskeligere eller som i dag? 2002–2025. Prosent (SSB 2025q).....	103
Figur 7.11. Har opplevd å bli diskriminert eller behandlet dårligere enn andre på ulike arenaer i løpet av livet. «Har opplevd diskriminering ...». Prosent (Dalen mfl. 2024).....	105
Figur 7.12. Andel i befolkningen som er enig eller uenig i at diskriminering forekommer, og på hvilke arenaer det forekommer. 2023. Prosent (Brekke mfl. 2024).....	106
Figur 7.13 Siktete personer etter innvandringsbakgrunn. Årlig gjennomsnitt for 2021–2023. Per 1000 innbyggere (Fossanger, Dyrstad og Mohn 2024).....	108
Figur 7.14. Innsatte og siktete etter statsborgerskap. 2015–2023. Prosent (SSB 2024c, 2024e).....	109
Figur 7.15. Personofre for anmeldte lovbrudd, etter innvandringsbakgrunn. 2012–2022. Prosent (Fossanger, Fjelldalen, mfl. 2024).	110
Figur 7.16. Ofre for anmeldte lovbrudd, etter innvandringsbakgrunn, kjønn og hovedlovbruddsgruppe. Årlig gjennomsnitt 2017–2022. Prosent (Fossanger, Fjelldalen og Mohn 2024).....	111

1. Innledning

1.1 Bakgrunn og formål

De siste 50–60 årene har innvandring til Norge endret befolkningssammensetningen i landet: Innvandrere utgjør i dag over 17 prosent av befolkningen i Norge, mot 1,5 prosent i 1970 (SSB 2024b, 2025h). Norskfødte med innvandrerforeldre utgjør fire prosent av befolkningen (SSB 2025h). Hvordan det går med innvandrere og deres norskfødte barn, er derfor viktig for samfunnsutviklingen i sin helhet.

I 2019 fikk IMDi i oppdrag av Kunnskapsdepartementet å utvikle et sett med indikatorer for å måle og beskrive integreringen på ulike samfunnsområder. Indikatorsettet skulle formidles gjennom en årlig rapport som skulle erstatte «Mål for integrering», et statusnotat om integrering i Norge som har ligget ved statsbudsjettet de siste 15 årene før 2019 (Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet 2015).

Årets utgave er den sjette rapporten i rekken. Formålet med rapporten er å innhente, sammenstille og presentere den nyeste tilgjengelige kunnskapen om integrering. De valgte indikatorene viser hvordan det går med integreringen av personer med innvandrerbakgrunn i Norge på områder som arbeidsliv, utdanning og kvalifisering, levekår og politisk og sosial deltakelse. Rapporten ser særlig på forskjeller mellom innvandrere, norskfødte med innvandrerforeldre og den øvrige befolkningen, og på utvikling over tid.

Rapporten er basert på sammenstilt kunnskap fra en rekke kilder. En særlig viktig kilde er offentlig tilgjengelig statistikk fra Statistisk sentralbyrå (SSB). I tillegg henter vi statistikk utarbeidet av blant annet IMDi, Nav og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir). Disse statistikkene egner seg godt til å sammenligne utfall for innvandrere, deres norskfødte barn og den øvrige befolkningen på en rekke områder, samt følge med på endringer over tid. Tallene fra disse kildene er derimot mindre egnet til å si noe om årsakene og mekanismene bak utviklingen. I rapporten supplerer vi derfor statistikken med nyere forskning på feltet.

Rapporten konsentrerer seg hovedsakelig om integreringsutfall på nasjonalt nivå. For en del av indikatorene kan man også følge utviklingen på fylkes- og kommunenivå. Denne inndelte statistikken er tilgjengelig på SSBs og IMDis nettsider.

IMDi jobber kontinuerlig med å videreutvikle og evaluere indikatorene som ligger til grunn for denne publikasjonen for å kunne gi et mest mulig persist og aktuelt bilde av hvordan det går med integreringen i Norge. Hvilke indikatorer som inngår i de ulike rapportene, kan derfor variere noe fra år til år. I utarbeidelsen av indikatorene til årets rapport har IMDi hatt god dialog med flere tilgrensende direktorater og samarbeidspartnere om deres kunnskapsbehov og satsingsområder, blant annet Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), Utdannings-

direktoratet (Udir), Nav, Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) og Folkehelseinstituttet (FHI). Dette håper vi gjør rapporten aktuell og nyttig for flere.

1.2 Sentrale begreper og definisjoner

Integrering kan forstås på ulike måter i ulike sammenhenger, og det finnes ulike synspunkter på hva begrepet innebærer i innvandringssammenheng (Proba 2019). Vurderinger av om integrering kan regnes som vellykket, kan endre seg over tid, og avhenger i tillegg av samfunnsnormer og målsettinger i integreringspolitikken. Videre kan integrering forstås både som en prosess og som en tilstand: Man *integreres*, og man *er integrert* (Proba 2019).

For å kunne beskrive integreringsprosessen er det vanlig å ta utgangspunkt i en bred definisjon av integrering som «en toveis prosess med gjensidig tilpasning mellom innvandrere og mottakersamfunn, der innvandrere blir innlemmet i mottakersamfunnets sosiale, økonomiske, kulturelle og politiske liv» (IOM u.å., vår oversettelse). Med vellykket integrering menes gjerne at personer med innvandrerbakgrunn får muligheten til å oppnå de samme sosioøkonomiske godene som majoritetsbefolkningen – deres forutsetninger tatt i betraktning (OECD/EU 2018). Dette omtales ofte som *strukturell integrasjon*. Videre vil en *sosial integrasjon* i tillegg innebære sosial deltakelse og inkludering, mens *politisk integrasjon* omfatter politisk deltakelse og representasjon, samt hvorvidt man har tillit til sentrale samfunnsinstitusjoner (Barstad og Sørlien Molstad 2020). Vellykket integrering handler samtidig om at majoritetssamfunnet og aktører på integreringsfeltet tar en aktiv rolle i å ta imot, inkludere og bygge relasjoner med innvandrere.

Integrering er et omfattende begrep som det er vanskelig å måle direkte. Det er derfor hensiktsmessig å benytte en rekke målbare indikatorer for å beskrive hvordan det går med integreringen. For å måle integrering trenger vi også et sammenligningsgrunnlag – noe vi kan sammenligne utfallene på indikatorene med (OECD/EU 2018). I denne rapporten blir derfor innvandrerbefolkningens utfall på de ulike indikatorene sammenlignet med utfallene for den øvrige befolkningen. Samtidig er det viktig å påpeke at ikke alle ulikheter mellom minoriteter og majoritet indikerer manglende integrering (Barstad og Sørlien Molstad 2020). Brochmann (2024) påpeker at «(...) det eksisterer en sentral spenning mellom retten til å være lik – og retten til å være forskjellig». Denne rapporten tar utgangspunkt i en forståelse av integrering der den kan vurderes som vellykket dersom «urimelige og ikke selvvalgte forskjeller mellom minoritet og majoritet minker, over tid og mellom generasjoner» (Østby 2016). Tilnærmingen innebærer at innvandrere gjennom sin integreringsprosess nærmer seg majoritetsbefolkningen på noen områder i samfunnet, mens de bevarer sine særtrekk på andre områder.

Med utgangspunkt i en slik forståelse av integrering er det viktig å følge med på hvordan disse forskjellene utvikler seg over tid og mellom generasjoner. For de fleste innvandrere vil det ta tid å tilegne seg relevant kompetanse, lære norsk, finne jobb og skape seg et nettverk. Derfor er det i tillegg viktig å undersøke betydningen av botid. **Botid** i Norge er betegnelsen på antall år

det har gått siden innvandreren ankom landet (den regnes fra første registrerte oppholdsdato) (SSB 2024a).

Innvandringskategori er i tråd med SSBs standard for gruppering av personer etter innvandringsbakgrunn, hvor vi hovedsakelig benytter kategoriene innvandrere, norskfødte med innvandrerforeldre og personer uten innvandrerbakgrunn. **Innvandrere** er personer som selv har innvandret til Norge, som er født i utlandet av to utenlandsfødte foreldre og har fire utenlandsfødte besteforeldre. **Norskfødte med innvandrerforeldre** er personer som er født i Norge og har to utenlandske foreldre og fire utenlandske besteforeldre (SSB 2025h). **Personer med innvandrerbakgrunn** vil her være en fellesbetegnelse på innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Resten grupperer vi under **den øvrige befolkningen / personer uten innvandrerbakgrunn**. Dette er grove inndelinger, og i mange tilfeller vil det være større forskjeller innad i disse kategoriene enn mellom dem. Samtidig er denne inndelingen hensiktsmessig fordi den gjør det mulig å måle integreringen ved å se på utviklingen på indikatorer over tid.

Innvandringsgrunn betegner årsak til første innvandring til Norge. Alle førstegangsinnvandrere med ikke-nordisk bakgrunn som har kommet til Norge etter 1989, er registrert i utlendingsforvaltningens registre med en av følgende innvandringsgrunner: flukt, familiegjenforening, arbeid, utdanning eller annet. Nordiske statsborgere er ikke med i denne statistikken (SSB 2025g).

Når det gjelder grupperinger etter **landbakgrunn** i denne rapporten, skilles det enkelte steder mellom innvandrere fra EU/EØS-land, USA, Canada, Australia og New Zealand (heretter kalt landgruppe 1) og innvandrere fra land i Asia med Tyrkia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania utenom Australia og New Zealand, og europeiske land utenfor EU/EØS (heretter kalt landgruppe 2). Dette er den samme inndelingen som SSB har benyttet siden 2008 (Høydahl 2008).

I kapittelet om sosial integrering viser landgruppe 1 til innvandrere fra EU/EØS, Storbritannia, USA, Canada, Australia og New Zealand minus «nye» EU-land i Øst-Europa. Landgruppe 2 består av land innlemmet i EU i 2004 eller senere (Polen, Estland, Latvia, Litauen, Tsjekkia, Slovakia, Ungarn, Slovenia, Kroatia, Bulgaria og Romania). Landgruppe 3 består av land i Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand, Europa utenom EU/EØS, Storbritannia og Norden.

1.3 Innhold i rapporten

Integrering finner sted i samspill og dialog mellom personer med innvandrerbakgrunn og den øvrige befolkningen på både formelle og uformelle samfunnsarenaer. Indikatorene i denne rapporten er delt inn i fem tematiske områder, som fremhever viktige sider ved integreringsprosessen: 1) utdanning og kvalifisering, 2) arbeid, 3) økonomi og levekår, 4) politisk integrering og 5) sosial integrering. Inndelingen er basert på anbefalinger og eksisterende rammeverk for målinger av integrering både i Norge og internasjonalt (se for eksempel OECD/EU 2023; Barstad og Sørlien Molstad 2020; Proba 2019).

Aller først vil vi presentere noen grunnleggende fakta og nøkkeltall om innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Norge. Sammensetningen i befolkningen med innvandrerbakgrunn etter blant annet kjønn, innvandringsgrunn, botid og utdanningsnivå er et viktig bakteppe for å forstå utfall på de ulike indikatorene bedre. Dette beskrives nærmere i kapittel 2.

Relevant utdanning og kvalifisering er en avgjørende forutsetning for vellykket integrering. Kapittel 3 viser indikatorer på utdanningsfeltet, og her ser vi nærmere på deltakelse, fullføring og resultater blant innvandrere og deres norskfødte barn i ulike faser av utdanningsløpet – fra barnehage til høyere utdanning.

Kapittel 4 tar for seg innvandreres tilknytning til arbeidsmarkedet. Indikatorer som sysselsettingsandel, arbeidstid og arbeidsledighet suppleres med utvalgte indikatorer på arbeidsmiljø. Vi ser også nærmere på forskjeller i frafall fra arbeid og utdanning blant unge med og uten innvandrerbakgrunn.

En forutsigbar økonomisk situasjon, sammen med god helse og livskvalitet, kan fremme deltakelse på flere arenaer blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Disse temaene beskrives i kapittel 5.

Kapittel 6 ser nærmere på politisk deltakelse og aktivt medborgerskap, og redegjør blant annet for utviklingen i valgdeltakelse, politisk representasjon og tillit til samfunnsinstitusjoner.

Kapittel 7 tar for seg en rekke områder knyttet til kontakt og sosial samhandling som foregår mellom personer med og uten innvandrerbakgrunn på ulike formelle og uformelle arenaer i hverdagen. Indikatorene som inngår i dette kapittelet, er blant annet tillit til medmennesker, sosiale bånd, deltakelse i frivillighet og i fritidsaktiviteter, samt holdninger til innvandring og diskriminering. I tillegg ser vi på retten til å leve et fritt liv definert som fravær av negativ sosial kontroll.

Indikatorer for integrering

Utdanning og kvalifisering

- Barnehagedeltakelse
- Resultater i grunnskolen
- Fullføringsgrad i videregående skole
- Deltakelse og gjennomføring i høyere utdanning
- Deltakelse i introduksjonsprogrammet
- Norskprøveresultater

Arbeid

- Sysselsetting
- Arbeidstid
- Overkvalifisering
- Arbeidsmiljø
- Sykefravær
- Arbeidsledighet
- NEET

Økonomi og levekår

- Inntekt
- Vedvarende lavinntekt
- Barn i vedvarende lavinntekt
- Eierstatus for bolig
- Boforhold
- Fysisk helse
- Psykisk helse
- Livskvalitet

Politisk integrering

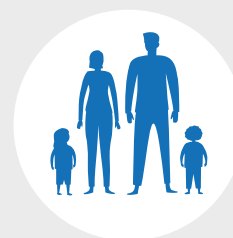
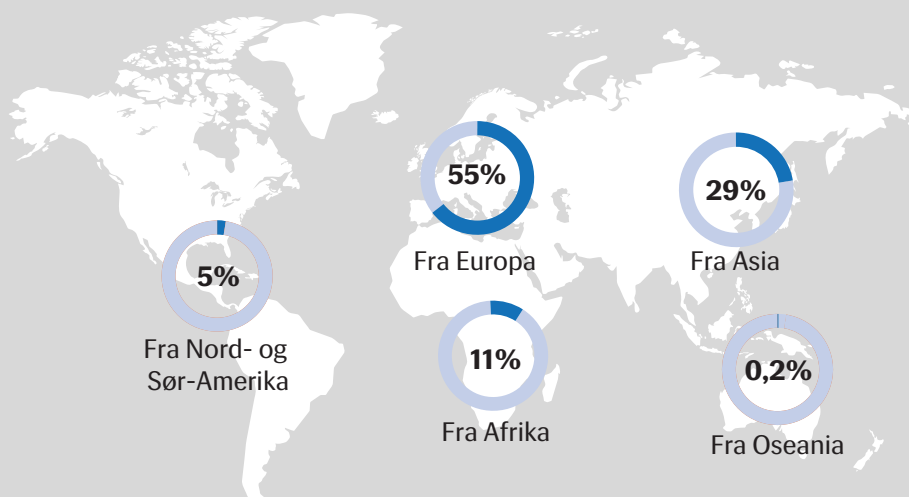
- Valgdeltakelse
- Politisk deltakelse
- Politisk representasjon
- Overgang til norsk statsborgerskap
- Mediebruk
- Institusjonell tillit

Sosial integrering

- Generell tillit
- Sosiale nettverk og kontakt
- Tilhørighet og aksept
- Deltakelse i frivillighet
- Barns deltakelse i fritidsaktiviteter
- Holdninger til innvandring og integrering
- Rasisme og diskriminering
- Kriminalitet
- Negativ sosial kontroll

Hva kjennetegner befolkningen med innvandrerbakgrunn i Norge?

Hvor kommer innvandrere fra?

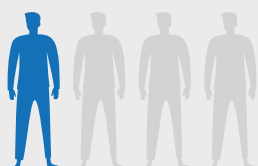

965 113

innvandrere i Norge i 2025.
17 prosent av befolkningen

230 237

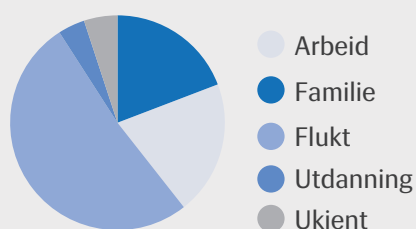
norskfødte med innvandrerforeldre i Norge i 2025.
4 prosent av befolkningen

26%

av innvandrere
har bodd i Norge i under 5 år

Innvandringsgrunn

Utdanning

28% Innvandrere

44% Flyktninger

22% Øvrig befolkning

har utdanning på
grunnskolenivå eller
lavere

3 av 10 innvandrere...

2 av 10 i den
øvrig befolkningen...

...bor i de
mest sentrale
kommunene
i Norge.

2. Befolkningen med innvandrerbakgrunn i Norge

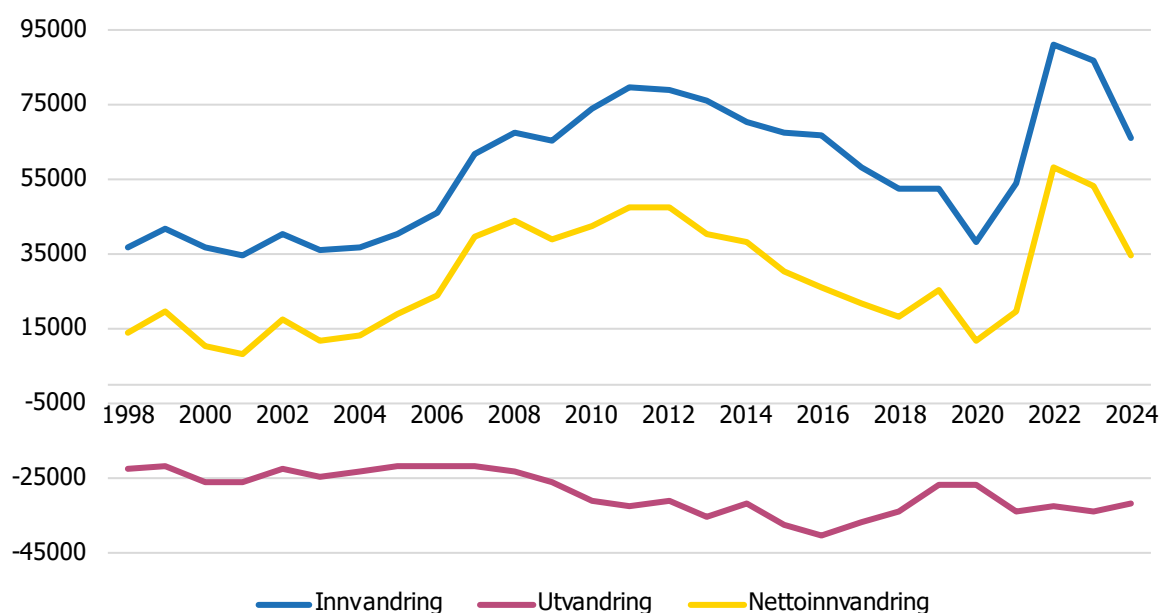
Innvandring

2.1 Hvor mange innvandrere er det i Norge?

Ved inngangen til 2025 var 965 000 innvandrere bosatt i Norge. I tillegg bodde 230 000 norskfødte med innvandrerforeldre i landet. Disse to gruppene utgjør til sammen 21,4 prosent av befolkningen.

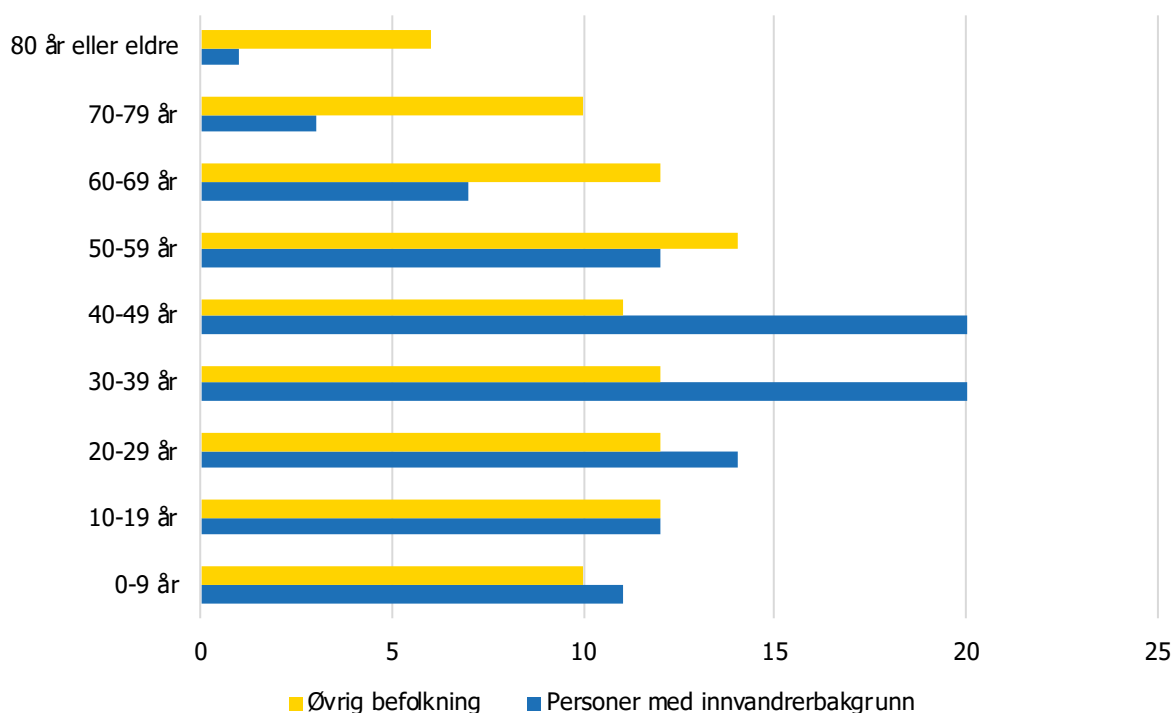
Figur 2.1 viser utviklingen i utvandring fra og innvandring til Norge siden 1998. Siden da har det vært store endringer i hvilke innvandrergrupper som har kommet til Norge. På 1970-tallet besto innvandringen til Norge hovedsakelig av familieegjenforente av arbeidsinnvandrere. Videre frem mot 2000-tallet var innvandringen i større grad preget av asylsøkere og flyktninger, grunnet hendelser som Vietnamkrigen, Balkan-krigene og konflikter i Midtøsten. Da EU ble utvidet til å omfatte blant annet Polen og Litauen i 2004, gikk arbeidsinnvandringen kraftig opp, etterfulgt av familieinnvandring. I flyktningkrisen i 2015–2016 kom det svært mange syriske flyktninger, og fra 2022 har flyktningbølgen fra Ukraina gitt en historisk økning i antall innvandrere. Nedgangen i 2024 skyldes i hovedsak færre ankomster fra Ukraina (Andersen 2025; SSB 2024b).

Figur 2.1. Innvandring, utvandring og nettoinnvandring til Norge. 1998–2024. Antall (SSB 2025i).

Sammensetningen i innvandrerbefolkningen er annerledes etter kjønn og alder enn i den øvrige befolkningen. Nærmere åtte av ti personer med innvandrerbakgrunn er under 50 år, mot seks av ti i resten av befolkningen. Innvandrerbefolkningen har en lavere andel eldre enn befolkningen ellers. Norskfødte med innvandrerforeldre er en gruppe som består av svært mange unge, og svært få eldre. Innvandrere består av færre både eldre og yngre personer enn øvrig befolkning. Det forventes at fremtidens innvandrerbefolkning vil bestå av flere eldre og flere med lang botid (Thomas 2024).

Figur 2.2. Personer med innvandrerbakgrunn og øvrig befolkning, fordelt etter alder. 2025 Prosent (SSB 2025ar).

Ved inngangen til 2025 var 49 prosent av personer med innvandrerbakgrunn kvinner, og 51 prosent var menn. Det er en overvekt av menn blant personer med innvandrerbakgrunn fra europeiske og afrikanske land og fra Oseania, mens det er flere kvinner enn menn med bakgrunn fra Asia og Nord- og Sør-Amerika.

Når det gjelder familie- og husholdningssammensetning, bor en høyere andel innvandrere alene, mens et flertall av den øvrige befolkningen bor i husholdninger bestående av to personer. Samtidig bor innvandrere oftere i store husholdninger på fem eller flere personer, og det er også vanligere at flere familier eller generasjoner bor i samme bolig (Steinkellner, Krokedal og Andersen 2023).

Norskfødte med innvandrerforeldre utgjør fire prosent av befolkningen (SSB 2025h). Det er en relativt liten andel av befolkningen, men denne gruppen er likevel svært interessant i et integreringsperspektiv. Fordi de selv er født og oppvokst i Norge, vil de ha andre forutsetninger

for å klare seg i samfunnet enn sine foreldre. Norskfødte barn med innvandrerforeldre har stort sett hatt hele sin oppvekst, og det meste av sin sosialisering, i Norge. Det betyr at deres oppvekst er preget av de samme institusjonelle rammene som oppveksten til barn uten innvandrerbakgrunn (Kirkeberg mfl. 2019). Ved inngangen til 2025 var 73 prosent av norskfødte med innvandrerforeldre under 20 år (Andersen 2025).

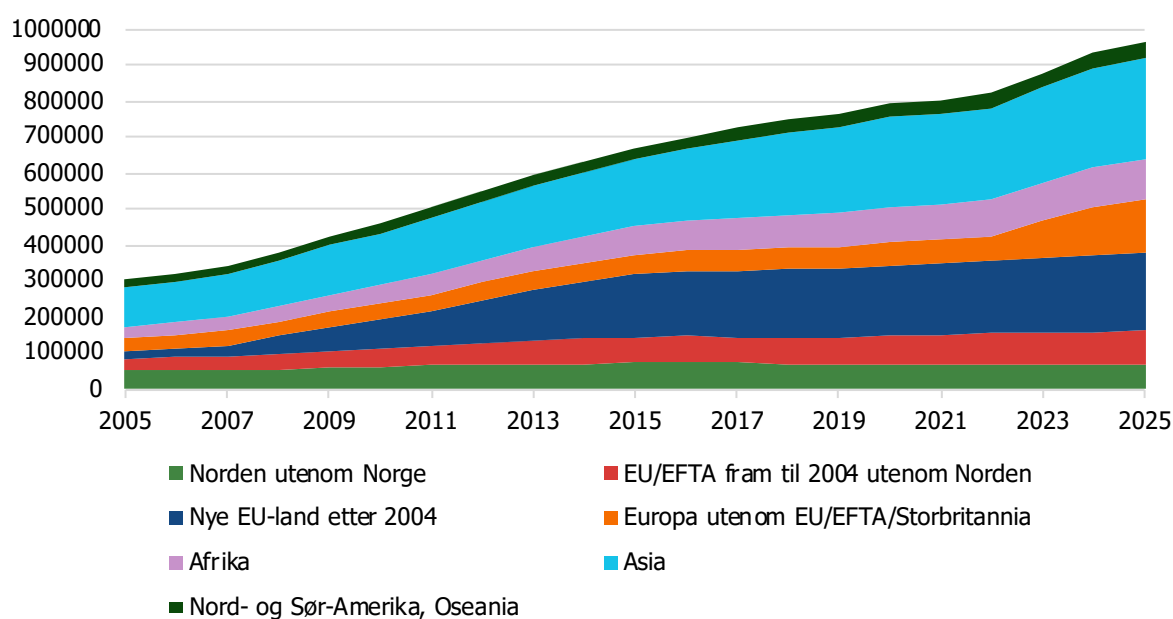
Innvandrere etter landbakgrunn

2.2 Halvparten av innvandrerne kommer fra europeiske land

Litt over halvparten av alle innvandrere i Norge har landbakgrunn fra nordiske eller andre europeiske land. En av tre innvandrere kommer fra land i Asia, mens elleve prosent kommer fra land i Afrika. En relativt liten andel på i underkant av fem prosent kommer fra land i Nord-, Mellom- og Sør-Amerika samt Oseania (SSB 2025aw).

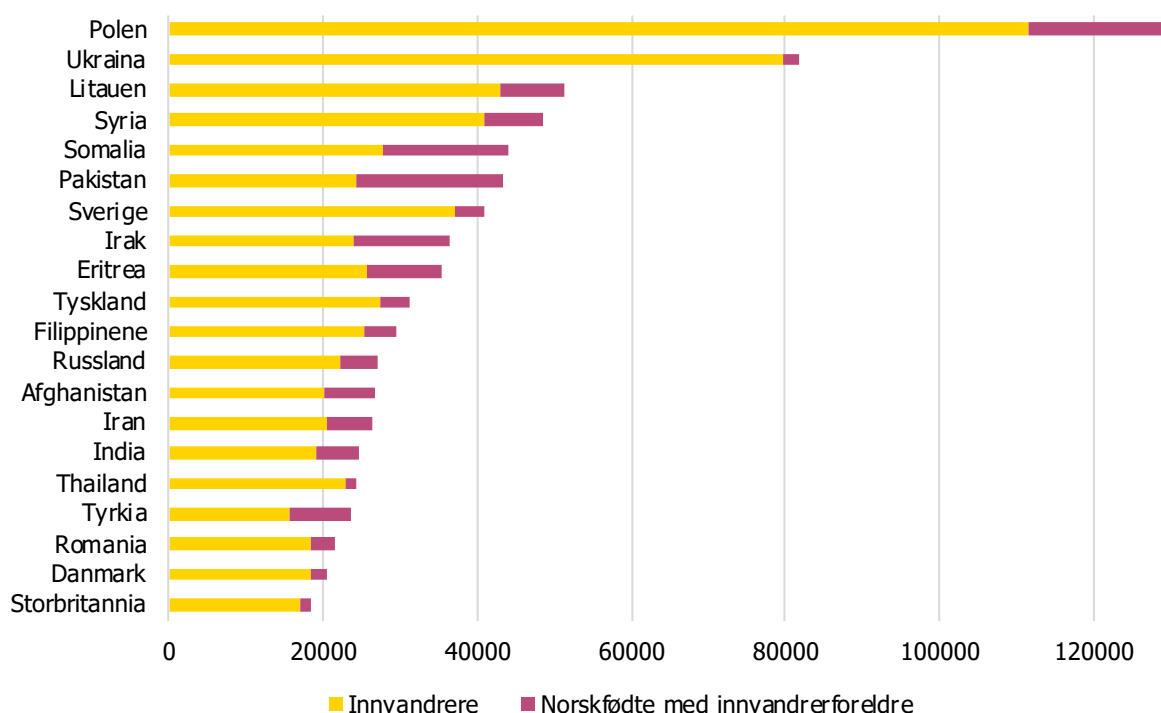
Figur 2.3 viser hvordan sammensetningen av innvandrerbefolkningen etter landbakgrunn har endret seg i løpet av de siste tjue årene. Etter EU-utvidelsen i 2004 har andelen innvandrere fra EU-land i Øst-Europa økt betydelig. I starten av 2025 var 22 prosent av alle innvandrere i Norge fra et av disse landene, mot under seks prosent før EU-utvidelsen. Innvandrere fra Norden utgjør derimot en stadig lavere andel av innvandrerbefolkningen. Denne andelen har i løpet av de siste 20 årene gått ned fra nærmere 17 til syv prosent.

Figur 2.3. Innvandrere fordelt etter landbakgrunn (verdensregion). 2005–2025. Antall (SSB 2025aw).

Fordelt etter enkeltland utgjør innvandrere fra Polen den største innvandrergruppen i Norge. Ved inngangen til 2025 bodde det over 111 000 polske innvandrere i Norge. Den store økningen i antallet ukrainske flyktninger har ført til at personer med ukrainsk landbakgrunn har blitt den nest største innvandrergruppen i Norge. I begynnelsen av 2025 bodde det nesten 80 000 ukrainere i landet, mot om lag 6 500 bare to år tidligere (Andersen 2025). Andre land med store innvandrergrupper i Norge i 2025 er Litauen (43 000 personer), Syria (40 700 personer), Sverige (37 200 personer), Somalia (27 600 personer) og Tyskland (27 400 personer). De 20 største innvandrergruppene utgjør 80 prosent av alle innvandrere i landet (SSB 2025aw).

Figur 2.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerbakgrunn, etter landbakgrunn. 2025. Antall (SSB 2025aw).

De fleste i den relativt unge gruppen norskfødte med innvandrerforeldre har bakgrunn fra Asia (43 prosent), mens en av tre har foreldre som har innvandret fra et europeisk land. En av fem norskfødte med innvandrerforeldre har foreldre fra land i Afrika (SSB 2025aw). Fordelt etter enkeltland er det flest norskfødte med innvandrerforeldre fra Pakistan (19 000 personer), Polen (17 500 personer), Somalia (16 400 personer), Irak (12 700 personer) og Vietnam (9 700 personer). En av tre norskfødte med innvandrerforeldre har bakgrunn fra et av disse fem landene (SSB 2025aw).

Bosettingsmønster

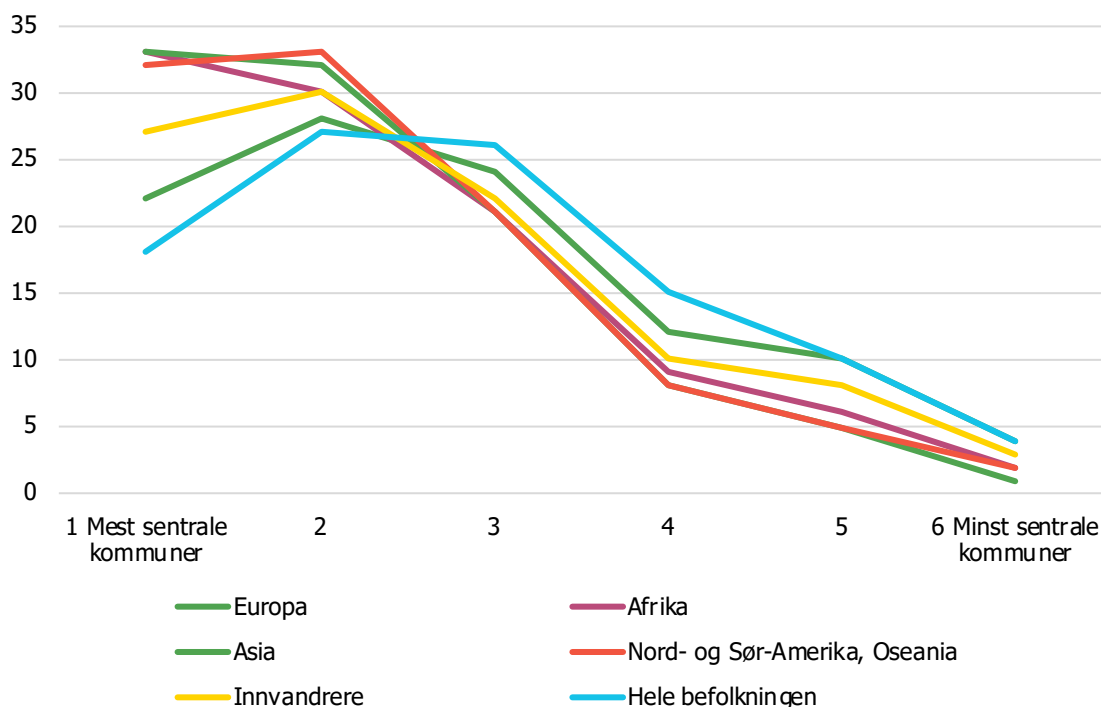
2.3 Tendenser til desentralisering

Hvordan beregnes kommunenes sentralitet?

Det er utarbeidet en sentralitetsindeks for alle kommunene i Norge. Sentralitet måles ved å se på reisetid til arbeidsplasser og servicefunksjoner fra alle bebodde grunnkretser i kommunen. Basert på indeksen er norske kommuner delt inn i seks grupper fra de mest sentrale til de minst sentrale. De fem kommunene med høyest sentralitet er Oslo, Lørenskog, Bærum, Rælingen og Lillestrøm.

Figur 2.5 viser at mer enn en av fire innvandrere bor i en av de fem mest sentrale kommunene i landet. I befolkningen som helhet er tilsvarende andel nesten to av ti (SSB 2025l, 2025ba). 57 prosent av alle innvandrere fordeler seg på de 25 mest sentrale kommunene i landet. I hele befolkningen gjelder dette 46 prosent. Blant innvandrere er de med bakgrunn fra europeiske land i noe mindre grad konsentrert i de mest sentrale kommunene. Halvparten av innvandrere fra europeiske land bor i de mest sentrale kommunene i Norge, mot mer enn seks av ti innvandrere fra Asia, Afrika, Nord- og Sør-Amerika.

Figur 2.5. Andel av ulike innvandrergrupper, innvandrere og hele befolkningen som bor i mer/mindre sentrale kommuner. 2025. Prosent (SSB 2025l, 2025ba).

Det er tendenser til en klar desentralisering i innvandreres bosettingsmønstre i Norge etter 2000 (Tønnessen 2022). Ser vi på hele befolkningen under ett, bor en større andel mer

sentralt nå enn for 25 år siden. Blant innvandrere er andelen som bor i de mest sentrale kommunene, mindre enn i 2000 (Tønnessen 2022). Innvandrere bor med andre ord mer spredt nå enn tidligere. Det er flere mulige årsaker til dette. Blant annet har nyere ankomstkohorter av innvandrere delvis startet sin tid i Norge på mindre sentrale steder. Sammenlignet med de andre skandinaviske landene, bor innvandrere i Norge mer spredt (Hernes mfl. 2019).

Bosettingsmønsteret henger sammen med innvandringsgrunn. Siden et av målene for integreringspolitikken er en styrt og spredt bosetting, blir flyktninger bosatt i kommuner over hele landet. Ukrainske flyktninger har blitt bosatt i alle landets kommuner, med unntak av én kommune, siden Russlands invasjon i februar 2022. Innvandrere som har kommet til Norge på grunn av utdanning, er oftest bosatt i mer sentrale kommuner der det finnes høyskoler og universiteter. Nyankomne overføringsflyktninger blir gjerne bosatt mindre sentralt. Arbeidsinnvandrere kommer særlig til kystkommuner i Nord-Norge og på Vestlandet. Andelen familieinnvandrere i en kommune henger ofte sammen med andelen arbeidsinnvandrere og/eller flyktninger som er bosatt i samme kommune (Gulbrandsen mfl. 2021).

Bosettingsmønsteret henger også sammen med botid. Innvandrere flytter i snitt noe mer mellom kommuner i Norge enn befolkningen ellers (Jakobsen og Villund 2025). En forklaring er at mange innvandrere er unge og derfor mer tilbøyelige til å flytte. I likhet med befolkningen ellers er det gjerne i utdannings- og etableringsfasen at innvandrere flytter. De som flytter fra sin første bostedskommune, gjør vanligvis dette i løpet av de første årene. De som ikke allerede har en jobb, flytter i enda større grad (Jakobsen og Villund 2024). Når de flytter, flytter de oftere mer sentralt. Samtidig ser vi at innvandrere i gjennomsnitt flytter mindre sentraliserende nå enn tidligere (Tønnessen 2022). I tillegg blir nyere ankomne innvandrere i større grad værende i sin bosettingskommune. Overføringsflyktninger og familiegjenforente er mer bofaste enn arbeidsinnvandrere, flyktninger som får innvilget asyl og utdanningsinnvandrere (Tønnessen 2022).

Botid

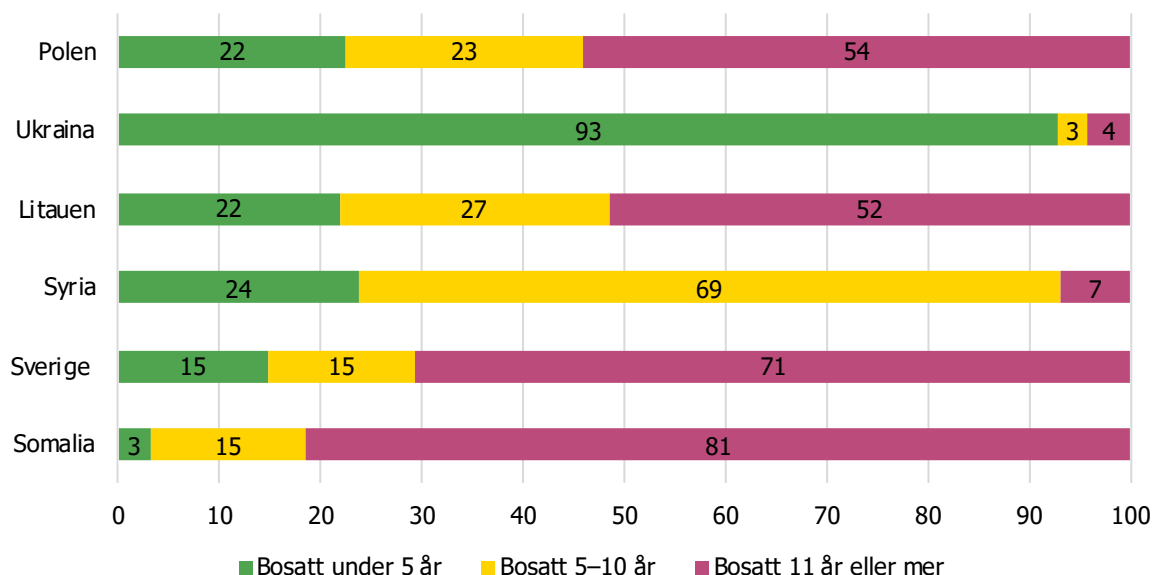
2.4 Høyere andel med kort botid i 2025

Integrering er en tidkrevende prosess. For de fleste innvandrere som bosetter seg i Norge, vil det ta tid å tilegne seg relevant kompetanse, finne jobb, lære norsk og knytte sosiale bånd. Det er derfor ikke overraskende at det ofte er en positiv sammenheng mellom botid og flere av integreringsindikatorne i denne rapporten. Både sysselsetting og deltakelse i frivillige organisasjoner øker med årene, og innvandrere med lengre botid har ofte både høyere inntekt og bedre boforhold.

Andelen innvandrere med kort botid gikk ned i årene frem til 2022, i takt med det stadig synkende antallet nye innvandrere som bosatte seg i Norge. I januar 2022 hadde én av fem

innvandrere bodd i Norge i under fem år. Dette bildet har endret seg markant som følge av de store ankomstene av flyktninger fra Ukraina. Mer enn én av fire innvandrere (26 prosent) har per i dag en botid i Norge på under fem år. I tillegg har 21 prosent bodd i Norge mellom fem og ti år, og drøyt halvparten – 53 prosent – har bodd i Norge i elleve år eller mer (SSB 2025w).

Figur 2.6. Innvandrere fra utvalgte land, etter botid. 2025. Prosent (SSB 2025w).

Det er betydelige forskjeller i fordelingen etter botid mellom innvandrere fra ulike land. Figur 2.6 viser denne fordelingen for de seks landene med høyest antall innvandrere i Norge. 71 prosent av innvandrere fra Sverige og 81 prosent av innvandrere fra Somalia har bodd i Norge i elleve år eller mer. Tilsvarende andel for innvandrere fra Polen og Litauen er henholdsvis 54 og 52 prosent. Innvandrere fra Ukraina skiller seg ut med svært høy andel med kort botid i Norge, og 93 prosent av alle ukrainske innvandrere i Norge har bodd i landet i under fem år. Til tross for at det ble bosatt færre ukrainere i 2024 sammenlignet med 2022 og 2023, var det allikevel den innvandrerguppen som økte mest i størrelse (Andersen 2025).

Innvandringsgrunn

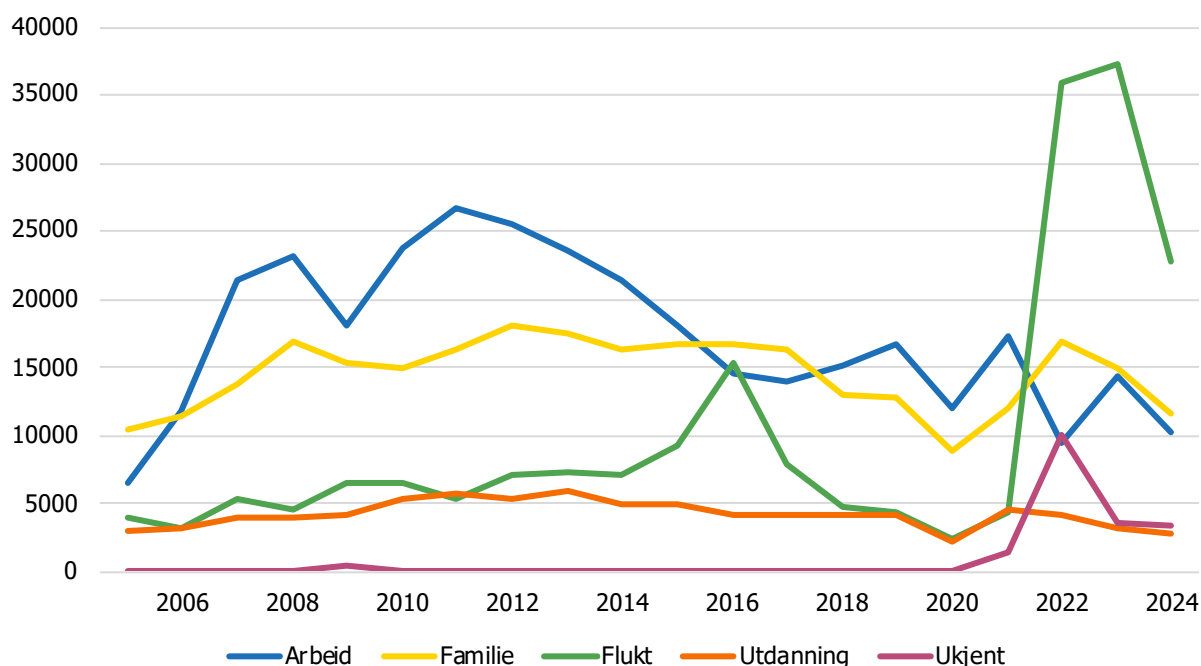
2.5 Flukt største årsak til innvandring de siste tre årene

Innvandrere kommer til Norge av ulike grunner. Mens noen kommer for å jobbe, studere eller gjenforenes med familien, er andre på flukt fra for eksempel krig eller en humanitær krise. Av alle innvandrere som har kommet til Norge siden 1990, har 32 prosent kommet på grunn av arbeid. Ni prosent har kommet for å studere, 24 prosent har kommet som flyktninger, mens 33 prosent har kommet for familiejenforening eller familieetablering. Tre prosent har innvandret av andre eller ukjente grunner (SSB 2025k).

Kjønns- og alderssammensetningen varierer mellom innvandrergupper med ulike innvandringsgrunn. Det er en overvekt av kvinner blant de som kommer på grunn av familie eller for å ta utdanning, henholdsvis 65 og 60 prosent. Blant arbeidsinnvandrere er så mange som tre av fire menn. Det er også en overvekt av menn blant flyktninger i Norge, selv om kvinneandelen har vært svakt stigende siden krigen i Ukraina brøt ut. De aller fleste barn som kommer til Norge i alderen under 18 år, kommer på grunn av flukt eller for å bli gjenforent med sin familie (SSB 2025k).

I 2024 innvandret om lag 51 200 ikke-nordiske statsborgere til Norge. Dette er en nedgang fra i 2023 på 30 prosent, da innvandringen lå på over 73 000. Nedgangen skyldes i hovedsak at det kom færre flyktninger fra Ukraina i 2024 enn de foregående årene. Flukt har vært den største årsaken til innvandring de siste tre årene, noe som først og fremst tilskrives flyktningstrømmen fra Ukraina. Andre landgrupper med høye flyktningankomster i 2024 var syrere (1 420 personer), kongolesere (470 personer) og afghanere (470 personer) (Kirkeberg 2025). Totalt utgjør flyktningene fra Ukraina nå den største flyktninggruppen i Norge. Ved inngangen til 2025 var det bosatt over 71 000 ukrainske flyktninger rundt om i landet. Syrere utgjør den nest største flyktninggruppen med nesten 39 000 bosatte. Andre store flyktninggrupper kommer fra Somalia, Eritrea, Irak, Afghanistan og Iran (Strøm 2025).

Figur 2.7. Innvandring til Norge etter innvandringsgrunn. 2005–2024. Antall. (SSB 2025m)

I figur 2.7 ser man også at antallet innvandring med ukjent grunn har vært relativt høyt de siste fire årene. Årsaken er først og fremst manglende registrering av innvandringsgrunn for EØS-borgere, som ofte kommer på grunn av arbeid eller familiegjengenforening (Kirkeberg 2025). I henhold til EU-direktivet om fri innvandring kan EØS-borgere og deres familie reise inn og oppholde seg fritt i andre medlemsland (Regjeringen 2011). Innvandrere fra disse landene trenger med andre ord ikke å registrere seg hos politiet eller utlendingsmyndighetene ved

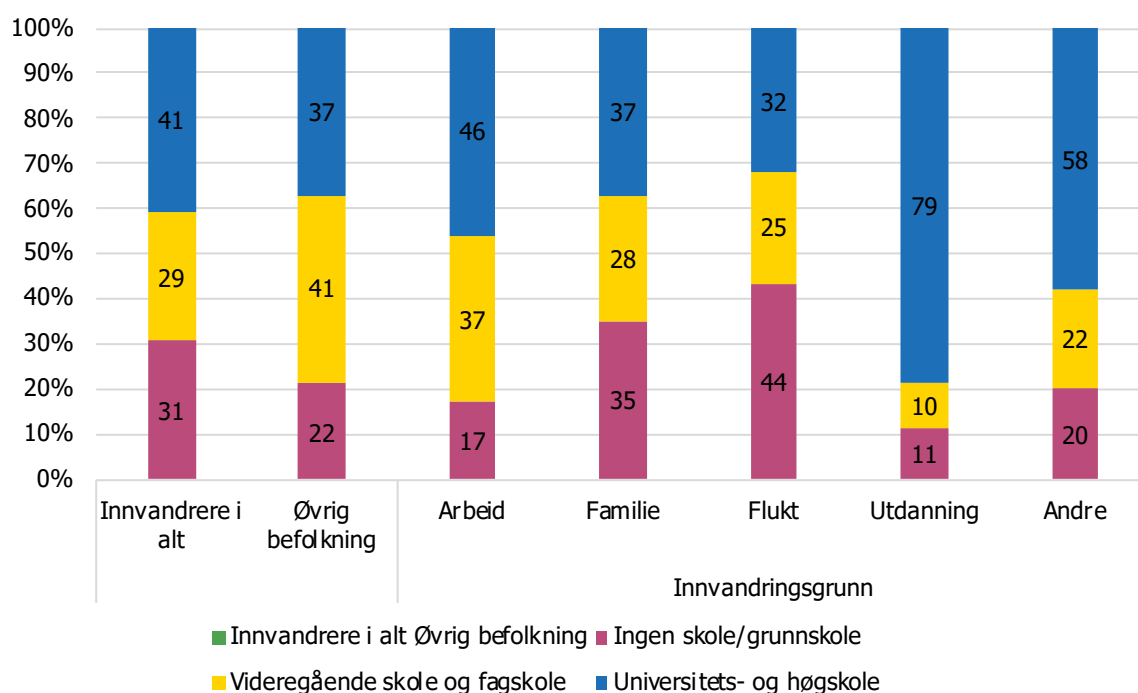
innreise til Norge. De største landgruppene det mangler opplysninger om innvandringsgrunn for, er Polen, Litauen, Spania og Romania (Kirkeberg 2024). Derfor må nedgangen i antallet som har innvandret på grunn av arbeid eller familie, tolkes forsiktig. Det er grunn til å tro at tallene ville sett annerledes ut dersom alle EØS-borgere oppga innvandringsgrunn.

Utdanningsnivå

2.6 Store forskjeller i utdanning mellom ulike innvandrergrupper

Blant innvandrere er det flere som mangler utdanning, eller som bare har utdanning på grunnskolenivå, enn i den øvrige befolkningen. I 2023 hadde 29 prosent av innvandrere ingen fullført skolegang eller grunnskole som høyeste fullførte utdanning, mot 22 prosent i den øvrige befolkningen. Samtidig er andelen som har utdanning på universitets- eller høgskolenivå, noe høyere blant innvandrere enn i resten av befolkningen – henholdsvis 41 og 37 prosent (figur 2.8).

Figur 2.8. Utdanningsnivå, etter innvandrerkategori og innvandringsgrunn. 2024.
Prosent (SSB 2024f, 2025bc, 2025r).

Figuren viser også betydelige forskjeller i utdanningsnivå for innvandrere med ulike innvandringsgrunn. Fire av fem som har kommet for å studere, har utdanning på universitets- eller høgskolenivå. Blant arbeidsinnvandrere er det 46 prosent som har høyere utdanning. Dette er en relativt høy andel. Fordelingen på utdanningsnivå blant arbeidsinnvandrere er uendret siden 2022. Andelen flyktninger med utdanning på videregående nivå eller over, har imidlertid økt fra 47 prosent i 2021 til 57 prosent i 2024. Denne økningen skyldes sannsynligvis ankomstene fra Ukraina.

Utdanning og kvalifisering

Barnehagedeltakelse

96%

ikke-minoritetsspråklige barn

90%

minoritetsspråklige barn

Mindre forskjeller siden 2015

Grunnskolepoeng

38

innvandrere

41

norskfødte med innvandrerforeldre

43

øvrig befolkning

Stabile forskjeller siden 2020

innvandrere

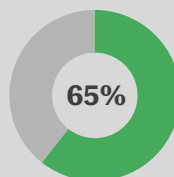
norskfødte med innvandrerforeldre

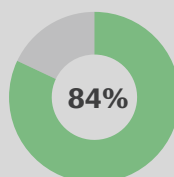
øvrig befolkning

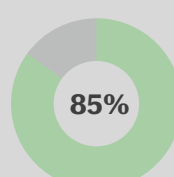
Fullføring av videregående innen 5/6 år

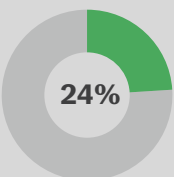
Stabile forskjeller siden 2015

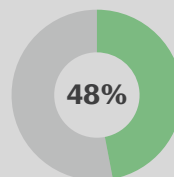
Mindre forskjeller siden 2015

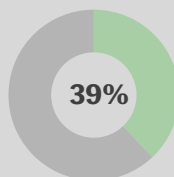
Deltar i høyere utdanning

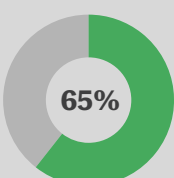
Stabile forskjeller siden 2020

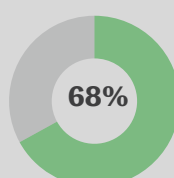
Stabile forskjeller siden 2020

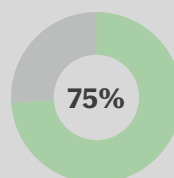
Studenter som gjennomfører bachelorutdanning

Større forskjeller siden 2018

Mindre forskjeller siden 2018

Kilder (øverst fra venstre): Barnehager, SSB (2025), Karakterer og nasjonale prøver i grunnskolen, SSB (2024), Gjennomføring i videregående opplæring, SSB (2025), Studenter i universitets- og høyskoleutdanning, SSB (2025), Gjennomføring ved universiteter og høyskoler, SSB (2025)

3. Utdanning og kvalifisering

Utdanning kan både være et mål i seg selv og et middel for å lykkes på andre samfunns-områder. Utdanning gir mulighet til å utnytte sitt potensial, til å forstå og benytte seg av sine rettigheter samt til sosial og økonomisk mobilitet. For innvandrere og deres norskfødte barn gir grunnlaget som legges gjennom skole og utdanning, muligheter til å delta i arbeidslivet og flere ressurser for å skape et godt liv i Norge. Vi vet at manglende utdanning er en sentral årsak til ulikhetene i sysselsetting mellom innvandrere og den øvrige befolkningen (Olsen 2020). Det er også høyere sysselsettingsandel og lønn blant innvandrere som har tatt utdanningen sin i Norge, enn blant innvandrere som har tatt utdanningen sin i et annet land. Det gjelder uansett nivå på utdanningen, men forskjellen er størst for flyktninger som har tatt høyere utdanning (Bye 2021; NOU 2021).

Barnehagedeltakelse

3.1 Barnehagedeltakelsen øker mest blant de minste barna

Deltakelse i barnehage er positivt for minoritetsspråklige barns språkutvikling, skoleresultater og integrering. En rekke norske studier finner positive virkninger av barnehagedeltakelse, tidlig barnehagestart og gratis kjernetid i barnehagen (Bråten mfl. 2014; Drange 2018, 2021; Drange og Havnes 2015).

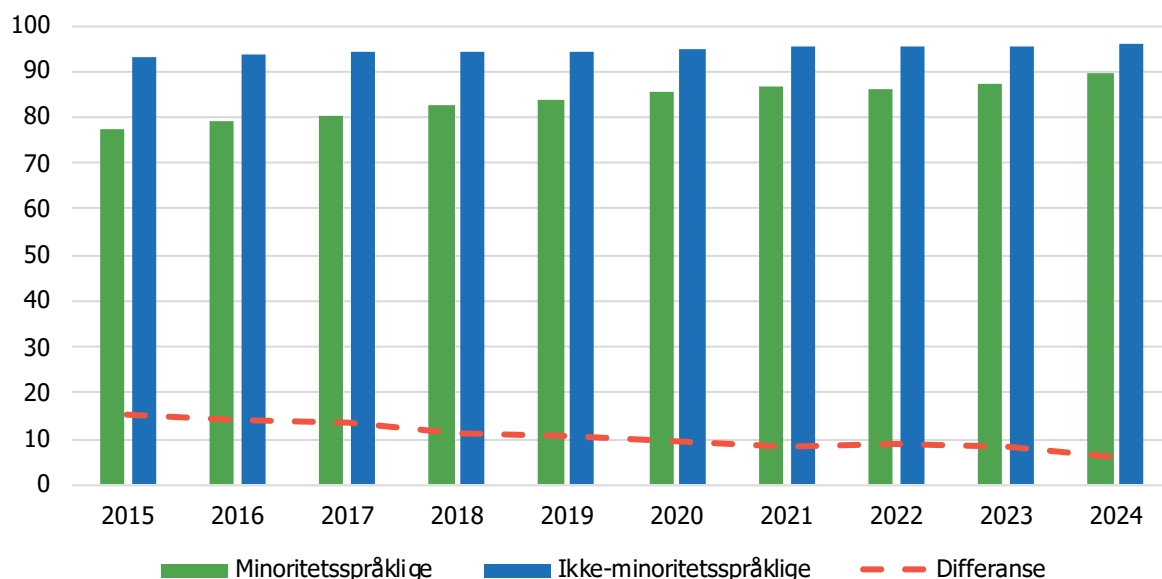
Andelen minoritetsspråklige barn i alderen 1–5 år som går i barnehage, har økt fra 78 prosent til 90 prosent i perioden 2015–2024 (SSB 2025af). Denne andelen er fortsatt noe lavere enn andelen ikke-minoritetsspråklige barn på samme alder, men forskjellene har blitt markant mindre de siste ti årene.

Hvordan definerer man minoritetsspråklige barn i barnehagen?

Minoritetsspråklige barn defineres i denne rapporten som barn som har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk eller engelsk. Det finnes ikke statistikk om barnehagedeltakelse som gjør det mulig å skille mellom innvandrerbarn, norskfødte barn med innvandrerforeldre og barn uten innvandrerbakgrunn.

Andelen barn med minoritetsspråklig bakgrunn i figuren viser til antall barn i barnehage med minoritetsspråklig bakgrunn delt på alle barn med innvandrerbakgrunn. Andelen barn med ikke-minoritetsspråklig bakgrunn viser til antall barn i barnehage med ikke-minoritetsspråklig bakgrunn delt på alle barn uten innvandrerbakgrunn.

Figur 3.1. Barnehagedeltakelse, barn i alderen 1–5 år etter språkbakgrunn. 2015–2024. Prosent (IMDi 2025; SSB 2025af).

Fordelt etter alder er andelen som går i barnehage, lavest blant minoritetsspråklige ett- og toåringene (IMDi 2025). Samtidig er det blant de minste barna vi ser størst økning i barnehagedeltakelsen. For minoritetsspråklige ettåringene har denne andelen vokst fra 40 prosent i 2015 til 66 prosent i 2024. Blant ikke-minoritetsspråklige barn går 89 prosent av ettåringene i barnehage. Fra barna fyller tre år går 95 prosent av de minoritetsspråklige barna i barnehage – og så godt som alle de ikke-minoritetsspråklige (IMDi 2025). Norge er blant OECD-landene med høyest barnehagedeltakelse både blant innvandrerbefolkningen og befolkningen ellers (OECD/EU 2023; Van Lancker og Pavolini 2023).

Forskning har pekt på flere mulige årsaker til lavere barnehagedeltakelse blant barn med innvandrerbakgrunn (Bove og Sharmahd 2020; Van Lancker og Pavolini 2023). Foreldrenes økonomi og utdanningsnivå kan være en grunn til noen av forskjellene i barnehagedeltakelse (Drange og Telle 2015; Van Lancker og Pavolini 2023). Mer konservative kjønnsnormer kan også delvis forklare forskjellene i barnehagebruk mellom familier med og uten innvandrerbakgrunn (Seibel og Hedegaard 2017; Van Lancker og Pavolini 2023). Andre forklaringer er at barnehagen er en institusjon noen innvandrergrupper har hatt mindre kjennskap til. Informasjonstilgang, språkbarrierer og ulike og ukjente kulturelle koder kan dermed også være med å forklare forskjeller i deltakelse (Lund 2022; Sønsthagen 2020). Samtidig peker forskning på at barnehagedeltakelse er høyere blant familier som har fått innvilget statsborgerskap og som har lengre botid (Van Lancker og Pavolini 2023).

Resultater i grunnskolen

3.2 Forskjeller i grunnskoleresultater

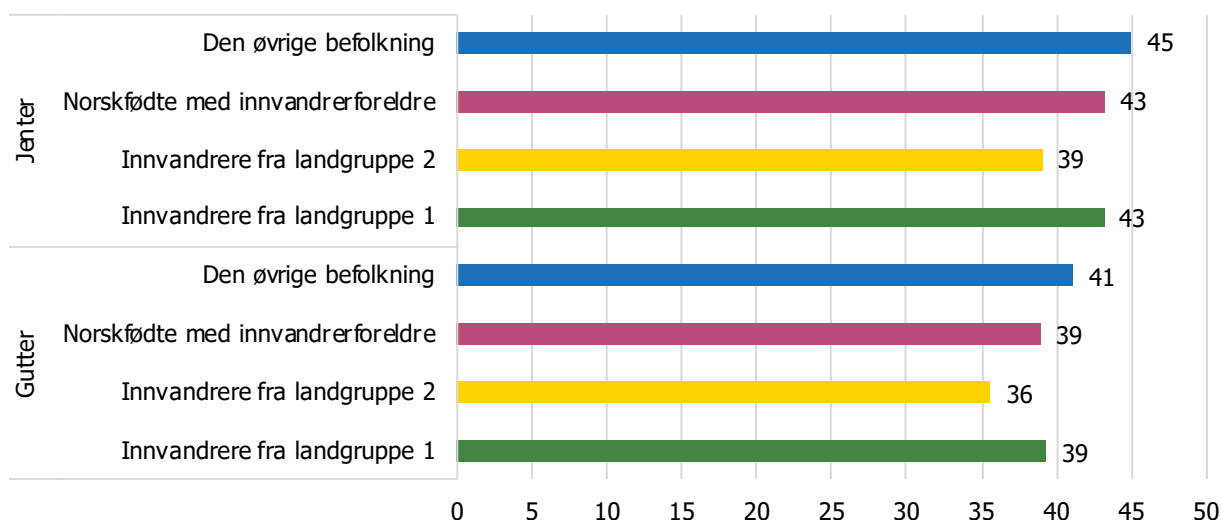
Hva er forskjellen mellom grunnskolepoeng og karakterer?

Karakterer er vurderinger av elevers prestasjoner i enkelte fag – på en skala fra 1 til 6. Grunnskolepoeng beregnes ved å legge sammen alle de avsluttende karakterene på vitnemålet (standpunkt- og eksamenskarakterer), og dele på antall karakterer. Deretter multipliseres gjennomsnittet med 10. Grunnskolepoeng gir et samlet bilde av elevens skoleprestasjoner, og er grunnlag for opptak til videregående skole.

Grunnskolepoeng benyttes her som en indikator for oppnådde resultater fra grunnskolen og formell kvalifisering til videregående skole. Karakternivå i grunnskolen har en positiv sammenheng med fullføring av videregående opplæring (Perlic, Stolpe Foss og Moafi 2020).

Det er systematiske forskjeller i gjennomsnittlige grunnskolepoeng for barn med ulik innvandrerbakgrunn. Innvandrere har i snitt lavere resultater etter fullført grunnskole enn den øvrige befolkningen. I 2024 var forskjellen nesten 5 poeng – det vil si nærmere en halv karakter i forskjell. Det er også store forskjeller i karakternivå innad i innvandrerbefolkningen, hvor gutter innvandret fra land i Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand, og Europa utenom EU/EØS i snitt har lavest karakternivå (SSB 2024i). Lignende forskjeller finner man også når man ser på resultater fra nasjonale prøver i engelsk, lesing og regning. Særlig barn innvandret fra land i Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand, og Europa utenom EU/EØS skårer i snitt lavere enn elever i befolkningen for øvrig på alle tre prøvene (SSB 2024j). Ser vi utviklingen over tid, så har det vært en nedgang i leseferdighetene fra 2022 og 2023 til 2024 blant elever på femte trinn. Dette gjelder særlig for elever med innvandrerbakgrunn (Kool 2024).

Figur 3.2. Grunnskolepoeng, etter innvandrerkategori og kjønn. 2024 (SSB 2024i).

Elevenes grunnskoleresultater henger sammen med deres sosioøkonomiske bakgrunn. Elever med lavt utdannede foreldre eller som bor i en lavinntektshusholdning får i snitt lavere karakterer, enn elever med høyt utdannede foreldre eller med foreldre med høy inntekt (Ekren og Arnesen 2022). Dette er tilfellet for elever både med og uten innvandrerbakgrunn. Når vi tar hensyn til sosioøkonomiske kjennetegn, reduseres forskjellene mellom elever i ulike innvandrer kategorier betraktelig (SSB 2024i).

Fullføringsgrad i videregående skole

3.3 Fire av ti innvandrer gutter fullfører ikke videregående

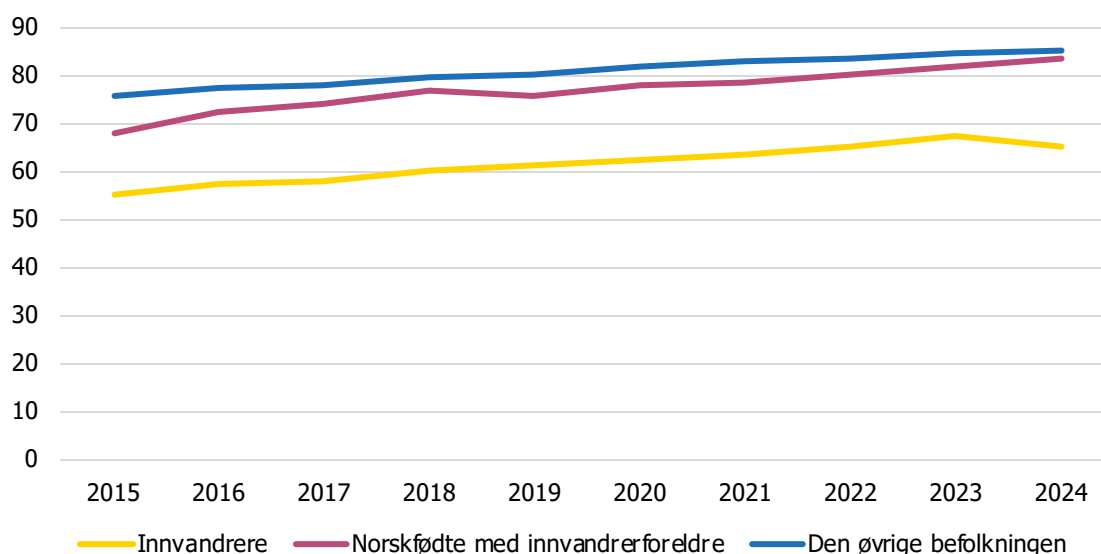
Om unge med innvandrerbakgrunn fullfører videregående opplæring eller ikke, kan ha stor betydning for deres videre deltakelse i arbeid og integrering i samfunnet. Frafall fra videregående skole er en viktig risikofaktor for utenforskap blant ungdom i Norge. Unge som ikke fullfører videregående utdanning, har syv ganger høyere sannsynlighet for å havne utenfor arbeid og utdanning enn andre jevnaldrende (OECD 2018).

Andelen som fullfører videregående opplæring i løpet av fem eller seks år etter skolestart, økte i perioden 2015–2024 for både innvandrere, norskfødte med innvandrerforeldre og resten av befolkningen. Gjennom hele denne perioden har fullføringsgraden blant innvandrere ligget på et lavere nivå enn blant norskfødte med innvandrerforeldre og resten av befolkningen, og utgjorde 65 prosent i 2024 mot henholdsvis 84 prosent og 85 prosent.

Hvordan måles gjennomføring i videregående opplæring?

For å måle gjennomføring i videregående opplæring følger SSB fullføringsstatus for elever som begynte på videregående en bestemt periode etter skolestart. Elever som begynte på et av de studieforberedende utdanningsprogrammene, der normert tid for fullføring er tre år, følges i fem år i statistikken. Elever som begynte på et av de yrkesfaglige utdanningsprogrammene, med normert tid på hovedsakelig fire år, følges i seks år etter skolestart.

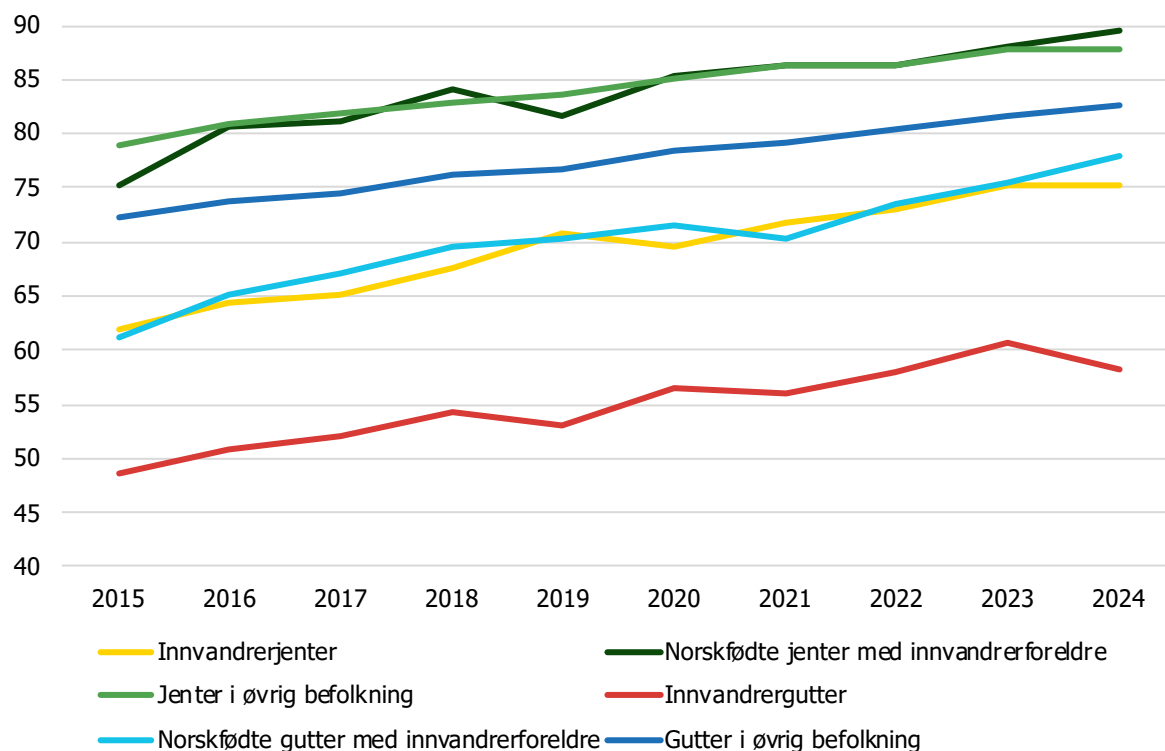
Figur 3.3. Andel elever som har fullført videregående opplæring innen fem/seks år etter skolestart, etter innvandrerkategori, 2015–2024. Prosent. (SSB 2025ap)

Både for innvandrere, norskfødte med innvandrerforeldre og den øvrige befolkningen er fullføringsandelen generelt lavere blant gutter enn blant jenter. Denne andelen er lavest for innvandregutter (figur 3.4). I 2024 fullførte 58 prosent av innvandregutter videregående opplæring innen fem eller seks år, mot 49 prosent i 2015. Blant gutter i den øvrige befolkningen lå tilsvarende andel på 83 prosent i 2024 og 72 prosent i 2015.

Det er mindre forskjeller mellom jenter med og uten innvandrerbakgrunn enn mellom gutter med og uten innvandrerbakgrunn. Innvandrerjenter fullfører videregående opplæring også i større grad enn innvandregutter (75 prosent mot 58 prosent i 2024) og nesten på linje med norskfødte gutter med innvandrerforeldre. Norskfødte jenter med innvandrerforeldre har høyest fullføringsgrad blant alle elever i videregående opplæring. I 2024 hadde denne gruppen litt høyere fullføringsandel (89 prosent) enn jenter uten innvandrerbakgrunn (88 prosent) (SSB 2025ap).

Figur 3.4. Andel elever som har fullført videregående opplæring innen fem/seks år etter skolestart, etter kjønn og innvandrerkategori. 2015–2024. Prosent. (SSB 2025ap)

I tillegg til kjønn, ser det ut til å være en positiv sammenheng mellom fullføringsgrad og botid i Norge (Kalcic og Jiaying 2023). Blant elever som hadde vært bosatt i Norge i tre til fem år da de startet i videregående opplæring i 2018, hadde 57 prosent fullført i 2024. Tilsvarende andel for elever med botid på ti år eller mer, lå på 77 prosent i 2024 (SSB 2025aq). Det er også en positiv sammenheng mellom fullføringsgrad og botid når vi fordeler elevene etter kjønn.

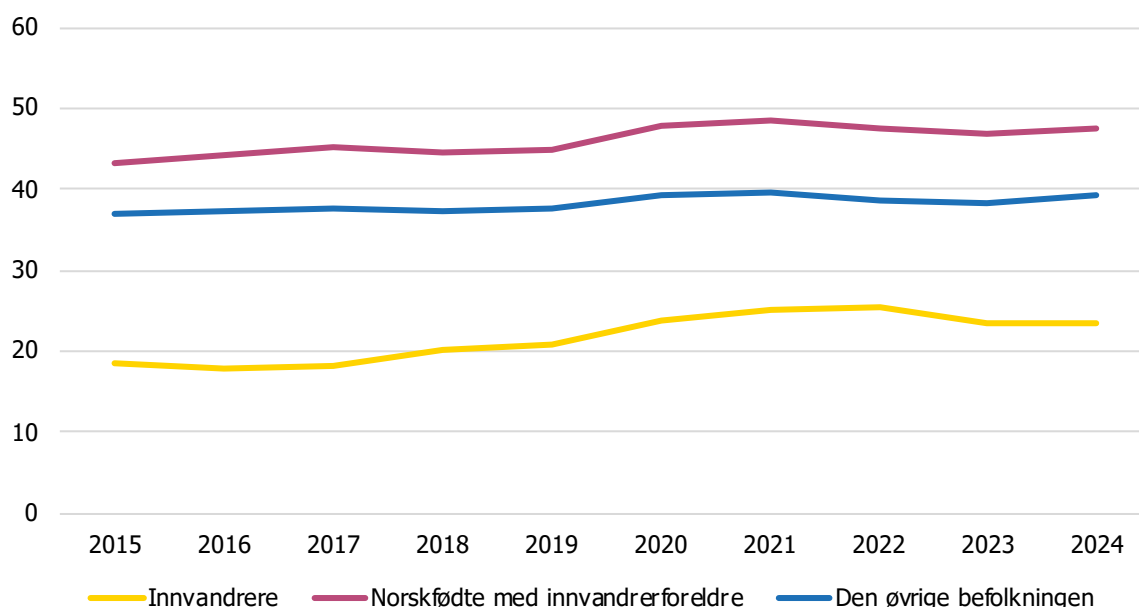
Vi finner også forskjeller når vi fordeler etter utdanningsprogram. Innvandrere har lavere fullføringsgrad enn norskfødte med innvandrerforeldre og den øvrige befolkningen både når det gjelder de som velger yrkesfaglige utdanningsløp, og de som tar studieforberedende utdanning. I 2024 fullførte 56 prosent av innvandrere sine yrkesfaglige utdanningsprogrammer. Blant norskfødte med innvandrerforeldre var det 70 prosent som fullførte, mens i den øvrige befolkningen var fullføringsgraden 75 prosent. Ser vi på dem som gikk et studieforberedende utdanningsprogram, fullførte henholdsvis 81, 89 og 93 prosent i 2024 (SSB 2025ap). Et lite flertall av innvandrere søker seg til yrkesfaglige utdanningsprogram (54 prosent), mens studieforberedende program er mest utbredt blant norskfødte med innvandrerforeldre (66 prosent). Siden 2015 har vi imidlertid sett en liten økning blant innvandrere som søker studieforberedende program og blant norskfødte som søker yrkesfaglige retninger (SSB 2025as).

Deltakelse og gjennomføring i høyere utdanning

3.4 Nesten halvparten av norskfødte med innvandrerforeldre tar høyere utdanning

Andelen i alderen 19–24 år som tar høyere utdanning, har økt jevnt siden 2015, både blant unge med innvandrerbakgrunn og i den øvrige befolkningen. Norskfødte med innvandrerforeldre utmerker seg ved at 48 prosent var i høyere utdanning i 2024. Tilsvarende andeler blant innvandrere og i den øvrige befolkningen er betydelig lavere, og ligger på henholdsvis 24 og 39 prosent (figur 3.5).

Figur 3.5. Andel studenter 19–24 år i høyere utdanning i Norge i prosent av registrert årskull, etter innvandrerkategori. 2015–2024. Prosent (SSB 2025o).

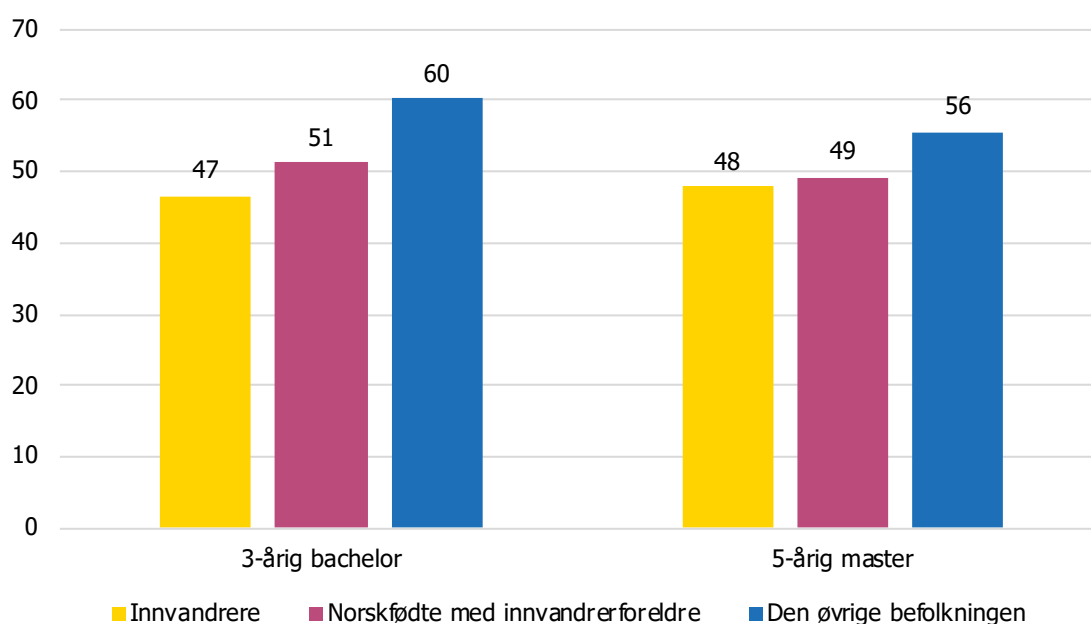

Norskfødte med innvandrerforeldre er overrepresentert i høyere utdanning (ISF 2019). Det er imidlertid store forskjeller mellom norskfødte med innvandrerforeldre etter foreldrenes landbakgrunn – både for påbegynt og for fullført høyere utdanning. Det er en tendens til at særlig norskfødte med innvandrerforeldre fra India, Kina, Sri Lanka og Vietnam tar høyere utdanning. For norskfødte med innvandrerforeldre fra Tyrkia, Chile, Irak, Somalia og Marokko er andelen som deltar i høyere utdanning, lavere (Kirkeberg mfl. 2019; Kirkeberg, Dzamarija og Dystland 2024). Det er også forskjeller på kvinner og menn med foreldre med samme landbakgrunn, og det overordnede mønsteret både blant norskfødte med og uten innvandrerforeldre er at kvinner i større grad tar høyere utdanning enn menn. Blant norskfødte med innvandrerforeldre fra Somalia er 41 prosent av kvinnene i høyere utdanning, mot 26 prosent av mennene (Kirkeberg mfl. 2019). Når det gjelder oppnådd utdanningsnivå, har 58 prosent av norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 30 til 34 år høyere utdanning, mot 54 prosent i befolkningen for øvrig (SSB 2025r).

Flere studier har undersøkt hvorfor norskfødte med innvandrerforeldre er overrepresentert i høyere utdanning og gjerne tar mer prestisjefulle utdannelser, selv med vanskeligere utgangspunkt enn personer uten innvandrerbakgrunn (Borgen og Hermansen 2023; Friberg 2019; Kindt 2017, 2018; Leirvik 2016; Ljunggren og Orupabo 2020; Orupabo, Drange og Abrahamsen 2020). Forklaringene peker både på oppmuntring og støtte fra familien, men også eksplisitte forventninger til barnas utdanningsvalg, basert på foreldrenes oppfatning av høyere utdanning som eneste «riktige» valg. Det kan også handle om sterkere familieorientering, og at barna føler de skylder foreldrene å jobbe hardt for å realisere mulighetene de har fått. Samtidig forteller mange at utdanningsvalg handler mindre om press, og mer om interesser og selvrealisering. En siste fortolkning handler om at norskfødtes høye ambisjonsnivå også er en måte å oppnå anerkjennelse og motvirke lave forventninger hos majoritetsbefolkningen.

Det er lavere fullføringsgrad i høyere utdanning blant studenter med innvandrerbakgrunn enn i resten av befolkningen (Fazli 2024). 47 prosent av innvandrere som starter på et treårig bachelorprogram, fullfører bachelorutdanningen på normert tid. Andelen for den øvrige befolkningen ligger på 60 prosent, som figuren under viser. Også når det gjelder femårige masterutdanninger, er fullføringsgraden lavest blant innvandrere og høyest i den i øvrige befolkningen.

Figur 3.6. Andel studenter som fullførte utdanning på normert tid, etter type utdanningsprogram og innvandrerkategori. 2017–2024. Prosent (SSB 2025at, 2025au).

Som for videregående opplæring er andelen som fullfører sine bachelor- og masterutdanninger, generelt høyere for kvinner enn for menn. For innvandrere varierer i tillegg fullføringsgraden noe med innvandringsgrunn. Personer som har innvandret for å studere eller arbeide, fullfører oftest på normert tid. Flyktninger og familiegjennforente som har påbegynt høyere utdanning, fullfører i mindre grad enn andre innvandrere (SSB 2025av).

Deltakelse i introduksjonsprogrammet

3.5 Rekordhøy deltakelse i introduksjonsprogrammet

Et sentralt mål for integreringspolitikken er at innvandrere i større grad deltar i arbeids- og samfunnsliv (Arbeids- og inkluderingsdepartementet 2024). For å oppnå dette er det viktig at nyankomne innvandrere og flyktninger får tilbud om og gjennomfører kvalifiseringstiltak som kan bidra til å gi dem stabil tilknytning til arbeidslivet. Tiltakene skal fylle gapet mellom kompetansen innvandrere og flyktninger har med fra hjemlandet, og det arbeidsmarkedet i Norge krever. Kvalifiseringstilbud som introduksjonsprogrammet, opplæring i norsk og samfunnskunnskap og andre opplærings-, oppfølgings- og arbeidsrettede virkemidler er viktig her.

I 2024 deltok 34 500 personer i introduksjonsprogrammet. Det er om lag 2 000 flere deltakere enn året før, og nesten dobbelt så mange som i 2022, da 17 900 var registrert som deltakere (SSB 2025s). Mellom 2008 og 2014 var det en jevn kjønnsfordeling av deltakere i programmet. Fra 2015 til 2019 var det en overvekt av menn blant programdeltakerne. Siden 2020 har kvinner vært i flertall blant deltakerne. I 2023 utgjorde kvinner nærmere to tredjedeler av deltakerne i programmet. I 2024 er 56 prosent av deltakerne kvinner (SSB 2025s). Også alderssammensetningen blant deltakerne har endret seg noe de siste ti årene, med en økt andel deltakere i alderen 36–45 år og blant de over 46 år (SSB 2025s).

Hvem deltar i introduksjonsprogrammet?

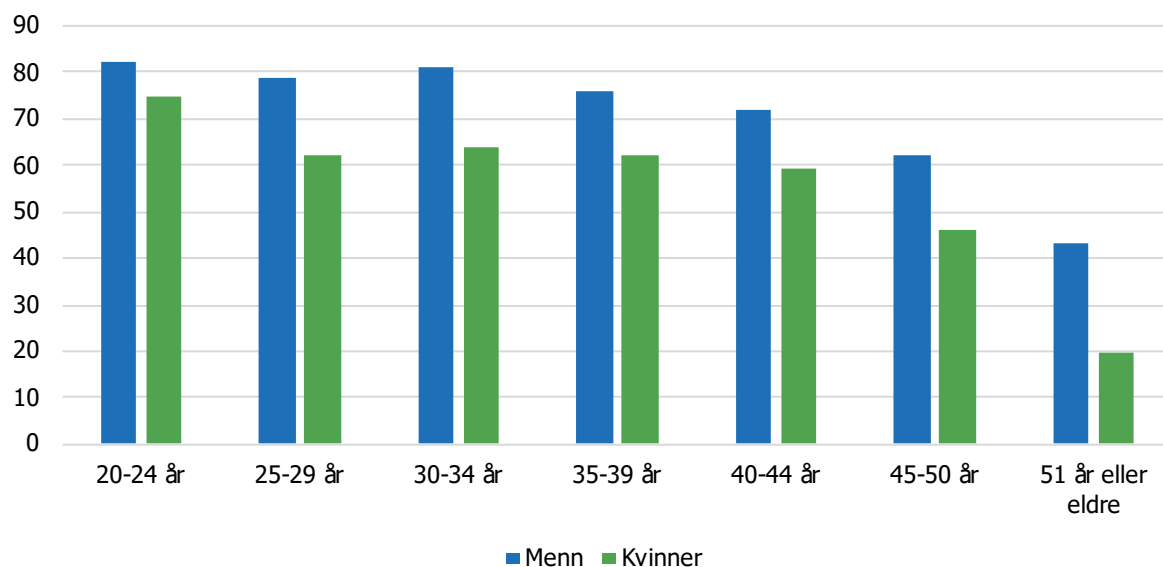
Introduksjonsprogrammet er et opplæringsprogram som skal forberede flyktninger til deltakelse i norsk arbeids- og samfunnsliv. Alle flyktninger mellom 18 og 55 år som kommer til Norge, skal delta i introduksjonsprogrammet. Det samme gjelder familiemedlemmer som senere kommer til landet. Fordrevne fra Ukraina med kollektiv beskyttelse har rett, men ikke plikt, til å delta i introduksjonsprogrammet.

Gjennom introduksjonsprogrammet skal deltakerne få lære norsk og få grunnleggende innsikt i norsk samfunnsliv. En skal også få opplæring og kunnskap om norsk arbeidsliv, og utdanning dersom en trenger det. Det er et mål om at deltakeren skal komme i jobb eller utdanning når hen er ferdig (IMDi, 2023).

Totalt var 65 prosent av personene som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2022, i arbeid eller utdanning ett år senere. Dette er en høyere prosentandel enn blant de som fullførte mellom 2016 og 2021 (61–63 prosent), med unntak av 2019 (66 prosent).

Sammensetningen av deltakergruppen har sammenheng med resultater etter avsluttet introduksjonsprogram, siden andelen som går over til arbeid eller utdanning, varierer betydelig med kjønn og alder. Figur 3.7 illustrerer dette. Andelen som gikk over til arbeid eller utdanning ett år etter avsluttet program, er høyest blant de yngste deltakerne og synker med alder både for menn og kvinner.

Figur 3.7. Andel sysselsatte / under utdanning ett år etter avsluttet introduksjonsprogram, etter kjønn og alder. 2023. Prosent (SSB 2025x).

Menn har fortsatt en betydelig høyere overgang til arbeid eller utdanning ett år etter avsluttet introduksjonsprogram. Blant menn som avsluttet programmet i 2023, var 73 prosent i arbeid eller utdanning året etter, mot 59 prosent av kvinnene. Overgangen til arbeid eller utdanning fra 2022 til 2023 har sunket med to prosentpoeng for menn og økt med ett prosentpoeng for kvinner. Forskjellene mellom menn og kvinner var mindre i 2023 enn i 2022 i alle alderskohorter bortsett fra i den eldste kohorten. Siden 2018 har det vært en større prosentvis økning i andel sysselsatte eller i utdanning blant kvinner enn blant menn, det vil si at kjønnsforskjellene ett år etter fullført introduksjonsprogram har blitt mindre (SSB 2025y).

Nyere forskning viser at introduksjonsprogrammet i gjennomsnitt bidrar til positive integreringsutfall når det gjelder arbeid og lønn på kort sikt. Samtidig finner en ingen tilsvarende virkning når det kommer til politiske eller sosiale integreringsutfall (Ferwerda og Finseraas 2024). Fordeler vi etter kjønn, ser vi at kvinnelige flyktninger og familiegjenforente som har deltatt i introduksjonsprogrammet, har en noe større sannsynlighet for å få jobb både på kort og lang sikt enn de som ikke har deltatt. Vi ser derimot ikke en bedre lønnsutvikling blant kvinner som deltar i introduksjonsprogrammet, enn blant de som ikke har deltatt (Ugreninov og Turner 2023).

Norskprøveresultater

3.6 Bedre norskprøveresultater blant kvinner

Norskkunnskaper er en viktig forutsetning for at innvandrere kan delta på ulike arenaer i det norske samfunnet. Forskningslitteraturen viser blant annet en positiv sammenheng mellom

innvandreres språkkunnskaper og helse, inntekt og sysselsetting (Chiswick og Miller 2015; Djuve mfl. 2017; Kindt og Bjørnset 2023; Kjøllesdal, Gerwing og Indseth 2023; Lunde og Lysen 2022).

Innvandrere i alderen 18 til 67 med oppholdstillatelse som danner grunnlag for permanent opphold, har ifølge integreringsloven rett og plikt til å få opplæring i norsk og samfunnskunnskap (Arbeids- og inkluderingsdepartementet 2021). Gruppene som omfattes av ordningen, er for eksempel flyktninger, deres familiegjenforente og familiegjenforente med norske statsborgere. Målgruppen for norskopplæring er med andre ord større enn målgruppen for introduksjonsprogrammet. I 2024 deltok i underkant av 58 000 personer fra 130 ulike landbakgrunner i opplæring i norsk og samfunnskunnskap – noe som gjør dette til det høyeste deltakerantallet noensinne (Lunde 2025). Økningen i antall deltakere i opplæringen skyldes i stor grad ankomstene av flyktninger fra Ukraina. Seks av ti deltakere i fjor var ukrainere. Det er fortsatt også mange deltakere fra Syria (5 100 i 2024) (Lunde 2025).

I 2024 ble det avlagt 47 500 norsksprøver¹ (Lunde 2025). Kvinneandelen blant de som avlegger norsksprøver, har økt betydelig i løpet av de siste årene, i takt med økt kvinneandel blant deltakere i introduksjonsprogrammet. To tredjedeler av norsksprøvene i fjor ble gjennomført av kvinner. Litt under halvparten av fjorårets kandidater var under 36 år.

Hvordan måles ferdighetsnivå etter avlagt norsksprøve?

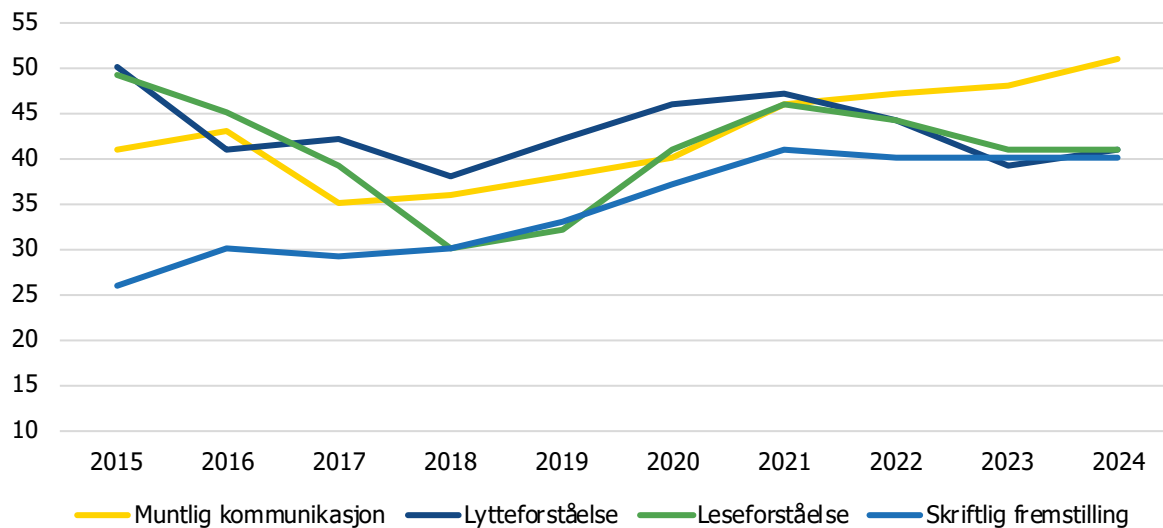
Norsksprøven består av fire delprøver – lytteforståelse, leseforståelse, skriftlig framstilling og muntlig kommunikasjon. Det er mulig for en person å avlegge delprøvene flere ganger i løpet av et kalenderår. Resultatene på norsksprøven evalueres basert på et rammeverk som deler språkferdighetene inn i tre overordnede nivåer: basisbruker (A), selvstendig bruker (B) og avansert bruker (C). Hvert av disse nivåene består av to undernivåer (A1 og A2, B1 og B2, C1 og C2).

Samtidig har det vært en økende andel i eldre aldersgrupper blant de som avlegger prøver (SSB 2025ac).

4 av 10 av de som gjennomførte opplæring i 2024, fikk selvstendig brukernivå (B1 eller bedre) som resultat på delprøvene i lytteforståelse, leseforståelse og skriftlig fremstilling, mens 5 av 10 oppnådde selvstendig brukernivå på delprøven i muntlig kommunikasjon. Resultatene fra delprøvene de siste ti årene tyder på at innvandrere har hatt noe større vansker med å tilegne seg skriveferdigheter, mens det gjennomgående har vært bedre resultater på prøver i muntlig kommunikasjon og lytteforståelse.

¹ Tallet gjelder for målgruppen som har rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap, det vil si alle som har rett og plikt til å delta i introduksjonsprogrammet samt andre som har en oppholdstillatelse som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse. Sistnevnte er i all hovedsak personer som har oppholdstillatelse som familiegjenforent.

Figur 3.8. Andel norskprøver med oppnådd språknivå B1 eller høyere, etter delprøve. 2015–2024. Prosent (SSB 2025ac).

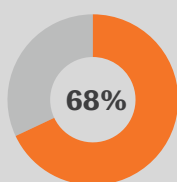

Deltakere i norskopplæring med høyere utdanning oppnår oftere språknivå B1 eller høyere. I tillegg varierer norskprøveresultatene med kjønn og alder. 46 prosent av prøvene tatt av kvinner i 2024 har resultat på selvstendig brukernivå (B1 eller bedre), mot 39 prosent av prøvene tatt av menn. Det er en høyere andel kvinner enn menn som har avlagt prøver på selvstendig brukernivå eller bedre på samtlige delprøver. Det er størst forskjell når det gjelder skriftlig fremstilling, der 44 prosent av kvinnene og 32 prosent av mennene avla prøve på selvstendig brukernivå eller bedre. Aldersgruppen 26–35 år har den høyeste andelen prøver med resultater på B1-nivå eller bedre, med 51 prosent. Deretter synker andelen prøver på dette nivået med økende alder (SSB 2025ac).

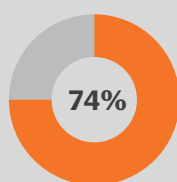
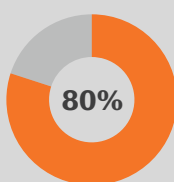
I 2024 ble det også avlagt om lag 8 600 prøver i samfunnskunnskap. 94 prosent av de som gjennomførte prøvene, fikk bestått, og andelen var lik for kvinner og menn. Andelen beståtte prøver har økt med 14 prosentpoeng sammenlignet med 2015 (SSB 2025ai).

Arbeid

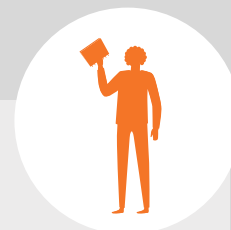
Sysselsatte

innvandrere

norskfødte med
innvandrerforeldreøvrig
befolkning

Mindre forskjeller siden 2015

Arbeid og utdanning (NEET)

23%

av unge innvandrere er
utenfor arbeid og utdanning

7%

av unge i øvrig befolkning

Mindre forskjeller siden 2015

Overqualifiserte

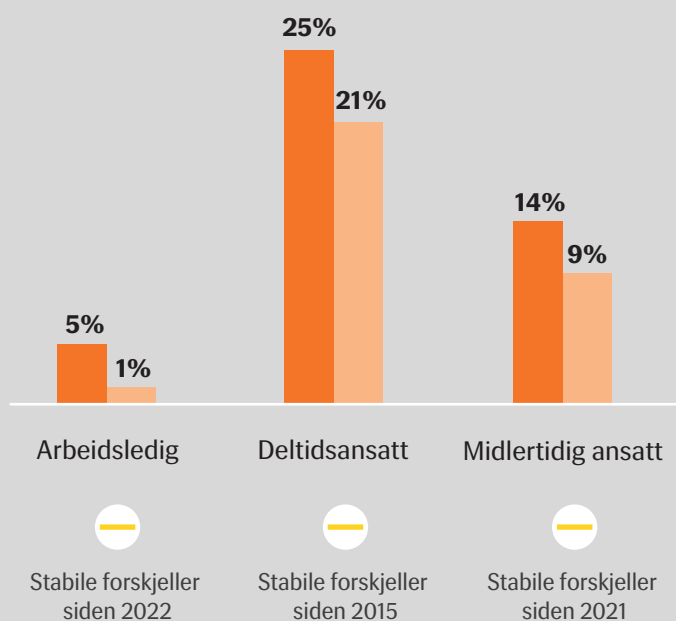
38% av innvandrere

14% i øvrig befolkning

Stabile forskjeller siden 2015

- Innvandrere
- Øvrig befolkning

4. Arbeid

Et overordnet mål i integreringspolitikken er at flere innvandrere deltar i arbeidslivet. Å være i arbeid innebærer økt økonomisk selvstendighet, selvrealisering og sosialt nettverk. Deltakelse i arbeid regnes derfor ofte som den viktigste enkeltindikatoren på integrering (OECD/EU 2018). Høy sysselsetting er også avgjørende for velferdsstaten, for å redusere fattigdom, for å utjevne sosiale forskjeller og for å oppnå likestilling mellom kjønnene (Arbeids- og inkluderingsdepartementet 2024).

Innvandrere er en sammensatt gruppe, og deltakelse i arbeidslivet varierer med landbakgrunn, innvandringsgrunn, botid, kjønn, alder og medbrakt kompetanse. Særlig kvinner med fluktbakgrunn har lav sysselsettingsgrad. For mange innvandrere karakteriseres arbeidsforholdet deres av midlertidighet, ufrivillig deltid og lav inntekt. Et sentralt mål i integreringspolitikken er derfor å bidra til at flere innvandrere får en stabil tilknytning til arbeidslivet (Arbeids- og inkluderingsdepartementet 2024).

Sysselsetting – innvandrere

4.1 Lavest sysselsetting blant nyankomne flyktninger

Innvandrere har i snitt lavere sysselsettingsgrad enn den øvrige befolkningen. I 2024 var 68 prosent av innvandrere sysselsatt, mot 80 prosent av den øvrige befolkningen (Olsen og Jakobsen 2025). Det er samtidig betydelige forskjeller mellom grupper når vi ser på innvandringsgrunn, botid og kjønn.

Hvordan defineres sysselsetting?

En person regnes som sysselsatt dersom personen utførte inntektsgivende arbeid av minst én times varighet i referanseuken, eller har et slikt arbeid, men var midlertidig fraværende på grunn av sykdom, ferie, lønnet permisjon eller lignende (Registerbasert sysselsettingsstatistikk, SSB).

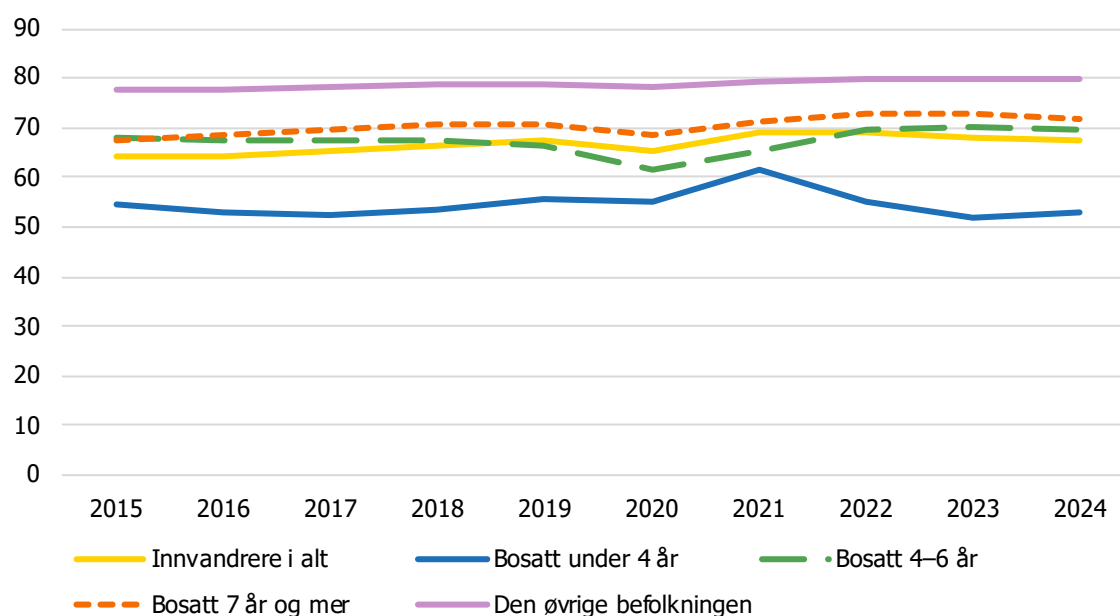
Blant arbeidsinnvandrere ligger sysselsettingsandelen på nivå med resten av befolkningen, og i motsetning til for andre innvandrere påvirker ikke botiden denne andelen (SSB 2024g). For flyktninger og deres familiegjensforente tar det ofte lengre tid å komme seg ut i arbeid. Flesteparten i denne gruppen deltar i introduksjonsprogrammet de første årene, og det kan ta tid å opparbeide seg relevant kompetanse.

Figur 4.1. viser utviklingen i sysselsetting for innvandrere og øvrig befolkning siden 2015. Disse forskjellene var relativt stabile frem til utbruddet av covid-19-pandemien i 2020. Smitteverntiltakene i forbindelse med pandemien fikk store konsekvenser for sosial og økonomisk aktivitet. Noen innvandrergupper ble hardere rammet enn resten av befolkningen, både gjennom høyere smittetall og sykehusinnleggelser, men også i arbeidsmarkedet (Indseth mfl. 2021; NOU 2022).

Fra og med 2022, som følge av svært høye ankomster av ukrainske flyktninger, ser vi en tydelig nedgang i sysselsettingen blant innvandrere med kort botid i Norge. Andelen i arbeid blant dem med botid på under fire år, falt fra 62 prosent i 2021 til 53 prosent i 2024 (SSB 2025ae).

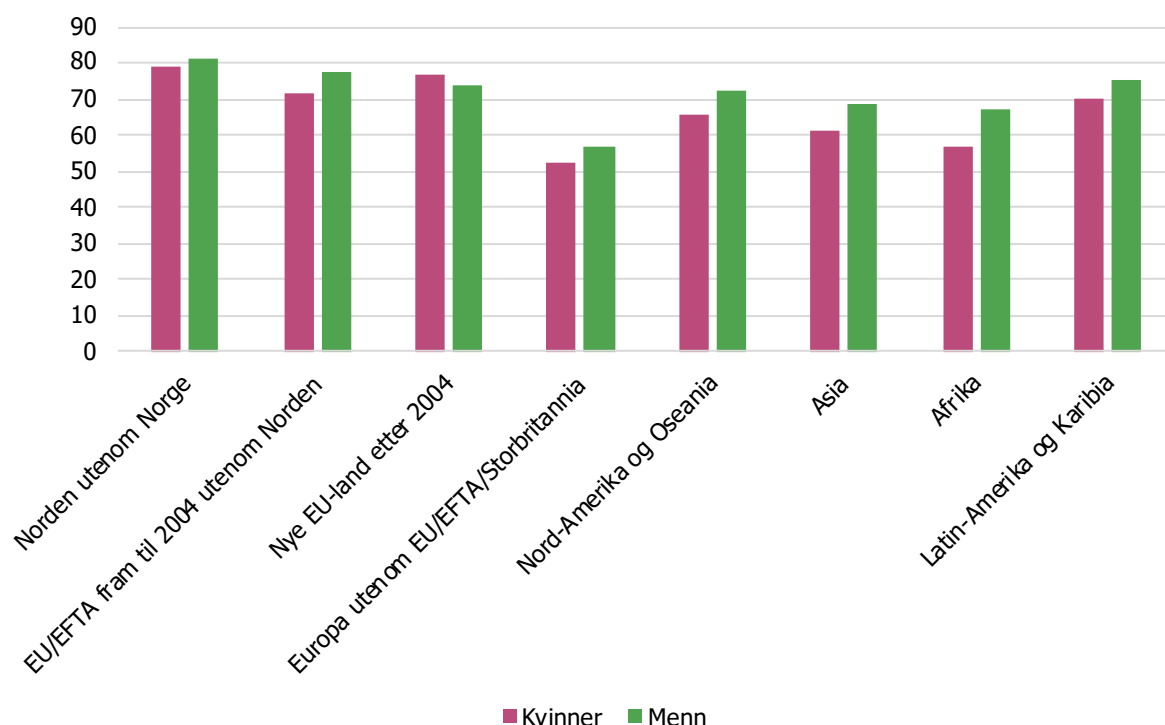
Til tross for denne nedgangen hadde innvandrere i snitt noe høyere sysselsettningsnivå i 2024 enn i 2015, og forskjellen i andel sysselsatte totalt, mellom innvandrere og øvrig befolkning, har blitt mindre i denne perioden. Innvandrere fra Afrika har hatt høyest vekst i andel sysselsatte, fra en andel på 44 prosent i 2015 til 62 prosent i 2024. Innvandrere fra land utenfor EU/EFTA har derimot hatt en nedgang i andel sysselsatte i samme periode: fra 65 prosent i 2015 til 54 prosent i 2024 (SSB 2025ae). Nedgangen skyldes trolig at denne gruppen i stor grad består av ukrainere med relativt kort botid.

Figur 4.1. Sysselsatte, etter botid og innvandrerbakgrunn. 20–66 år. Prosent (SSB 2025ae, 2025ad).

En større andel innvandrer menn er i arbeid enn innvandrer kvinner. I 2024 var 71 prosent innvandrer menn og 65 prosent innvandrer kvinner registrert sysselsatt (SSB 2025ae). Særlig innvandrer kvinner fra land i Asia, Afrika og land i Europa utenom EU, EFTA og Storbritannia har lav sysselsettningsgrad, som vist i figur 4.2. Kjønnsforskjellene i sysselsetting er størst for nyankomne innvandrere, det vil si de som har vært bosatt i Norge under 4 år. Disse forskjellene jevner seg ut med botid i Norge.

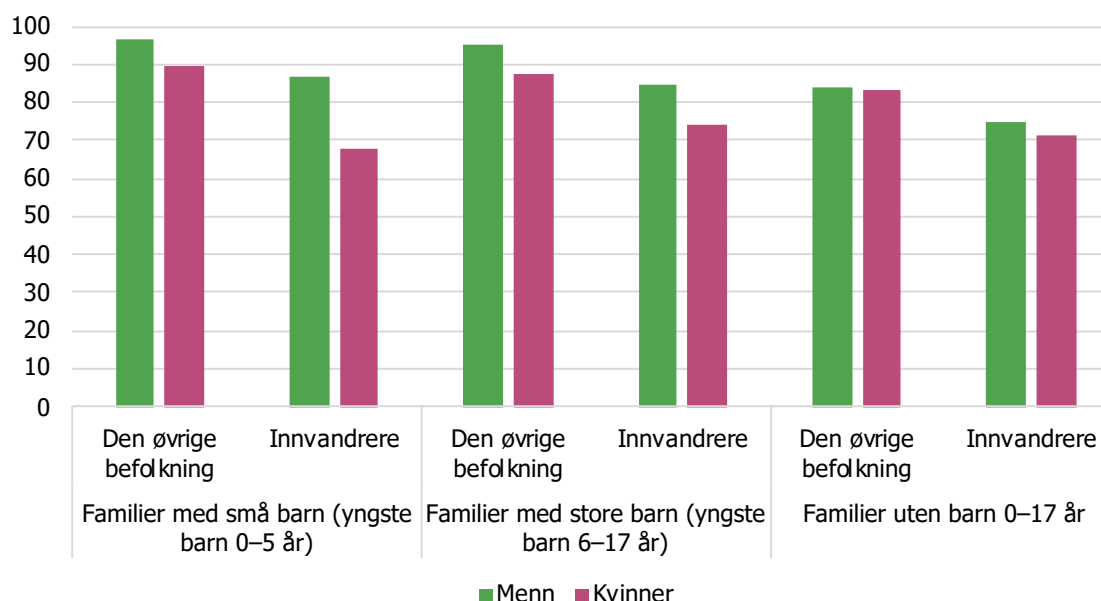
Figur 4.2. Sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn og kjønn. 20–66 år. 2024. Prosent (SSB 2025ad).

En lavere arbeidsmarkedsdeltakelse blant innvandrerkvinner kan skyldes lite formell kompetanse, lave norskerferdigheter, midlertidige stillinger, dårlig helse, omsorgsoppgaver, komplementære kjønnsroller og diskriminering (Kanas og Müller 2021; Khoudja og Fleischmann 2015; Tallis 2024; Umblijs 2020).

Det å stifte familie har en mer negativ sammenheng med tilknytning til arbeidsmarkedet for innvandrerkvinner enn for kvinner uten innvandrerbakgrunn (Lund 2025). Figur 4.3 sammenligner andeler i arbeidsstyrken blant menn og kvinner i alderen 25–44 år i ulike familiefaser. Innvandrerkvinner i småbarnsfamilier, det vil si familier der det yngste barnet er under 6 år, skiller seg klart ut med lavest andel som enten har eller søker inntektsgivende arbeid (SSB 2025a).

Figur 4.3. Andeler i arbeidsstyrken etter kjønn, innvandringskategori og familietype blant personer 25–44 år. 2023. Prosent (SSB 2025a).

Syssetting – norskfødte med innvandrerforeldre

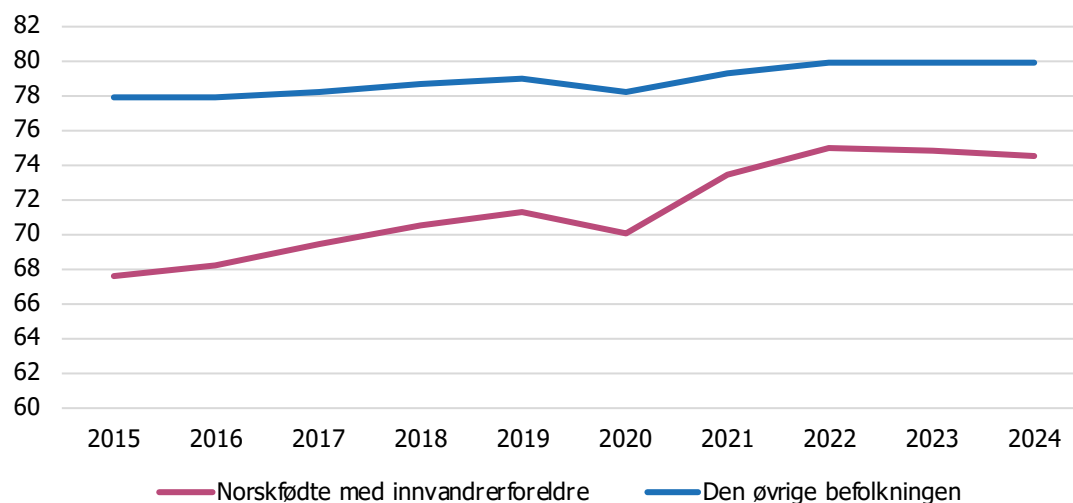
4.2 Små kjønnsforskjeller blant norskfødte med innvandrerforeldre

Som vist tidligere i rapporten er de fleste norskfødte med innvandrerforeldre relativt unge – syv av ti er under 18 år. Det er likevel interessant å følge med på deres arbeidstilknytning sammenlignet med innvandrere og den øvrige befolkningen, særlig i lys av den relativt store andelen norskfødte med innvandrerforeldre som tar høyere utdanning.

Flere studier viser at norskfødte med innvandrerforeldre i gjennomsnitt gjør det bedre på arbeidsmarkedet enn sine foreldre, men dårligere enn den øvrige befolkningen. Samtidig finner man markante forskjeller innad i denne gruppen, og disse henger ofte sammen med bakgrunnsfaktorer som kjønn, foreldrenes landbakgrunn og utdanningsnivå (Hermansen 2016; Umblijs 2020).

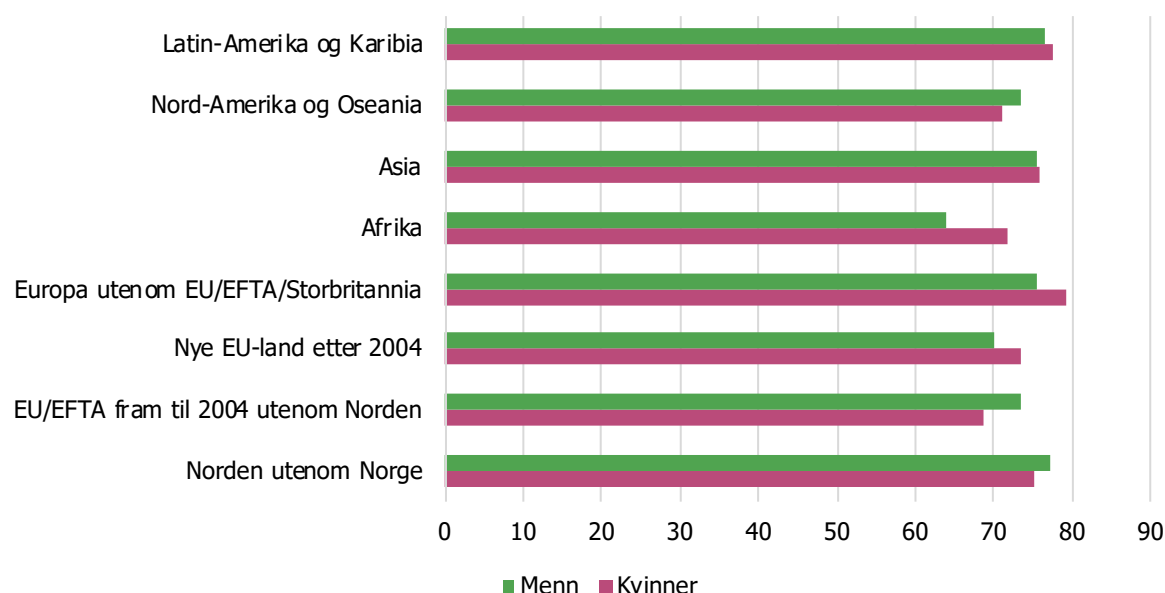
I 2024 var 74 prosent av norskfødte med innvandrerforeldre mellom 20 og 66 år sysselsatte, mot 68 prosent av innvandrere. I befolkningen uten innvandrerbakgrunn var 80 prosent i arbeid (SSB 2025ae). Som vist i figur 4.4 er forskjellene i sysselsettingen mellom norskfødte med innvandrerforeldre og den øvrige befolkningen marginalt større i 2024 enn de var i 2023. Hovedtrenden siden 2015 er likevel at forskjellene i sysselsetting mellom disse gruppene har sunket, med unntak av pandemiåret 2020 (SSB 2025ae).

Figur 4.4 Sysselsettingsandel etter innvandringsbakgrunn. 2015–2024. Prosent (SSB 2025ae).

Vi ser små kjønnsforskjeller i sysselsetting blant norskfødte med innvandrerforeldre, og andelen i arbeid er høyere blant kvinner enn blant menn i denne gruppen. I 2024 var 74 prosent av norskfødte menn med innvandrerforeldre sysselsatt, mens tilsvarende andel for norskfødte kvinner med innvandrerforeldre lå på 75 prosent. Fordelt etter foreldrenes landbakgrunn var andelen i arbeid lavest blant norskfødte menn med bakgrunn fra afrikanske land. Litt under to av tre i denne gruppen var sysselsatt i 2024 (SSB 2025ae).

Figur 4.5. Sysselsettingsandel blant norskfødte med innvandrerforeldre, etter kjønn og foreldrenes landbakgrunn. 2024. Prosent (SSB 2025ae).

De siste årene har flere studier undersøkt mulige årsaker til at norskfødte med innvandrerforeldre både har høyere arbeidsmarkedsdeltakelse og mindre kjønnsforskjeller i deltakelse

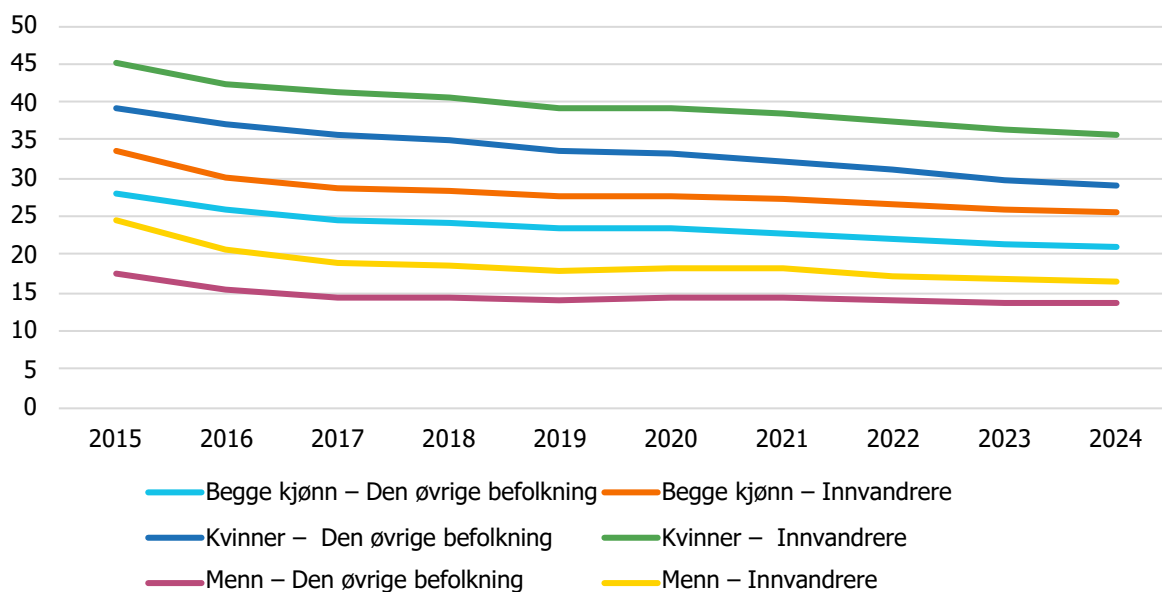
enn innvandrere (Egge-Hoveid og Sandnes 2015; Hermansen 2017; Midtbøen og Nadim 2022; Olsen og Bye 2023). Høyt utdanningsnivå både blant kvinner og menn i denne gruppen trekkes frem som en viktig forklaring. Andre faktorer som kan ha bidratt til utjevning av forskjeller i sysselsetting, er den norske enhetsskolen, med høy grad av standardisering og lite variasjon i kvalitet og læringsinnhold mellom skoler, samt gratis høyere utdanning. I tillegg både oppfordrer og tilrettelegger ordninger som betalt foreldrepermisjon og subsidierte barnehageplasser for sysselsetting blant både menn og kvinner (Kitterød og Nadim 2020; Midtbøen og Nadim 2022). Dessuten viser studier at norskfødte med innvandrerforeldre i større grad enn sine foreldre ser ut til å tilpasse seg norske likestilte kjønnsnormer ved fordeling av arbeid og omsorg (Birkelund mfl. 2014; Kirkeberg mfl. 2019; Kitterød og Nadim 2020; Lund 2024; Nadim og Midtbøen 2023).

Arbeidstid

4.3 Fire av ti innvandrerkvinner jobber deltid

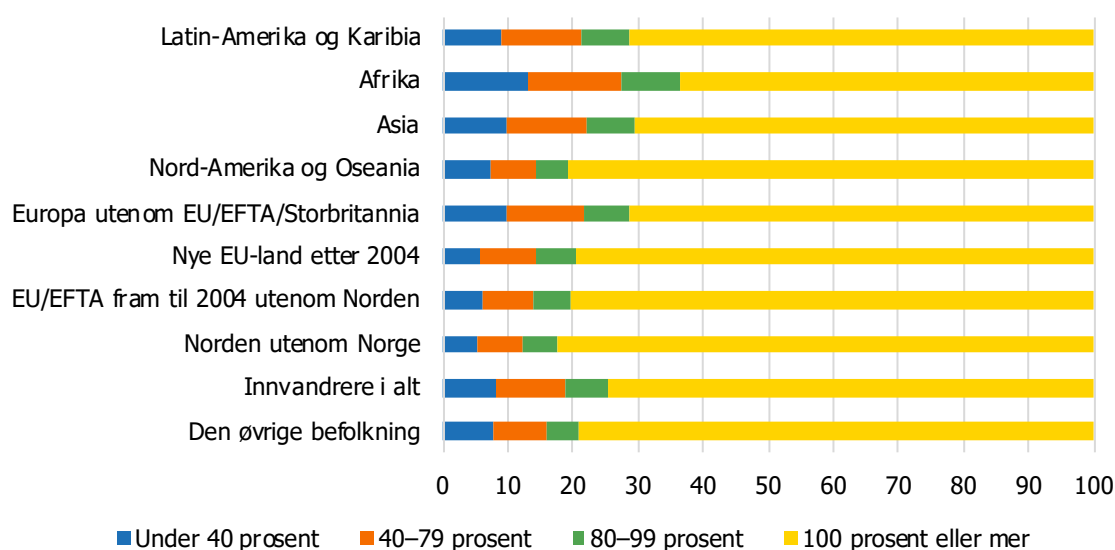
Innvandrere jobber relativt oftere deltid enn den øvrige befolkningen. I 2024 arbeidet 25 prosent av sysselsatte innvandrere deltid, mot 21 prosent i den øvrige befolkningen. Som vist i figur 4.6 har andelen deltidsansatte gått ned både blant sysselsatte med og uten innvandrerbakgrunn, og det er blitt mindre forskjeller i andelen deltidsansatte mellom innvandrere og den øvrige befolkningen i denne perioden. I 2015 jobbet 34 prosent av innvandrere deltid, mens tilsvarende andel i øvrig befolkning lå på 28 prosent (SSB 2025ak).

Figur 4.6 Andel i deltid blant sysselsatte, etter innvandrerbakgrunn. 2015–2024. Prosent (SSB 2025ak).

Generelt er kvinner overrepresentert blant de deltidsansatte. I 2024 var andelen deltidsansatte omtrent dobbelt så høy for kvinner som for menn, for ansatte både med og uten innvandrerbakgrunn. Den høyeste andelen deltidsansatte finner vi blant innvandrerkvinner (36 prosent). Blant kvinner uten innvandrerbakgrunn jobber 29 prosent deltid. Blant menn er 17 prosent med innvandrerbakgrunn og 14 prosent uten innvandrerbakgrunn i deltidsjobb (SSB 2025ak).

Figur 4.7. Fordeling etter stillingsprosent, sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn. 2024. Prosent (SSB 2025ak).

Som vist i figur 4.7 varierer stillingsprosenten blant innvandrere også med landbakgrunn. Deltidsarbeid er relativt vanligere blant innvandrere fra Afrika, Asia, Latin-Amerika og Europa utenom EU/EFTA/Storbritannia, mens innvandrere fra Norden, Nord-Amerika og Oseania har en lavere andel deltidsansatte enn den øvrige befolkningen. Forskjellene i andelen deltidsansatte mellom innvandrere fra ulike verdensregioner må ses i lys av hvilke yrker de jobber i. Innvandrere fra Afrika og Asia er overrepresentert i yrkesgrupper der deltidsarbeid er utbredt, slik som renhold og salgs- og serviceyrker (Pettersen 2024).

Tall fra arbeidskraftsundersøkelsen viser at innvandrere oftere jobber ufrivillig deltid. Flere i innvandrerbefolkningen enn i resten av befolkningen oppgir at de må jobbe deltid fordi de ikke finner en heltidsjobb, og at de ønsker lenger arbeidstid (Lien 2022).

Overkvalifisering

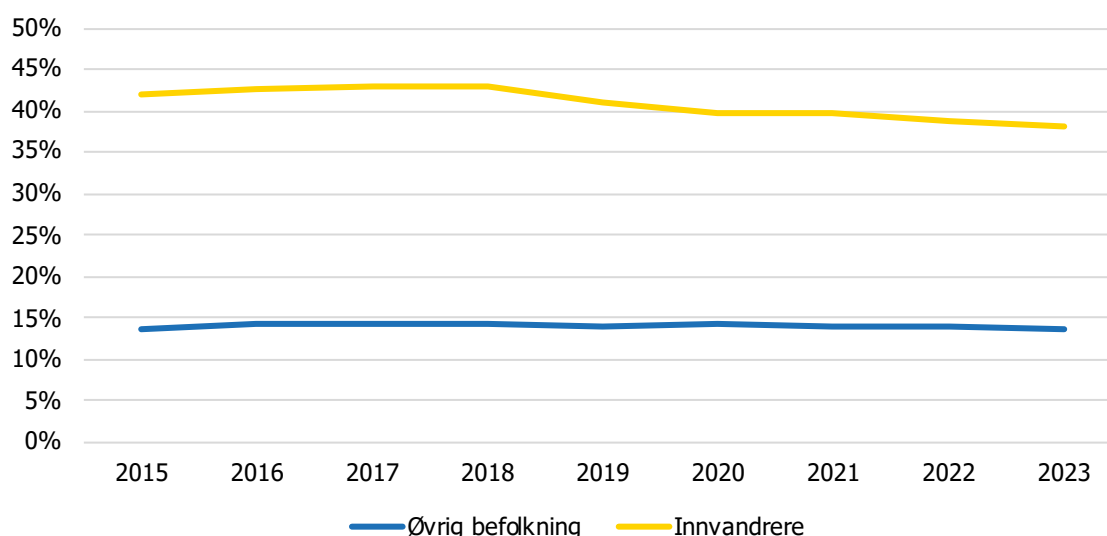
4.4 Innvandrere er oftere overkvalifisert

Innvandrere har dårligere muligheter til å bruke sin utdanning og arbeidserfaring på arbeidsplassen enn befolkningen for øvrig, og de er i større grad overkvalifisert for jobbene de er ansatt i. Dette gjelder uavhengig av landgruppe, men andelen overkvalifiserte går ned med botid (Larsen, Rogne og Birkelund 2018; Pricila Birgier og Cantalini 2024).

Hva menes med overkvalifisering?

Formell overkvalifisering vil si personer som har fullført høyskole- og universitetsutdanning, men med ansettelse i jobber som ikke krever denne kompetansen (Edelmann og Villund 2022).

Figur 4.8. Overkvalifiserte, etter innvandrerbakgrunn. 2015–2023. Prosent (SSB 2024h).

Fire av ti innvandrere jobber i yrker med lavere krav til kompetanse enn det utdanningen deres tilsier. I resten av befolkningen er 14 prosent overkvalifisert. Disse forskjellene har vært omtrent uendret siden 2015 (SSB 2024h).

Arbeidsmiljø

4.5 Dårligere arbeidsmiljø og mer usikker arbeidshverdag

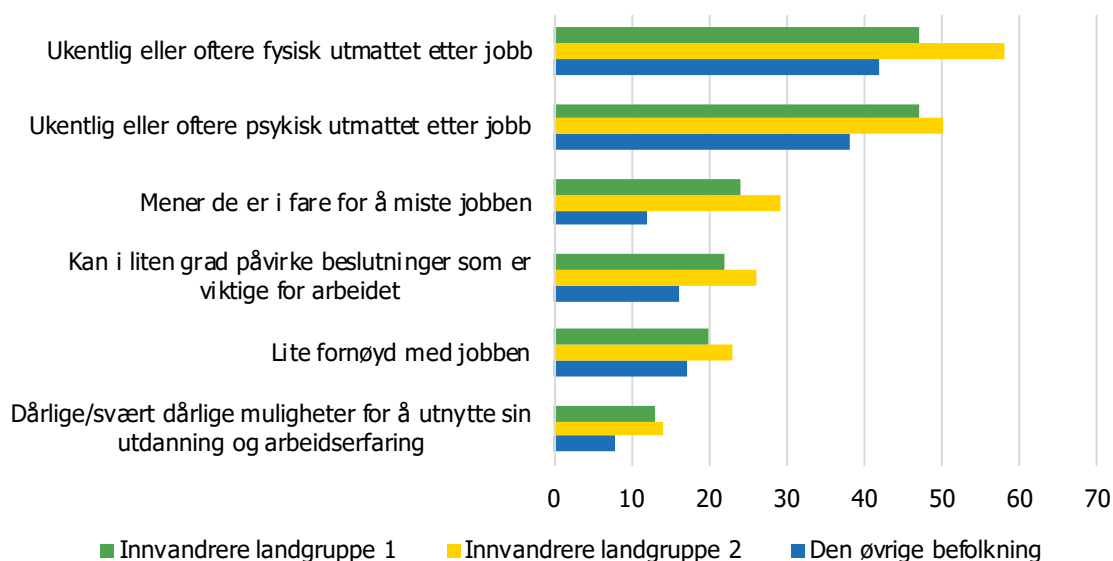
Sysselsettingsandel og stillingsprosent er viktige indikatorer på arbeidslivsintegrering, men de forteller oss lite om hvordan innvandrere opplever arbeidshverdagen, hvilke muligheter og barrierer de møter, og hvorvidt deres tilknytning til arbeid er stabil og varig. Andre sentrale

aspekter som kan belyse innvandreres situasjon på arbeidsmarkedet, er derfor arbeidsforhold, arbeidsmiljø, lønnsutvikling og karrieremuligheter.

Innvandrere er overrepresentert i yrker med mer fysisk belastende arbeidsoppgaver, de opplever i større grad jobbrelaterte helseproblemer og de har en mer usikker tilknytning til arbeidslivet (SSB 2023a; Sterud mfl. 2018; Vrålstad og Wiggen 2017; With 2019). Innvandrere opplever dessuten flere stressfaktorer i arbeidsmiljøet – som diskriminering, trakassering, trusler på grunn av etnisk bakgrunn og mangel på sosial støtte (Akay og Ahmadi 2022; Lien 2022). Arbeidsskader er også mer utbredt blant innvandrere (Sterud mfl. 2018).

Tall fra SSBs levekårsundersøkelse indikerer at innvandrere oftere er utsatt for dårlig arbeidsmiljø enn resten av befolkningen. Dette gjelder i størst grad innvandrere fra landgruppe 2, der over halvparten opplever ukentlig eller oftere å være fysisk eller psykisk utmattet etter jobb. Nesten tre av ti innvandrere i landgruppe 2 opplever også at de står i fare for å miste jobben, mot drøyt én av ti i befolkningen ellers (SSB 2023a).

Figur 4.9. Utvalgte arbeidsmiljøindikatorer, etter todelt landbakgrunn. 2022. Prosent (SSB 2023a).

En studie fra 2018 viser at sannsynligheten for å miste jobben (i privat sektor) er over dobbelt så høy blant innvandrere sammenlignet med personer uten innvandrerbakgrunn (Bratsberg, Raaum og Røed 2018). Videre gir det å miste jobben særlig negative utslag for innvandrere fra landgruppe 2 med tanke på fremtidige jobbutsikter og lønnsutvikling. Forskerne finner ingen åpenbar forklaring på denne sammenhengen, men de trekker frem at begrensede språkferdigheter kan påvirke mulighetene til å sikre seg ny jobb i større grad enn manglende utdanning eller ansiennitet (Bratsberg mfl. 2018).

Innvandreres arbeidshverdag er også i større grad preget av midlertidighet enn arbeidshverdagen til resten av befolkningen. Ved utgangen av 2024 var 14 prosent av innvandrere i alderen

20–66 år ansatt i midlertidige stillinger, mot 9 prosent i den øvrige befolkningen. Andelen i midlertidige stillinger synker imidlertid med botid (Taha 2023). Videre er innvandrere fra afrikanske land særlig overrepresentert blant midlertidig ansatte. 21 prosent fra denne landgruppen jobbet i midlertidige stillinger i 2024 (SSB 2025ax). Dette henger sammen med at mange innvandrere fra Afrika jobber innenfor helse- og sosialtjenester – som er en av næringene med størst andel midlertidige stillinger (Taha 2023). Nordiske innvandrere har den laveste andelen midlertidig ansatte blant alle innvandrere, med en andel på 8 prosent (SSB 2025ax).

Mye tyder på at forskjellene i arbeidssituasjon mellom innvandrere og ansatte uten innvandrerbakgrunn varierer etter yrke. I lovregulerte yrker innen helse, jus, økonomi, skole og offentlig administrasjon, og i bransjer med høy andel fagorganiserte, er forskjellene færre. For eksempel har innvandrere i profesjonsyrker som lege, tannlege, sykepleier og lærer betydelig mindre risiko for å bli utsatt for lønnsdiskriminering enn innvandrere i andre yrker (Drange og Helland 2018). En forklaring er at en begrenset tilgang på arbeidskraft i enkelte bransjer sterkt reduserer arbeidsgivers anledning til å diskriminere. Forskning tyder på at utdanning som leder til et yrke innen helsesektoren, gir innvandrere et arbeidsmarkedssvern, som innebærer mindre forskjeller i lønn mellom personer med og personer uten innvandrerbakgrunn (Drange 2016). Samtidig kan ikke alt av forskjeller i lønnsutvikling forklares med yrke. Noen lønnsforskjeller eksisterer mellom ansatte med og uten innvandrerbakgrunn som ellers er like med hensyn til en lang rekke kjennetegn, som utdanning, kjønn, alder og karriereforløp. Forskjellene forekommer innenfor samme næring og yrke og også innad i enkeltvirksomheter (Fedoryshyn og Falch-Monsen 2024; Kolsrud mfl. 2016). Innvandrere tjener i snitt mindre enn befolkningen ellers i alle yrkesgrupper unntatt akademiske yrker (SSB 2025aj).

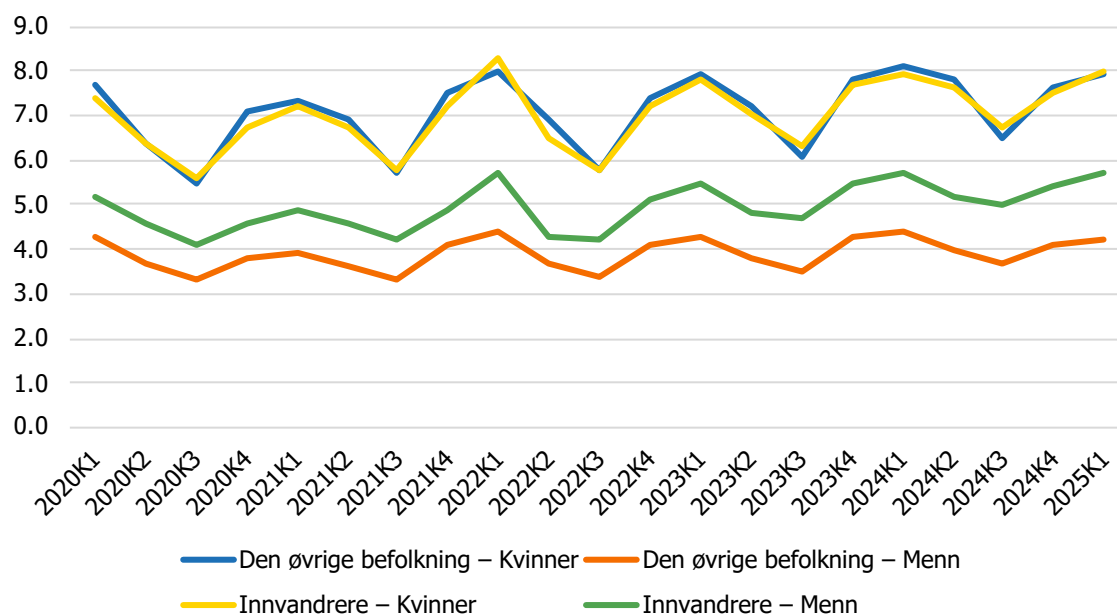
Sykefravær

4.6 Sykefravær øker mer med alder blant innvandrere

Norge har et høyere sykefravær og mer utbredt langvarig sykefravær enn flere andre europeiske land (Køber og Lien 2025; Ugreninov 2023). I gjennomsnitt har innvandrere noe høyere legemeldt sykefravær enn befolkningen ellers. I 1. kvartal 2025 hadde 6,7 prosent av innvandrere legemeldt fravær fra arbeid, mot 6,1 prosent av hele befolkningen (SSB 2025ah, 2025ao).

Gjennomsnittstallene skjuler imidlertid en del variasjon innad i innvandrerbefolkningen. Kvinner, både med og uten innvandrerbakgrunn, har høyere sykefravær enn menn (SSB 2025ay). Som viser i figur 4.10 er det små forskjeller i sykefravær mellom kvinner med og uten innvandrerbakgrunn. Det betyr at forskjellene i sykefravær mellom innvandrere og befolkningen for øvrig hovedsakelig skyldes forskjeller i sykefravær mellom menn med og uten innvandrerbakgrunn (SSB 2025ay).

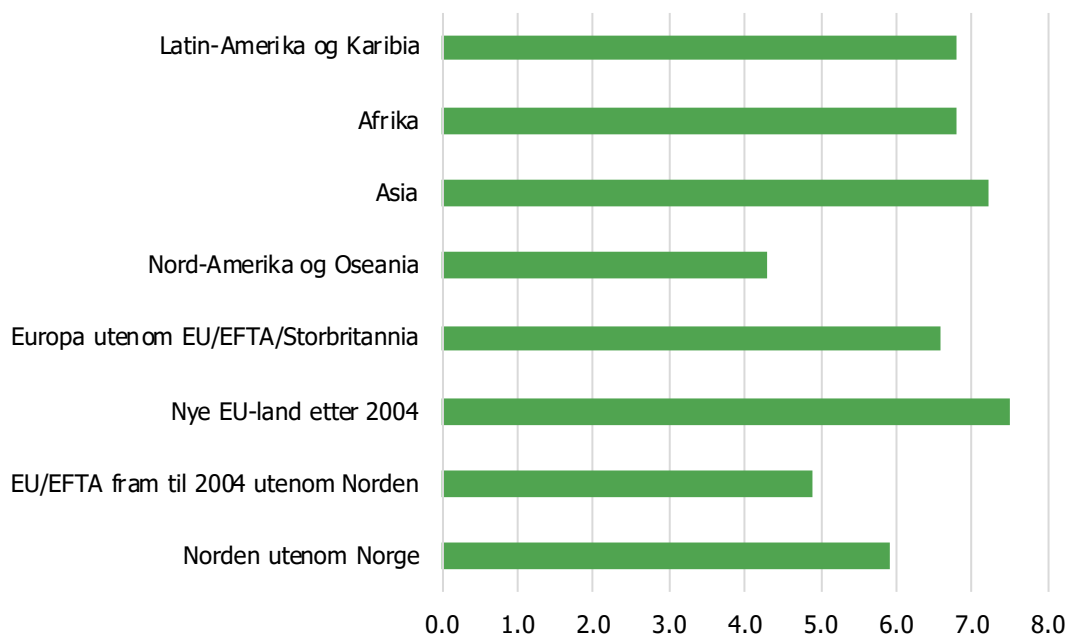
Figur 4.10. Legemeldt sykefravær for lønnstakere, etter innvandringskategori og kjønn. 1. kvartal 2025. Prosent (SSB 2025a).

I tillegg øker sykefraværet med alder raskere blant innvandrere enn i resten av befolkningen (Bruer-Skarsbø 2020). Innvandrere fra nye EU-land og Europa utenom EU/EFTA/Storbritannia har høyest sykefravær blant dem mellom 60 og 66 år, på henholdsvis 11,2 og 10,7 prosent (SSB 2025a).

Det er også forskjeller i sykefraværsprosent for innvandrere fra ulike landgrupper. Høyest legemeldt sykefravær finner man blant innvandrere fra de nye EU-landene (7,5 prosent), mens innvandrere fra Nord-Amerika har det laveste sykefraværet (4,3 prosent) (SSB 2025a) (figur 4.11).

Figur 4.11. Legemeldt sykefravær blant innvandrere, etter landbakgrunn. 1. kvartal 2025. Prosent (SSB 2025an).

Legemeldt sykefravær varierer også med hvilke yrker innvandrere jobber i. Ikke overraskende er sykefraværsprosenten høyere i jobber der arbeidstakere i større grad utsettes for helseskadelig arbeidsmiljø og fysisk krevende arbeid. Dette gjelder for eksempel hjelpepleiere, renholdere, arbeidere i prosessindustri og ansatte i salgs- og serviceyrker (Bruer-Skarsbø 2020).

Det er i tillegg forskjeller i sannsynligheten for å komme tilbake i jobb ved langvarig sykefravær. Vi ser at hos familieinnvandrere og flyktninger er risikoen for å ikke komme tilbake i jobb etter lang sykdom like stor som blant befolkningen for øvrig, mens en arbeidsinnvandrers har en nesten dobbelt så høy risiko for å falle ut av arbeidslivet enn en person uten innvandrerbakgrunn (Snilsberg og Kvile 2024).

Arbeidsledighet

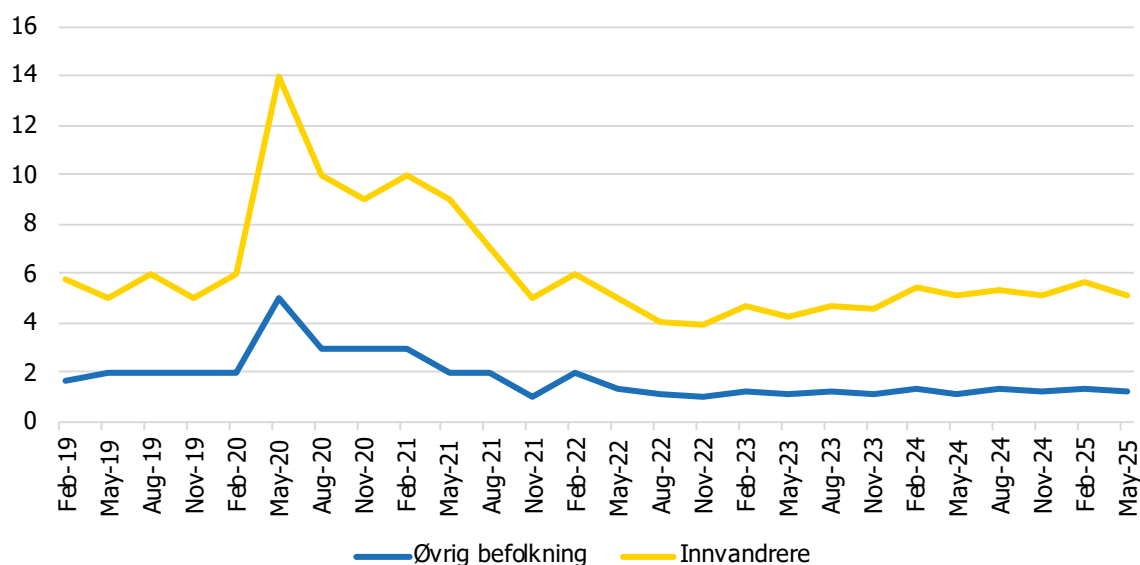
4.7 Høyere arbeidsledighet blant innvandrere

Hva betyr det å være arbeidsledig?

Navs statistikk over «helt ledige» omfatter personer som har stått utenfor inntektsgivende arbeid de siste to ukene, og som søker og er tilgjengelige for arbeid. Det å være arbeidsledig innebærer dermed at personen aktivt søker arbeid og er disponibel for å begynne i arbeid, men ikke har fått jobbtilbud.

Arbeidsledigheten blant innvandrere er over fire ganger så høy som i den øvrige befolkningen. I begge gruppene er arbeidsledigheten høyest blant de mellom 25 og 29 år. I mai 2025 lå andelen arbeidsledige på 5,1 prosent blant innvandrere, mens tilsvarende andel i resten av befolkningen utgjorde 1,2 prosent. Menn har høyere arbeidsledighetsrate enn kvinner, både i innvandrerbefolkningen og i den øvrige befolkningen. Særlig innvandrere fra land i Afrika er overrepresentert blant arbeidsledige innvandrere. 6,7 prosent med bakgrunn fra denne verdensdelen er registrerte arbeidsledige (Nav 2025). Figur 4.12 viser at differansen mellom arbeidsledighet mellom personer med og uten innvandrerbakgrunn var særlig stor i pandemiåret 2020.

Figur 4.12. Registrerte helt ledige i andel av arbeidsstyrken, etter innvandringskategori. 2019–2025. Prosent. (Nav 2025; SSB 2020).²

Sammenlignet med resten av befolkningen har innvandrere også høyere sannsynlighet for å være langtidsledige, som vil si å være arbeidsledige i minst et halvt år i strekk. I mai 2025 var 31 prosent av arbeidsledige innvandrere langtidsledige, mot 27 prosent av arbeidsledige i befolkningen for øvrig (Nav 2025). Jo lenger en person har vært arbeidsledig, desto lavere er sannsynligheten for å bli sysselsatt, og sannsynligheten for overgang til helserelaterte ytelser stiger. De negative konsekvensene av langvarig arbeidsledighet er i større grad gjeldende for innvandrere enn i øvrig befolkning (Bratsberg mfl. 2018; Kann, Dokken og Yin 2019).

² Før 2021 ble statistikken over registrerte helt ledige utarbeidet og publisert av SSB. Fra og med 2021 overtok NAV ansvaret for å publisere denne statistikken. På grunn av dette er tallene før og etter 2021 ikke direkte sammenlignbare..

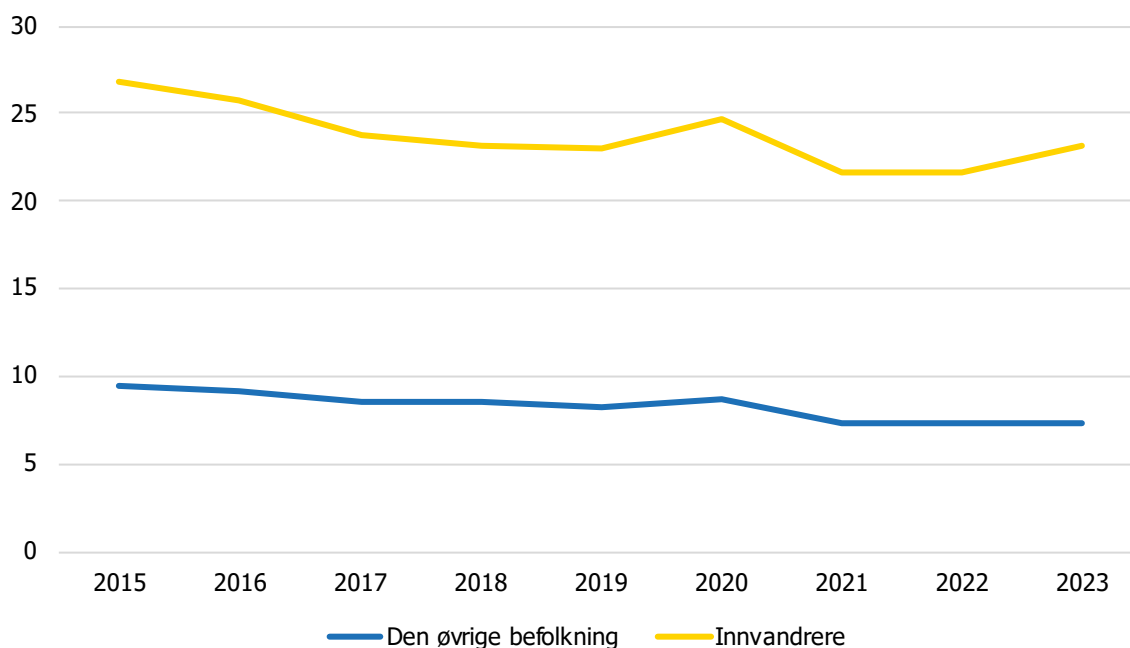
NEET

4.8 Unge innvandrere er mer utsatt for utenforskap

Unge som faller utenfor arbeid, utdanning eller arbeidsrettede tiltak, kalles ofte NEET (en forkortelse for «Not in Employment, Education or Training»). Dette er en heterogen gruppe sammensatt av ungdom i ulike livssituasjoner. Noen faller inn under betegnelsen fordi de velger å ta et friår etter fullført utdanning. Andre kan oppleve mer langvarige perioder med utenforskap selv om de ønsker å delta i arbeid eller utdanning, for eksempel på grunn av arbeidsledighet eller uførhet. Langvarig utenforskap henger også sammen med svakere arbeidstilknytning og dårligere inntektsutvikling senere i livet (Normann og Hetland 2021).

De nyeste tilgjengelige tallene viser at 23,1 prosent av unge innvandrere var utenfor arbeid, utdanning eller opplæring i 2023, mot 7,3 prosent unge i befolkningen ellers (SSB 2025ag). Det er en noe høyere andel innvandrerkvinner enn innvandermenn i NEET-gruppen – 25,0 mot 21,3 prosent. Figur 4.13 viser at den store forskjellen i andelen unge utenfor arbeid og utdanning mellom innvandrere og befolkningen for øvrig har vedvart over tid.

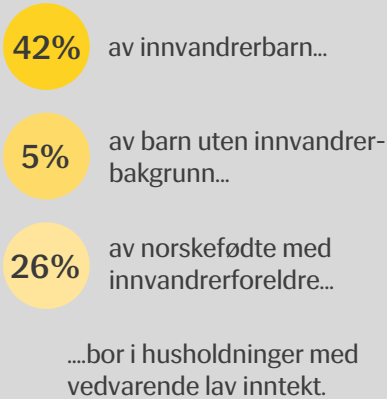
Figur 4.13. NEET-andel blant unge i alderen 15–29 år. 2008–2023. Prosent (SSB 2025ag).

Lavt utdanningsnivå og frafall fra videregående opplæring er den største risikofaktoren for å havne utenfor arbeid og utdanning for unge i Norge (OECD 2018). Andre potensielle risikofaktorer inkluderer demografiske kjennetegn, foreldrenes sosioøkonomiske bakgrunn og fysisk og psykisk helse (Fyhn, Radlick og Sveinsdottir 2021).

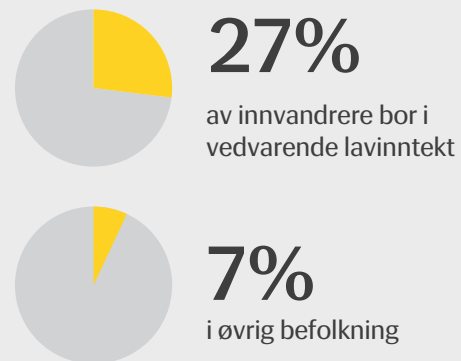
Økonomi og levekår

Barn i vedvarende lavinntekt

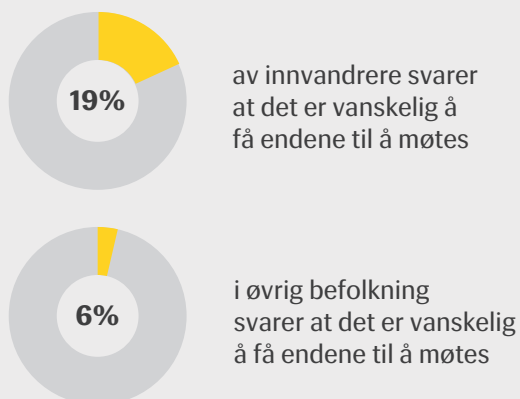
↑ Mindre forskjeller siden 2015

Vedvarende lavinntekt

↑ Mindre forskjeller siden 2016

Økonomiske vanskeligheter

↓ Større forskjeller siden 2015

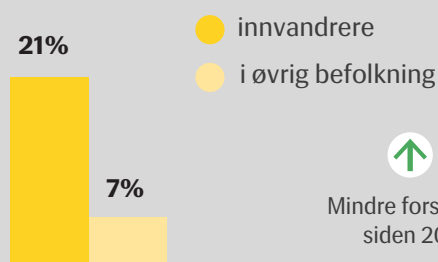
Psykisk helse

1 av 4 av innvandrere opplever en overvekt av negative følelser

↑ Mindre forskjeller siden 2020

Trangboddhet

↑ Mindre forskjeller siden 2015

Kilder (øverst fra venstre): Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger, SSB (2025), Boforhold, registerbasert, SSB (2025), Livskvalitetsundersøkelsen, SSB (2024), Levekårsundersøkelsen, SSB (2024).

5. Økonomi og levekår

Personer med innvandrerbakgrunn møter flere barrierer for integrering i form av dårlige levekår, vedvarende lavinntekt og utilfredsstillende boforhold, som hindrer deltakelse på viktige arenaer (Arbeids- og inkluderingsdepartementet 2024). Videre henger økonomi, helse og levekår tett sammen (Barstad 2020). En trygg økonomisk situasjon, gode levekår og boforhold er avgjørende for å sikre god integrering. Gode boforhold, som det å eie egen bolig eller bo romslig, henger for eksempel sammen med mer aktiv deltakelse i lokal frivillighet og fritidsaktiviteter, og med bedre helse (OECD/EU 2023; Revold og With 2022). Store forskjeller i inntekt og levekår mellom personer med og uten innvandrerbakgrunn kan øke risikoen for marginalisering og hindre innvandreres deltakelse på ulike samfunnsarenaer.

I et integreringsperspektiv er derfor samspillet mellom helse, arbeidsdeltakelse, utdanningsmuligheter og deltakelse på andre samfunnsarenaer viktig. God helse kan fremme integreringsprosessen ved å lette økonomisk, sosial og politisk deltakelse, mens dårlig helse kan forhindre deltakelse på disse områdene. Eksempelvis vil god helse øke mulighetene for arbeidsdeltakelse, som er en av grunnsteinene for vellykket integrering. Arbeidsplassen er ofte en arena for å oppleve anerkjennelse og mestring, som igjen kan ha positiv innvirkning på helsen. I motsatt retning gir integreringsbarrierer, for eksempel lave norskferdigheter eller svak tilhørighet til samfunnet, en økt risiko for helseutfordringer (Spilker mfl. 2022).

Inntekt

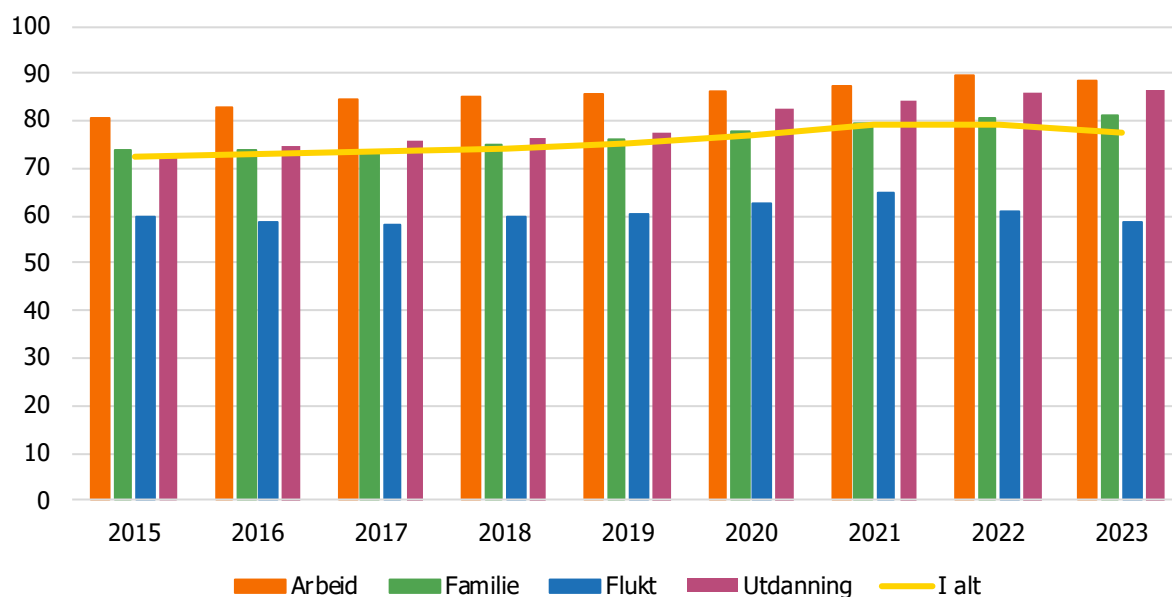
5.1 Innvandrere har lavere inntekt

Innvandrere har i gjennomsnitt lavere inntekt enn befolkningen totalt. I 2023 utgjorde medianinntekten for innvandrere ca. 372 000 kroner, mot 481 000 kroner i befolkningen som helhet. Inntektsforskjellene mellom innvandrere og hele befolkningen var dermed ca. 108 000 kroner, som er en økning sammenlignet med 2022, da forskjellen var 94 000 (SSB 2025v).

Inntektsnivået innad i innvandrerbefolkningen varierer med innvandringsgrunn og botid. I figur 5.1 er medianinntekt i ulike innvandrergrupper vist som andel av hele befolkningens medianinntekt. I 2023 hadde flyktninger en medianinntekt på 281 000 kroner. Dette utgjør 59 prosent av den norske befolkningens medianinntekt, en reduksjon på henholdsvis seks og to prosentpoeng fra 2021 og 2022. Denne reduksjonen skyldes blant annet at det store antallet ukrainske flyktninger som kom i løpet av 2022 og 2023, har vært bosatt i Norge kun deler av året, og derfor ikke har vært et helt inntektsår i her i landet.³ Endringen i tallene mellom 2021 og 2023 bør derfor tolkes med forsiktighet.

³ Medianinntekt er det inntektsbeløpet som deler en fordeling i to like store grupper, etter at inntekten er sortert stigende (eller synkende). Dersom fordelingen gjelder husholdninger, vil det være like mange husholdninger med inntekt over som under medianinntekten (SSB 2025f).

Figur 5.1. Medianinntekt for innvandrere som andel av hele befolkningens medianinntekt, etter innvandringsgrunn. 2015–2023. Prosent (SSB 2025v).

Det er en høyere andel sosialhjelpsmottakere blant innvandrere enn i den øvrige befolkningen, og i 2023 var 53 prosent av alle som mottok sosialhjelp, innvandrere (SSB 2024d). Andelen av innvandrere som mottar sosialhjelp, har ligget stabilt på rundt åtte prosent i perioden 2015 til 2022. Norskfødte med innvandrerforeldre og øvrig befolkning ligger på et noe lavere nivå, med en andel sosialhjelpsmottakere på henholdsvis fire og to prosent siden 2015 (Kjeka Broen 2023; Lima 2024). Flyktninger har særlig behov for sosialhjelp, slik at antallet mottakere påvirkes av flyktningstrømmer.⁴ Det var en økning i sosialhjelpsutbetalinger fra 2021 til 2023, og mesteparten av denne økningen skyldes høyt antall nyankomne ukrainske flyktninger (Lima 2024; Ulstein og Maan 2024).

Vedvarende lavinntekt

5.2 Innvandrere opplever oftere økonomiske vansker

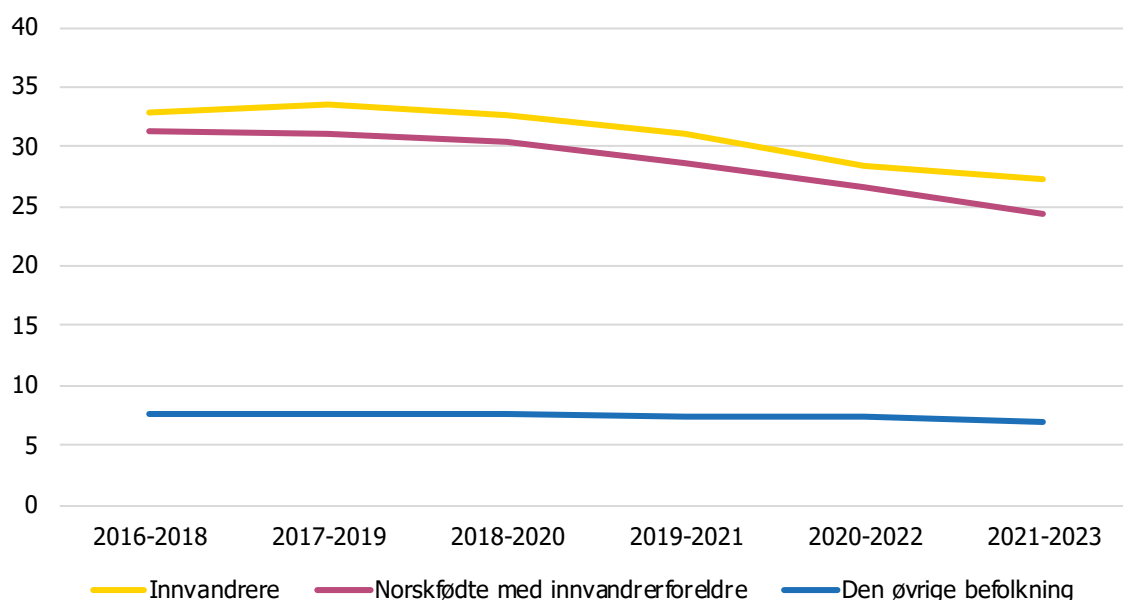
Hvordan måles vedvarende lavinntekt?

Med lavinntekt menes inntekt (etter skatt og justert for husholdningsstørrelse) under 60 prosent av den nasjonale medianinntekten. Vedvarende lavinntekt vil si å ha en lavinntekt over en periode på 3 år (Normann 2025). Lavinntekt og vedvarende lavinntekt benyttes ofte som indikatorer på fattigdom.

⁴ En del kommuner fatter vedtak etter sosialtjenesteloven ved bosetting av flyktninger og som inntektssikring før oppstart i introduksjonsprogrammet, noe som gjør at alle nye bosatte flyktninger i disse kommunene automatisk er på sosialhjelp.

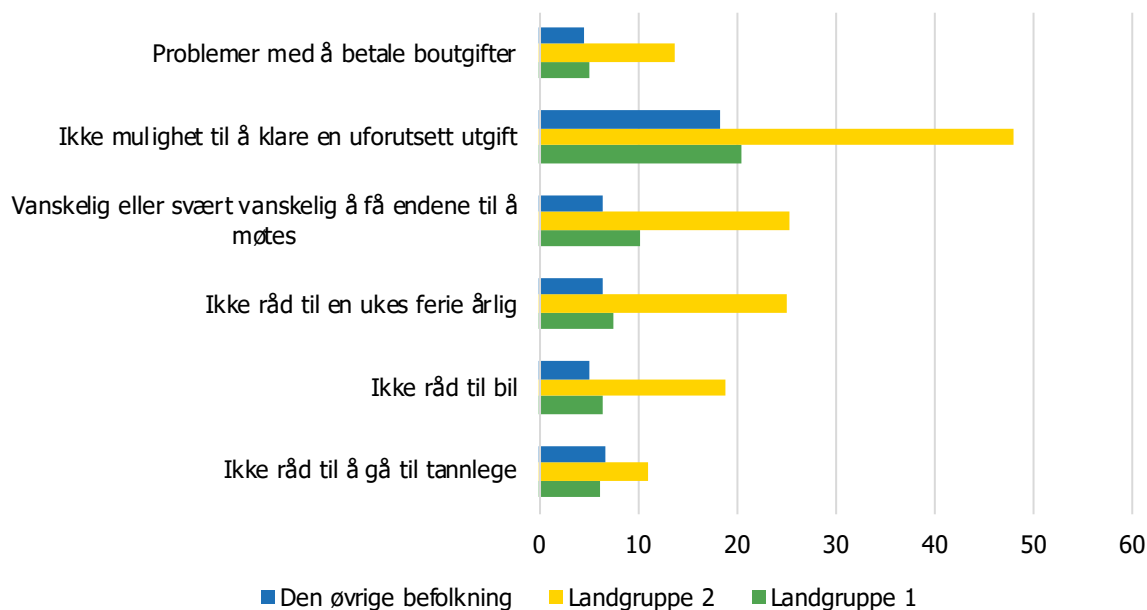
I perioden 2021–2023 bodde 27 prosent av alle innvandrere i alderen null til 39 år, og 24 prosent av norskfødte med innvandrerforeldre, i husholdninger med vedvarende lavinntekt. Det tilsvarende tallet i den øvrige befolkningen er syv prosent. Andelen er særlig høy blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra landgruppe 2, henholdsvis 33 og 28 prosent. For innvandrere fra landgruppe 1 bor 19 prosent i vedvarende lavinntekt, og tallet for norskfødte med innvandrerforeldre fra landgruppe 1 er 12 prosent (SSB 2025am). Alder har også betydning for sannsynligheten for å være i en lavinntektshusholdning. For aldersgruppen 18 til 24 år er andelen personer i lavinntektshusholdninger på 43, 30 og 12 prosent blant henholdsvis innvandrere, norskfødte med innvandrerforeldre og i befolkningen ellers, mens tilsvarende andeler for aldersgruppen 35 til 39 år ligger på 18, 9 og 5 prosent (SSB 2025am).

Figur 5.2. Personer 0–39 år i husholdninger med vedvarende lavinntekt. Treårsperiode, etter innvandrerbakgrunn 2016–2023. Prosent (SSB 2025am).

Innvandrere opplever oftere utfordringer i sin økonomiske situasjon enn den øvrige befolkningen. Andelen som oppgir at det er vanskelig eller svært vanskelig å få endene til å møtes, er tre ganger så høy som i befolkningen ellers, 6 mot 19 prosent (SSB 2025d). Særlig landgruppe 2 opplever utfordringer knyttet til egen økonomi. I denne gruppen oppgir én av fire at det er vanskelig å få endene til å møtes, 11 prosent i denne gruppen oppgir at de ikke har råd til å gå til tannlegen, og hele 48 prosent oppgir at de ikke har mulighet til å klare en uforutsett utgift (SSB 2025b, 2025d).

Figur 5.3. Opplevde utfordringer med tilgang til goder, økonomisk romslighet og betalingsvansker etter landbakgrunn. 2024. Prosent (SSB 2025b, 2025c, 2025d).

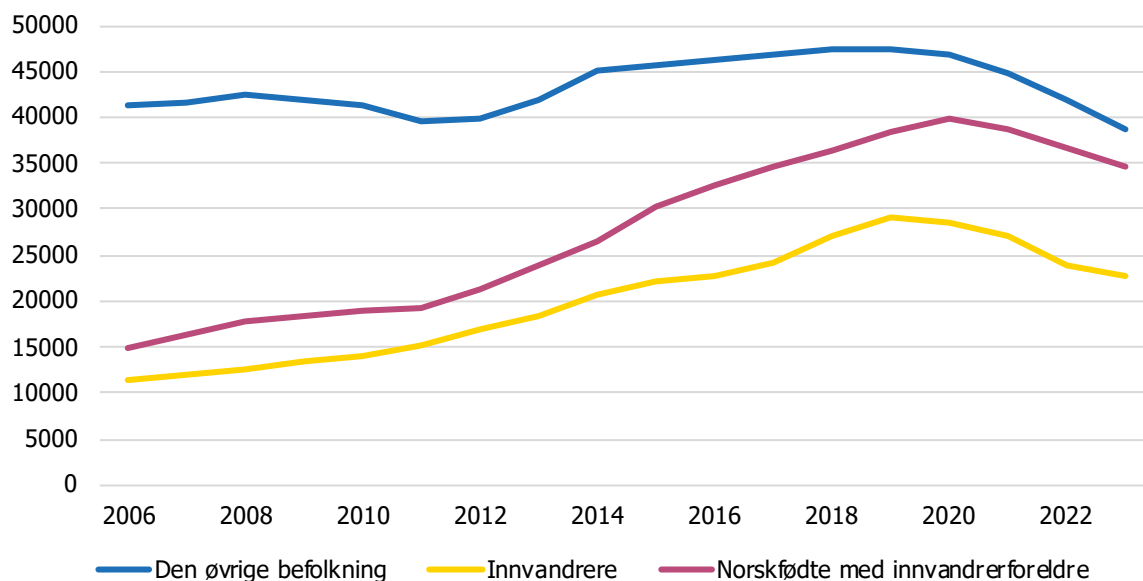

Barn i vedvarende lavinntekt

5.3 Innvandrerbarn fortsatt sterkt overrepresentert i husholdninger med vedvarende lavinntekt

For tredje året på rad har antall og andel barn i lavinntekt blitt redusert. I 2021 ble det for første gang på ti år registrert en liten nedgang i antall barn som vokser opp i vedvarende lavinntekt. Om lag 110 700 barn bodde i husholdninger med vedvarende lavinntekt i 2021, mot 115 000 året før. I 2022 ble dette tallet ytterligere redusert til 102 600 barn, mens det i 2023 var registrert 96 200 barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt (Normann 2025). Denne positive utviklingen ble observert blant både barn med og uten innvandrerbakgrunn, men barn med innvandrerbakgrunn er fortsatt sterkt overrepresentert.

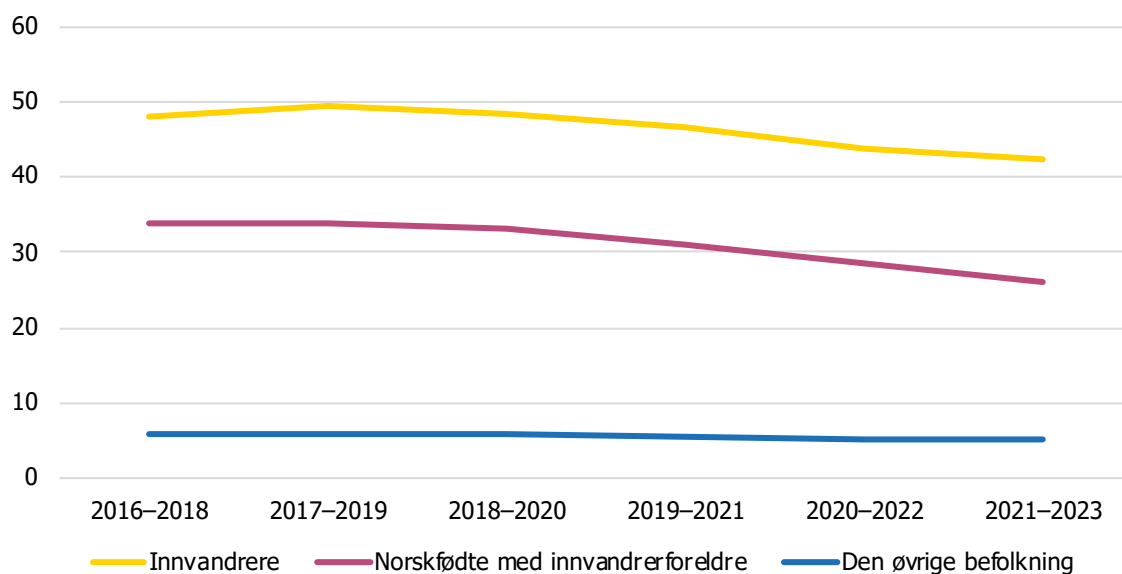
Figur 5.4. Barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt, etter innvandrerbakgrunn. 2023.
Antall (Normann 2025).

To av ti barn i Norge har innvandrerbakgrunn, men blant barna som vokser opp i vedvarende lavinntekt, har hele seks av ti innvandrerbakgrunn (Normann 2025).

Som vi ser i figur 5.5, er barn med innvandrerbakgrunn sterkt overrepresentert blant husholdninger med vedvarende lavinntekt. Mens fem prosent av barn uten innvandrerbakgrunn lever i husholdninger med vedvarende lavinntekt, gjelder dette for 42 prosent av innvandrerbarn og 26 prosent av norskfødte barn med innvandrerforeldre (SSB 2025am).

Figur 5.5. Barn (0–17 år) i husholdninger med vedvarende lavinntekt, etter innvandrerbakgrunn. 2016–2023.
Prosent (SSB 2025am).

Nedgangen i vedvarende lavinntekt kan skyldes lav innvandring i perioden, blant annet grunnet nedstengning av landet på grunn av pandemien. Lav innvandring innebærer at gjennomsnittlig botid øker, og nyankomne flyktninger er særlig utsatt for vedvarende lavinntekt. Siden våren 2022 har Norge tatt imot et rekordhøyt antall ukrainske flyktninger. Denne gruppen er ikke inkludert i tallene over vedvarende lavinntekt, fordi statistikken ikke omfatter personer som har vært bosatt i Norge i under tre år. De ukrainske flyktningene som kom i 2022, vil inngå i statistikken for perioden 2022–2024. Det er derfor knyttet usikkerhet til hvorvidt den positive utviklingen vil vedvare.

Sannsynligheten for å vokse opp i familier med vedvarende lavinntekt varierer betydelig etter barnefamilienes landbakgrunn og innvandringsgrunn. Barn med flyktningbakgrunn er særlig utsatt for å leve i vedvarende lavinntekt. Fordelt etter landbakgrunn er andelen som bor i vedvarende lavinntektshusholdninger, høyest blant barn med bakgrunn fra Syria (68 prosent i perioden 2021–2023). Andelen var også høy blant barn med bakgrunn fra Somalia (66 prosent). Til sammenligning lever omtrent ti prosent av barn i familier med bakgrunn fra Filippinene, og syv prosent i familier med bakgrunn fra India, i vedvarende lavinntekt (SSB 2025u).

Når det gjelder barn med bakgrunn fra Polen og Litauen, land hvor mange arbeidsinnvandrere kommer fra, ser vi en reduksjon i andelen som vokser opp i vedvarende lavinntekt, fra henholdsvis 28 og 27 prosent i perioden 2006–2008 til 14 prosent for begge landgrupper i perioden 2021–2023 (SSB 2025u).

Husholdningsstørrelse og -sammensetning henger tett sammen med vedvarende lavinntekt i barnefamilier, og kan være med på å forklare forskjeller etter landbakgrunn. Barn med innvandrerbakgrunn bor oftere i store husholdninger. Antall yrkesaktive i husholdningen og botid er andre faktorer som har betydning for familiens inntektsnivå (Epland og Normann 2021).

Foreldre som lever i husholdninger med vedvarende lavinntekt, oppgir oftere enn den øvrige befolkningen at de ikke har råd til ferie, og at de har høye bokostnader. De oppgir også oftere at barna ikke deltar i fritidsaktiviteter, og at barna har dårligere helse. Videre er det flere lavinntektsfamilier enn barnefamilier med høy inntekt som oppgir at barna ikke går i barnehage. Barn i lavinntektsfamilier har høyere sannsynlighet for lavere karakterer, for å ikke fullføre videregående skole og for å havne utenfor arbeidslivet som voksne (Barne- og familiedepartementet 2023).

Norskfødte med innvandrerforeldre som vokser opp i lavinntekt, har høyere gjennomføringsgrad i utdanning og deltakelse i arbeid enn innvandrere og personer uten innvandrerbakgrunn i samme situasjon. Dette indikerer at norskfødte med innvandrerforeldre i mindre grad blir påvirket av å vokse opp i en lavinntektshusholdning (Ekren og Grendal 2021). Dette tyder igjen på høy utdannings- og inntektsmobilitet i denne gruppen – som flere studier tidligere har beskrevet (Hermansen 2016; Kirkeberg mfl. 2019).

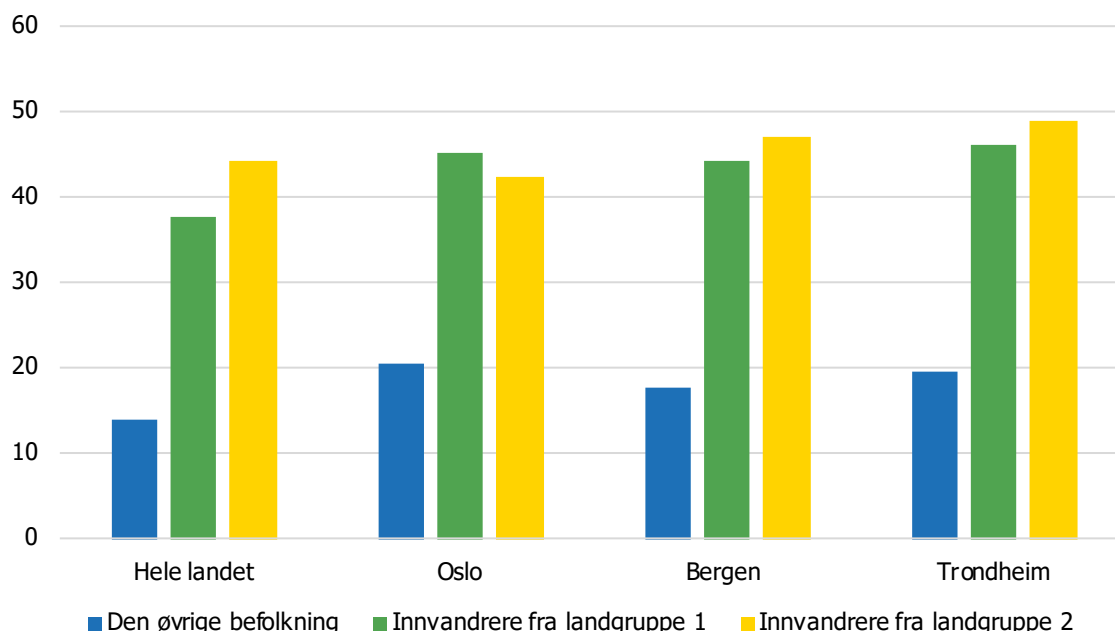
Eierstatus for bolig

5.4 Vanligere å leie bolig blant innvandrere

Mens nesten ni av ti i den øvrige befolkningen eier boligen de bor i, er det vanligere blant innvandrere å leie. Det er mer enn dobbelt så stor andel leietakere blant innvandrere sammenlignet med befolkningen uten innvandrerbakgrunn (Oppøyen 2025). I 2024 bodde 38 prosent av innvandrere fra landgruppe 1 i leid bolig. Siden 2015 har denne andelen blitt redusert med tre prosentpoeng. I landgruppe 2 bodde 43 prosent i leid bolig. Denne andelen har økt med fire prosentpoeng siden 2015 (SSB 2025z). Innvandrere generelt utgjør en økende andel av personer som bor i leid bolig (Husbanken 2025).

Innvandrerens personlige økonomi, innvandringsgrunn, planer om fremtidig etablering i Norge eller forhold på det lokale boligmarkedet styrer ofte om de leier eller eier bolig. Etablering på boligmarkedet krever et visst inntektsnivå, og innvandrere er overrepresentert i husholdninger med lav inntekt. Innvandrere med lengst botid i Norge har i gjennomsnitt høyere inntekt enn de med kortere botid. Dette kan være med på å forklare at andelen som eier bolig, stiger med botid (Normann 2021; Oppøyen 2023). Tidligere studier viser også at arbeidsinnvandrere har høyere sannsynlighet for å leie enn å kjøpe bolig, og at dette kan henge sammen med usikkerhet rundt hvor lenge de blir i Norge (Ødegård og Andersen 2021).

Figur 5.6. Andel som leier bolig, etter innvandrerbakgrunn og bosted. 2024. Prosent (SSB 2025z).

Regionale forskjeller i boligmarkedet påvirker også andelen som leier bolig. I store byer som Oslo, Bergen eller Trondheim er det vanskeligere å komme seg inn på boligmarkedet. Det er derfor ikke overraskende at relativt flere i disse kommunene leier bolig, både blant innvandrere

og i befolkningen ellers. I Oslo er det 45 prosent av innvandrere fra landgruppe 1, 42 prosent av innvandrere fra landgruppe 2, og 20 prosent i resten av befolkningen som leier bolig (SSB 2025z).

Boforhold

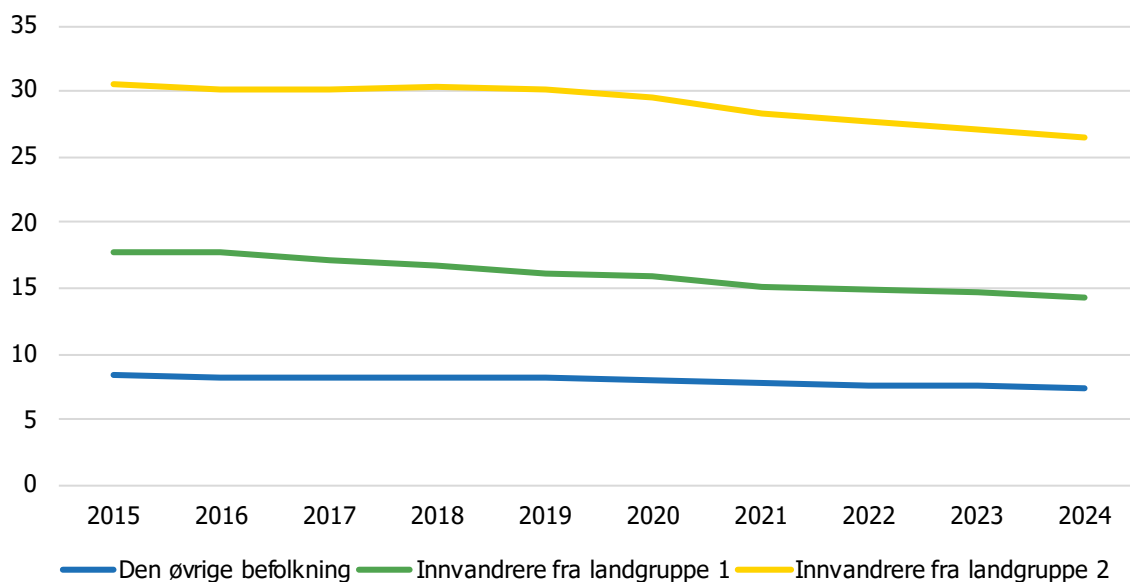
5.5 Hver femte innvandrere bor trangt

Hva er trangboddhet?

Husholdninger regnes som trangbodd dersom disse to betingelsene er oppfylt: 1. Antall rom i boligen er mindre enn antall personer eller én person bor på ett rom. 2. Antall kvadratmeter (p-areal) er under 25 kvm per person (SSB).

Innvandrere bor i snitt trangere enn resten av befolkningen. Her ser vi også stor variasjon mellom ulike innvandrergrupper. I 2024 bodde 14 prosent av innvandrere i landgruppe 1 og 26 prosent av innvandrere i landgruppe 2 trangt. I den øvrige befolkningen var andelen trangbodde langt lavere, og utgjorde syv prosent. Figur 5.7 viser i tillegg at det har vært en svak reduksjon i forskjellene i trangboddhet siden 2015 (SSB 2025ab).

Figur 5.7. Andel trangbodde, etter innvandrerbakgrunn. 2015–2024. Prosent (SSB 2025ab).

Andelen som bor trangt, er høyere blant flyktninger og familieegjenforente, og lavere blant arbeidsinnvandrere. Det betyr at trangboddhet henger sammen med innvandringsgrunn. Større husholdninger og husholdninger med lav inntekt er oftere trangbodde, og yngre bor oftere trangt enn eldre. Trangboddhet går noe ned med botid (Arnesen 2020; Oppøyen 2023).

Ser vi videre på bygningstyper, er det en lavere andel innvandrere enn i den øvrige befolkningen som bor i enebolig. Dette gjelder spesielt innvandrere fra landgruppe 2. 32 prosent i denne gruppen bodde i enebolig i 2024, mot 48 prosent av innvandrere i landgruppe 1. I den øvrige befolkningen bodde 57 prosent i eneboliger dette året. Til gjengjeld var andelen som bodde i boligblokker, nesten dobbelt så høy blant innvandrere i landgruppe 2 som i den øvrige befolkningen (35 mot 19 prosent). I landgruppe 1 bodde 24 prosent i boligblokker (SSB 2025aa).

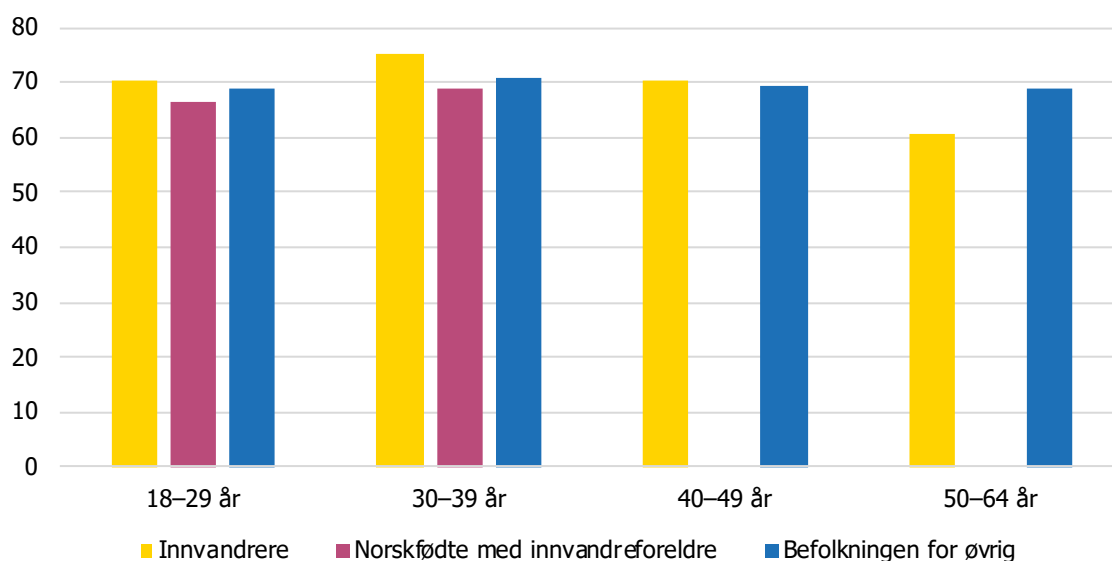
Fysisk helse

5.6 Innvandrere har høyere forventet levealder

Det er store forskjeller når det gjelder helse i ulike innvandrergupper. Helsetilstanden varierer med kjønn, alder, landbakgrunn, innvandringsgrunn og botid i Norge (Texmon og Thonstad 2024). Ifølge Folkehelseinstituttet kan flyktninger og eldre innvandrere være spesielt utsatt for dårlig helse (Spilker mfl. 2022).

Innvandrere har ofte bedre fysisk helse enn befolkningen ellers når de kommer til Norge – noe som blant annet kan forklares med «den sunne innvandrer-effekten». Dette fenomenet kan forklares med at det ofte er de friskeste og mest ressurssterke personene som velger å flytte til et annet land (Dzamarija 2022; Ichou og Wallace 2019). Helsen blant innvandrere med lengre botid blir imidlertid mer lik helsen i den øvrige befolkningen (Spilker mfl. 2022). Dette kan skyldes at innvandrere i snitt har dårligere levekår, dårligere boforhold, lavere inntekt og muligens dårligere fysisk og psykososialt arbeidsmiljø enn befolkningen for øvrig (Dzamarija 2022).

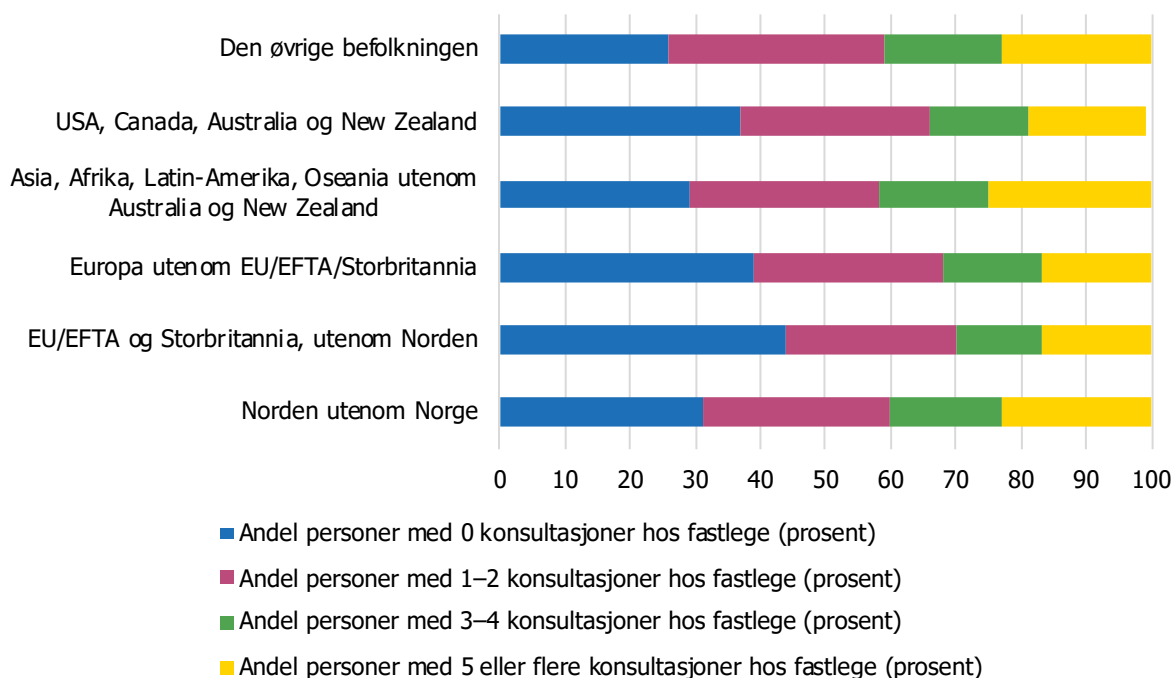
Figur 5.8. Andel som vurderer egen helse som god eller svært god, etter alder og innvandringskategori. ⁵ Gjennomsnitt fra livskvalitetsundersøkelsen, 2020–2023. Prosent (Texmon og Thonstad 2024).

Figur 5.8 viser andelen som vurderer egen helse som god eller svært god, blant innvandrere, norskfødte med innvandrerforeldre og personer uten innvandrerbakgrunn inndelt etter alder. Det er små forskjeller mellom de tre ovennevnte gruppene i gjennomsnittlig vurdering av egen helse. Unntaket er blant personer i alderen 50–64 år. Mens 60 prosent av innvandrere i denne aldersgruppen vurderer sin egen helse som god eller svært god, er den tilsvarende andelen blant personer uten innvandrerbakgrunn 69 prosent (Texmon og Thonstad 2024). Det er behov for mer kunnskap om hvorfor innvandrere med alderen i større grad vurderer egen helse som dårligere enn personer uten innvandrerbakgrunn, men en forklaring kan være gjennomsnittlige dårligere levekår blant innvandrerbefolkningen (Dzamarija 2022; Texmon og Thonstad 2024).

Gjennomsnittlig bruk av helsetjenester, som fastlege eller legevakt, ligger på et lavere nivå blant innvandrere enn i befolkningen ellers. 65 prosent av innvandrere hadde minst én konsultasjon hos fastlegen i løpet av 2024, mot 74 prosent i befolkningen uten innvandrerbakgrunn (SSB 2025bb). Bruken av fastlege varierer samtidig betydelig med innvandreres landbakgrunn. Innvandrere fra land i Asia, Afrika, Latin-Amerika og Oseania (utenom Australia og New Zealand) benytter seg oftere av fastlegetjenester enn andre innvandrergrupper. Andre faktorer som har betydning for antall fastlegebesøk, er alder, kjønn og botid i Norge (Lunde og Texmon 2013).

Figur 5.9. Konsultasjoner hos fastlegen, etter landbakgrunn. 2024. Prosent (SSB 2025t).

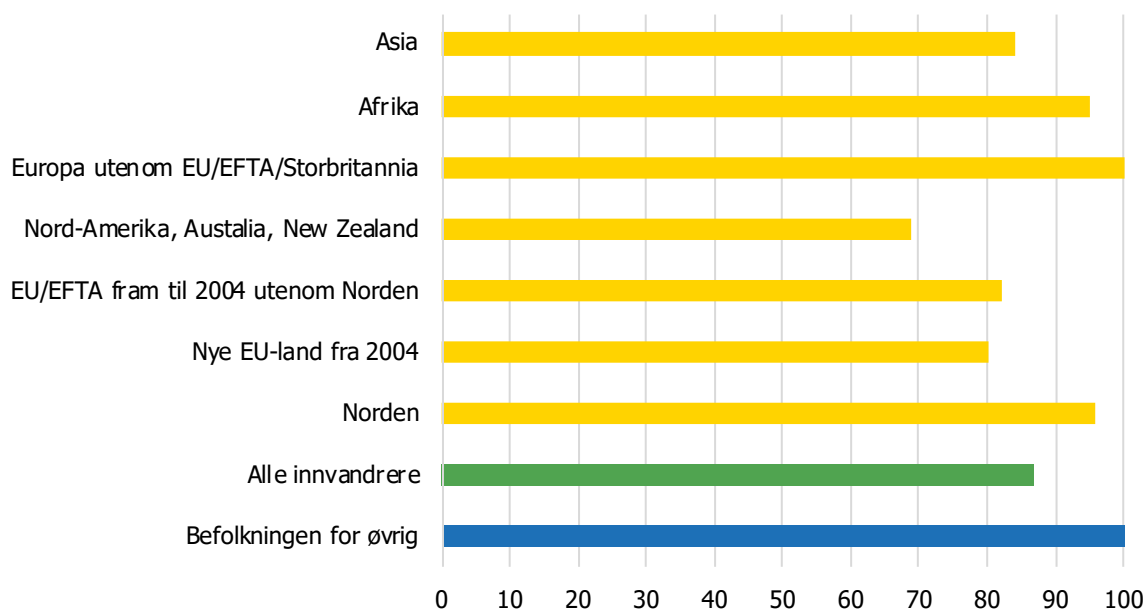

Det er behov for mer kunnskap om i hvilken grad forskjellene beskrevet over, oppstår på grunn av barrierer i tilgangen til helsetjenester blant innvandrere og deres norskfødte barn. Eksempler på slike barrierer kan være manglende informasjon om helse- og omsorgstjenester,

språkbarrierer, økonomiske utfordringer, utilstrekkelig mangfoldskompetanse blant de ansatte og opplevd diskriminering (Spilker mfl. 2022).

Innvandrere i Norge har i snitt lavere dødelighet og høyere forventet levealder enn befolkningen uten innvandrerbakgrunn (Wallace mfl. 2022). For eksempel hadde innvandrerkvinner i 2019 nesten to år høyere forventet levealder ved fødselen enn norskfødte kvinner, mens innvandrer-menn hadde i overkant av ett år høyere forventet levealder enn norskfødte menn (Spilker mfl. 2022). Som figur 5.10 viser, var dødeligheten blant innvandrere i alderen 50 til 69 år i perioden 2018–2022 på 87 prosent relativt til befolkningen for øvrig (Texmon og Thonstad 2024). Dødelighet beregnes med utgangspunkt i dødsrater, som er antall døde i løpet av en periode per 1 000 personer (Texmon og Thonstad 2024).

Figur 5.10. Relative dødelighetsrater for innvandrere i alderen 50–69 år, etter landbakgrunn. Befolkningen for øvrig = 100. 2018–2022. Prosent (Texmon og Thonstad 2024).

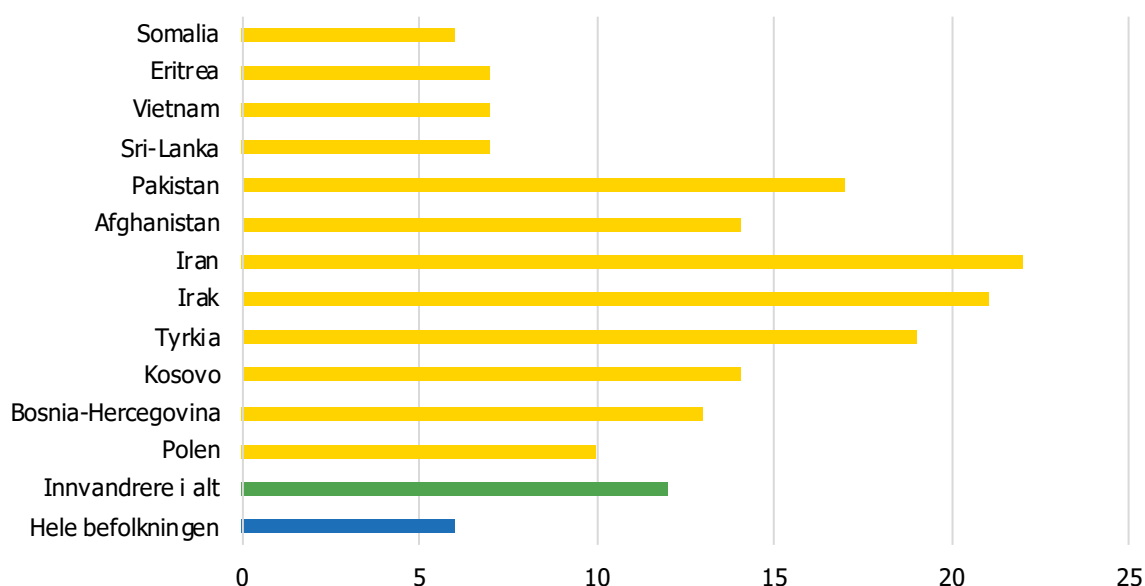
Samtidig varierer dødeligheten mellom ulike innvandrergrupper. Blant annet ser det ut til at landbakgrunn, innvandringsgrunn og botid har noe å si for dødeligheten. Innvandrere som har kommet til Norge for arbeid eller utdanning, har lavere dødelighet enn flyktninger (Dzamarija 2022). Dødelighet øker dessuten med botid og er høyest blant innvandrere som har levd mer enn 40 prosent av livet sitt i Norge, det vil si at jo lengre innvandrene har bodd i landet, jo likere blir de befolkningen for øvrig (Dzamarija og Syse 2016).

Psykisk helse

5.7 Psykiske plager vanligst blant innvandrere

Innvandrere har generelt dårligere psykisk helse enn befolkningen ellers. Ifølge levekårsundersøkelsen i innvandrerbefolkningen fra 2016 var andelen som opplevde psykiske helseplager, dobbelt så høy blant innvandrere som i hele befolkningen – tolv mot seks prosent (Vrålstad og Wiggen 2017). Andelen som rapporterer om psykiske helseplager, varierer med landbakgrunn: mens i overkant av én av fem innvandrere fra Iran og Irak rapporterer om psykiske problemer, er andelen somaliske innvandrere som sier de har psykiske problemer, lik andelen i befolkningen som helhet (seks prosent) (Vrålstad og Wiggen 2017).

Figur 5.11. Andel med psykiske problemer. 2017. Prosent (Vrålstad og Wiggen 2017).

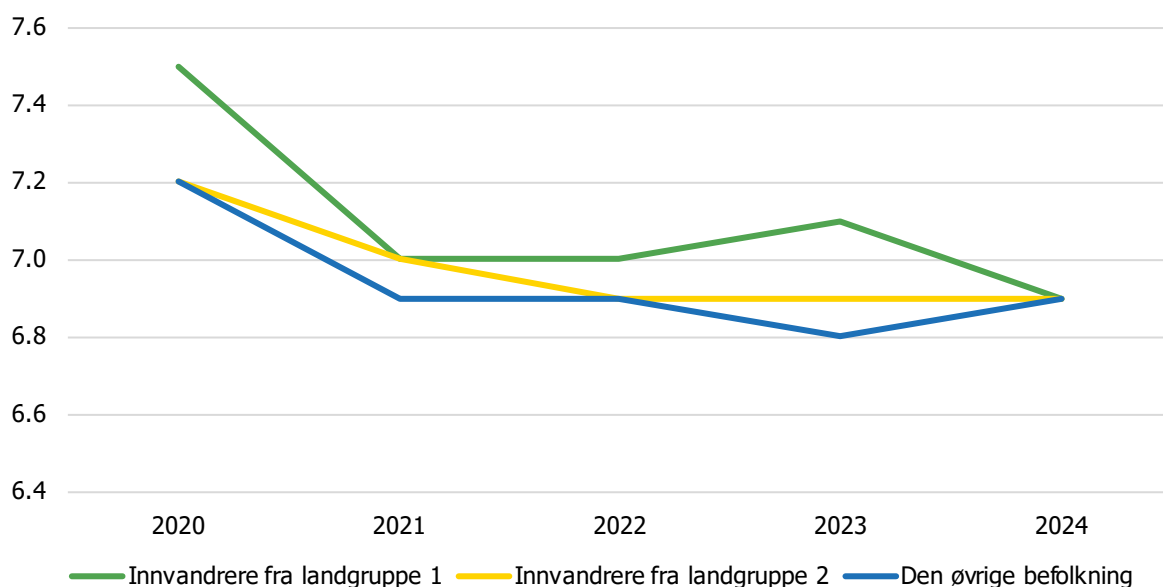

Innvandrere med høy utdanning og høy inntekt har i snitt bedre psykisk helse enn andre innvandrere (Spilker mfl. 2022). Det er i tillegg en sammenheng mellom diskriminering og helseutfall, der opplevd diskriminering er forbundet med dårligere psykisk helse og andre helseplager (Spilker mfl. 2022). For eksempel er andelen innvandrere som rapporterer om psykiske plager, dobbelt så høy blant dem som har opplevd diskriminering, enn blant dem som ikke har det (Kjøllesdal mfl. 2019).

Internasjonal forskning viser at flyktninger og asylsøkere i snitt har mer psykiske plager enn befolkningen uten innvandrerbakgrunn (Blackmore mfl. 2020). Mens 16 til 19 prosent av voksne flyktninger i Norge oppsøker fastlege grunnet psykiske plager, er tilsvarende andel i befolkningen for øvrig på 10 til 12 prosent (Straiton, Reneflot og Diaz 2017). Samtidig er det forskjeller i psykisk helse både mellom personer med ulik landbakgrunn og alder ved innvandring (Ekeberg og Abebe 2021; Straiton, Abebe og Hauge 2024). Eksempelvis viser en nyere studie

at norskfødte med innvandrerforeldre og innvandrere som kom til Norge som barn, har høyere sannsynlighet for psykiske lidelser enn befolkningen for øvrig, mens innvandrere innvandret i voksen alder har lignende sannsynlighet som befolkningen uten innvandrerbakgrunn (Straiton mfl. 2024).

Figur 5.12. Gjennomsnittlig skår på tilfredshet med egen psykisk helse (skala 0–10), etter innvandrerbakgrunn. 2024. Prosent (SSB 2024k).

Som vi ser i figur 5.12 er det derimot ingen forskjeller mellom innvandrere og befolkningen for øvrig når det gjelder egenvurdert psykisk helse. Både innvandrere fra landgruppe 1 og 2, samt befolkningen for øvrig, har en gjennomsnittlig skår på tilfredshet på 6,9 (på en skala fra null til ti) (SSB 2024k). Det er behov for både mer og oppdatert kunnskap om omfanget av, og mekanismene bak, psykisk uhelse blant innvandrere i Norge.

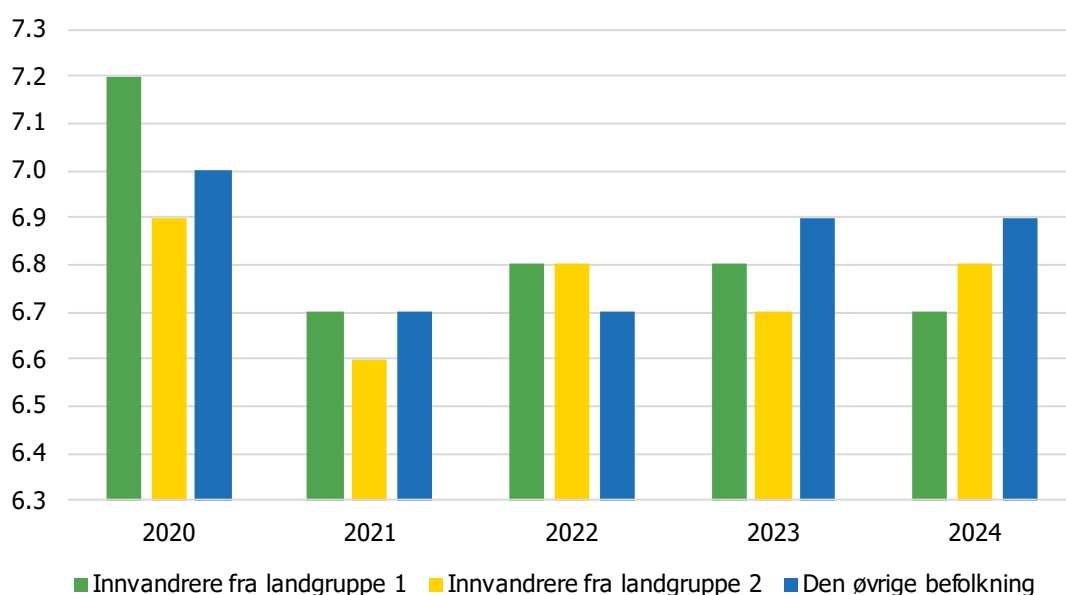
Livskvalitet

5.8 Små forskjeller i tilfredshet med livet mellom innvandrere og befolkningen for øvrig

Livskvalitet er et omfattende begrep og dreier seg om subjektive oppfatninger om hvor tilfreds en er med egen livssituasjon og i hverdagen. Livskvalitet henger tett sammen med levekår og helse, og måles ved hjelp av en rekke indikatorer som tilfredshet med livet, mening og mestring, samt fravær av psykiske plager og negative følelser.

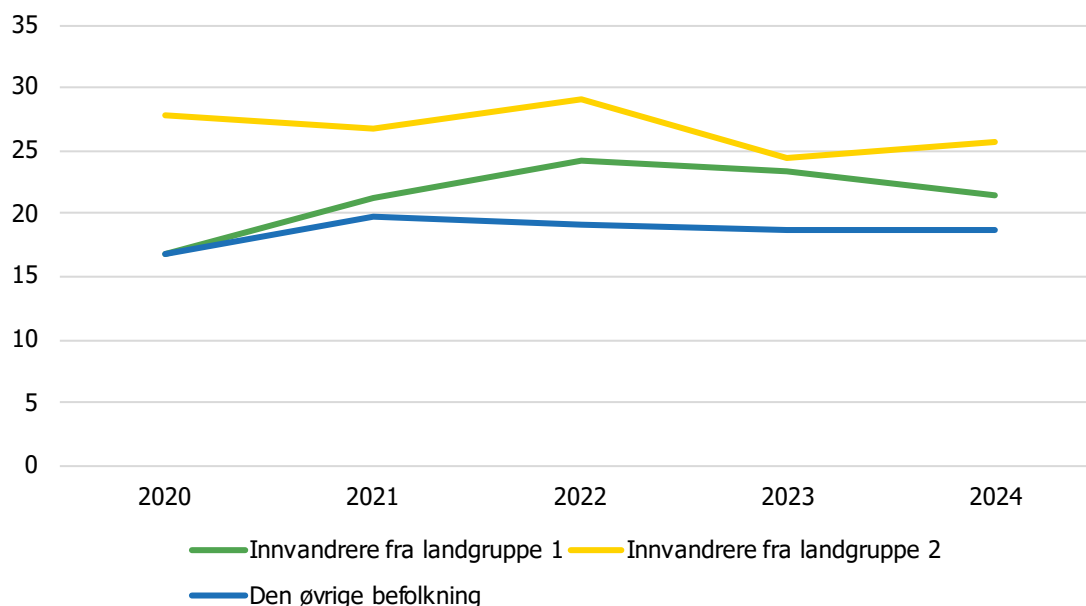
SSBs livskvalitetsundersøkelse viser at innvandrerbefolkningens gjennomsnittlige skår på tilfredshet med livet er ganske lik skåren for befolkningen for øvrig. I 2024 var den gjennomsnittlige skåren på tilfredshet med livet blant innvandrere fra landgruppe 1, innvandrere fra landgruppe 2 og blant befolkningen for øvrig på henholdsvis 6,7, 6,8 og 6,9 (SSB 2024k). Selv om innvandrere i snitt har omtrent like høy subjektiv livskvalitet som den øvrige befolkningen, så er det forskjeller mellom innvandrere fra ulike geografiske regioner. Innvandrere fra Midtøsten, Sentral- og Sør-Asia er minst tilfredse med livet, mens innvandrere fra Sør- og Mellom-Amerika er mest tilfredse med livet (Dalen og Larsson 2022).

Figur 5.13. Gjennomsnittlig skår på tilfredshet med livet alt i alt (skala 0–10), etter landbakgrunn. 2020–2024. (SSB 2024k)..

Faktorer som lav inntekt, arbeidsledighet og uførhet er forbundet med dårligere livskvalitet. Dette gjelder blant personer både med og uten innvandrerbakgrunn. Unge og aleneboende er også blant gruppene som er mer utsatt for dårligere livskvalitet (Dalen og Larsson 2022).

Figur 5.14. Andel personer med overvekt av negative følelser. 2020–2024. Prosent (SSB 2024I).

Innvandrere oppgir oftere overvekt av negative følelser, som å være bekymret, engstelig, ensom eller stresset. Hos innvandrere økte denne andelen fra 23 prosent i 2020 til 27 prosent i 2022, og gikk ned til 24 prosent i 2024. I den øvrige befolkningen økte denne andelen fra 17 prosent til 19 prosent i samme periode. Det er innvandrere fra landgruppe 2 som har høyest andel overvekt av negative følelser, etterfulgt av innvandrere fra landgruppe 1 (SSB 2024I).

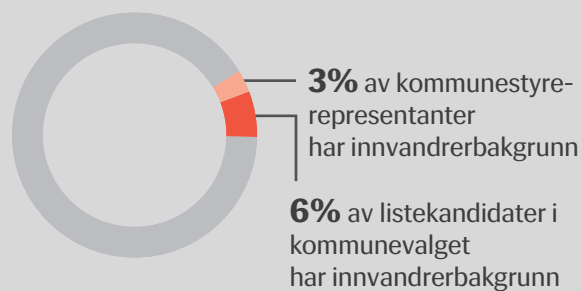
Politisk integrering

Valgdeltakelse

↓ Større forskjeller
sammenlignet med 2017

Politisk representasjon

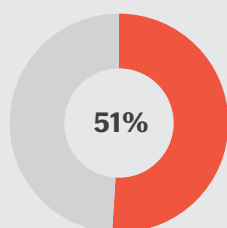

↓ Innvandrere er stadig mer
underrepresentert siden 2007

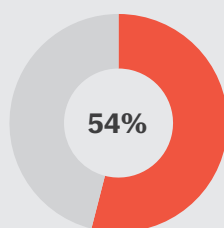
Tillitt til institusjoner

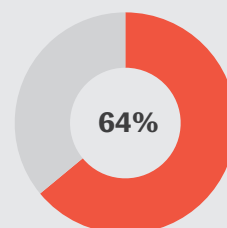
Mediebruk

norskfødte med innvandrer-
foreldre leser nettaviser
en gjennomsnittlig dag

innvandrere leser nettaviser
en gjennomsnittlig dag

i øvrig befolkning leser
nettaviser en gjennomsnittlig
dag

6. Politisk integrering

Aktivt medborgerskap, medbestemmelse og demokrati er viktige verdier i det norske samfunnet. Politisk integrering handler om hvorvidt innvandrere deltar og er representert på de politiske arenaene, samt i hvilken grad de har tillit til det politiske systemet, myndighetene og offentlige institusjoner i Norge (Proba 2019).

Valgdeltakelse

6.1 Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre har lavere valgdeltakelse

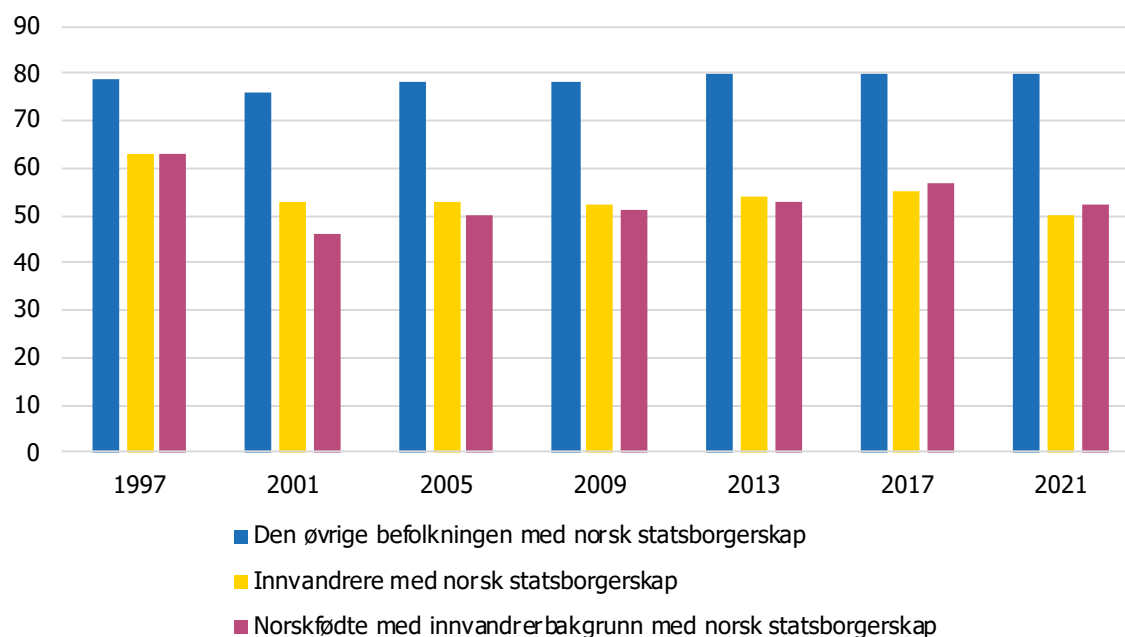
Hvem har stemmerett ved valg i Norge?

Du må være norsk statsborger for å kunne stemme ved stortingsvalg. Ved kommunestyre- og fylkestingsvalg kan utenlandske statsborgere med minimum tre års lovlig opphold stemme. Statsborgere i de nordiske landene som er registrert bosatt i Norge 30. juni i valgåret, har også stemmerett i kommunestyre- og fylkestingsvalg.

Andelen stemmeberettigede med innvandrerbakgrunn har økt de siste årene (SSB 2023c). Hvorvidt innvandrere benytter seg av stemmeretten eller ikke, kan brukes som et mål på hvor godt integrert de er i det norske samfunnet. Lav deltakelse kan ses som et tegn på lav integrering, mens høy deltakelse anses som et tegn på høy integrering (Kleven 2019). Valg representerer en sentral form for politisk deltakelse, og gjennom valg kan en påvirke politikkutforming og få sin stemme hørt. Valg er også et viktig grunnlag for legitimitet og bidrar til tilhørighet og lojalitet til det politiske systemet. Store forskjeller i valgdeltakelse kan dermed være en indikator på at det politiske system mangler legitimitet i enkelte grupper. Deltakelse i valg kan også forstås som et uttrykk for tilhørighet og forpliktelse (NOU 2011).

Både innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre stemmer i mindre grad enn befolkningen for øvrig. Dette gjelder ved både stortings- og kommunestyre- og fylkestingsvalg (Corneliussen 2024).

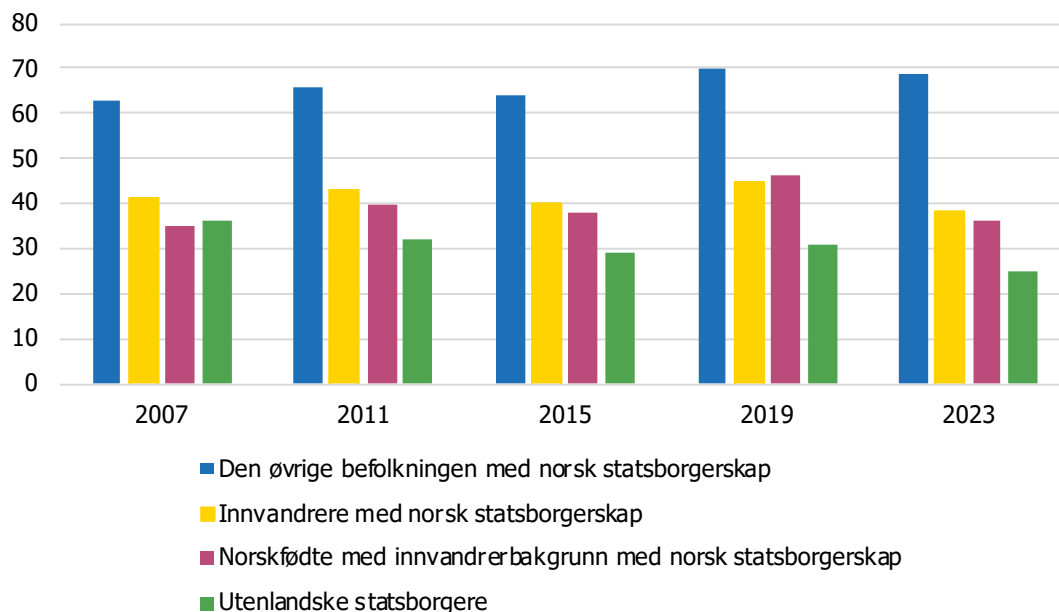
Figur 6.1. Valgdeltakelse i stortingsvalgene, etter innvandringskategori. 1997–2021. Prosent (Corneliussen 2024).

Forskjellene i valgdeltakelse mellom innvandrere og befolkningen uten innvandrerbakgrunn har vært relativt stabile i stortingsvalg, med en marginal økning i forskjeller fra 2017 til 2021 (figur 6.1). Valgdeltakelsen blant innvandrere sank fra 55 prosent i 2017 til 50 prosent i 2021. Blant norskfødte med innvandrerforeldre sank valgdeltakelsen fra 57 prosent i 2017 til 52 prosent i 2021. Nedgangen var størst blant norskfødte med innvandrerforeldre fra afrikanske land – 53 prosent i 2017 mot 45 prosent i 2021 (Kleven mfl. 2022).

Figur 6.2 viser at mens det var omtrent like mange blant de uten innvandrerbakgrunn som stemte ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2023 som i 2019, gikk andelen som brukte stemmeretten ned både blant innvandrere med og uten norsk statsborgerskap, samt blant norskfødte med innvandrerforeldre.

Figur 6.2. Valgdeltakelse i kommunestyre- og fylkestingsvalgene, etter innvandringskategori. 2007–2023. Prosent (Corneliussen 2024).

Den lavere valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn kan blant annet skyldes såkalte sammensetningseffekter – fordi sammensetningen i innvandrerbefolkningen er som den er, er det ikke overraskende at valgdeltakelsen er lavere i denne delen av befolkningen. Innvandrere er i gjennomsnitt yngre, har lavere utdannelse, sysselsettingsgrad og inntekt, og disse faktorene har generelt en negativ sammenheng med valgdeltakelse (Christensen mfl. 2025).

Valgdeltakelsen varierer også med kjønn. Deltakelsen er høyere blant kvinner enn blant menn, blant både de med og de uten innvandrerbakgrunn. For innvandrere var andelen kvinner som stemte i stortingsvalget 2021, fire prosentpoeng høyere enn blant menn – 52 mot 48 prosent. Tilsvarende tall for norskfødte med innvandrerforeldre var 57 mot 47 prosent, mens blant norske statsborgere uten innvandrerbakgrunn stemte 82 prosent av kvinnene og 79 prosent av mennene i stortingsvalget i 2021 (SSB 2022a).

Landbakgrunn har også betydning for hvem som stemmer. Ved stortingsvalget økte deltakelsen blant innvandrere fra nordiske og vesteuropeiske land fra 71 prosent i 2017 til 74 prosent i 2021, mens blant innvandrere fra afrikanske og asiatiske land sank deltakelsen fra 54 prosent i 2017 til 48 prosent i 2021 (Kleven 2021).

Det er også en sammenheng mellom utdanningsnivå og valgdeltakelse: Valgdeltakelsen er i snitt høyere blant innvandrere med høyt utdanningsnivå enn blant de med lavere utdanningsnivå. Samtidig er den positive betydningen av utdanning for valgdeltakelse lavere blant innvandrere enn blant befolkningen for øvrig (Kleven og Bergseteren 2022).

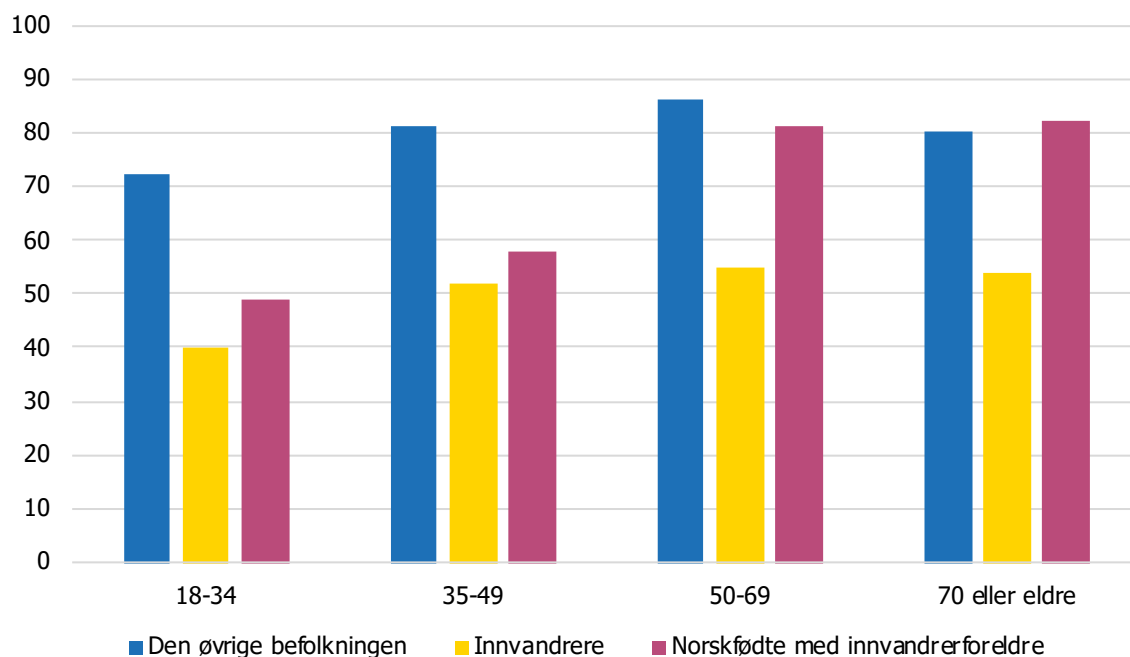
Det er en svak positiv sammenheng mellom botid og valgdeltakelse blant innvandrere. Hvor mye botid har å si for valgdeltakelsen, varierer dessuten etter hvilke land innvandrere kommer fra. Eksempelvis var valgdeltakelsen ved lokalvalget i 2021 i snitt 47 prosent for norske borgere som har innvandret fra Nord-Amerika og Oseania for 5 til 9 år siden, mens den steg til 65 prosent for samme gruppe som har mer enn 20 års botid i Norge. Tilsvarende tall for norske borgere innvandret fra Afrika er henholdsvis 43 og 45 prosent (Kleven og Bergseteren 2022).

Forskning tyder på at informasjons- og opplysningskampanjer på ulike språk rettet mot innvandermiljøer, organisasjoner og nettverk har en positiv betydning for valgdeltakelsen (Bergh, Christensen og Matland 2020, 2021; Kleven og Bergseteren 2022). Valgdeltakelsen blant innvandrere ville sannsynligvis vært lavere uten slike mobiliseringstiltak (Kleven og Bergseteren 2022). Tiltak som involverer personlig kontakt (for eksempel å besøke velgere hjemme), er gjerne mer effektive enn mer upersonlige mobiliseringstiltak (Christensen mfl. 2025). I tillegg har innvandrere som bosettes i nabolag med høy valgdeltakelse, og som involveres i lokale sosiale nettverk, høyere sannsynlighet for å stemme (Bratsberg mfl. 2021).

Norskfødte med innvandrerforeldre som har vokst opp i Norge, har hele skolegangen herfra og har blitt eksponert for de samme institusjonelle rammene som personer uten innvandrerbakgrunn (Kirkeberg mfl. 2019). Mens vi i de foregående delene av denne rapporten har sett at det er mindre forskjeller mellom norskfødte med innvandrerforeldre og befolkningen ellers på indikatorer som skoleresultater, utdanningsnivå og sysselsetting, så ser vi ikke den samme tendensen når det gjelder bruk av stemmeretten. Nivået på valgdeltakelse blant norskfødte med innvandrerforeldre ligger nærmere innvandrere enn befolkningen uten innvandrerbakgrunn.

Noe av denne forskjellen kan skyldes at norskfødte med innvandrerforeldre er en relativt ung befolkningsgruppe, og at valgdeltakelse øker med alder – blant både de med og de uten innvandrerbakgrunn (Corneliussen 2024). Dette vises i figur 6.3, hvor vi ser at forskjellen i valgdeltakelse mellom norskfødte med innvandrerforeldre og personer uten innvandrerbakgrunn er mindre blant de eldste aldersgruppene. Det å vokse opp i land med demokratiske institusjoner bidrar til høyere valgdeltakelse særlig blant norskfødte kvinner med innvandrerforeldre (Finseraas, Kotsadam og Polavieja 2022).

Figur 6.3. Valgdeltakelse i stortingsvalget 2021, etter innvandringskategori og alder. Prosent (Kleven mfl. 2022).

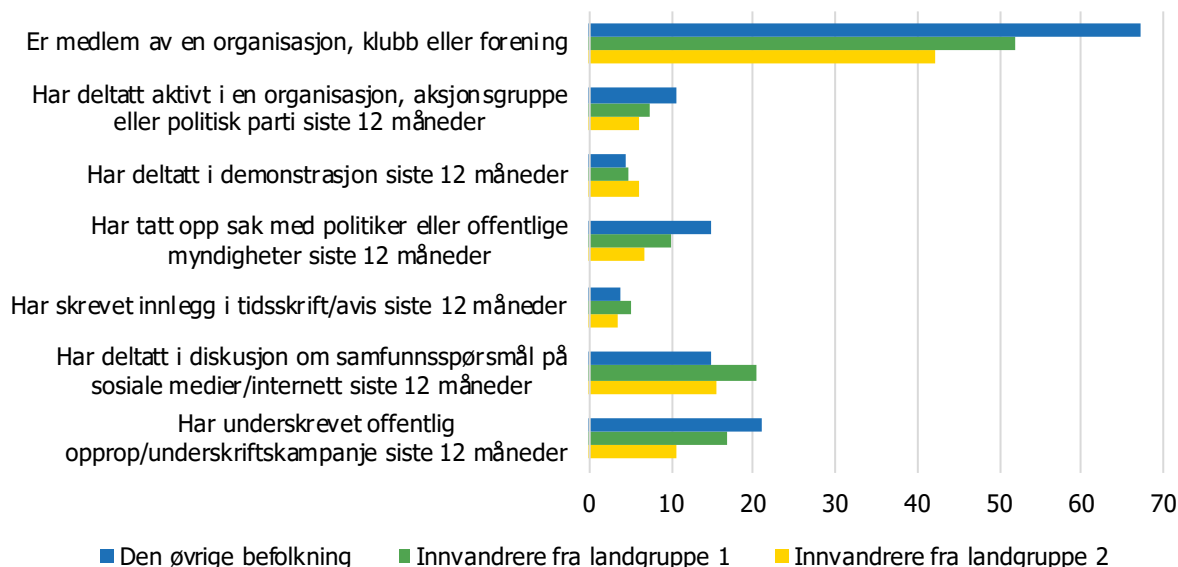

Politisk deltakelse

6.2 Innvandrere har lavere politisk deltakelse

Valgdeltakelse er bare én form for politisk deltakelse. Andre former for politisk deltakelse er medlemskap i foreninger, deltakelse i demonstrasjoner og signering av offentlige underskriftskampanjer. Det er en betydelig større andel i majoritetsbefolkningen enn blant innvandrere som er medlemmer av en politisk organisasjon, klubb eller forening – 67 prosent mot 52 prosent i landgruppe 1 og 42 prosent i landgruppe 2 (figur 6.4). Sammenlignet med medlemskap er det relativt få som engasjerer seg i de uorganiserte formene for politisk deltakelse, som å ta opp saker med politikere eller offentlige myndigheter, deltakelse i diskusjoner om samfunns-spørsmål på sosiale medier eller å skrive innlegg i avisen. Dette gjelder både blant innvandrere og i befolkningen for øvrig.

Figur 6.4. Politisk deltakelse etter aktivitet siste 12 måneder. 2022. Prosent (Levekårsundersøkelsen, SSB 2022).

Flere studier viser at politisk deltakelse blant innvandrere henger sammen med sosio-økonomisk bakgrunn (Dalen, Flatø og Friberg 2022; Eimhjellen og Arnesen 2018). Det er høyere sannsynlighet for politisk deltakelse blant innvandrere som er fulltidsansatte, har høyere utdanning og har gode norskkunnskaper (Dalen mfl. 2022). Selv om innvandrere har lavere valgdeltakelse, er det relativt stor interesse for norsk politikk og samfunnsliv i denne gruppen, og de som viser størst interesse for opprinnelseslandets politikk og samfunnsforhold, er også de som er mest interessert i politiske forhold i Norge (Dalen mfl. 2022).

Analyser av politisk deltakelse blant minoritetsungdom finner lignende mønster som blant voksne med innvandrerbakgrunn. Deltakelse i politiske organisasjoner og valg er lavere i denne gruppen enn blant unge i majoritetsbefolkningen. Jenter deltar i større grad i politiske aktiviteter enn gutter, og dette gjelder for både majoritets- og minoritetsungdom. Noe overraskende har ikke sosioøkonomiske ressurser noen uttalt betydning, men det er hovedsakelig hvorvidt man kommer fra familier som er organisasjonsaktive og diskusjonsvillige, eller ikke, som forklarer forskjeller i politisk deltakelse blant de unge (Ødegård og Fladmoe 2017).

Politisk representasjon

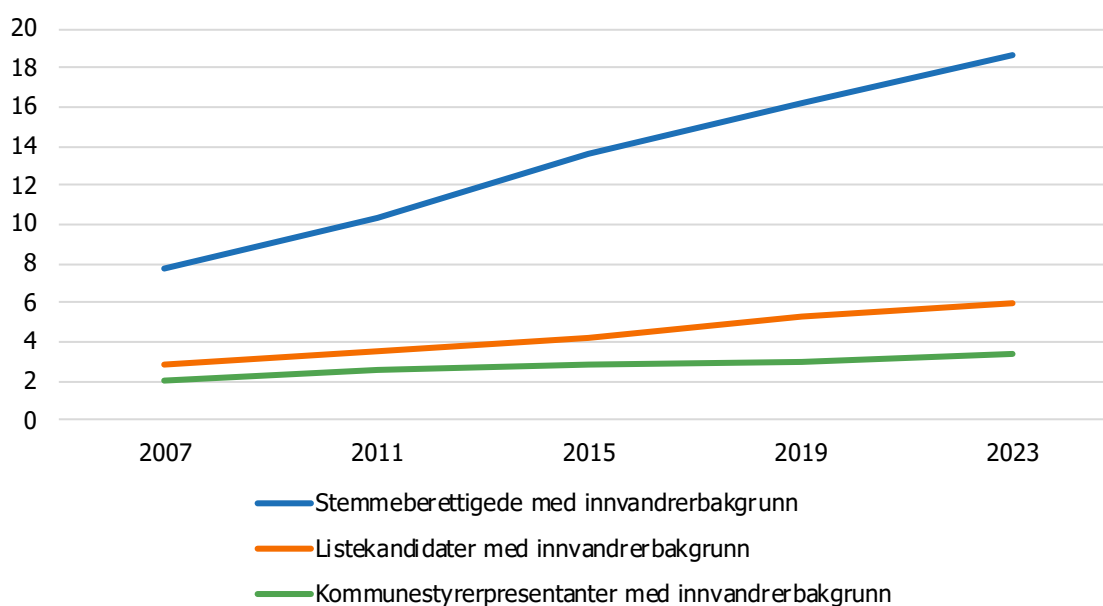
6.3 Underrepresentert i politikken

Samtidig som det har blitt en større andel stemmeberettigede med innvandrerbakgrunn blant velgermassen, har underrepresentasjonen av innvandrere i kommunestyrene økt. Ved kommunevalget i 2023 hadde over 800 000 personer med innvandrerbakgrunn

stemmerett, nærmere 3 200 stilte som listekandidat, og litt over 300 ble stemt inn i et kommunestyre (SSB 2023b, 2023c, 2023e).

Andelen kommunestyremedlemmer med innvandrerbakgrunn har økt minimalt siden 2007 – fra to til tre prosent i 2023 (SSB 2023b). Det har også vært en økning i andelen listekandidater med innvandrerbakgrunn – fra 3 prosent i 2007 til 6 prosent i 2023 (SSB 2023d, 2023e).

Figur 6.5. Andel med innvandrerbakgrunn av stemmeberettigede, listekandidater og representanter til kommunvalg, 2007–2023. Prosent (SSB 2023b, 2023c, 2023d, 2023e).

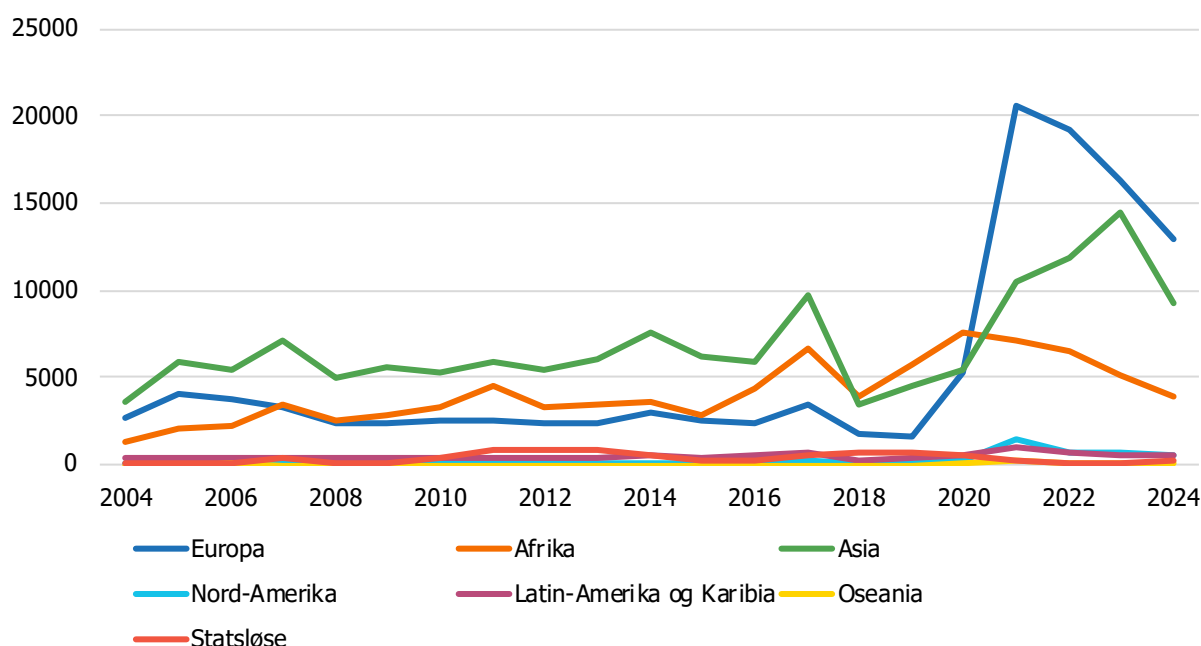

Overgang til norsk statsborgerskap

6.4 Fortsatt mange som får norsk statsborgerskap

I 2024 fikk i overkant av 27 000 utenlandske statsborgere norsk statsborgerskap (SSB 2025j). Det har vært en markant økning i overganger til norsk statsborgerskap siden 2020. Dette henger sammen med lovendringen 1. januar 2020 som tillot ett eller flere statsborgerskap i tillegg til det norske. 2024 er det første året etter lovendringen i 2020 at antallet overganger til norsk statsborgerskap har gått betydelig ned sammenlignet med året før (Molstad 2025). Mens om lag 37 000 utenlandske statsborgere fikk norsk statsborgerskap i 2023, gjaldt dette i overkant av 27 000 i 2024 (SSB 2025j).

Figur 6.6. Overgang til norsk statsborgerskap, etter landbakgrunn. 1990–2023. Prosent (SSB 2025n).

De tre siste årene før lovendringen om dobbelt statsborgerskap trådte i kraft i 2020, hadde to av ti som fikk norsk statsborgerskap, bodd i Norge åtte år eller mer. Etter at lovendringen ble innført, har relativt flere med lang botid fått statsborgerskap. I 2021 hadde fem av ti av de som ble innvilget statsborgerskap, åtte års botid eller lengre (Molstad 2022). En mulig forklaring på dette kan være at mange europeiske statsborgere har ventet med å søke norsk statsborgerskap til lovendringen om dobbelt statsborgerskap kom på plass.

Sammenhengen mellom naturalisering – det å opptas som ny statsborger i et land – og ulike integreringsutfall som sosial integrering, sysselsetting, lønnsutvikling og valgdeltakelse er godt dokumentert i den internasjonale forskningslitteraturen (Bevelander og Pendakur 2011; Goodman 2023; Hainmuller, Hangartner og Pietrantuono 2017; Peters, Schmeets og Vink 2020; Peters, Vink og Schmeets 2018). For eksempel finner en studie fra Sveits en årsakssammenheng mellom statsborgerskapsinnvilgelse og langsiktig sosial integrering. Sammenhengen er sterkere hvis det ikke går veldig mange år fra innvandring til man får innvilget statsborgerskap (Hainmuller mfl. 2017).

I Norge har forskere undersøkt sammenhengen mellom naturalisering og tilhørighet til det norske samfunnet (Erdal, Doeland og Tellander 2018; Erdal og Midtbøen 2023). Funnene viser at statsborgerskapet har noe å si for opplevelsen av tilhørighet, men at sammenhengen ikke er entydig. For eksempel forteller enkelte innvandrergupper at de ser på statsborgerskapet som en måte å få anerkjent tilhørigheten sin på, mens andre har et mer pragmatisk og praktisk forhold til statsborgerskapet (Erdal mfl. 2018). Flere forteller også at de finner en slags sikkerhet i å få et norsk pass, både som bevis på nasjonal tilhørighet, som forsikring mot å bli deportert og som vern når folk stiller spørsmål ved hvor norske de er (Erdal mfl. 2018).

Mediebruk

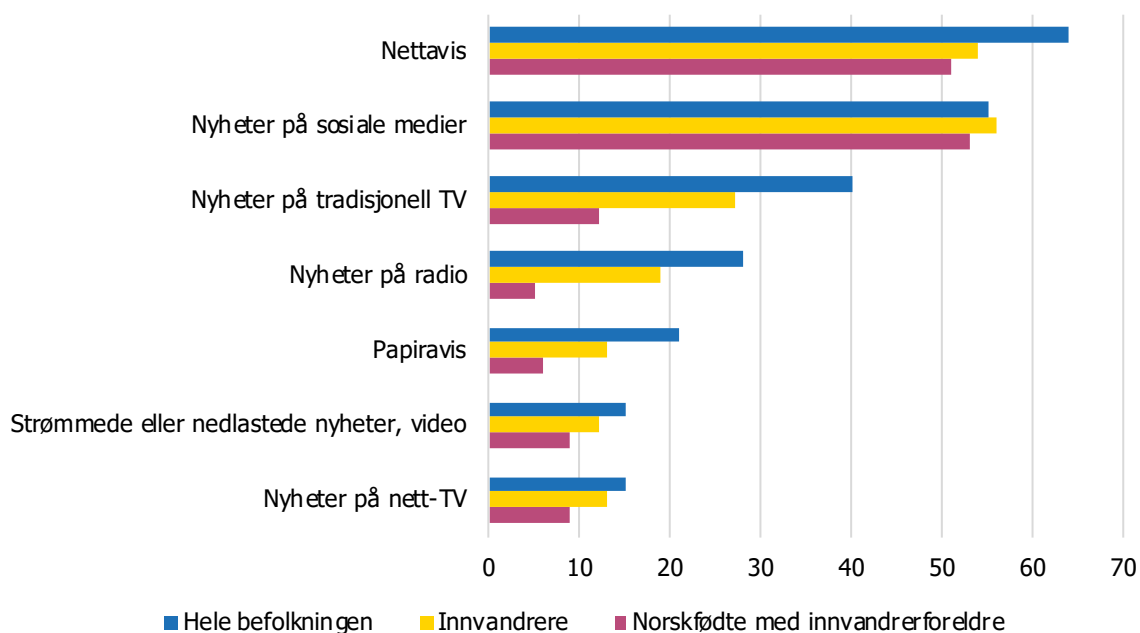
6.5 Innvandrere bruker i større grad digitale medier

Å holde seg oppdatert på nyheter og på det offentlige ordskiftet kan være en indikator på samfunnsengasjement, tilhørighet og deltakelse. Derfor beskriver vi i dette kapittelet hvorvidt, og hvordan, ulike deler av befolkningen bruker nyhetsmedier.

Mediebruk blant personer med innvandrerbakgrunn gjenspeiler i stor grad hele befolkningens mediebruk, særlig når vi tar hensyn til alder (Schiro, Foss og Bekkengen 2023). 85 prosent av innvandrerbefolkningen får med seg nyheter daglig på en eller flere av de vanligste mediekanalene (avis, nettavis, radio, TV eller sosiale medier). 53 prosent av personer med innvandrerbakgrunn leser nettaviser en gjennomsnittsdag, mot 64 prosent i hele befolkningen. Blant personer i alderen 25–44 år leser fire av fem norskfødte med innvandrerforeldre nettaviser daglig. Dette er en marginalt høyere andel enn i samme aldersgruppe i hele befolkningen (Schiro mfl. 2023).

Ni av ti med innvandrerbakgrunn som leser papir- eller nettaviser, leser aviser på norsk, mens 25 prosent leser aviser på engelsk og 20 prosent leser aviser på et annet språk (Schiro mfl. 2023). Mens personer med innvandrerbakgrunn er noe mer internasjonalt orienterte når det gjelder nyhetslesing, så er det en lavere andel i denne gruppen som leser norske lokal- og distriktsaviser enn i hele befolkningen. Det er små forskjeller i nyhetslesing mellom personer med innvandrerbakgrunn fra landgruppe 1 og 2 (Schiro mfl. 2023).

Figur 6.7. Mediebruk en gjennomsnittsdag etter innvandrerkategori. 2022. Prosent (Schiro mfl. 2023).

Av figur 6.7 ser vi at sosiale medier, i tillegg til nettaviser, er den vanligste plattformen å benytte for nyheter. En forklaring på at personer med innvandrerbakgrunn i større grad bruker de digitale mediene for nyheter og i mindre grad papiraviser, lineær TV og radio er at personer med innvandrerbakgrunn er yngre enn befolkningen for øvrig i snitt (Bekkengen og Foss 2023). 27 prosent av innvandrere og 12 prosent av norskfødte med innvandrerforeldre ser nyheter på tradisjonell TV en gjennomsnittsdag. Blant hele befolkningen ser fire av ti nyheter på tradisjonell TV. Nesten to av ti innvandrere hører nyheter på radio, og av disse hører ni av ti radio på norsk. Samtidig er det mer enn tre ganger så vanlig å høre på radio på andre språk enn norsk og engelsk blant de med innvandrerbakgrunn enn i hele befolkningen (Schiro mfl. 2023).

Institusjonell tillit

6.6 Tilliten til ulike samfunnsinstitusjoner varierer

Høy tillit i befolkningen er en viktig faktor for et velfungerende samfunn. Tillit beskrives også som en avgjørende forutsetning for flere viktige samfunnsområder, inkludert økonomisk vekst, lav korrupsjon og god helse (Dalen mfl. 2022). Det er vanlig å skille mellom tillit til andre mennesker i samfunnet (horisontal eller generell tillit) og tillit til samfunnsinstitusjoner (institusjonell eller vertikal tillit). Den institusjonelle tilliten er formet av konkrete erfaringer med institusjoner, og har direkte konsekvens for forholdet mellom staten og innbyggerne (Andreasson 2017; Dalen mfl. 2024, 2022).

Hva er institusjonell tillit?

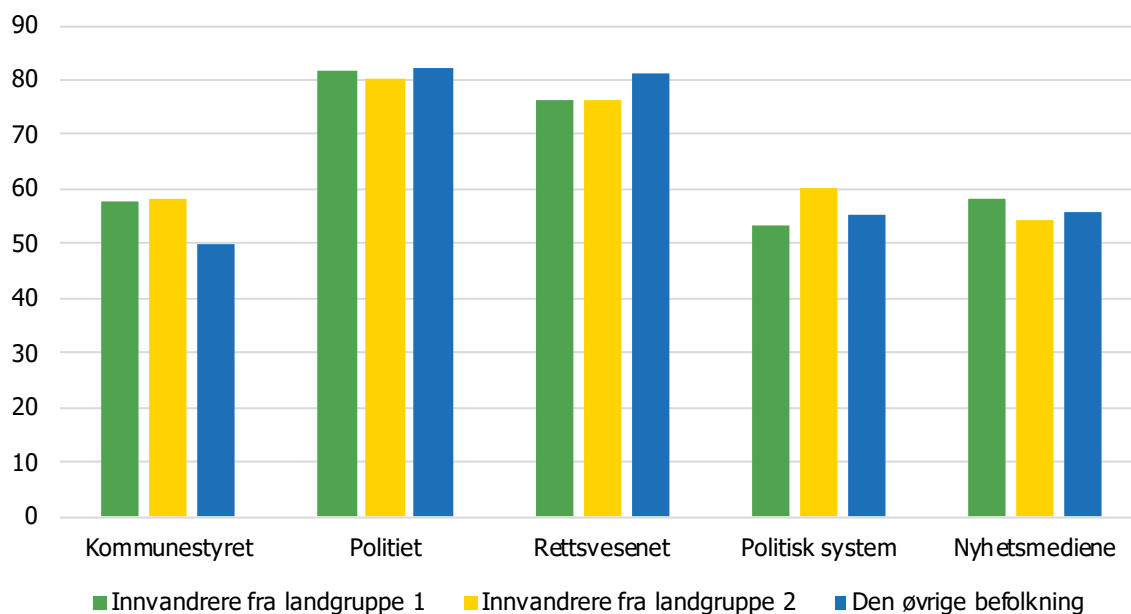
Institusjonell tillit, også kalt vertikal tillit, viser til folks tillit til politiske og offentlige institusjoner i samfunnet som regjeringen, statsapparatet, politiet eller helsevesenet.

Flere studier har funnet at innvandrere uttrykker en høyere tillit til institusjoner enn den øvrige befolkningen (Röder og Mühlau 2012; Støren 2019). Videre er det forskjeller i tillit til det politiske systemet mellom innvandrere fra ulike land. Eksempelvis uttrykker innvandrere fra Eritrea særlig høy grad av tillit (69 prosent), mens andelen med minst grad av tillit finner vi blant polske innvandrere (28 prosent) (Støren 2019). Internasjonal forskning har funnet at innvandrere med lave forventninger til det offentlige i sine opprinnelsesland, utvikler høy tillit i møte med institusjoner som gir mer likeverdig og rettferdig behandling (Quaranta 2024; Röder og Mühlau 2012). Nivået av institusjonell tillit blant innvandrere synker imidlertid med botid, men dette kan også skyldes at innvandrere fra bestemte land og med ulik innvandringsgrunn er ulikt fordelt på botid (Støren 2019).

Innvandrere som kom til Norge som barn, og norskfødte med innvandrerforeldre, uttrykker omtrent samme grad av institusjonell tillit som befolkningen ellers på samme alder (Støren 2019). Disse to gruppene har stort sett vokst opp under de samme institusjonelle betingelsene som majoritetsbefolkningen.

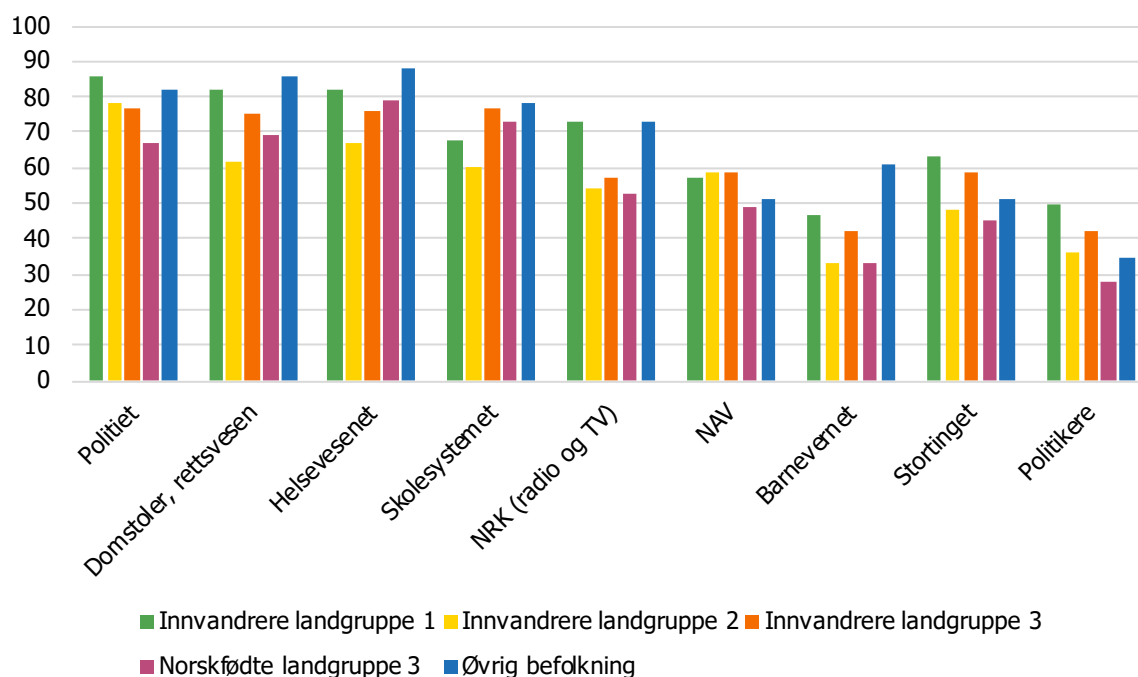
SSBs levekårsundersøkelse finner omtrent ingen forskjeller i tillit til ulike institusjoner mellom innvandrere og den øvrige befolkningen. I begge gruppene uttrykte åtte av ti høy tillit til politiet og rettsvesenet i 2022. Tilliten til det politiske systemet, til kommunestyret og til nyhetsmediene var noe lavere (figur 6.8).

Figur 6.8. Andel som uttrykker høy tillit til ulike institusjoner, etter innvandrerkategori. 2022. Prosent (SSB 2022d).

En spørreundersøkelse fra 2023 finner at innvandrere har relativt høy tillit til institusjoner, og også i denne undersøkelsen varierer graden av institusjonell tillit blant innvandrere etter hvilken samfunnsinstitusjon det gjelder (Dalen mfl. 2024). Som illustrert i figur 6.9 er det også forskjeller i tilliten til institusjoner mellom innvandrere med ulik landbakgrunn. Mens tillitsnivået til politiet, domstoler/rettsvesen og helsevesenet blant innvandrere fra landgruppe 1 i snitt er relativt høyt og på linje med befolkningen for øvrig, så er det noe lavere blant innvandrere fra landgruppe 2 og 3, samt blant norskfødte med innvandrerforeldre fra landgruppe 3. Ser vi derimot på tilliten til Stortinget, så er det blant innvandrere fra landgruppe 3 vi finner det høyeste tillitsnivået (Dalen mfl. 2024). Videre uttrykker norskfødte med innvandrerforeldre i snitt lavere institusjonell tillit enn innvandrere, kvinner uttrykker noe lavere tillit enn menn, yngre uttrykker lavere tillit enn eldre, og de som har fullført videregående eller høyere utdanning, har i snitt lavere tillit enn de med lavt utdanningsnivå (Dalen mfl. 2024).

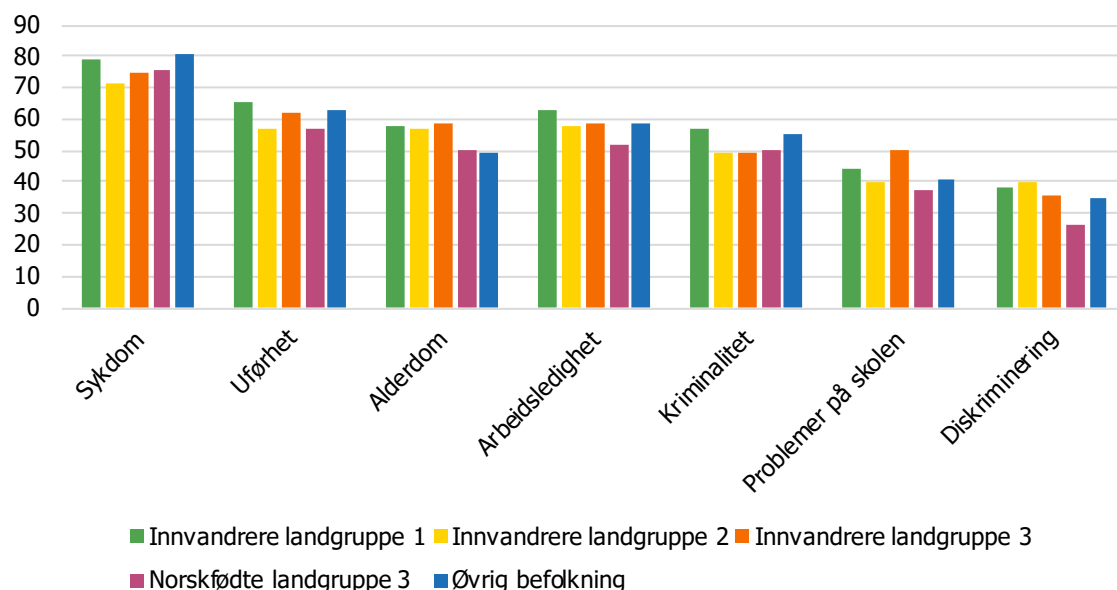
Figur 6.9. Andel som har veldig stor eller ganske stor tillit til følgende norske institusjoner, etter innvandrerbakgrunn. 2023. Prosent (Dalen mfl. 2024).

En nyere studie som har sett på tilliten til Nav blant innvandrede brukere, finner at tilliten til Nav brytes ned over tid. Innvandrede brukere med lang botid har betydelig lavere tillit til Nav enn både de uten innvandrerbakgrunn og nyankomne innvandrere. Det kan være flere årsaker til at tilliten brytes ned, men dårlige brukererfaringer og følelse av avmakt i møte med systemet spiller sannsynligvis en rolle (Friberg, Volckmar-Eeg og Andresen 2024).

Tro på at man vil få den hjelpen man har behov for av det offentlige, kan tolkes som tillit til at samfunnet stiller opp for en, og at man ses som en likeverdig del av det samfunnet (Dalen mfl. 2024). Figur 6.10 viser at det er relativt små forskjeller mellom personer med og uten innvandrerbakgrunn, samt mellom innvandrere med ulik landbakgrunn, når det gjelder graden av tillit til at man får den hjelpen man har behov for, i ulike situasjoner.

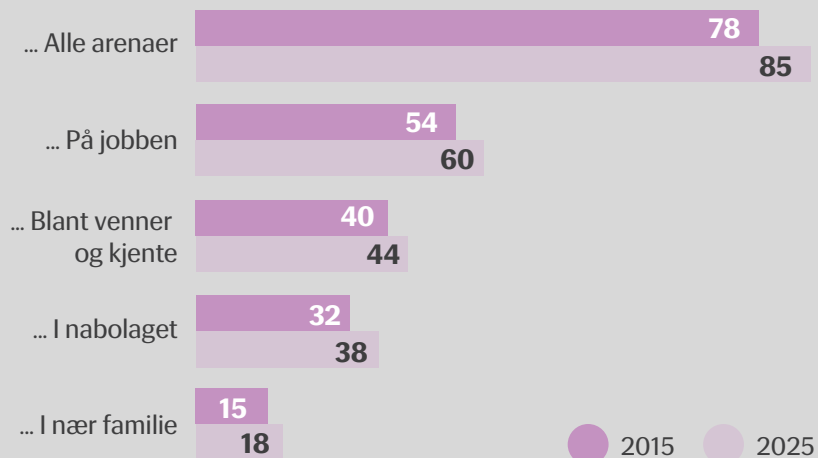
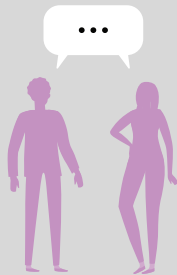
Figur 6.10. Andel som har veldig stor eller ganske stor tillit til at de får hjelp fra det offentlige ved ulike typer hendelser eller tilstander. 2023. Prosent (Dalen mfl. 2024).

Arbeidsledighet, dårlig råd og opplevd diskriminering reduserer tilliten til offentlige institusjoner (Støren 2019). Eksempelvis har arbeidsledige minst tillit til det politiske systemet. Det gjelder både blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre – sammenlignet med yrkesaktive og studenter (Støren 2019). Videre er det blant norskfødte med innvandrerforeldre funnet en negativ sammenheng mellom dårlig råd og graden av institusjonell tillit (Støren 2019). Opplevelsen av å bli forskjellsbehandlet har også en negativ sammenheng med tilliten til det politiske systemet. Det gjelder både for innvandrere og for norskfødte med innvandrerforeldre (Støren 2019). Det samme kan gjelde tilliten til politiet. Studier viser at unge menn med minoritetsbakgrunn opplever hyppigere politikontroller uten at de får forklaring på hvorfor de blir kontrollert. Flere opplever at kontrollene skyldes deres hudfarge eller etnisk bakgrunn. Slike erfaringer kan utfordre tilliten denne gruppen har til politiet (Likestillings- og diskrimineringsombudet 2022; Solhjell mfl. 2019).

Sosial integrering

Kontakt med innvandrere

Mer kontakt siden 2015

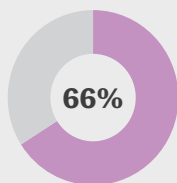

2015

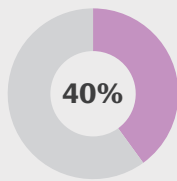

2025

Diskriminering

av personer med innvandrerbakgrunn har opplevd å bli diskriminert

i øvrig befolkning

Aksept

9 av 10

norskfødte med innvandrerforeldre føler seg integrert, men bare 7 av 10 føler seg akseptert

Holdninger til innvandrere

82%

mener at innvandrere gjør en nyttig innsats i arbeidslivet

22%

mener at innvandrere er en kilde til utrygghet i samfunnet

Tillit til andre mennesker

57%

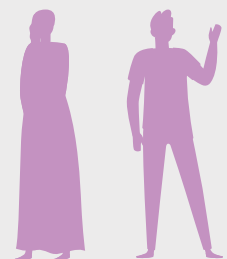

av innvandrere synes at folk flest er til å stole på

69%

i øvrig befolkning

7. Sosial integrering

Mellommenneskelig kontakt på ulike formelle og uformelle arenaer, i små og store felleskap, er avgjørende i integreringsprosessen. Givende sosiale relasjoner i hverdagen bidrar til å utvide nettverk og skape tillit og tilhørighet. Fravær av slike relasjoner kan derimot føre til ensomhet, utenforskap eller segregering. Opplevelser med fordommer eller forskjellsbehandling kan ha negative konsekvenser for integrering, helse og livskvalitet. Et annet viktig aspekt ved sosial integrering er selvbestemmelse – eller friheten til selv å bestemme hvordan man vil leve livet sitt.

Sosial integrering, også kalt hverdagsintegrering, er en toveis prosess som handler om å bygge broer mellom minoritet og majoritet. Gjennom å fremme møteplasser og felles forståelse for grunnleggende verdier og normer i det norske samfunnet, bidrar sosial integrering til at innvandrere opplever økt tilhørighet, inkludering og deltakelse i samfunnet. Sosial integrering er ikke bare viktig for det enkelte individ, men også for samholdet i samfunnet som helhet (Nordens velferdssenter 2024). Det krever derfor både innsats fra den enkelte innvandrers, og at innvandrere møtes med åpenhet og gis muligheter til å delta på linje med andre.

I motsetning til for eksempel indikatorer på arbeidstilknytning og utdanning, som det finnes gode indikatorer på, er det vanskeligere å måle sosial integrering. Her må vi i større grad basere oss på subjektive erfaringer og holdninger i ulike grupper i befolkningen. Dette gjør det også vanskeligere å måle og sammenligne indikatorer på sosial integrering over tid, og det kan være større usikkerhet rundt forskningsfunnene knyttet til enkelte temaer på feltet.⁶

Generell tillit

7.1 Innvandrere har lavere tillit til andre mennesker

Tillit legger grunnlaget for kontakt, samarbeid og samhørighet, og er derfor et sentralt aspekt ved integreringen. Det er viktig både å ha tillit og å få tillit, og byggingen av tillit er en toveis prosess (Barstad 2024). Videre viser forskning at en høy grad av tillit er knyttet til mange positive utfall for enkeltpersoner. Tillit beskrives også som en avgjørende forutsetning for flere viktige samfunnsområder, inkludert økonomisk vekst, lav korrupsjon og god helse (Dalen mfl. 2022). Samtidig er generell tillit et vanskelig mål å bruke i integreringssammenheng, fordi det er usikkert om det bør forstås som en forutsetning for integrering, eller som et resultat av integrering (Dalen mfl. 2024).

Flere studier har undersøkt sammenhengen mellom innvandreres tillit til andre mennesker og tidligere erfaringer og sosialisering i hjemlandet (Dinesen 2012; Nannestad mfl. 2014).

⁶ Det er også verdt å huske på at de mest marginaliserte gruppene i samfunnet sannsynligvis ikke nås med spørreundersøkelser.

Innvandrere i Norge kommer ofte fra land der lav tillit er mer utbredt, og dette kan ha en vedvarende effekt på deres tillitsnivå også etter innvandring. Samtidig viser studier at innvandrere tilpasser seg det høyere nivået av horisontal tillit i mottakerlandet. Empirien peker altså i begge retninger.

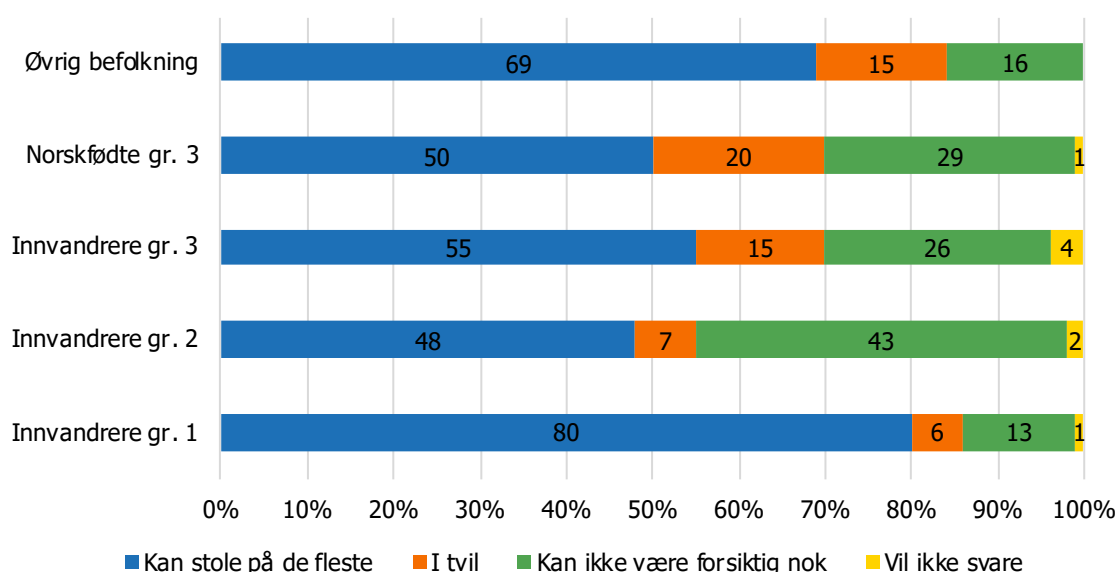
Hva menes med generell tillit?

Horisontal tillit kan defineres som tilbøyeligheten til å stole på andre mennesker, og denne typen tillit kalles derfor også mellommenneskelig tillit. Det er vanlig å skille mellom **generell tillit**, det vil si tillit til fremmede personer i et samfunn, og spesifikk tillit, som handler om hvor mye man stoler på konkrete personer eller grupper.

Et spørsmål som ofte brukes når man måler horisontal (generell) tillit, er: «Synes du at man generelt kan stole på de fleste mennesker, eller synes du man ikke kan være forsiktig nok i møte med andre mennesker?» På dette spørsmålet svarer 57 prosent av personer med innvandrerbakgrunn at man kan stole på de fleste, mot 69 prosent av personer uten innvandrerbakgrunn (Dalen mfl. 2024). Flere undersøkelser finner at personer med innvandrerbakgrunn i gjennomsnitt har noe lavere tillit til andre mennesker enn befolkningen ellers (Dalen mfl. 2024, 2022; Støren 2019; Vrålstad og Wiggen 2017).

Generell tillit varierer også mellom ulike grupper med innvandrerbakgrunn. Innvandrere fra landgruppe 1 (Vest-Europa, Nord-Amerika, Australia, New Zealand) skiller seg ut ved at de i langt større grad sier at andre mennesker er til å stole på. Hele 80 prosent mener dette, mot 48 prosent i landgruppe 2 (nye EU-land i Øst- og Sentral-Europa), 55 prosent i landgruppe 3 (land i Asia, Afrika og Latin-Amerika) og 50 prosent blant norskfødte med innvandrerforeldre fra landgruppe 3. Fordelt etter enkeltland er det personer fra Tyskland og Sverige som uttrykker høyest tillit, og personer fra Polen, Syria og Litauen som uttrykker lavest tillit (Dalen mfl. 2024).

Figur 7.1. Generell tillit, målt ved spørsmålet «Synes du at man generelt kan stole på de fleste mennesker, eller synes du man ikke kan være forsiktig nok i møte med andre mennesker?» 2023. Prosent (Dalen mfl. 2024).

Forskjellene mellom norskfødte med innvandrerforeldre og innvandrere kan til dels forklares med alder, da norskfødte er en relativt ung gruppe. Eldre med innvandrerbakgrunn er i større grad tilbøyelige til å stole på andre, sammenlignet med unge med innvandrerbakgrunn (Dalen mfl. 2024). Andre kjennetegn som kan ha positiv sammenheng med horisontal tillit, er lengre botid, bedre norskkunnskaper, høyere utdanning og sterkere tilknytning til arbeid (Dalen mfl. 2022; Støren 2019). Opplevelsen av å bli diskriminert kan derimot ha en negativ sammenheng med tilliten til andre mennesker (Støren 2019).

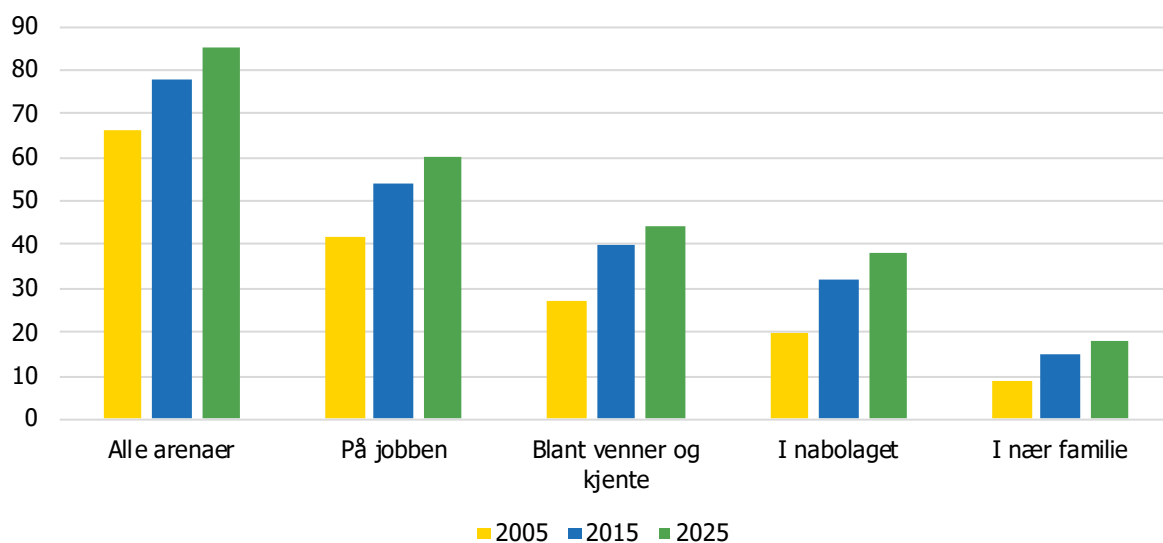
Sosiale nettverk og kontakt

7.2 Stadig mer kontakt med innvandrere på ulike arenaer

Ettersom antallet innvandrere i Norge har økt, har også stadig flere i befolkningen kontakt med innvandrere. Andelen som oppgir at de har kontakt med innvandrere, har økt fra to av tre i 2004 til over fire av fem i 2024 (SSB 2025a). Jobben, venne- og bekjentskapskretsen og nabolaget har vært de mest utbredte kontaktarenaene mellom 2005 og 2025. Det er også en økning blant dem som har kontakt med innvandrere på flere arenaer, og utviklingen peker mot en mer mangfoldig kontaktflate i befolkningen (Strøm, Arnesen og Kvalø 2025). Flertallet av dem som har kontakt med innvandrere, oppgir også at de har daglig eller ukentlig kontakt. Det er også et klart flertall som oppgir positive erfaringer med kontakten de har med innvandrere. Denne andelen har økt fra 69 prosent i 2003 til 82 prosent i 2025 (Strøm mfl. 2025).

Undersøkelser viser også at et stort flertall er villige til å inngå sosiale relasjoner med innvandrere. Over 9 av 10 svarer ja på spørsmål om de er komfortable med å ha en lege som er innvandrer eller ha en nær kollega som er innvandrer. 8 av 10 svarer at de er komfortable med at en selv eller noen i nærmeste familie ville gifte seg med en innvandrer (Strøm mfl. 2025).

Figur 7.2. Kontakt med innvandrere, etter arena. 2005-2025. Prosent. (SSB 2025a)

Det er sammenheng mellom personlig kontakt med innvandrere og mer positive holdninger til innvandring og økt tillit generelt (Brekke mfl. 2024; Finseraas mfl. 2019). Særlig de som har kontakt med personer med innvandrerbakgrunn i forbindelse med jobb, frivillighet eller fritidsaktiviteter, er mer positive til innvandring (Brekke mfl. 2024; Strøm mfl. 2025). Samtidig er det ikke lett å påvise om en blir mer positiv til personer med innvandrerbakgrunn av å møtes, eller om det er de som allerede er positivt innstilt, som oppsøker arenaer der man kan treffe personer med innvandrerbakgrunn (Brekke og Fladmoe 2022).

Blant innvandrere er det også en sammenheng mellom det å ha personlig kontakt med personer uten innvandrerbakgrunn, økt opplevelse av integrering og økt tillit (Dalen mfl. 2024). Det gjelder både de som har kontakt med personer uten innvandrerbakgrunn i forbindelse med jobb, i nabolaget og gjennom fritidsaktiviteter. De som oppgir at de har mye kontakt med personer uten innvandrerbakgrunn på ulike arenaer, rapporterer om færre opplevelser av å bli diskriminert enn de som oppgir at de har lite kontakt med personer uten innvandrerbakgrunn (Dalen mfl. 2024).

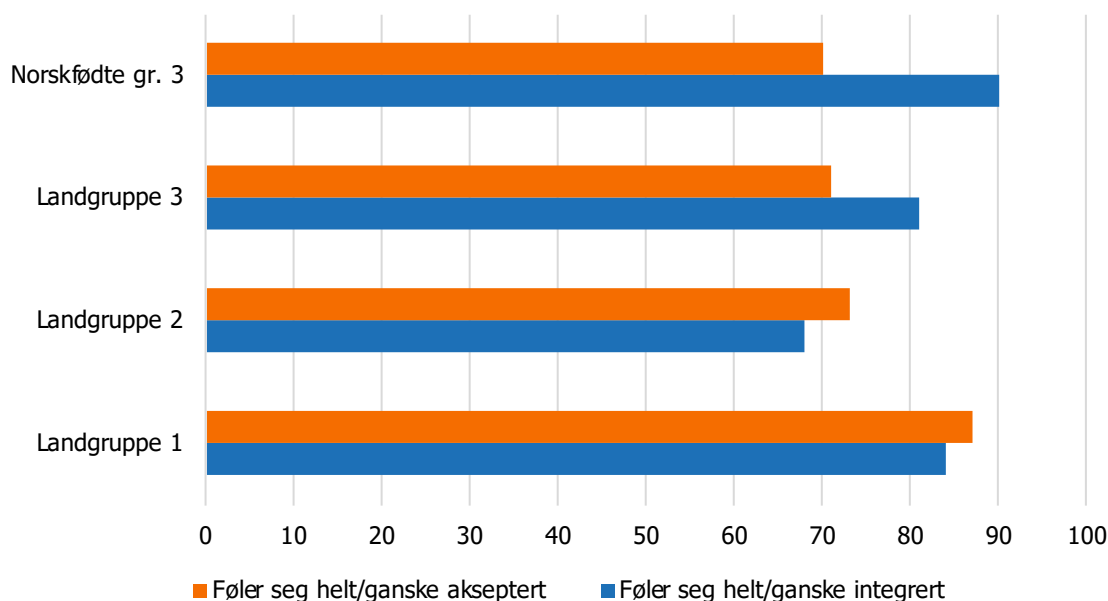
Tilhørighet og aksept

7.3 Norskfødte føler seg integrert, men ikke akseptert

Befolkningen i Norge blir stadig mer mangfoldig, og ideen om norskhet er ikke entydig. Unge med innvandrerbakgrunn tar gradvis til seg en identitet som norske. Samtidig opplever en betydelig andel at andre ikke anerkjenner dem som norske (Friberg 2021). Spørsmål om opplevd «norskhet» kan være problematisk, fordi det antyder at innvandrere må eller bør identifisere seg som norske. Det kan allikevel være et spørsmål som fanger opp tilknytning til fellesskapet og tilhørighet til Norge. En studie av innvandreres hverdagsliv og integrering viser at 56 prosent av personer med innvandrerbakgrunn ser på seg selv som helt eller ganske norske. En betydelig lavere andel, 32 prosent, tror at andre ser på dem som helt eller ganske norske. Det er altså et stort gap mellom egen oppfatning av «norskhet», og hva en tror andres oppfatning er. Videre er dette gapet omtrent like stort blant norskfødte med innvandrerforeldre som blant innvandrere (Dalen mfl. 2024).

I samme studie svarer 80 prosent av personer med innvandrerbakgrunn at de føler seg helt eller ganske integrert i det norske samfunnet. 74 prosent føler seg helt eller ganske akseptert. Gapet mellom å føle seg integrert og akseptert er størst for norskfødte med innvandrerforeldre. I denne gruppen oppgir 90 prosent at de føler seg helt eller ganske integrert, men bare 70 prosent føler seg helt eller ganske akseptert.

Figur 7.3. Andel som føler seg helt eller ganske integrert og helt eller ganske akseptert i det norske samfunnet. 2023. Prosent (Dalen mfl. 2024).

Det kan virke paradoksalt at barn av innvandrere som er født og oppvokst i Norge, føler seg akseptert i mindre grad enn foreldrene. Dette er et kjent fenomen og omtales i forskningslitteraturen som integreringsparadokset (Dalen mfl. 2024; Midtbøen og Kitterød 2019; Schaeffer og Kas 2023). Økt integrering innebærer ikke nødvendigvis økt opplevelse av aksept og tilhørighet. Dette kan ha flere ulike årsaker. Innvandrere og deres norskfødte barn som deltar på flere samfunnsarenaer og har mer kontakt med øvrig befolkning, er mer eksponert for urettmessig forskjellsbehandling og ekskludering. En annen teori er at jo mer integrert man er, desto mer tilbøyelig er man til å tolke ulike erfaringer som diskriminering, fordi en har høyere forventninger til likebehandling og økt bevissthet om diskriminering som samfunnsproblem.

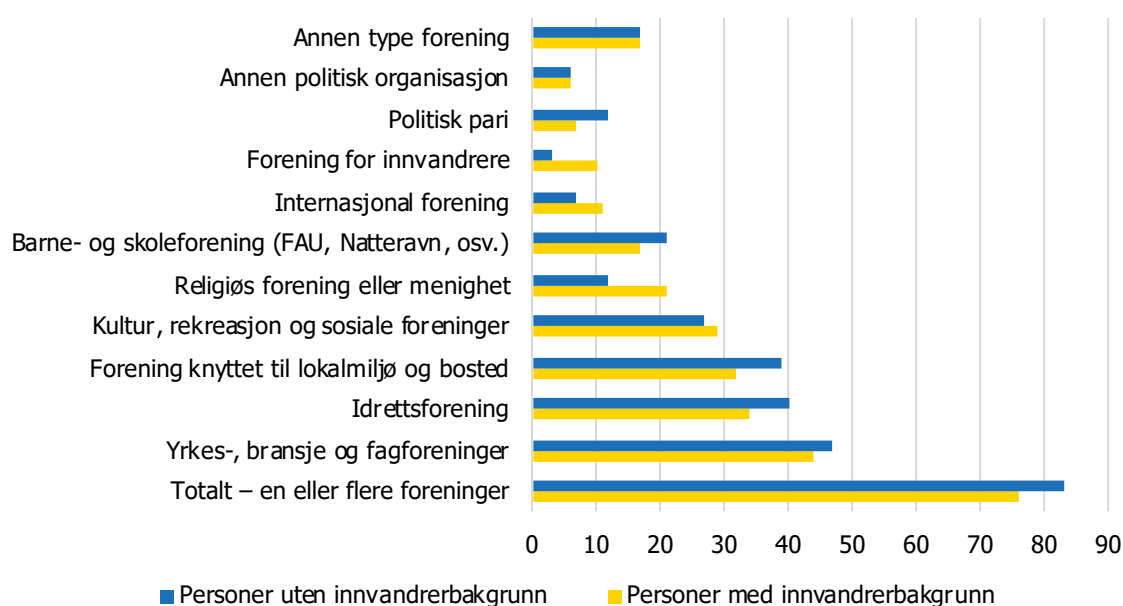
Deltakelse i frivillighet

7.4 Lave norskkunnskaper største hinder for å delta i frivilligheten

Frivillige organisasjoner er viktige arenaer for integrering og deltakelse i samfunnet. Gjennom frivillig engasjement og deltakelse i ulike fritidsaktiviteter har en tilgang til flere sosiale møteplasser, samt muligheter til å bygge sosiale nettverk og bli inkludert i lokale felleskap. Forskning viser også en positiv, men svak sammenheng mellom frivillig arbeid og livskvalitet (Skiple, Eimhjellen og Christensen 2024).

Innvandrere deltar i noe mindre grad i organiserte aktiviteter og frivillig arbeid enn resten av befolkningen (Eimhjellen mfl. 2023; Eimhjellen, Bentsen og Wollebæk 2020; Haugland og Dalen 2023; Jacobsen mfl. 2021). En spørreundersøkelse blant innvandrerbefolkningen viser at 76 prosent av personer med innvandrerbakgrunn har deltatt i minst én frivillig forening de to siste årene, og det samme gjelder for 83 prosent av personer uten innvandrerbakgrunn (Dalen mfl. 2024).

Figur 7.4. Andel som har deltatt (medlem, vært på møter og/eller bidratt som frivillig) i ulike typer foreninger siste to år. 2023. Prosent (Dalen mfl. 2024).

Kjønn, alder, botid, utdanning og norskkunnskaper henger sammen med sannsynligheten for å delta i frivilligheten. Innvandrerkvinner, eldre innvandrere og innvandrere med lav utdanning og lave norskkunnskaper deltar i mindre grad (Eimhjellen og Arnesen 2018). Manglende norskkunnskaper er den enkeltfaktoren som flest innvandrere selv trekker frem som hinder for deltakelse i frivilligheten (Espegren mfl. 2022). Mangelfull informasjon og lite kunnskap om hva som kjennetegner frivilligheten i Norge, kan også være barrierer mot deltakelse. Andre årsaker kan være forhold knyttet til livssituasjon, økonomiske utfordringer, byråkrati og manglende møteplasser (Espegren mfl. 2022).

Innvandrerens deltakelse i frivilligheten kan også variere etter type organisasjon eller hvordan den frivillige innsatsen er organisert. For eksempel deltar innvandrere i mindre grad jo mer formalisert engasjementet er, og jo mer tid det tar å delta (SSB 2022b, 2022c).

I tillegg kommer noen innvandrere fra land med andre tradisjoner og systemer for frivillighet, og ulike måter å organisere seg på. Erfaringer man har fra eget opprinnelsesland, gir ulike forutsetninger for inkludering i frivilligheten i Norge. Sammenlignet med frivilligheten i andre land har norsk frivillighet generelt sterke koblinger til myndighetene, gjennom økonomisk

støtte, samarbeid og avtaler, og for noen kan denne koblingen være en utfordring. For innvandrergupper som har erfaring med en mindre byråkratisert frivillighet fra hjemlandet, kan det ta tid å forstå og få tillit til sivilsamfunnet i Norge. Erfaringer med myndigheter og offentlige institusjoner i eget hjemland kan variere mellom ulike innvandrergupper, og dette kan bidra til å forklare skepsis til organisasjoner som samarbeider med myndighetene (Espegren mfl. 2022).

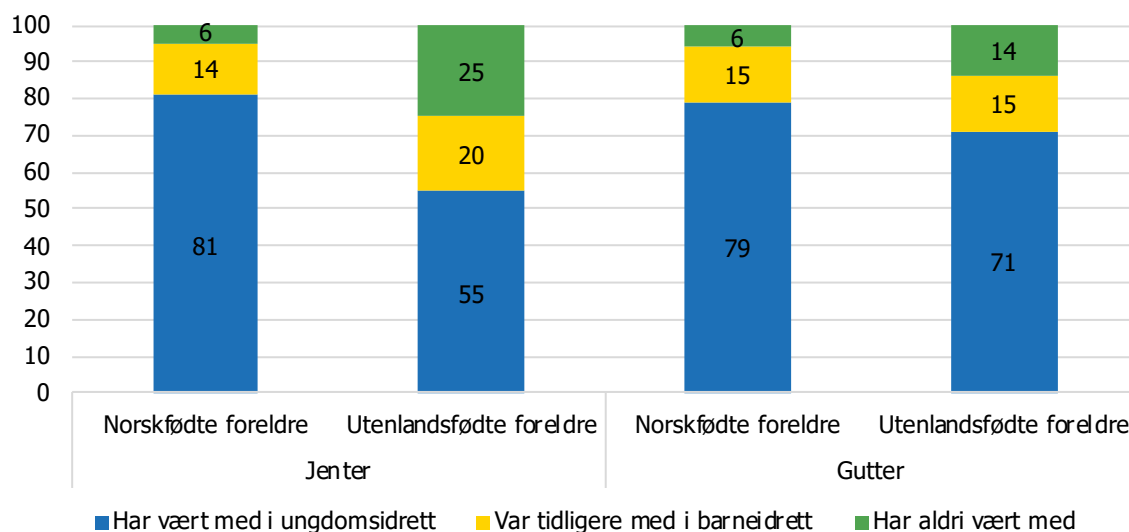
Barns deltakelse i fritidsaktiviteter

7.5 Økonomi har mye å si for om barn deltar i fritidsaktiviteter

Å ha mulighet til å delta og være aktive på fritida er en grunnleggende rettighet alle barn og unge har, jf. barnekonvensjonen artikkel 31. Å få være med på fritidsaktiviteter bidrar til tilhørighet, fellesskap og mestringsfølelse, samt til bedre fysisk og psykisk helse (Eime mfl. 2013). Fritidsaktiviteter er i tillegg en viktig integreringsarena. Mens unge med minoritetsbakgrunn som deltar i frivilligheten eller i idretten er mer samfunnsengasjerte, finner man ingen tilsvarende sammenheng blant ungdom uten minoritetsbakgrunn (Ødegård og Fladmoe 2020).

Det er forskjeller mellom barn og unge med og uten innvandrerbakgrunn når det gjelder hvor mange som deltar i fritidsaktiviteter (Bakken og Strandbu 2023; Myrli og Mehus 2015; Walseth og Strandbu 2014). Dette gjelder særlig organisert idrett, som er den enkeltaktiviteten som organiserer flest barn og unge. En undersøkelse fra 2023 viser at 63 prosent av ungdommer med minoritetsbakgrunn har deltatt i idrett i løpet av tenårene. Den tilsvarende andelen for ungdom uten innvandrerbakgrunn er 79 prosent (Bakken og Strandbu 2023). Videre har 20 prosent av unge med minoritetsbakgrunn aldri vært med i organisert idrett. Tilsvarende gjelder for seks prosent av ungdommer uten minoritetsbakgrunn. Blant ungdommer med innvandrerbakgrunn som er født i Norge, eller som kom til Norge før de fylte fem år, er deltakelsesgraden høyere. Men også blant disse er det flere som aldri har deltatt, enn blant ungdom ellers (Bakken og Strandbu 2023).

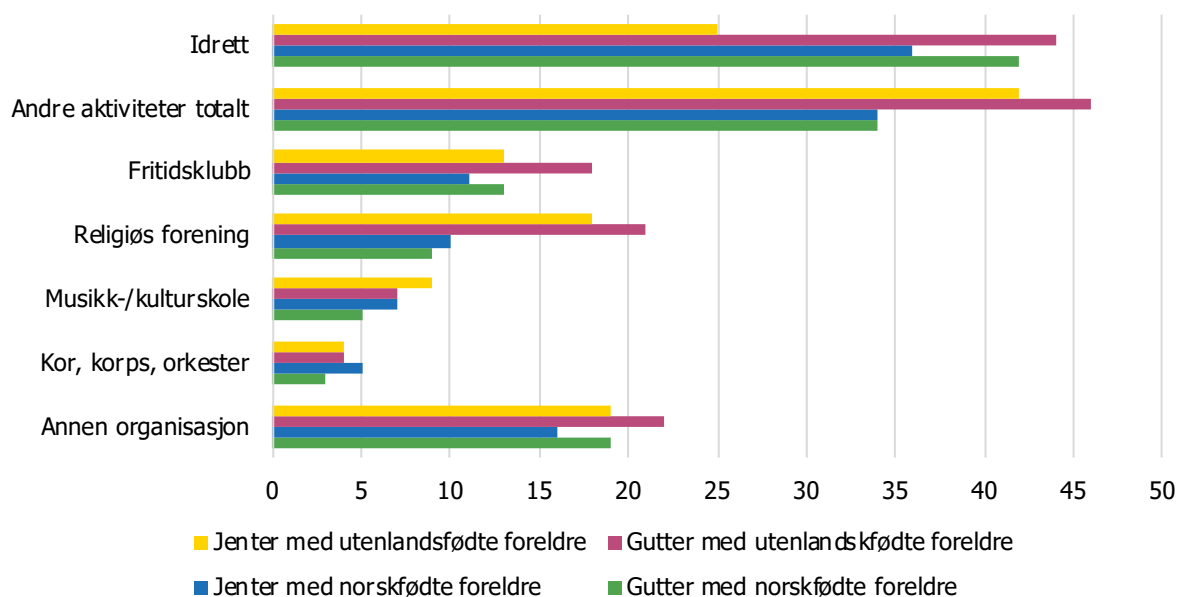
Figur 7.5. Deltakelse i idrett gjennom oppveksten. 2023. Prosent (Bakken og Strandbu 2023).

Figur 7.5 viser at særlig jenter med innvandrerforeldre er overrepresentert blant de som aldri har deltatt i organisert idrett. 25 prosent av denne gruppen har aldri vært med i organisert idrett, mot seks prosent av jenter med norskfødte foreldre. Blant gutter med og uten minoritetsbakgrunn er gapet mindre. I tillegg slutter jentene tidligere med aktiviteter enn guttene. Sosioøkonomisk bakgrunn forklarer en del av forskjellen mellom gruppene med og uten minoritetsbakgrunn, særlig for gutter (Bakken og Strandbu 2023; Strandbu, Bakken og Sletten 2020).

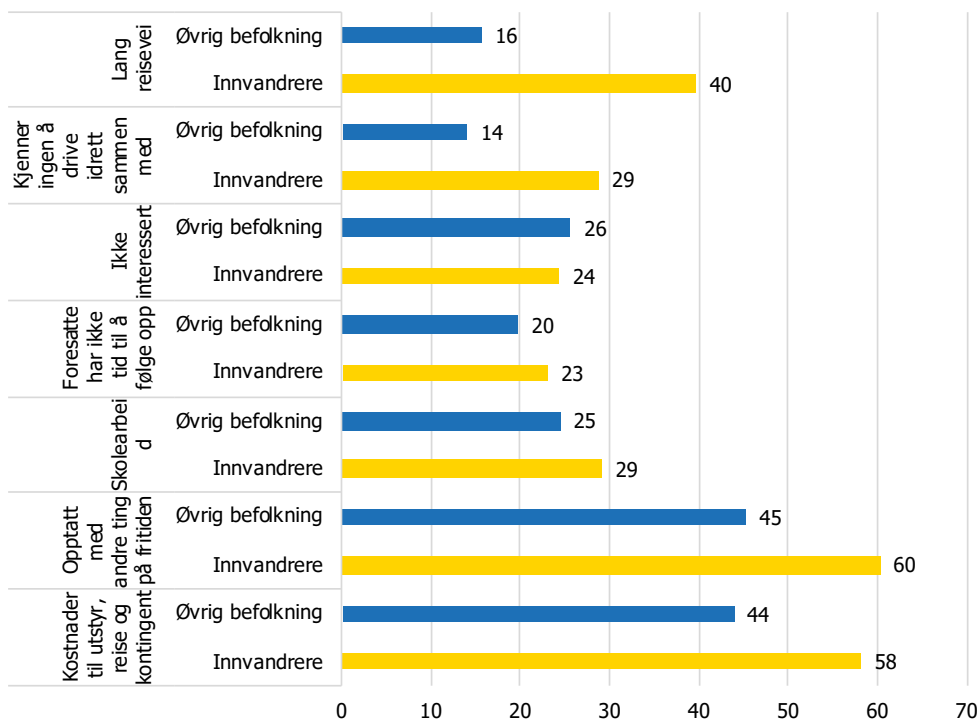
Figur 7.6 viser hvor mange jenter og gutter som har deltatt på fritidsaktiviteter siste måned. Dette gir et mer nyansert bilde på deltakelsesnivået blant minoritetsungdom. Både jenter og gutter med innvandrerbakgrunn deltar i et bredere spekter av andre organiserte fritidsaktiviteter enn jenter og gutter uten minoritetsbakgrunn. Blant annet er jenter med innvandrerbakgrunn noe oftere med i religiøse foreninger, musikk- eller kulturskole eller andre foreninger (bokklubb o.l.) sammenlignet med jenter uten innvandrerbakgrunn (Bakken og Strandbu 2023).

Figur 7.6. Deltakelse i fritidsaktiviteter i løpet av siste måned. 2023. Prosent (Bakken og Strandbu 2023).

Forskjeller i klassebakgrunn og økonomi er noe av forklaringen på at færre barn og unge med minoritetsbakgrunn deltar i organiserte fritidsaktiviteter (Bakken og Enstad 2023; Jacobsen mfl. 2021; Strandbu mfl. 2020). Som vist i figur 7.7 er det en mye større andel av barn og unge med innvandrerbakgrunn som oppgir kostnad som hinder mot å delta i idrett sammenlignet med barn og unge uten innvandrerbakgrunn – henholdsvis 58 mot 44 prosent (SSB 2025az). I tillegg peker forskning på faktorer som diskriminering, foreldrenes forutsetninger for å følge opp barnas aktiviteter samt kultur og tradisjoner som barrierer mot deltakelse i fritidsaktiviteter (Nygård 2022; Strandbu, Bakken og Sletten 2019).

Figur 7.7 Hinder for trening blant barn og unge etter innvandrerbakgrunn. 2024. Prosent (SSB 2025az).

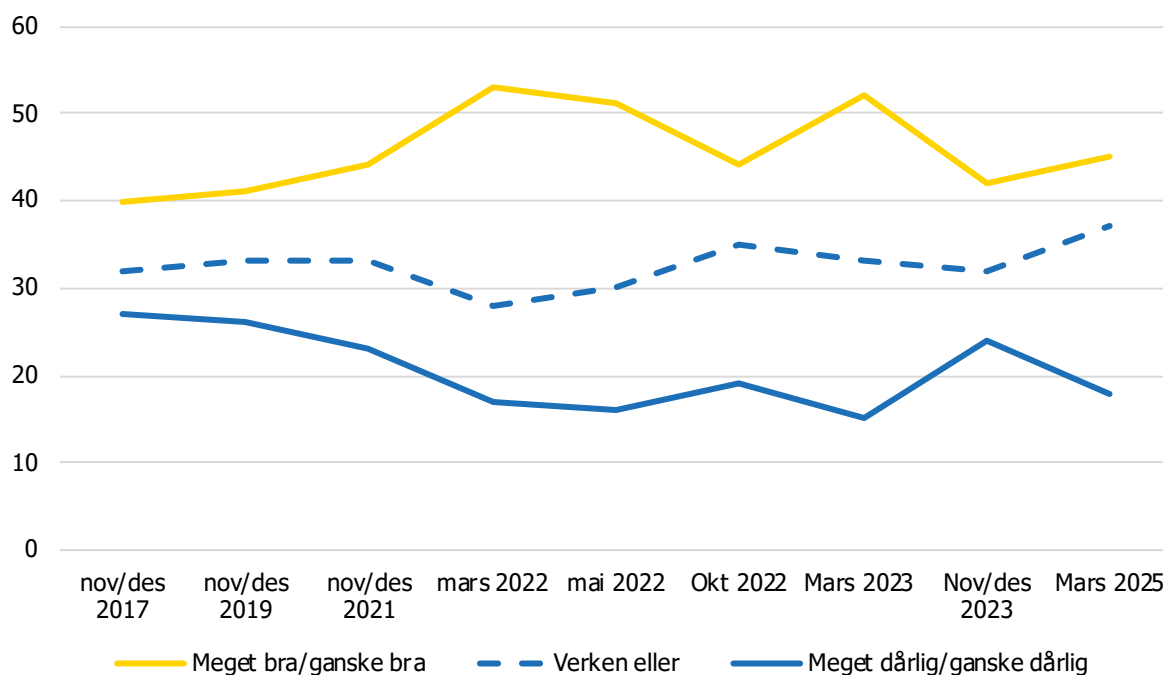

Holdninger til innvandring og integrering

7.6 En nedgang i positive holdninger

Med jevne mellomrom gjennomføres det flere omfattende undersøkelser i befolkningen om holdninger til innvandrere og innvandring, blant annet SSBs holdningsundersøkelse (SSB 2025e) og IMDis integreringsbarometer (Brekke mfl. 2024).

Figur 7.8. «Synes du innvandring i hovedsak er bra eller dårlig for Norge?» 2017–2025. Prosent (Fladmoe mfl. 2025).

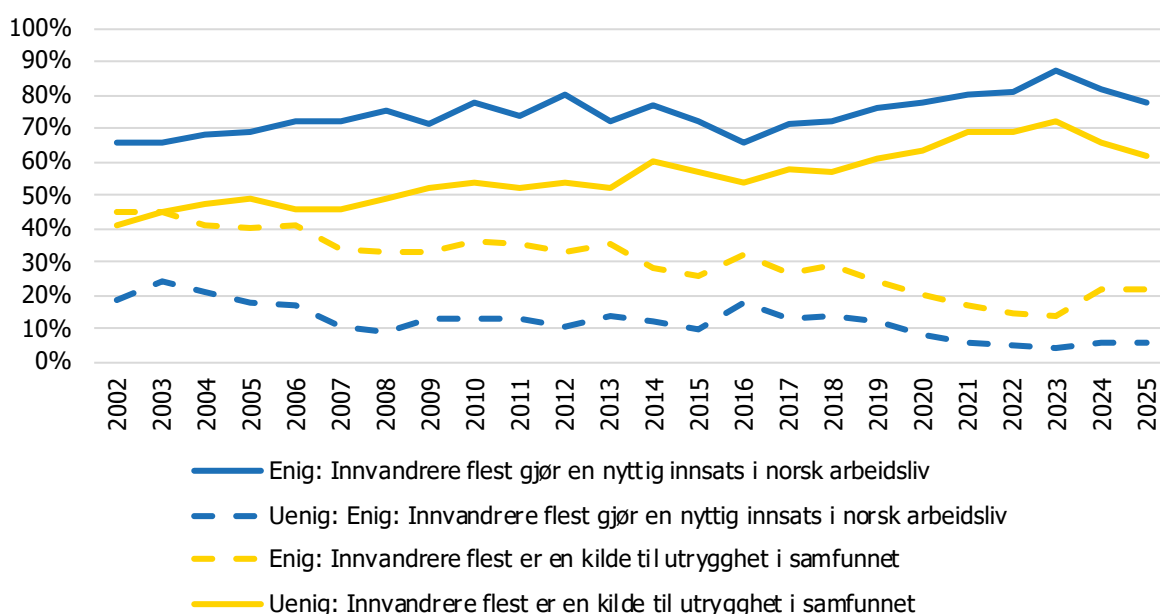
Variasjoner i holdninger over tid kan ses i sammenheng med ulike hendelser og konjunkturer i samfunnet. I månedene etter krigsutbruddet i Ukraina i 2022 ble det registrert en betydelig økning i positive holdninger til innvandring og økt støtte til mottak av flyktninger i den norske befolkningen. Ved utgangen av 2021 mente fire av ti i befolkningen at Norge bør ta imot flere flyktninger. I mars 2022 svarte seks av ti det samme. Også andelen som syntes innvandring i hovedsak er bra for Norge, og at integreringen i det store og hele går bra, økte betraktelig i løpet av den samme korte tiden (Brekke og Fladmoe 2022).

De siste to årene har det imidlertid vært en nedgang i positive holdninger (Kvalø og Arnesen 2025). Det har for eksempel vært en økning i andelen som mener innvandrere er en kilde til utrygghet, mens andelen som er uenige i denne påstanden, har gått ned. Andelen som svarer at innvandrere gjør en nyttig innsats i arbeidslivet, og at de beriker det kulturelle livet i Norge, har også gått ned. Samtidig har andelen som mener at det bør bli vanskeligere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i Norge, økt de siste par årene. I 2025 er det en større andel som

mener at Norge bør ta imot flere arbeidsinnvandrere enn som mener Norge bør ta imot flere flyktninger, asylsøkere og familiemedlemmer (Fladmoe mfl. 2025).

Den generelle nedgangen i positive holdninger gjør at disse nå er på nivå med det de var før Russlands invasjon av Ukraina. Mindre positive holdninger de siste to årene kan derfor sees på som en normalisering (Kvalø og Arnesen 2025). Til tross for nedgangen er det fortsatt et flertall som uttrykker positive heller enn negative holdninger. I et 20-årsperspektiv har holdningene til innvandring og innvandrere blitt mer positive. I 2025 var for eksempel to av ti enige i påstanden om at innvandrere er en kilde til utrygghet, mens fire av ti var enige i dette for 20 år siden. Andelen som mener det bør bli vanskeligere å få opphold i Norge har gått ned fra 45 prosent i 2006 til 24 prosent i 2025. Det er også flere enn før som oppgir at utenlandsk arbeidskraft er viktig for å sikre velferdstjenester, og det er generelt stor støtte til at innvandrere skal ha de samme mulighetene på arbeidsmarkedet som befolkningen ellers (Brekke mfl. 2024; Kvalø og Arnesen 2025).

Figur 7.9. Andel som er helt/nokså enig og helt/nokså uenig i to påstander. 2002–2025. Prosent (SSB 2025p).

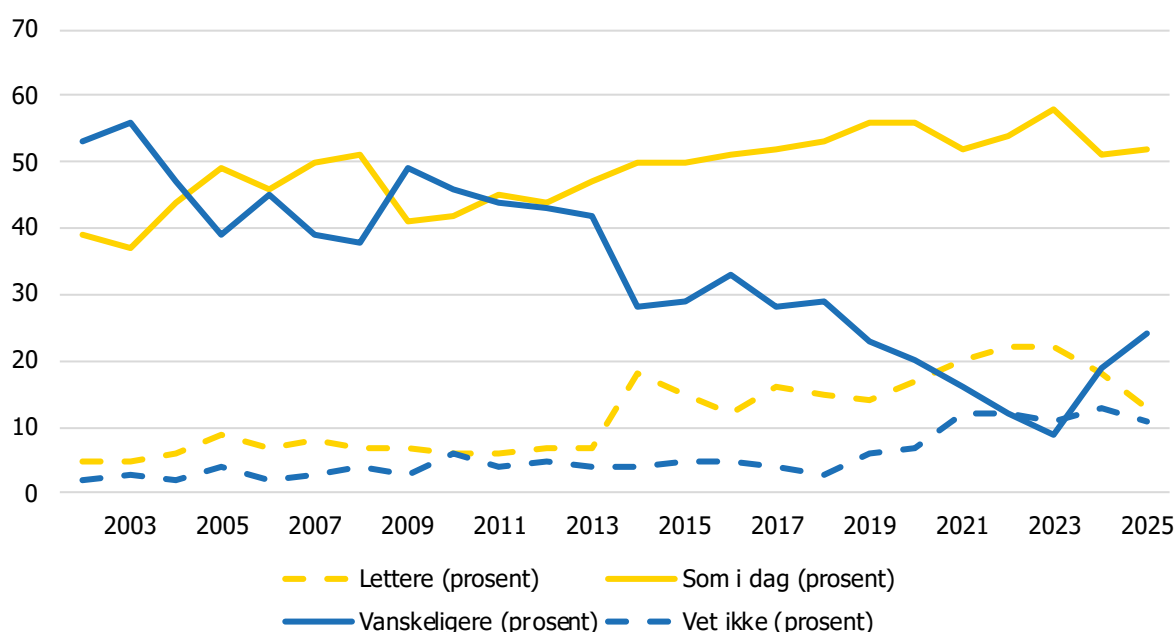

Holdningene til innvandring, integrering og mangfold varierer mellom ulike deler av den norske befolkningen. Kvinner er mer positive til innvandring enn menn, personer med høyere utdanning er mer positive enn personer med lav utdanning. Personer som ofte har kontakt med innvandrere, er jevnt over mer positive i sine holdninger enn de som sjelden har kontakt med innvandrere. Historisk sett har unge voksne vært mer positive til innvandrere enn eldre. Nå er forskjellen mellom de yngre og de eldre redusert. Dette kan delvis skyldes at yngre menn har blitt litt mer negative til innvandring. Det er også tydelige forskjeller i holdninger mellom ulike velgergrupper, der personer som stemmer SV, Rødt, MDG og Venstre, er de mest positive, mens personer som stemmer Frp og INP, er de mest negative (Brekke mfl. 2024).

Befolkningen er delt i synet på hvordan det går med integreringen. 40 prosent svarer at det går ganske eller meget dårlig, 33 prosent synes det går verken bra eller dårlig, mens 27 prosent svarer at det går ganske eller meget bra (Fladmoe mfl. 2025). Det er likevel litt flere nå enn i målinger før krigen i Ukraina som har et positivt inntrykk av hvordan det går med integreringen. Det er også flere som mener integreringen går bedre i området der de bor, enn med integreringen i Norge som helhet (Brekke mfl. 2024). Når det gjelder hva som hindrer god integrering legger fortsatt flere vekt på kjennetegn ved, og sammensetningen av, innvandrerbefolkningen enn på diskriminering i samfunnet eller integreringstiltak fra myndighetenes side. De siste par årene har andelen som mener at innvandrere bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig, gått opp (Kvalø og Arnesen 2025).

Holdninger til innvandring, integrering og mangfold ser dermed også ut til å være betinget av hvilken landbakgrunn, innvandringsgrunn eller religion det er snakk om. Forskning viser at religiøse minoriteter, og særlig muslimer, møter en del negative holdninger og fordommer i det norske samfunnet (Moe og Døving 2022). For eksempel oppgir 41 prosent av befolkningen at de er skeptiske til personer med muslimsk tro, og 60 prosent mener at verdiene i islam ikke er forenlige med grunnleggende verdier i det norske samfunnet (Brekke mfl. 2024). Til sammenligning mener henholdsvis 16, 19 og 23 prosent at kristne, jødiske og buddhistiske verdier er uforenlige med grunnleggende verdier i det norske samfunnet (Brekke og Fladmoe 2022). 31 prosent av befolkningen har det som kan betegnes som utpregede fordommer mot muslimer, ved å støtte påstander som at «muslimer har selv mye av skylden for økende muslimhets», at «muslimer utgjør en trussel mot norsk kultur», og at «muslimer passer ikke inn et moderne vestlig samfunn» (Moe 2022).

Figur 7.10. Holdninger til flyktningers og asylsøkeres adgang til å få opphold i Norge. Bør den bli lettere, vanskeligere eller som i dag? 2002–2025. Prosent (SSB 2025q).

Rasisme og diskriminering

7.7 Barn av innvandrere opplever mer diskriminering

Rasisme og diskriminering er ofte et hinder for gode levekår, for inngang til arbeidslivet, for utbytte av opplæring og for tilgang til boligmarkedet. Det kan gi negative utslag mellom ulike befolkningsgrupper. Diskriminering kan føre til svekket tilhørighet til fellesskapet og mindre tillit både til samfunnet og til andre mennesker.

Det kan være vanskelig å fange opp og måle diskriminering. I studier av diskriminering benyttes en rekke ulike metoder for dette, blant annet eksperimenter, observasjon og spørreundersøkelser som undersøker innvandreres egne opplevelser.

Hva menes med rasisme og diskriminering?

Likestillings- og diskrimineringsloven definerer **diskriminering** som «direkte eller indirekte forskjellsbehandling». Direkte forskjellsbehandling ifølge loven er «at en person behandles dårligere enn andre blir, har blitt eller ville blitt behandlet i en tilsvarende situasjon», mens det med indirekte forskjellsbehandling menes «enhver tilsynelatende nøytral bestemmelse, betingelse, praksis, handling eller unnlattelse som vil stille personer dårligere enn andre».

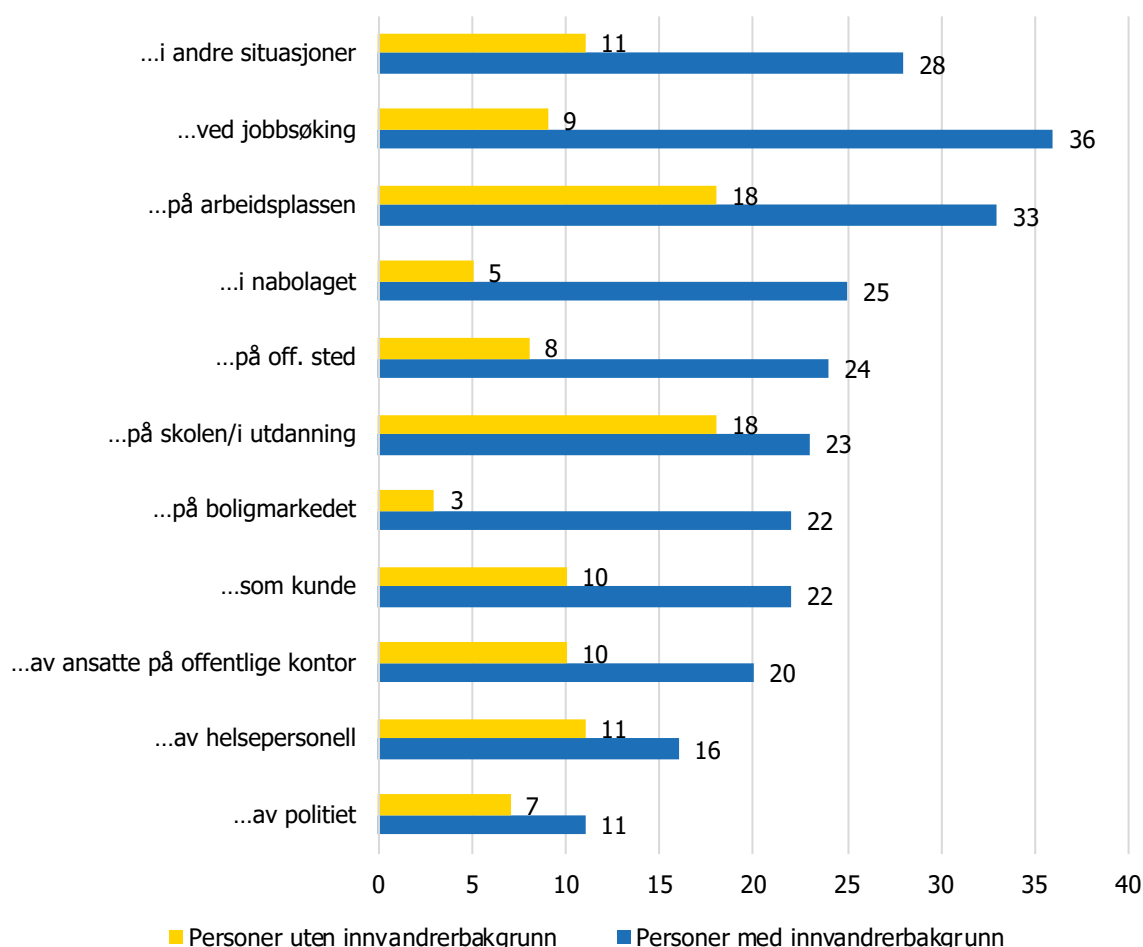
Rasisme kan defineres som forestillinger, ideologier, ytringer eller handlinger som deler mennesker inn i «raser» eller etniske grupper, der noen hevdes å være mindre verdifulle enn andre (Proba, 2024a).

Rasisme og diskriminering har ikke en entydig grensedragning, men rasismebegrepet har tradisjonelt hatt en større vektlegging på intensjonalitet, mens diskriminering i større grad vektlegger atferd, praksis og utfall. I norsk samfunnsforskning har diskrimineringsbegrepet vært mer brukt enn rasismebegrepet.

Straffeloven paragraf § 185 forbyr diskriminerende eller hatefulle ytringer rettet mot noens hudfarge, etnisitet, religion, livssyn, seksuelle legning eller funksjonshemming.

66 prosent av personer med innvandrerbakgrunn oppgir at de har opplevd å bli diskriminert i løpet av livet, mot 40 prosent i øvrig befolkning. Med andre ord er innvandrere og deres norskfødte barn betydelig mer utsatt for diskriminering enn befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Diskrimineringen forekommer på mange ulike samfunnsarenaer. Flest oppgir at de har opplevd diskriminering på arbeidsplassen eller ved jobbsøking som figur 7.11 viser (Dalen mfl. 2024).

Figur 7.11. Har opplevd å bli diskriminert eller behandlet dårligere enn andre på ulike arenaer i løpet av livet. «Har opplevd diskriminering ...». Prosent (Dalen mfl. 2024).

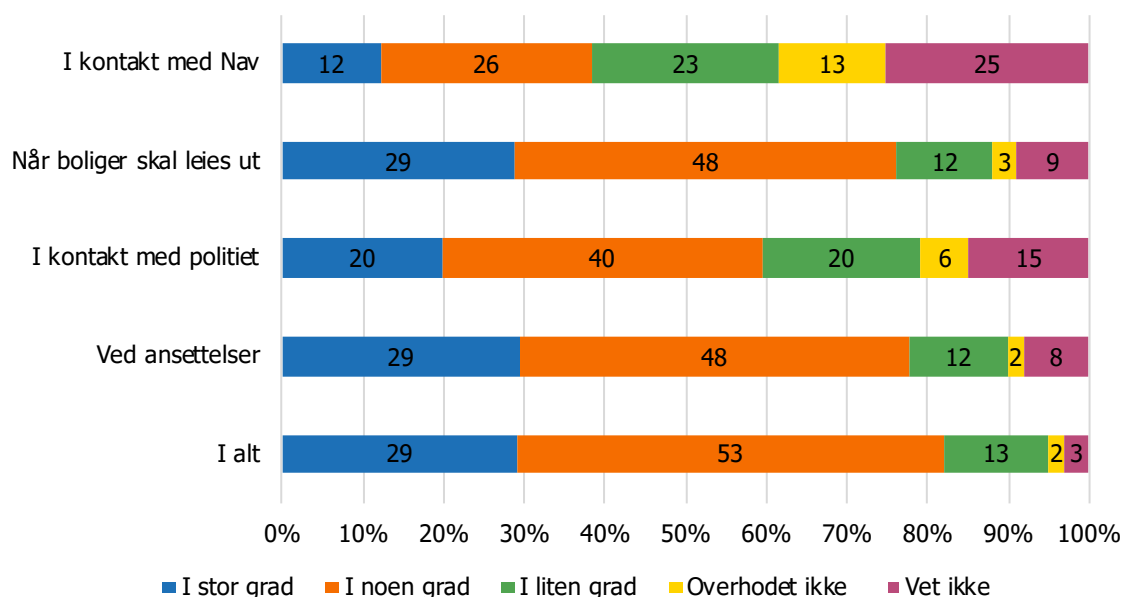

Diskriminering anses som et av de største hindrene for integrering, både av innvandrere selv og av befolkningen for øvrig (Brekke og Fladmoe 2022; Dalen mfl. 2022).⁷ Hele åtte av ti i befolkningen mener at diskriminering av innvandrere foregår i Norge. I 2023 svarte 29 prosent i den norske befolkningen at diskriminering forekommer i stor grad. Dette er mer enn en tredobling fra 2013, da ni prosent svarte det samme. I tillegg svarte over halvparten av respondentene i 2023 (53 prosent) at diskriminering forekommer i noen grad (Brekke mfl. 2024). Dette tilsier at det er en voksende og relativt utbredt oppfatning i befolkningen om at diskriminering av innvandrere forekommer.

Figur 7.12 viser at nesten åtte av ti mener at diskriminering forekommer ved ansettelse og ved utleie av bolig. Seks av ti mener diskriminering skjer i kontakt med politiet, og fire av ti mener det skjer i kontakt med Nav (Brekke mfl. 2024).

⁷ Så også (Ellefsen, Banafsheh og Sandberg 2022) og (Ellefsen og Sandberg 2022) om hvordan personer med innvandrerbakgrunn opplever og møter rasisme og diskriminering i hverdagen.

Figur 7.12. Andel i befolkningen som er enig eller uenig i at diskriminering forekommer, og på hvilke arenaer det forekommer. 2023. Prosent (Brekke mfl. 2024).

I Norge er (tilgangen til) arbeidslivet den arenaen med mest forskning på forekomsten av rasisme og diskriminering. Søkere med innvandrerbakgrunn har betydelig lavere sannsynlighet for å bli innkalt til jobbintervju (Birkelund mfl. 2019; Midtbøen 2015a, 2015b, 2016; Midtbøen og Rogstad 2012). Det gjelder særlig søkere med navn fra Afrika, Midtøsten og Sør-Asia (Larsen og Midtbøen 2024).⁸ Usaklig forskjellsbehandling av etniske minoriteter skjer på alle stadier i rekrutteringsprosessen – også i offentlige virksomheter (Bjørnset, Sterri og Rogstad 2021). Diskriminering forekommer også i forbindelse med lønnsfastsettelse og lønnsutvikling, men det er stor variasjon mellom sektorer, bransjer og stillingstyper når det gjelder omfang (Alecú og Drange 2019; Bratsberg, Raaum og Røed 2017; Drange 2016; Drange og Helland 2018).⁹

Skole og utdanning er en annen arena hvor rasisme og diskriminering har betydning for integrering. Det er en sammenheng mellom opplevd diskriminering, rasisme og utdanningsprestasjoner. Diskriminering kan føre til redusert faglig selvtillit og mindre tro på å lykkes i skolen, lavere trivsel, svekkede prestasjoner, sosioemosjonelle vansker (for eksempel depresjon) og negative atferdsmessige konsekvenser (for eksempel narkotikabruk og utagerende atferd) (Wollscheid mfl. 2022). I en nyere undersøkelse oppgir 21 prosent av respondentene med foreldre født utenfor Vest-Europa, Nord-Amerika, Australia og New Zealand at de har blitt utsatt for rasistiske ytringer på skolen det siste året (Proba 2024a). Blant barn av innvandrere som tar høyere utdanning, finner en at selv forventningen om å møte diskriminering kan føre til at man senker egne forhåpninger til utdanningsløp og karriere (Orupabo 2018; Orupabo mfl. 2020).

⁸ Se (Birkelund mfl. 2020) om arbeidsgiveres egne refleksjoner rundt det å ansette eller ikke ansette personer med innvandrerbakgrunn.

⁹ Se også kapittel 4.5 om arbeidsmiljø og arbeidshverdag.

Hvordan defineres hatytringer?

Likestillings- og diskrimineringsombudet bruker en vid, samfunnsvitenskapelig definisjon, som inkluderer både lovlige og ulovlige hatytringer. Ifølge denne definisjonen er hatytringer nedverdiggende, truende, trakasserende eller stigmatiserende ytringer som rammer individets eller en gruppes verdighet, anseelse og status i samfunnet ved hjelp av språklige og visuelle virkemidler som fremmer negative følelser, holdninger og oppfatninger basert på kjennetegn – som for eksempel etnisitet, religion, kjønn, nedsatt funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsuttrykk, kjønnsidentitet og alder (Likestillings- og diskrimineringsombudet, 2015).

Diskriminering foregår også på leiemarkedet. Personer med innvandrerbakgrunn leier oftere bolig enn den øvrige befolkningen, men har mindre sannsynlighet for å få tilslag på søknad om boligleie (Andersson, Jakobsson og Kotsadam 2012; Flage 2018). Et felteksperiment viser at sannsynligheten for å få positiv respons fra utleiende er over 16 prosentpoeng lavere for søkere med arabisk klingende navn enn for søkere med norsk klingende navn med samme jobb, og at diskriminering i dagens leiemarked ikke har blitt mindre enn for ti år siden (Benedictow mfl. 2023).

Norskfødte med innvandrerforeldre opplever i større grad enn innvandrere å bli diskriminert på grunn av etnisk bakgrunn, hudfarge og religion/livssyn. 75 prosent i denne gruppen svarer at de har opplevd diskriminering på grunn av etnisk bakgrunn, 53 prosent på grunn av hudfarge og 32 prosent på grunn av religion/livssyn (Dalen mfl. 2024).¹⁰

Rasisme eller andre negative holdninger til folkegrupper kan uttrykkes som hatefulle eller nedsettende ytringer (Dalen mfl. 2022). Flere innvandrere opplever ulike former for hatytringer og vold sammenlignet med befolkningen ellers.¹¹ Blant personer med innvandrerbakgrunn oppgir tolv prosent at noen har sagt hatefulle ting til dem det siste året, mot seks prosent i øvrig befolkning. Innvandrere og norskfødte fra Asia, Afrika og Latin-Amerika er særlig utsatt (Dalen mfl. 2024). For eksempel oppgir 17 prosent av norskfødte med innvandrerforeldre fra denne gruppen at de har opplevd at noen har sagt hatefulle ting til dem, mot 14 prosent av deres foreldre, 11 prosent av innvandrere fra nye EU-land i Øst- og Sentral-Europa og 6 prosent av innvandrere fra Vest-Europa, Nord-Amerika, Australia, New Zealand.

I Politidirektoratets rapport om hatkriminalitet i Norge fremkommer det at i seks av ti anmeldelser innen hatkriminalitet i 2024 var hatmotiv kodet på hudfarge eller etnisitet. Det har vært en jevn økning i registrering av anmeldt hatkriminalitet på denne kategorien de siste årene (Politidirektoratet 2025).

¹⁰ Vi vet mindre om omfanget av rasisme og diskriminering mot utenlandsadopterte, men foreløpige funn viser at også dette er en gruppe som opplever diskriminering i et betydelig omfang (Stærkebye Leirvik mfl. 2023).

¹¹ Se kapittel 7.8 Kriminalitet.

Unge med etnisk minoritetsbakgrunn opplever oftere hatytringer rettet mot etnisitet, hudfarge eller religion/livssyn enn unge som har foreldre som er født i Norden. Denne gruppen er særlig utsatt dersom en tilhører en annen religion enn kristendom, og om en går på skole med lav andel elever med innvandrerbakgrunn. Risikoen for å bli utsatt for hatytringer øker markant dersom personen tilhører flere ulike minoritetsgrupper, for eksempel dersom man er LHBTQ+, har familiebakgrunn fra en urfolksgruppe, er en nasjonal minoritet, eller har en synlig fysisk funksjonsnedsettelse (Nadim og Fladmoe 2021).

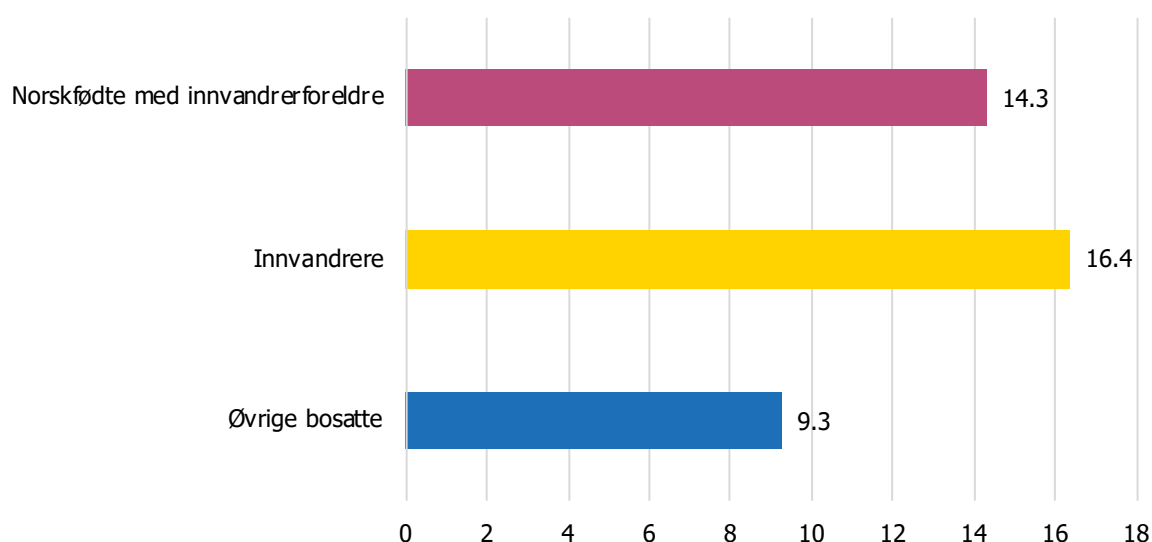
Kriminalitet

7.8 Personer med innvandrerbakgrunn overrepresentert blant siktede personer

Kriminalitet kan ses på som en indikator for manglende sosial integrering fordi en kriminell atferd antyder manglende oppslutning om felles normer og regler for atferd i et samfunn (Proba 2019). Treffsikre tiltak for å forebygge og forhindre kriminalitet avhenger av et godt kunnskapsgrunnlag om sammenhenger mellom integrering og kriminalitet.

Som vist i figur 7.13 er innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre overrepresentert blant siktede personer – med henholdsvis 16,4 og 14,3 siktede personer per 1000 innbyggere.

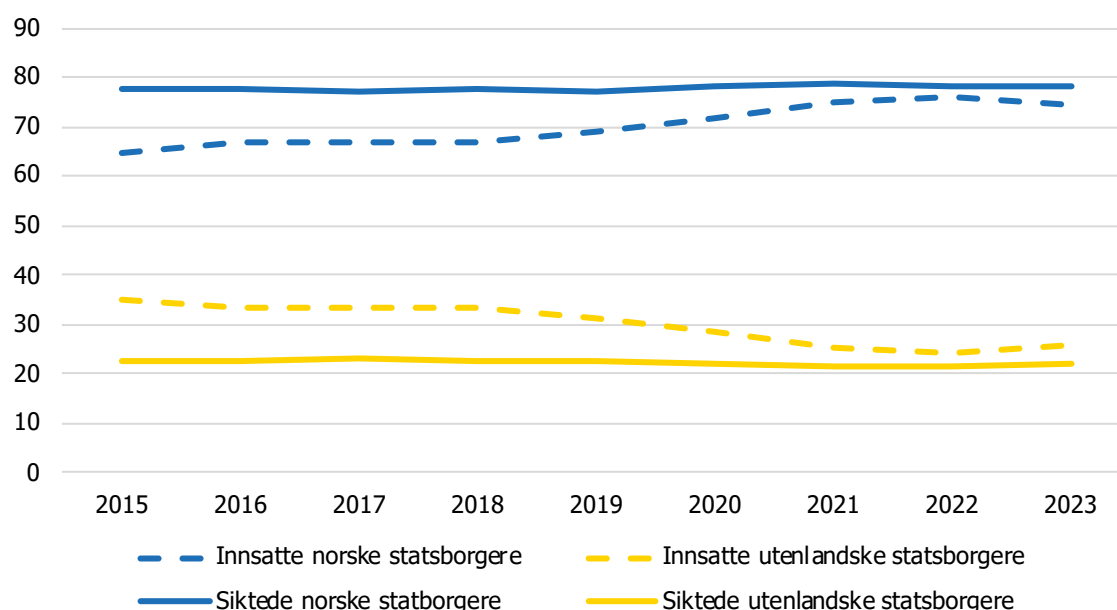
Figur 7.13 Siktede personer etter innvandringsbakgrunn. Årlig gjennomsnitt for 2021–2023. Per 1000 innbyggere (Fossanger, Dyrstad og Mohn 2024).

Siden 2015 har antall siktede i året totalt gått ned fra omtrent 80 000 personer til om lag 60 000 personer. Andelen siktede med utenlandske statsborgerskap har holdt seg relativt

stabilt på i overkant av 20 prosent i samme periode (SSB 2024c). Antall innsatte¹² har gått ned fra omtrent 4 000 personer i 2015 til i overkant av 3 400 i 2023. Denne nedgangen skyldes i hovedsak en nedgang i innsatte med utenlandsk statsborgerskap. I 2023 utgjorde innsatte med utenlandsk statsborgerskap 26 prosent av alle innsatte, mot 35 prosent i 2015 (SSB 2024e).

Figur 7.14. Innsatte og siktede etter statsborgerskap. 2015–2023. Prosent (SSB 2024c, 2024e).

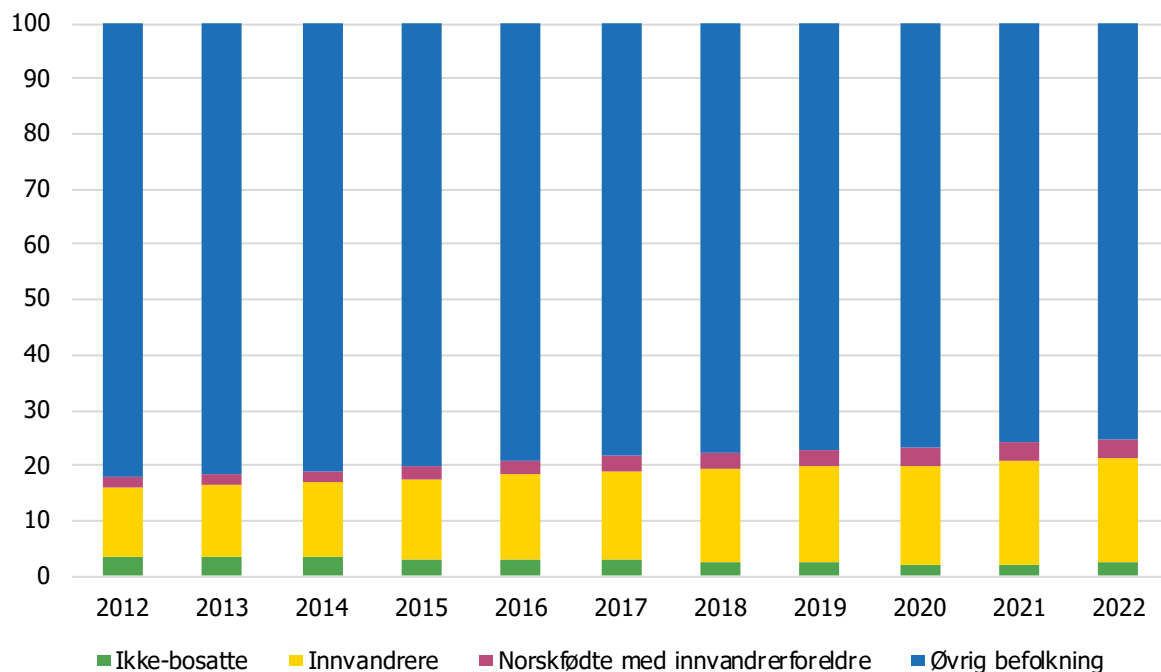

Det er store variasjoner når det gjelder landbakgrunn og ulike lovbruddstyper (SSB 2019). For årene 2020–2023 viser tallene at mannlige innvandrere i alderen 15–24 år fra Irak og Somalia har høyere siktelsesrater enn i befolkningen for øvrig med nærmere 1 200 siktelsesrater per 1 000 innbyggere for denne fireårsperioden, mot drøyt 280 per 1 000 i befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Unge mannlige innvandrere fra blant annet Filippinene (170 per 1 000) og Thailand (270 per 1 000) har derimot lavere rater (Fossanger, Dyrstad, mfl. 2024). Innvandrere med fluktbakgrunn har høyere andel siktede gjerningspersoner, mens personer som har innvandret på grunn av utdanning, har lavere (Andersen, Holtsmark og Mohn 2017).

I 2022 var over 28 000 innvandrere, over 5 000 norskfødte med innvandrerforeldre og over 114 000 i øvrig befolkning personoffer for anmeldte lovbrudd. I 2015 utgjorde innvandrere 15 prosent, og norskfødte to prosent av alle ofre. I 2022 har disse andelene økt til henholdsvis 19 og tre prosent (Fossanger, Fjellidalen og Mohn 2024).

¹² Gjelder alle typer fengslinger (varetekt, fengselsdom, forvaring og bøtesoning).

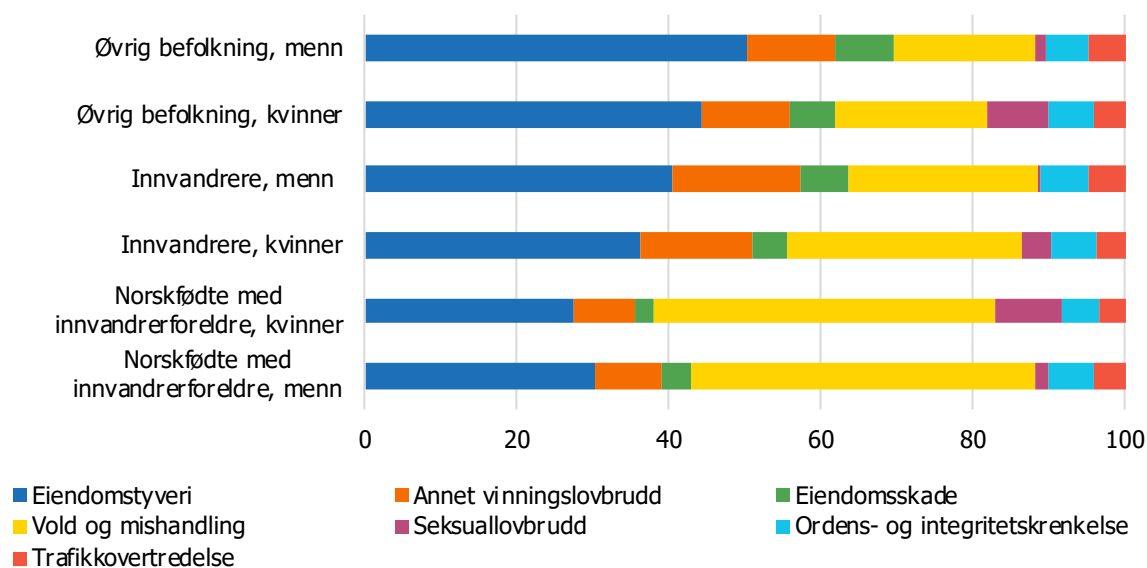
Figur 7.15. Personofre for anmeldte lovbrudd, etter innvandringsbakgrunn. 2012–2022. Prosent (Fossanger, Fjelldalen, mfl. 2024).

Det er imidlertid variasjon mellom ulike grupper og ulike typer av lovbrudd. Innvandrere er sterkt overrepresentert blant de som er utsatt for vold, mishandling, trusler og bedrageri (Fossanger, Fjelldalen, mfl. 2024). Av unge innvandrere rapporterer 12,8 prosent at de har vært utsatt for vold eller trusler de siste månedene, sammenlignet med 6,9 prosent av unge i hele befolkningen (Vrålstad og Wiggen 2017). Blant innvandrere er det imidlertid langt færre registrerte ofre for seksuallovbrudd (Fossanger, Fjelldalen, mfl. 2024).

Menn med og uten innvandrerbakgrunn er mer utsatt som offer enn kvinner – med unntak av seksuallovbrudd. Innvandermenn har høyest andel av personer utsatt for vinningslovbrudd. Norskfødte med innvandrerforeldre, både kvinner og menn, har høyest andel utsatt for vold og mishandling (Fossanger, Fjelldalen, mfl. 2024).

Figur 7.16. Ofre for anmeldte lovbrudd, etter innvandringsbakgrunn, kjønn og hovedlovbruddsgruppe. Årlig gjennomsnitt 2017–2022. Prosent (Fossanger, Fjellidalen og Mohn 2024).

Innvandrerbarn og unge er kraftig overrepresentert som ofre for mishandling i nære relasjoner, sammenlignet med både øvrig befolkning og norskfødte barn av innvandrere (Fossanger, Fjellidalen, mfl. 2024). I snitt blir 300 mannlige innvandrere registrert som ofre for mishandling i nære relasjoner hvert år, og av disse er ni av ti barn under 18 år. Den tilsvarende andelen for kvinner er 35 prosent. Likevel er overrepresentasjonen for kvinnelige innvandrere størst i 12–16 års alder, hvor antall ofre er over syv ganger så høyt som for jenter i samme alder i øvrig befolkning (Fossanger, Fjellidalen, mfl. 2024).

Det finnes flere bakenforliggende faktorer som kan forklare kriminalitet blant innvandrere – både som lovbrøyttere og ofre. Innvandrere og befolkningen for øvrig har ulik befolknings-sammensetning, og dette kan være med på å forklare kriminalitetsstatistikken. For eksempel består innvandrerbefolkningen av en større andel unge menn enn befolkningen uten innvandrerbakgrunn, samtidig som unge menn er overrepresentert i kriminalstatistikken. Kjønn og alder forklarer imidlertid ikke hele forskjellen. Kriminalitet henger sammen med både sosiale og økonomiske forhold som levekårsproblemer og arbeidsledighet (Andersen mfl. 2017). Personer med lavere utdanning og dårligere økonomisk situasjon er mer utsatt for vold og overgrep enn personer med høyere utdanning og en bedre økonomisk situasjon, og samtidig har personer med innvandrerbakgrunn en høyere andel som er utenfor arbeid og utdanning (Dale mfl. 2023; Fossanger, Fjellidalen, mfl. 2024).

Det er behov for mer kunnskap om sammenhengene mellom kriminalitet og mulige underliggende faktorer, som arbeidsledighet, økonomiske vansker og levekårsproblemer. Vi har behov for å forstå mer om mekanismene som ligger bak det å bli utsatt for, og det å utføre, kriminelle handlinger.

Negativ sosial kontroll

7.9 Retten til å leve et fritt liv

Alle har rett til å leve sine liv i frihet fra negativ sosial kontroll, æresmotivert vold, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. Denne retten reflekteres både i vårt nasjonale lovverk og i internasjonale konvensjoner som Norge har forpliktet seg til (NOU 2024). Arbeidet mot disse alvorlige formene for kontroll og overgrep har lenge vært en del av norsk integreringspolitikk. Etter hvert har også foreldres bruk av mer diffuse former for kontroll, press, trusler og restriksjoner som går sterkt utover barn og unges autonomi og livsutfoldelse, blitt et sentralt tema (Friberg og Bjørnset 2019). Barn og unge har et omfattende rettslig vern som gir rett til privatliv og økt grad av selvbestemmelse etter hvert som man blir eldre. Disse prinsippene gir også utslag på integreringsfeltet.

Hva er negativ sosial kontroll, tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og æresmotivert vold?

I handlingsplanen *Sjef i eget liv* forstås **negativ sosial kontroll** som press, oppsyn, trusler eller tvang som systematisk begrenser noen i deres livsutfoldelse eller gjentatte ganger hindrer dem i å treffe selvstendige valg om eget liv og fremtid (Arbeids- og inkluderingsdepartementet 2025).

Tvangsekteskap forstås som ekteskapsinngåelse der en eller begge ektefeller ikke har mulighet til å velge å forbli ugift uten å bli utsatt for vold, frihetsberøvelse, annen straffbar eller urettmessig atferd eller utilbørlig press.

Kjønnslemlestelse forstås som ulike typer inngrep som skader jenters og kvinners kjønnsorgan. Kjønnslemlestelse kan ha store fysiske og psykiske konsekvenser for den som er utsatt, og er ofte forbundet med smerter, underlivsplager og seksuelle plager. Kjønnslemlestelse er forbudt etter straffeloven.

Æresmotivert vold brukes om fysisk og psykisk vold som utøves mot en person med sikte på å forebygge **ærestap** eller gjenopprette ære i familier, slekt eller samfunn der sosial anseelse anses som et kollektivt anliggende.

Sosial kontroll finnes i alle samfunn og kulturer, og er ikke negativt i seg selv. For lite kontroll kan være skadelig, og grensesetting er en nødvendig del av omsorgen for barnet. Samtidig har barn og unge rett til medvirkning og selvbestemmelse i tråd med alder og utvikling. Hensynet til barnets beste utgjør en grense for foreldrenes rett til å oppdra/kontrollere barnet, jf. Grunnloven § 104 og barneloven §§ 31-33.

Overgangen mellom positiv og negativ sosial kontroll er glidende. Det finnes ingen entydig måte å operasjonalisere begrepet på. Dermed er omfang av negativ sosial kontroll vanskelig å måle. Det finnes ikke sikre tall. Spørreundersøkelser om foreldrerestriksjoner gir imidlertid en indikasjon på hvor mange som er utsatt.

En ny rapport viser at få elever i norsk skole opplever sterke restriksjoner og kontroll fra foreldrene sine (Frøyland, Mathisen og Smette 2025). Mer enn 95 prosent oppgir at det stemmer godt eller svært godt at de får bestemme selv hvilke venner de kan være sammen med på fritiden, hvilken utdanning de vil ta og at de kommer til å få velge selv hvem de skal gifte seg med. Andelen som oppgir at det stemmer godt eller svært godt at de får lov til å ha kjæreste og at de får lov til å ha sex før ekteskapet, ligger på henholdsvis 93 og 89 prosent (Frøyland mfl. 2025).

Enkelte grupper av unge erfarer langt mer omfattende grad av restriksjoner og kontroll fra foreldrene enn andre. Graden av foreldrerestriksjoner varierer med kjønn, landbakgrunn, sosioøkonomisk status, botid, kjennetegn ved nærmiljøet, skolekarakterer, religiøs tilhørighet og grad av religiositet hos foreldrene (Friberg og Bjørnset 2019; Frøyland mfl. 2025; Proba 2021; Smette, Hyggen og Bredal 2021).

Forskning viser at unge med innvandrerbakgrunn, og særlig jenter med bakgrunn fra Asia og Afrika, er mest utsatt for foreldrerestriksjoner, særlig på områder som gjelder kjærlighet og ekteskap. I sin rapport basert på data fra spørreundersøkelsen UngVold 2023 finner Frøyland, Mathisen og Smette (2025) at 88 prosent av jenter med muslimsk bakgrunn ikke får lov til å ha sex før ekteskapet, 68 prosent får ikke lov til å ha kjæreste og 13 prosent får ikke velge selv hvem de skal gifte seg med. Når det gjelder venner og utdanning, oppgir rundt 10 prosent av jenter med muslimsk bakgrunn at de ikke får bestemme selv (Frøyland mfl. 2025).

Skeive med innvandrerbakgrunn er en av gruppene som er spesielt utsatt for negativ sosial kontroll (Frøyland mfl. 2025; Proba 2021). En av tre opplever ekskludering fra minoritetsmiljø på grunn av deres seksuelle identitet (Eggebo, Karlstrøm og Stubberud 2020).

Andre særlig utsatte grupper kan være nyankomne flyktninger og innvandrere, enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger, personer med funksjonsnedsettelse, eldre personer som lever i et avhengighetsforhold, og personer i enkelte tros- og livssynssamfunn (Arbeids- og inkluderingsdepartementet 2025).

Negativ sosial kontroll foregår ikke kun mellom voksne og unge, det foregår også unge imellom – og det foregår på skolen og i sosiale medier (Proba 2021, 2022). Elever kontrollerer hverandre på bakgrunn av seksuell orientering, kjønnsuttrykk og religionsutøvelse – særlig knyttet til faste under ramadan. Jenter og gutter opplever ulike former for kontroll. Jenter møter forventninger om at de skal oppføre seg anstendig og vise ærbarhet, og gutter møter press knyttet til maskulinitet og kontroll av søstre (Proba 2024b). Nesten én av ti elever i

videregående skole svarer at de blir kontrollert av medelever i klasserommet eller i friminuttet (Proba 2021).

De siste årene har ufrivillige utenlandsopphold fått økt oppmerksomhet i undersøkelser om negativ sosial kontroll, æresmotivert vold og tvangsekteskap. Motivene varierer, og kan blant annet være ønske om sterkere kulturell forankring, alternativ skolegang, familiesituasjon, å forhindre «fornorsking», få ungdom ut av et miljø med rusmiddelbruk eller adferdsproblemer (Helse- og omsorgsdepartementet 2020; Lidén, Bredal og Reisel 2014; NOU 2024). Ufrivillige utenlandsopphold kan føre til at personer, og spesielt barn og unge, kan miste tilknytningen sin til Norge, norskkunnskaper, skolegang og tilgang til offentlige stønader. Oppholdene er også knyttet til bekymringer for vold, frihetsberøvelse, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse (NOU 2024). I en spørreundersøkelse fra 2021 oppgir 13 prosent av elever i videregående skole med innvandrerbakgrunn at de er redde for å bli etterlatt i utlandet mot sin vilje. Av disse svarte syv prosent at de har blitt truet med dette. Svært få oppgir at de faktisk har blitt utsatt for et ufrivillig utenlandsopphold (Proba 2021).

I tillegg til å være brudd på grunnleggende rettigheter, er negativ sosial kontroll og æresmotivert vold assosiert med flere belastninger. Eksempelvis viser en undersøkelse blant norske skolelever at mellom 31 og 54 prosent av de som rapporterer om sterke foreldrerestriksjoner på ulike livsområder, også er utsatt for psykiske krenkelser og vold (Frøyland mfl. 2025). De utsatte rapporterer oftere om et depressivt stemningsleie, søvnproblemer og en dårligere egenopplevd helse enn andre (Frøyland mfl. 2025). Unge som er utsatt for streng kontroll hjemme, lever ofte et psykisk belastende dobbeltliv. De deltar sjeldnere i fritidsaktiviteter og har flere psykiske helseplager og dårligere selvtillit enn andre ungdommer (Friberg og Bjørnset 2019). Videre viser en longitudinell studie at skoleelever som i 16-årsalder opplever sterke foreldrerestriksjoner, oftere faller ut av skolen senere i skoleløpet og oftere blir brukere av sosialhjelp i starten av 20-årene enn de som ikke opplever slik kontroll. Jenter som opplever sterke foreldrerestriksjoner, har også økt sannsynlighet for å være gift og ha barn i starten av 20-årene, enn andre jenter (Friberg og Sterri 2023).

Personer som lever med negativ sosial kontroll og æresmotivert vold, velger noen ganger å bryte med ektefellen og/eller familien for å komme bort fra volden og kontrollen. I slike tilfeller kan den utsatte bli stående alene og bli utstøtt av storfamilie og nettverk. Slike brudd oppleves ofte som svært smertefulle (Bråten og Lillevik 2021; Nadim og Orupabo 2014). Mange velger å vende tilbake til familien/ektefellen. I 2024 endte 18 prosent av oppholdene til beboere med innvandrerbakgrunn på krisesentrene med retur til voldsutøver, en litt større andel enn for oppholdene til beboere uten innvandrerbakgrunn (15 prosent) (Bufdir 2025).

I akutte situasjoner der personens sikkerhet er truet er det mange som oppsøker landets krisesentre. I 2024 hadde 61 prosent av beboerne på krisesentre innvandrerbakgrunn. 10 prosent av beboerne med innvandrerbakgrunn var utsatt for æresmotivert vold, 1 prosent var utsatt for menneskehandel og 2 prosent var utsatt for tvangsekteskap. Til sammenligning var 1 prosent

utsatt for æresmotivert vold, mens mindre enn 1 prosent var utsatt for menneskehandel eller tvangsekteskap blant beboerne uten innvandrerbakgrunn (Bufdir 2025).

Den mest alvorlige formen for æresmotivert vold er æresdrap. I perioden 2000–2022 er 24 drapssaker identifisert som mulige æresdrap. Sakene utgjør 3,8 prosent av det totale antallet drapssaker i samme periode (Politiet 2024). Det er sannsynlig at det er store mørketall, og at flere drap blir begått i offerets hjemland.

Særskilte tjenester mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold:

Mangfoldsrådgivere

Det er utplassert i underkant av 70 mangfoldsrådgivere ved utvalgte ungdoms- og videregående skoler i alle landets fylker, i tillegg til utvalgte voksenopplæringssentre. De gir råd og veiledning til elever og driver forebyggende tiltak for å bevisstgjøre elevene om deres rettigheter og valg. En viktig oppgave er også å heve kompetansen til ansatte i ulike hjelpetjenester. I 2024 ga mangfoldsrådgiverne råd og veiledning i 1031 saker.

Spesialutsendinger for integreringssaker

Det er spesialutsendinger for integreringssaker ved utenriksstasjonene i Ankara, Amman, Islamabad og Nairobi. De gir konsulær bistand til personer utsatt for negativ sosial kontroll, æresmotivert vold, ufrivillige utenlandsopphold, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. De bidrar også med kompetanseheving i utenriktjenesten og i tjenesteapparatet i Norge, for å forhindre at personer blir sendt til utlandet mot sin vilje. I 2024 ga spesialutsendingene råd og veiledning i 310 saker.

Kompetanseteamet mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold

Kompetanseteamet er et nasjonalt tverretatlig team som bistår tjenesteapparatet i hele landet i saker om negativ sosial kontroll og æresmotivert vold, herunder tvangsekteskap, ufrivillige utenlandsopphold og kjønnslemlestelse. I 2024 ga kompetanseteamet råd og veiledning i 1 402 saker.

(Arbeids- og inkluderingsdepartementet 2025).

De særskilte tjenestene mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold (se boks ovenfor) veiledet i rekordmange saker i 2024 (Bufdir og IMDi 2025). Flere av tjenestene har også hatt mer kompetanseheving enn i tidligere år. Tallene fra de særskilte tjenestene for 2024 viser at tjenestene brukes og at de har et tilbud som er etterspurt og som det er behov for (Bufdir og IMDi 2025).

Forskning viser at familier som har bodd lenge i Norge, i snitt er mer liberale og mindre restriktive i utøvelsen av foreldreskap og sosial kontroll enn familier som nylig har innvandret til Norge (Friberg og Bjørnset 2019). Ungdom som er født i Norge, er mindre utsatt for foreldre-restriksjoner enn ungdom som selv har innvandret, og graden av foreldrerestriksjoner avtar

markant i takt med økt botid hos foreldrene (Friberg og Bjørnset 2019). Videre finner en nyere kvalitativ studie at unge stadig forhandler med foreldrene sine om hvem de kan være sammen med og hva som er akseptabelt. Mange lykkes i å flytte på grensene for hva slags romantiske relasjoner foreldrene kan godta (Aarset, Rosten, og Shirazi 2024).

Referanser

- Akay, Pinar A. og Nader Ahmadi. 2022. «The Work Environment of Immigrant Employees in Sweden—a Systematic Review». *Journal of International Migration and Integration* (23). <https://doi.org/10.1007/s12134-021-00931-0>.
- Alecu, Andreea Ioana og Ida Drange. 2019. «Barriers to Access? Immigrant Origin and Occupational Regulation». *Nordic Journal of Migration Research* 9(1):37–59.
- Andersen, Espen Christian. 2025. «Færre ukrainere bosatt i Norge i 2024». SSB.
- Andersen, Synøve N., Bjart Holtsmark og Sigmund Book Mohn. 2017. Kriminalitet blant innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre - En analyse av registerdata for perioden 1992-2015. 2017/36. SSB. <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/kriminalitet-blant-innvandrere-og-norskfodte-med-innvandrereforeldre>.
- Andersson, Lisa, Niklars Jakobsson og Andreas Kotsadam. 2012. «A field experiment of discrimination in the Norwegian housing market: Gender, Class, and Ethnicity». *Land Economics* 88(2):233–40.
- Andreasson, Ulf. 2017. Trust – the Nordic gold. Nordic Council of Ministers.
- Arbeids- og inkluderingsdepartementet. 2021. «Lov om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid (integreringsloven)».
- Arbeids- og inkluderingsdepartementet. 2024. Om integreringspolitikken: Stille krav og stille opp. Meld. St. 17 (2023–2024). Stortingsmelding. regjeringen.no. <https://www.regjeringen.no/no/no/dokumenter/meld.-st.-17-20232024/id3030469/>.
- Arbeids- og inkluderingsdepartementet. 2025. Handlingsplan: Sjef i eget liv – styrket innsats mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold 2025-2028. <https://www.regjeringen.no/contentassets/42483a2aaa5444459c1de91f1b7c1fdd/no/pdfs/sjef-i-eget-liv.pdf>.
- Arnesen, Petter Kristiansen. 2020. «Innvandrere bor trangere». SSB Analyse 2020/18.
- Bakken, Anders og Frøydis Enstad. 2023. Ung i Oslo 2023. 5.–7. trinn. NOVA/OsloMet. <https://hdl.handle.net/11250/3065090>.
- Bakken, Anders og Åse Strandbu. 2023. Idrettsdeltakelse blant ungdom – før, under og etter koronapandemien. 4. Oslo: Velferdsforskningsinstituttet NOVA. <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/handle/11250/3063817>.
- Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. 2015. «Regjeringens mål for integrering».

- Barne- og familiedepartementet. 2023. En barndom for livet – Økt tilhørighet, mestring og læring for barn i fattige familier. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/en-ny-barndom-for-livet/id3000835/>.
- Barstad, Anders. 2020. «Økonomi, helse og livskvalitet – En analyse av Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2017». <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/okonomi-helse-og-livskvalitet>.
- Barstad, Anders. 2024. «Hverdagsintegrering blant innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre». SSB.
- Barstad, Andres og Christian Sørlien Molstad. 2020. Integrering av innvandrere i Norge. Begreper, indikatorer og variasjoner mellom grupper. Rapporter 2020/44. Statistisk Sentralbyrå.
- Bekkengen, Fam Vivian og Emmie Stolpe Foss. 2023. «Innvandrerbakgrunn er av liten betydning for medievanene». SSB.
- Benedictow, Andreas, Tobias Gamrath, Mathias Iversen, Andreas Kotsadam og Marthe Nordber-Schults. 2023. Diskriminering i det norske leiemarkedet for boliger. 2023–23. Samfunnsøkonomisk analyse AS.
- Bergh, Johannes, Dag Arne Christensen og Richard E. Matland. 2020. «Inviting immigrants in: Field experiments in voter mobilization among immigrants in Norway». *Electoral Studies* 66(102160).
- Bergh, Johannes, Dag Arne Christensen og Richard E. Matland. 2021. «When is a Reminder Enough? Text Message Voter Mobilization in a European Context». *Political Behavior* 43(3):1091–1111. doi:10.1007/s11109-019-09578-1.
- Bevelander, Peter og Ravi Pendakur. 2011. «Voting and social inclusion in Sweden». *International Migration* 49(4):67–92.
- Birkelund, Gunn E., Tak Wing Chan, Elisabeth Ugreninov, Arnfinn Midtbøen og Jon Rogstad. 2019. «Do terrorist attacks affect ethnic discrimination in the labour market? Evidence from two randomized field experiments». *The British Journal of Sociology* 70(1):241–60.
- Birkelund, Gunn E., Lars E. F. Johannessen, Erik Børve Rasmussen og Jon Rogstad. 2020. «Experience, stereotypes and discrimination. Employers' reflection on their hiring behavior.» *European Societies* 22(4):503–24.
- Birkelund, Gunn E., M. Lillehagen, V. P. Ekre og E. Ugreninov. 2014. «Fra utdanning til sysselsetting. En forløpsanalyse av indiske og pakistanske etterkommere i Norge». *Tidsskrift for samfunnsforskning* 55(04):386–414.

- Bjørnset, Mathilde, Erika Braanen Sterri og Jon Rogstad. 2021. «Gjennom nåløyene: Forskjellsbehandling i rekrutteringsprosesser i offentlige virksomheter.» *Søkelys på arbeidslivet* 38(3–4):226–41.
- Blackmore, Rebecca, Jacqueline A. Boyle, Mina Fazel, Sanjeeva Ranasingha, Kylie M. Gray, Grace Fitzgerald, Marie Misso og Melanie Gibson-Helm. 2020. «The prevalence of mental illness in refugees and asylum seekers: A systematic review and meta-analysis». *PLoS medicine* 17(9).
- Borgen, Solveig Topstad og Are Skeie Hermansen. 2023. «Horizontal Advantage: Choice of Postsecondary Field of Study Among Children of Immigrants». *Demography* 60(4):1031–58. doi:10.1215/00703370-10823537.
- Bove, Chiara og Nima Sharmahd. 2020. «Beyond invisibility. Welcoming children and families with migrant and refugee background in ECEC settings». *European Early Childhood Education Research Journal* 28(1):1–9. doi:10.1080/1350293X.2020.1707940.
- Bratsberg, Bernt, Jeremy Ferwerda, Henning Flnseraas og Andreas Kotsadam. 2021. «How Settlement Locations and Local Networks Influence Immigrant Political Integration». *American Journal of Political Science* 65(3):551–65.
- Bratsberg, Bernt, Oddbjørn Raaum og Knut Røed. 2017. «Immigrant labour market integration across admission classes». *Nordic Economic Policy Review* 7:17–54.
- Bratsberg, Bernt, Oddbjørn Raaum og Knut Røed. 2018. «Job Loss and Immigrant Labour Market Performance». *Economica* 85(337):124–51.
- Brekke, Jan-Paul og Audun Fladmoe. 2022. *Integreringsbarometeret 2022*. 2022:6. Institutt for samfunnsforskning.
- Brekke, Jan-Paul, Audun Fladmoe, Stine Hesstvedt og Dag Wollebæk. 2024. *Integreringsbarometeret 2024*. xxxx. Institutt for samfunnsforskning.
- Brochmann, Grete. 2024. «Integrering». *Store norske leksikon*.
- Bruer-Skarsbø, Øyvind. 2020. «Sykefravær blant innvandrere». SSB.
- Bråten, Beret, Nina Drange, Hedda Haakestad og Kjetil Telle. 2014. *Gratis kjernetid i barnehager*. Fafo-rapport 2014:44. <https://www.fafo.no/images/pub/2014/20391.pdf>.
- Bråten, Beret og Ragna Lillevik. 2021. *Noen å høre til. Mentorordninger for unge som har brutt med familien sin*. Fafo-rapport 2021:32. <https://www.fafo.no/images/pub/2021/20799.pdf>.
- Bufdir. 2025. «Tall og statistikk fra krisesentrene i norske kommuner». <https://www.bufdir.no/statistikk-og-analyse/krisesentrene/>.

- Bufdir og IMDi. 2025. Årsrapport 2024. De særskilte tjenestene mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold. <https://www.imdi.no/globalassets/rapporter/2025/arsrapport-sar-skilte-tjenester-2024-digitalt.pdf>.
- Bye, Knut S. 2021. «Utdanning og lønnsnivå hos innvandrere». SSB Analyse 2021/06. <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/utdanning-og-lonnsniva-hos-innvandrere>.
- Chiswick, Barry R. og Paul W. Miller. 2015. «Chapter 5 - International Migration and the Economics of Language». S. 211–69 i Handbook of the Economics of International Migration. Bd. 1, Handbook of the Economics of International Migration, redigert av B. R. Chiswick og P. W. Miller. North-Holland.
- Christensen, Dag Arne, Tor Helge Holmås, Benedicte Nessa og Johannes Bergh. 2025. Tiltak for økt valgdeltakelse blant personer med innvandrerbakgrunn. Nr. 11-2025-NORCE Helse&Samfunn.
- Corneliussen, Hans Martin Lundgaard. 2024. «Lavere valgdeltakelse blant innvandrere». SSB.
- Dale, M. T. G., H. F. Aakvaag, I. F. Strøm, E. M. Augusti og A. D. Skauge. 2023. Omfang av vold og overgrep i den norske befolkningen. Rapport 1. NKVTS. <https://www.nkvts.no/rapport/omfang-av-vold-og-overgrep-i-den-norske-befolkningen/>.
- Dalen, Håvard Bergesen og Marius R. Larsson. 2022. «Store forskjeller i innvandreres livskvalitet». SSB analyse 2022/2.
- Dalen, Kristin, Hedda Flatø og Jon Horgen Friberg. 2022. Hverdagsintegrering. 2022:15. Fafo. <https://fafo.no/zoo-publikasjoner/hverdagsintegrering>.
- Dalen, Kristin, Erika Braanen Sterri, Hedda Flatø og Jon Horgen Friberg. 2024. Hverdagsliv og integrering: Deltakelse, tilhørighet og diskriminering blant personer med innvandrerbakgrunn. Fafo. <https://www.fafo.no/zoo-publikasjoner/hverdagsliv-og-integrering>.
- Dinesen, Peter Thisted. 2012. «Does Generalized (Dis)Trust Travel? Examining the Impact of Cultural Heritage and Destination- Country Environment on Trust of Immigrants». Political Psychology 33(4):495–511.
- Djuve, Anne Britt, Hanne Cecilie Kavli, E. Braanen Sterri og Beret Bråten. 2017. «Introduksjonsprogram og norskopplæring. Hva virker–for hvem». Fafo-rapport 31:2017.
- Drange, Ida. 2016. «Degrees of closure and economic success in the Norwegian labour market: Field of study and non-Western immigrant performance.» Journal of Education and Work 29(4).
- Drange, Ida og Håvard Helland. 2018. «The Sheltering Effect of Occupational Closure? Conse-

- quencces for Ethnic Minorities' Earnings». *Work and Occupations* 46(1):45–89.
- Drange, Nina. 2018. Gratis kjernetid i barnehage i Oslo. Rapport 2: Oppfølging av barna på femte trinn. Rapporter 2018/34. Oslo-Kongsvinger: Statistisk Sentralbyrå. https://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/365791?_ts=16ac030c1f0.
- Drange, Nina. 2021. Gratis kjernetid i barnehage i Oslo. Rapport 3: Oppfølging av barna på åttende trinn. Rapporter 2021/30. Statistisk Sentralbyrå. https://www.ssb.no/utdanning/barnehager/artikler/gratis-kjernetid-i-barnehage-i-oslo-2021/_attachment/inline/f8b6008c-273c-4daa-8154-6d6f779715e3:7df0923fb73e108c67acba801104f09e926ae74f/RAPP2021-30.pdf.
- Drange, Nina og Tarjei Havnes. 2015. Child care before age two and the development of language and numeracy. Evidence from a lottery. 808. Discussion Papers. https://www.ssb.no/en/forskning/discussion-papers/_attachment/227634.
- Drange, Nina og Kjetil Telle. 2015. «Promoting integration of immigrants: Effects of free child care on child enrollment and parental employment». *Labour Economics* 34:26–38.
- Dzamarija, Minja Thea. 2022. Eldre innvandrere i Norge. Demografi, boforhold, inntekt, formue og helse. Rapporter 2022/2. Statistisk Sentralbyrå. https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/artikler/eldre-innvandrere-i-norge.demografi-boforhold-inntekt-formue-og-helse/_attachment/inline/cb7dac40-d211-4b7e-b435-9ac91e-c37381:47310c1740eaf4b1a054f7a92073f79836883241/RAPP2022-02.pdf.
- Dzamarija, Minja Thea og Astrid Syse. 2016. «Dødelighet blant innvandrere etter innvandringsgrunn». SSB Analyse 2016/5.
- Eggebø, Helga, Henrik Karlstrøm og Elisabeth Stubberud. 2020. «Diskriminering og sosial ekskludering av skeive med innvandrerbakgrunn». *Tidsskrift for kjønnsforskning* 44(2):132–51.
- Egge-Hoveid, Kristin og Toril Sandnes. 2015. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i et kjønns- og likestillingsperspektiv. Utdanning, arbeid og samfunnsdeltakelse. SSB. https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/231261?_ts=-14f975e12e8.
- Eime, Rochelle M., Janet A. Young, Jack T. Harvey, Melanie J. Charity og Warren R. Payne. 2013. «A systematic review of the psychological and social benefits of participation in sport for children and adolescents: informing development of a conceptual model of health through sport». *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity* 10:1–21.
- Eimhjellen, Ivar og Sveinung Arnesen. 2018. Organisasjonsengasjement blant innvandrarar. Rapport 2018:3. Oslo/Bergen: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.

<https://samfunnsforskning.brage.unit.no/samfunnsforskning-xmlui/bitstream/handle/11250/2557785/Organisasjonsengasjement%2Bblant%2Binnvandrara.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

- Eimhjellen, Ivar, Henrik L. Bentsen og Dag Wollebæk. 2020. Sivilsamfunnsdeltaking blant innvandrara i Noreg. Rapport 2020:2. Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. <https://www.regjeringen.no/contentassets/2a0b511890e0462496430c538556b215/sivilsamfunnsdeltaking-blant-innvandrara-i-noreg.pdf>.
- Eimhjellen, Ivar, Thomas Myksvoll, Astrid Espegren, Vibeke Wøien Hansen og Eugene Guribye. 2023. Rekruttering og inkludering i organisasjonslivet. 25–2023. NORCE. <https://norceresearch.brage.unit.no/norceresearch-xmlui/handle/11250/3114822>.
- Ekeberg, Karoline Anette og Dawit Shawel Abebe. 2021. «Mental disorders among young adults of immigrant background: a nationwide register study in Norway». *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*.
- Ekren, Rachel og Hanna Stangebye Arnesen. 2022. «Hvordan påvirker foreldres utdanning og inntekt barnas karakterer?» SSB.
- Ekren, Rachel og Ola N. Grendal. 2021. «Barn i vedvarende lavinntekt klarer seg litt dårligere i utdanning og arbeid». SSB.
- Ellefsen, Rune, Azin Banafsheh og Sveinung Sandberg. 2022. «Resisting racism in everyday life: from ignoring to confrontation and protest». *Ethnic and racial studies* 45(16):435–57.
- Ellefsen, Rune og Sveinung Sandberg. 2022. «A repertoire of everyday resistance: young Muslims' responses to anti-Muslim hostility.» *Journal of Ethnic and Migration Studies* 48(11):2601–19.
- Epland, Jon og Tor Morten Normann. 2021. «115 000 barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt». SSB.
- Erdal, Marta Bivand, Elin Martine Doeland og Ebba Tellander. 2018. «How citizenship matters (or not): the citizenship–belonging nexus explored among residents in Oslo, Norway». *Citizenship Studies* 22(705–724).
- Erdal, Marta Bivand og Arnfinn Midtbøen. 2023. «'Birthplace unknown': on the symbolic value of the passport for identity-construction among naturalised citizens». *Identities* 30(1):19–37.
- Espegren, Astrid, Hilmar Mjelde, Eugene Guribye, Åsne Øygard Danielsen, Anne B. Staver og Ivar Eimhjellen. 2022. Innvandrerperspektiv på sivilsamfunnsdeltakelse: Ulike innvandrergruppers opplevelse av barrierer og suksessfaktorer for deltagelse. 7. Kristiansand/Bergen/Oslo: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. <https://samfunns->

forskning.brage.unit.no/samfunnsforskning-xmlui/handle/11250/3045640.

Fazli, Nawid. 2024. «Lavere fullføringsgrad blant innvandrere». SSB.

Fedoryshyn, Nadiya og Benedicte Falch-Monsen. 2024. Etnisk mangfold og inkludering i arbeidslivet. Indikatorer, status og utviklingstrekk. IMDi. <https://www.imdi.no/om-imdi/rapporter/2024/rammeverk-for-etnisk-mangfold-og-inkludering/>.

Ferwerda, Jeremy, og Henning Finseraas. 2024. «Do Integration Courses Influence Refugees' Integration Trajectories? Evidence from Norway». *The Journal of Politics* Forthcoming.

Finseraas, Henning, Andreas Kotsadam, og Javier Polavieja. 2022. «Ancestry Culture, Assimilation, and Voter Turnout in Two Generations». *Political Behavior* 44(1):201–26. doi:10.1007/s11109-020-09617-2.

Fladmoe, Audun, Jan-Paul Brekke, Stine Hesstvedt, og Dag Wollebæk. 2025. Holdninger til innvandring og integrering før og etter Russlands fullskalainvasjon av Ukraina i februar 2022. Oppdaterte tall mars 2025. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Flage, Alexandre. 2018. «Ethnic and gender discrimination in the rental housing market: Evidence from a meta-analysis of correspondence tests, 2006-2017». *Journal of Housing Economics* 41:251–73.

Fossanger, Siri Fjærtøft, Kari Malene Dyrstad, og Sigmund Book Mohn. 2024. «Siktelsler og siktede personer etter innvandringsbakgrunn». SSB.

Fossanger, Siri Fjærtøft, Susanne Fjellidalen, og Sigmund Book Mohn. 2024. «Innvandrere oftere utsatt for vold og bedrageri». SSB.

Friberg, Jon Horgen. 2019. «Does selective acculturation work? Cultural orientations, educational aspirations and school effort among children of immigrants in Norway». *Journal of Ethnic and Migration Studies* 45(15):2844–63.

Friberg, Jon Horgen. 2021. «Who wants to be Norwegian – who gets to be Norwegian? Identificational assimilation and non-recognition among immigrant origin youth in Norway». *Ethnic and Racial Studies* 44(16):21–43. doi:10.1080/01419870.2020.1857813.

Friberg, Jon Horgen, og Mathilde Bjørnset. 2019. Migrasjon, foreldreskap og sosial kontroll. 2019:1. Oslo: Fafo. <https://www.fafo.no/zoo-publikasjoner/fafo-rapporter/migrasjon-foreldreskap-og-sosial-kontroll>.

Friberg, Jon Horgen, og Erika Braanen Sterri. 2023. Sosial kontroll og integrasjon. Fafo-rapport 2023:14. <https://www.fafo.no/zoo-publikasjoner/sosial-kontroll-og-integrasjon>.

Friberg, Jon Horgen, Maria Volckmar-Eeg, og Silje Andresen. 2024. Avmakt og tillit. En studie av somalisk- og arabisktalende brukeres møte med Nav. Fafo. <https://www.fafo.no/>

zoo-publikasjoner/fafo-rapporter/avmakt-og-tillit.

Frøyland, Lars Roar, Tina Mathisen, og Ingrid Smette. 2025. Foreldrerestriksjoner og vold i hjemmet. En studie basert på UngVold 2023. NOVA-Notat nr. 3/2025.

Fyhn, T., R. L. Radlick, og V. Sveinsdottir. 2021. «Unge som står utenfor arbeid, opplæring og utdanning. En analyse av unge i NEET-kategorien.» NORCE Rapport 2:2021.

Goodman, Sarah Wallace. 2023. «Citizenchip Studies: Policy Causes and Consequences». *Annual Review of Political Science* 26:135–52.

Guldbrandsen, Fredrik, Ann Susanne Kulasingam, Christian Sørlien Molstad og Alice Steinkellner. 2021. Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldres fordeling på kommunenivå. Rapporter 2021/8. Oslo-Kongsvinger: Statistisk Sentralbyrå. https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/446654?_ts=178440e5408.

Hainmuller, Jens, Dominik Hangartner og Giuseppe Pietrantuono. 2017. «Catalyst or Crown: Does Naturalization Promote the Long-Term Social Integration of Immigrants?» *American Political Science Review* 111(2):256–76.

Haugland, Ingrid og Håvard Bergesen Dalen. 2023. «Har innvandrere som deltar frivillig høyere tillit til samfunnsinstitusjoner?» SSB.

Helse- og omsorgsdepartementet. 2020. «Det var ikke bare en ferie.» Rapport fra ekspertgruppe om unge som etterlates i utlandet mot sin vilje.

Hermansen, Are S. 2016. «Moving up or falling behind? Intergenerational socioeconomic transmission among Children of Immigrants in Norway». *European Sociological Review* 32(5):675–89.

Hermansen, Are Skeie. 2017. «Et egalitært og velferdsstatlig integreringsparadoks?» *Norsk sosiologisk tidsskrift* 1(1):15–34. doi:10.18261/issn.2535-2512-2017-01-02.

Hernes, Vilde, Jacob Nielsen Arendt, Pernilla Andersson Joona og Kristian Rose Tronstad. 2019. Nordic integration and settlement policies for refugees: A comparative analysis of labour market integration outcomes. Nordic Council of Ministers.

Husbanken. 2025. Statusvurdering om leiemarkedet 2024. Sentrale utviklingstrekk og utfordringer. <https://biblioteket.husbanken.no/arkiv/dok/Komp/Statusvurdering%20om%20leiemarkedet%202024%20Sentrale%20utviklingstrekk%20og%20utfordringer.pdf>.

Høydahl, Even. 2008. «Vestlig og ikke-vestlig – ord som ble for store og gikk ut på dato.» SSB: Samfunnsspeilet (4/2008). <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/vestlig-og-ikke-vestlig-ord-som-ble-for-store-og-gikk-ut-paa-dato>.

Ichou, Mathieu og Matthew Wallace. 2019. «The Healthy Immigrant Effect: The role of educa-

- tional selectivity in the good health of migrants». *Demographic Research* 40:61–94.
- IMDi. 2025. «Statistikk. Barnehagedeltakelse etter alder». <https://www.imdi.no/om-integre-ring-i-norge/statistikk/F00/skole-og-utdanning>.
- Indseth, Thor, Ingeborg Hess Elgersma, Bjørn Heine Strand, Kjetil Telle, Angela S. Labberton, Trude Arnesen, Karin Maria Nygård og Anna Godøy. 2021. Covid-19 blant personer født utenfor Norge, justert for yrke, trangboddhet, medisinsk risikogruppe, utdanning og inntekt. <https://www.fhi.no/publ/2021/covid-19-blant-personer-fodt-utenfor-norge-just-ert-for-yrke-trangboddhet-me/>.
- IOM. u.å. Integration and social cohesion: key elements for reaping the benefits of migration. Global Compact Thematic Paper. https://www.iom.int/sites/g/files/tmzbd1486/files/our_work/ODG/GCM/IOM-Thematic-Paper-Integration-and-Social-Cohesion.pdf.
- ISF. 2019. Etterkommere av innvandrere i Norge. Mobilitet, assimilering, diskriminering. <https://www.samfunnsforskning.no/aktuelt/19/etterkommere-av-innvandrere-i-norge.html>.
- Jacobsen, Sigurd Eid, Patrick Lie Andersen, Mira Sletten og Daniel Arnesen. 2021. Sosial ulikhet i barn og unges deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter. Betydningen av sosioøkonomiske ressurser, geografi og landbakgrunn. 1. Oslo: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.
- Jakobsen, Mariell Solum og Ole Villund. 2024. «Flytter innvandrere mer for å få seg en jobb?» SSB.
- Jakobsen, Mariell Solum og Ole Villund. 2025. «Flytter innvandrere mer for å få seg jobb?» SSB. <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/sysselsetting/artikler/flytter-innvandrere-mer-for-a-fa-seg-en-jobb>.
- Kalcic, Maja, og Ye Jiaying. 2023. «Utdanningsløp blant innvandrerne og norskfødte med innvandrerforeldre».
- Kanas, Agnieszka og Katrin Müller. 2021. «Immigrant Women's Economic Outcomes in Europe: The Importance of Religion and Traditional Gender Roles». *International Migration Review* 55(4):1231–64.
- Kann, Inger Cathrine, Therese Dokken og Jun Yin. 2019. «Arbeidsledige innvandrere - Hvor lenge er de ledige og hva gjør de etterpå?» *Arbeid og velferd*. <https://www.nav.no/no/nav-og-samfunn/kunnskap/analyser-fra-nav/arbeid-og-velferd/arbeid-og-velferd/arbeidsledige-innvandrere-hvor-lenge-er-de-ledige-og-hva-gjor-de-etterpa>.
- Khoudja, Yassine og Fenella Fleischmann. 2015. «Ethnic differences in female labour force participation in the Netherlands: Adding gender role attitudes and religiosity to the explanation». *European Sociological Review* 31(1):91–102.

- Kindt, Marianne Takvam. 2017. «Innvandrerdrev eller middelklassedrev?» Norsk sosiologisk tidsskrift 1(1):71–86. doi:10.18261/issn.2535-2512-2017-01-05.
- Kindt, Marianne Takvam. 2018. «Right choice, wrong motives? Narratives about prestigious educational choices among children of immigrants in Norway». Ethnic and Racial Studies 41(5):958–76.
- Kindt, Marianne Takvam og Mathilde Bjørnset. 2023. «What Employers Mean When They Talk About Language Proficiency: a Civic Integration Policy Meets the Importance of Informal Skills». Journal of international migration and integration 24(3):1499–1521. doi:10.1007/s12134-023-01012-0.
- Kirkeberg, Mads Ivar. 2024. «32 400 ukrainske flyktninger ble bosatt i fjor». SSB.
- Kirkeberg, Mads Ivar. 2025. «Lavere innvandring i fjor». SSB.
- Kirkeberg, Mads Ivar, Minja Thea Dzamarija, Nadine Viktoria Bratholmen og Frøydis Strøm. 2019. Norskfødte med innvandrerforeldre-hvordan går det med dem? Demografi, utdanning, arbeid og inntekt. Rapporter 2019/21. Oslo-Kongsvinger: Statistisk Sentralbyrå. https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/391638?ts=16bb80598d8.
- Kirkeberg, Mads Ivar, Minja Thea Dzamarija og Kristian Dystland. 2024. Monitor for norskfødte med innvandrerforeldre. En analyse av demografi, utdanning, arbeid og inntekt. 2024/43. SSB. https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/artikler/monitor-for-norskfodte-med-innvandrerforeldre/_attachment/inline/387ea629-f991-478a-8d92-d644e005a31c:7c93aa5794b378b5ee32c187ba4d524864881517/RAPP2024-43.pdf.
- Kitterød, Ragni Hege og Marjan Nadim. 2020. «Embracing Gender Equality: Gender-Role Attitudes among Second-Generation Immigrants in Norway». 411–440. doi:10.4054/Dem-Res.2020.42.14.
- Kjeka Broen, Eivind. 2023. «Høyt sosialhjelpsbehov blant flyktninger». SSB.
- Kjøllesdal, Marte, Jennifer Gerwing og Thor Indseth. 2023. «Health Risks among Long-Term Immigrants in Norway with Poor Norwegian Language Proficiency». Scandinavian Journal of Public Health 51(3):422–29. doi:10.1177/14034948221085399.
- Kjøllesdal, Marte, Melanie L. Straiton, Carine Øien-Ødegaard, Arild Aambø, Olav Holmboe, Rune Johansen, Navnit K. Grewal og Thor Indseth. 2019. Helse blant innvandrere i Norge. Levekårsundersøkelsen blant innvandrere 2016. Oslo: Folkehelseinstituttet.
- Kleven, Øyvinn. 2019. Innvandrere og stortingsvalget 2017. Valgatferd blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre sammenliknet med øvrig befolkning. SSB.

- Kleven, Øyvin. 2021. «Valgdeltakelsen sank litt blant de middelaldrende». <https://www.ssb.no/valg/stortingsvalg/statistikk/valgdeltakelse/artikler/valgdeltakelsen-sank-litt-blant-de-middelaldrende>.
- Kleven, Øyvind, Tove Bergeseteren, Terje Risberg og Hans Martin Lundgaard Corneliussen. 2022. Innvandrere og stortingsvalget 2021. <https://www.ssb.no/valg/stortingsvalg/artikler/innvandrere-og-stortingsvalget-2021>.
- Kleven, Øyvind og Tove Bergseteren. 2022. «Innvandrere og kommunestyrevalget 2019. Stemmeberettigede, valgfærd og representasjon». 2022/44. SSB.
- Kolsrud, Dag, Marianne Røed, Pål Schøne og Kristine von Simson. 2016. Bidrag og belønning: Om innvandrere i det norske arbeidsmarkedet. Institutt for samfunnsforskning.
- Kool, Ingeborg. 2024. «Større nedgang i leseferdigheter blant innvandrere enn andre elever». SSB.
- Kvalø, Erling Haakerud og Rebekka Arnesen. 2025. «En av fire mener det bør bli vanskeligere for flyktninger å få opphold i Norge». SSB.
- Køber, Tonje og Håvard Lien. 2025. «Sykefraværet i Norge øker mer enn i nabolandene». SSB.
- Larsen, Edvard N. og Arnfinn H. Midtbøen. 2024. «Det etniske hierarkiet. Diskriminering på grunnlag av landbakgrunn, religion og hudfarge i det norske arbeidsmarkedet». Tidsskrift for samfunnsforskning 65(4):207–26. doi:10.18261/tfs.65.4.1.
- Larsen, Edvard N., Adrian F. Rogne og Gunn E. Birkelund. 2018. «Perfect for the Job? Overqualification of Immigrants and their Descendants in the Norwegian Labour Market». Social Inclusion 6(3):78–103.
- Leirvik, Mariann Stærkebye. 2016. «'Medaljenes bakside': Omkostninger av etnisk kapital for utdanning». Tidsskrift for samfunnsforskning 57(2):167–98. doi:10.18261/issn.1504-291X-2016-02-03.
- Levekårsundersøkelsen, SSB. 2022. «Tabell 13847: Politisk deltakelse, etter aktivitet, år og landbakgrunn». <https://www.ssb.no/statbank/table/13847>.
- Lidén, Hilde, Anja Bredal og Liza Reisel. 2014. Transnasjonal oppvekst: Om lengre utenlandsopphold blant barn og unge med innvandrerbakgrunn. 2014:5. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.
- Lien, Håvard. 2022. «Ni av ti sysselsatte innvandrere er tilfreds med jobben sin».
- Likestillings- og diskrimineringsombudet. 2022. Kontroller uten kontroll. En kartlegging av etniske minoriteters møte med norsk politi, og en menneskerettighetsvurdering av lovverk og praksis. Oslo. <https://ldo.no/content/uploads/2024/06/Kontroller-uten-kon>

troll-2022.pdf.

- Lima, Ivar. 2024. «Mange nyankomne flyktninger ga sterk vekst i sosialhjelpsutgiftene | Arbeid og velferd». https://arbeidogvelferd.nav.no/journal/2024/2/m-4257/Mange_nyan-komne_flyktninger_ga_sterk_vekst_i_sosialhjelpsutgiftene.
- Ljunggren, Jørn og Julia Orupabo. 2020. «Moving beyond: narratives of higher educational aspirations among descendants of immigrants in vocational training». *British Journal of Sociology Education* 41(5):701–16.
- Lund, Anniken. 2024. «Do Highly Educated Daughters of Immigrants Return to Work After Childbirth? Evidence From Descendants of Pakistani and Vietnamese Immigrants in Norway». *Nordic Journal of Migration Research* 14(2):1–20.
- Lund, Anniken. 2025. «Familie + arbeid = sant? Retur til arbeidsmarkedet etter fødsel blant døtre av innvandrere». Doktorgradsavhandling. OsloMet – Storbyuniversitetet.
- Lund, Hilde Hjertager. 2022. «'Vi må gjøre som nordmenn, gå på tur og sånn, integrere oss.' Flyktningforeldres erfaringer med barnehagen.» *Nordisk barnehageforskning* 19(3):192–214.
- Lunde, Elin S. og Inger Texmon. 2013. «Innvanderens møte med fastlegen». SSB Samfunnspeilet, 5/2013.
- Lunde, Harald. 2025. «Rekordmange deltakere i norskopplæring for voksne innvandrere». <https://www.ssb.no/utdanning/voksenopplaering/statistikk/norskopplaering-for-voksne-innvandrere/artikler/rekordmange-deltakere-i-norskopplaering-for-voksne-innvandrere>.
- Lunde, Harald og Jinghui Lysen. 2022. Norskprøveresultater og arbeidsmarkedsstatus. Tidligere deltakere i introduksjonsprogrammet. SSB Rapport 2022:7.
- Midtbøen, Arnfinn. 2015a. «Etnisk diskriminering i arbeidsmarkedet.» *Tidsskrift for samfunnsforskning* 55(1):3–30.
- Midtbøen, Arnfinn. 2015b. «The context of employment discrimination: interpreting the findings of a field experiment.» *The British Journal of Sociology* 66(1):193–214.
- Midtbøen, Arnfinn. 2016. «Discrimination of the second generation: Evidence from a field experiment in Norway.» *Journal of International Migration and Integration* 17(1):253–72.
- Midtbøen, Arnfinn og Ragni Hege Kitterød. 2019. «Beskytter assimilering mot diskriminering? Opplevd diskriminering blant innvandrere og etterkommere av innvandrere i det norske arbeidslivet.» *Norsk sosiologisk tidsskrift* 3(5):353–71.
- Midtbøen, Arnfinn og Marjan Nadim. 2022. «Navigating to the Top in an Egalitarian Welfare

- State: Institutional Opportunity Structures of Second-Generation Social Mobility.» *International Migration Review* 56(1):97–122.
- Midtbøen, Arnfinn og Jon Rogstad. 2012. Diskrimineringsens omfang og årsaker. Etniske minoriteters tilgang til norsk arbeidsliv. 1. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.
- Moe, Vibeke. 2022. Forskningsrapport: Holdninger til jøder og muslimer i Norge 2022 - HL-senteret. <https://www.hlsenteret.no/forskning/jodisk-historie-og-antisemittisme/holdningsundersokelsene/holdningsundersokelsen-2022/resultater-holdningsundersokelse%202022%281%29.html>.
- Moe, Vibeke og Cora Alexa Døving. 2022. Diskriminerings erfaringer blant muslimer i Norge. Oslo: HL-senteret og Likestillingssenteret KUN.
- Molstad, Christian Sørlien. 2022. «Rekordmange fikk norsk statsborgerskap i 2021 i kjølvannet av ny lov». SSB.
- Molstad, Christian Sørlien. 2025. «Nesten 10 000 færre overganger til norsk statsborgerskap i 2024». SSB.
- Myrli, Tone Rian og Ingar Mehus. 2015. «Ulikhet i rekruttering og frafall i den organiserte idretten i Trondheim».
- Nadim, Marjan og Audun Fladmoe. 2021. «Mobbing Og Hatytringer Blant Skoleungdom i Oslo: Betydningen Av Elevenes Minoritetsbakgrunn Og Skolekonteksten». *Nordisk Tidsskrift for Ungdomsforskning* (2021:2). doi:<https://doi.org/10.18261/issn.2535-8162-2021-02-03>.
- Nadim, Marjan og Arnfinn Midtbøen. 2023. «Gendered Consequences of Social Mobility: Second-Generation Immigrants' Work-Care Considerations in High-Status Occupations in Norway». *Sociology Online First*:1–17.
- Nadim, Marjan og Julia Orupabo. 2014. Miljøterapi med unge utsatt for tvangsekteskap og æresrelatert vold: Oppfølging i det nasjonale bo- og støttetilbudet. ISF-rapport 2014:13. https://samfunnsforskning.brage.unit.no/samfunnsforskning-xmlui/bitstream/handle/11250/2389283/Rapport_2014%2b13_net.pdf?sequence=3&isAllowed=y.
- Nannestad, Peter, Gert Tinggaard Svendsen, Peter Thisted Dinesen og Kim Mannemar Sønderkov. 2014. «Do Institutions or Culture Determine the Level of Social Trust? The Natural Experiment of Migration from Non-western to Western Countries». *Journal of Ethnic and Migration Studies* 40(4):544–65.
- Nav. 2025. «Helt ledige». <https://www.nav.no/no/nav-og-samfunn/statistikk/arbeids-sokere-og-stillinger-statistikk/helt-ledige>.

- Nordens velferdssenter. 2024. «Evaluation of Indicators for the Social and Civic Integration of Migrants». https://nordicwelfare.org/integration-norden/en/nyheter/evaluation-of-indicators-for-social-integration/?utm_medium=email&utm_source=Ungapped&utm_campaign=Nyheter+fr%C3%A5+Nordens+v%C3%A4lf%C3%A4rdscenter.
- Normann, Tor Morten. 2021. «Barna som vokser opp i lavinntekt». SSB.
- Normann, Tor Morten. 2025. «Lavere andel barn med vedvarende lavinntekt i 2023». SSB.
- Normann, Tor Morten og Arve Hetland. 2021. «Unge som faller utenfor og deres inntektsutvikling». SSB.
- NOU. 2011. Bedre integrering: mål, strategier, tiltak: utredning av utvalg oppnevnt ved kongelig resolusjon 30. april 2010. 2011:14. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2011-14/id647388/>.
- NOU. 2021. «Kompetanse, aktivitet og inntektssikring. Tiltak for økt sysselsetting. NOU 2021:2». <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2021-2/id2832582/>.
- NOU. 2022. Myndighetenes håndtering av koronapandemien – del 2. Rapport fra Koronakommisjonen. 2022:5. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2022-5/id2910055/>.
- NOU. 2024. «Lov og frihet – Negativ sosial kontroll, æresmotivert vold, tvangsekteskap, kjønnslemlestelse, psykisk vold og ufrivillig utenlandsopphold – juridiske problemstillinger og forslag til regelverksendringer. NOU 2024:13».
- Nygård, Sebastian Teigen. 2022. «Etnisk diskriminering i tilgangen til norsk barnefotball-Et felteksperiment».
- OECD. 2018. Investing in Youth: Norway. https://www.oecd.org/en/publications/investing-in-youth-norway_9789264283671-en.html.
- OECD/EU. 2018. Settling In 2018: Indicators of immigrant integration. Paris/EU, Brussel: OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/9789264307216-en>.
- OECD/EU. 2023. Settling In 2023. Indicators of Immigrant Integration. OECD Publishing, Paris. https://www.oecd-ilibrary.org/social-issues-migration-health/indicators-of-immigrant-integration-2023_1d5020a6-en.
- Olsen, Bjørn. 2020. «Utdanning gir større ulikhet enn innvandrerbakgrunn». <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/utdanning-gir-storre-ulikhet-enn-innvandrerbakgrunn>.
- Olsen, Bjørn og Knut Snellingen Bye. 2023. Unge med innvandrerbakgrunn i arbeid og utdanning 2022: personer i alderen 16-39 år. Oslo-Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå.

- Olsen, Bjørn og Mariell Solum Jakobsen. 2025. «Sysselsettinga blant innvandrere gjekk svakt ned i 2024». SSB.
- Oppøyen, Madeleine S. 2023. «Innvandrere og deres barn eier sjeldnere bolig og bor trangere». SSB.
- Oppøyen, Madeleine Schlyter. 2025. «Over en million nordmenn leier bolig». SSB.
- Orupabo, Julia. 2018. «Cultural stereotypes and professional self-socialisation in the transition from education to work». *Journal of Education and Work* 31(3):234–46.
- Orupabo, Julia, Ida Drange og Bente Abrahamsen. 2020. «Multiple frames of success: how second-generation immigrants experience educational support and belonging in higher education». *Higher Education* 79:921–37.
- Perlic, Biljana, Emmie Stolpe Foss og Hossein Moafi. 2020. Grunnskoleresultaters betydning for gjennomføring av videregående opplæring. Rapport 2020/33. Statistisk Sentralbyrå. https://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/431401?_ts=-1747ba22510.
- Peters, Floris, Hans Schmeets og Maarten Vink. 2020. «Naturalisation and Immigrant Earnings: Why and to Whom Citizenship Matters». *European Journal of Population* 36:511–45.
- Peters, Floris, Maarten Vink og Hans Schmeets. 2018. «Anticipating the citizenship premium: before and after effects of immigrant naturalisation on employment». *Journal of Ethnic and Migration Studies* 44(7):1051–80.
- Pettersen, Malin. 2024. «Hvor mye jobber innvandrere i Norge?» <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/sysselsetting/artikler/hvor-mye-jobber-innvandrere-i-norge>.
- Politidirektoratet. 2025. Hatkriminalitet i Norge 2024. Rapport om registrerte anmeldelser og utvikling. Nasjonalt kompetansemiljø innen hatkriminalitet. <https://www.politiet.no/globalassets/dokumenter-strategier-og-horinger/oslo/rapporter/hatkriminalitet-norge/hatkriminalitet-i-norge---arsrapport-2024.pdf>.
- Politiet. 2024. Æresdrap i Norge 2000-2022. <https://www.politiet.no/globalassets/tall-og-fakta/drap/aresdrap-i-norge-2000-2022.pdf>.
- Pricila Birgier, Debora og Stefano Cantalini. 2024. «Navigating employment and overeducation: comparative study of immigrant experiences in 17 Western European nations». *Journal of Ethnic and Migration Studies* 51(3):583–608. doi:10.1080/1369183X.2024.2399638.
- Proba. 2019. Hvordan måle integrering? Forslag til et helhetlig indikatorsett for måling av integrering i Norge. Rapport 2019 - 03. Oslo. <https://www.imdi.no/contentassets/c646a66d-c8e14af2b4d3efd9ff0d434f/indikatorer-for-integrering.pdf>.
- Proba. 2021. Omfang av negativ sosial kontroll. 2021:10. Oslo: Proba samfunnsanalyse.

- Proba. 2022. Negativ sosial kontroll og æresrelatert vold gjennom sosiale medier. 2022–14. <https://www.imdi.no/om-imdi/rapporter/2023/negativ-sosial-kontroll-og-aeresrelatert-vold-gjennom-sosiale-medier/>.
- Proba. 2024a. Barn og unges erfaringer med rasisme og diskriminering. <https://proba.no/wp-content/uploads/Rapport-2023-19-Barn-og-unges-erfaringer-med-rasisme-og-diskriminering.pdf>.
- Proba. 2024b. Negativ sosial kontroll på skolen. 2024–3. <https://arkiv.imdi.no/contentassets/11d0c8651443414fa425cc564aed47e7/rapport-2024-negativ-sosial-kontroll-pa-skolen.pdf>.
- Quaranta, Mario. 2024. «The formation of institutional trust among immigrants: what is the role of democracy?» *Journal of Ethnic and Migration Studies* 1–20. doi:10.1080/1369183X.2024.2320715.
- Regjeringen. 2011. «EØS-notat: Direktivet om fri personbevegelse». <https://www.regjeringen.no/no/no/sub/eos-notatbasen/notatene/2006/mai/direktivet-om-fri-personbevegelse/id2431482/>.
- Revol, Mathias Killengreen og Mari Lande With. 2022. «Leietakere mindre fornøyd med livet». <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/levekar/artikler/leietakere-minde-fornoyd-med-livet>.
- Röder, Antje og Peter Mühlau. 2012. «Low Expectations or Different Evaluations: What Explains Immigrants' High Levels of Trust in Host- Country Institutions?» *Journal of Ethnic and Migration Studies* 38(5):777–92.
- Schaeffer, Merlin og Judith Kas. 2023. «The integration paradox: a review and meta-analysis of the complex relationship between integration and reports of discrimination». *International Migration Review* 01979183231170809.
- Schiro, Emma Castillo, Emmie Stolpe Foss og Fam Vivian Bekken. 2023. Mediebruk blant personer med innvandrerbakgrunn. Tall som forteller. SSB.
- Seibel, Verena og Troels Fage Hedegaard. 2017. «Migrants' and natives' attitudes to formal childcare in the Netherlands, Denmark and Germany.» *Children and Youth Services Review* 78:112–21.
- Skiple, Jon Kåre, Ivar Eimhjellen og Dag Arne Christensen. 2024. Frivillig innsats og livskvalitet blant innvandrere i Norge. 2024:03. Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. <https://samfunnsforskning.brage.unit.no/samfunnsforskning-xmlui/handle/11250/3114949>.
- Smette, Ingrid, Christer Hyggen og Anja Bredal. 2021. «Foreldrerestriksjoner blant mi-

- noritetsungdom: omfang og mønstre i og utenfor skolen.» Tidsskrift for samfunnsforskning 62(1):5–26.
- Snilsberg, Sara og Jarle Kvile. 2024. «Innvandrerens tilbakevending til arbeidslivet etter sykdom». SSB.
- Solhjell, Randi, Elsa Saarikkomäki, Mie Birk Haller, David Wästerfors og Torsten Kolind. 2019. «‘We are seen as a threat’. Police Stops of Young Ethnic Minorities in the Nordic Countries.» Critical Criminology 27:347–61.
- Spilker, Ragnhild Storstein, Kumar, Bernadette Nirmal, Angela S. Labberton, Anne Olaug Olsen, Astri Syse, Lema Hussaini, Melanie L. Straiton, Samera Azeem Qureshi, Thor Indseth, Tone Bruun og Warsame Abdullahi Ali. 2022. Helse blant personer med innvandrerbakgrunn. FHI. <https://www.fhi.no/he/folkehelse rapporten/grupper/helse-innvandrerbakgrunn/?term=#likeverdige-helsetjenester-og-bruk-av-helsetjenester>.
- SSB. 2019. «Mer detaljerte tall for siktede med innvandrerbakgrunn». <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/mer-detaljerte-tall-for-siktede-med-innvandrerbakgrunn>.
- SSB. 2020. «07117: Registrerte arbeidsledige 15-74 år, etter landbakgrunn og kjønn. Absolutte tall og i prosent av arbeidsstyrken (avslutta serie) 2001K1 – 2020K4». <https://www.ssb.no/statbank/table/07117/>.
- SSB. 2022a. «13818: Stortingsvalget. Valgdeltakelse etter arbeidsstyrkestatus, innvandringskategori og kjønn (prosent) 2021». <https://www.ssb.no/statbank/table/13818/>.
- SSB. 2022b. «13825: Landbakgrunn og frivillig innsats i ulike organisasjoner, timer per måned 2022». <https://www.ssb.no/statbank/table/13825/tableviewlayout1/>.
- SSB. 2022c. «13832: Landbakgrunn og type frivillig innsats siste 12 måneder 2022». <https://www.ssb.no/statbank/table/13832/>.
- SSB. 2022d. «13840: Landbakgrunn og tillit 2022». <https://www.ssb.no/statbank/table/13840/>.
- SSB. 2023a. «Bestilling: Utvalgte arbeidsmiljøindikatorer, etter todelt landbakgrunn. 2022.»
- SSB. 2023b. «04980: Kommunestyremedlemmer, etter landbakgrunn og parti/valgliste 2003 - 2023». <https://www.ssb.no/statbank/table/04980/>.
- SSB. 2023c. «05453: Kommunestyre- og fylkestingsvalget. Stemmeberettigede. Beregnede tall (F) 1999 - 2023». <https://www.ssb.no/statbank/table/05453/>.
- SSB. 2023d. «06523: Listekandidater til kommunestyrevalget, etter kjønn, parti/valgliste og alder 2007 - 2023». <https://www.ssb.no/statbank/table/06523/>.

- SSB. 2023e. «06541: Listekandidater til kommunestyrevalget med innvandrerbakgrunn, etter kjønn og landbakgrunn 2007 - 2023». <https://www.ssb.no/statbank/table/06541/>.
- SSB. 2024a. «Botid». Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/a/metadata/conceptvariable/vardok/121/nb>.
- SSB. 2024b. *Innvandrere i Norge 2023. Hvem er de og hvordan går det med dem?* <https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/artikler/innvandrere-i-norge-2023>.
- SSB. 2024c. «09421: Siktete personer, etter hovedlovbruddsgruppe og statsborgerskap (og hovedlovbruddskategori -2014). Absolutte tall 2002 - 2023». <https://www.ssb.no/system/>.
- SSB. 2024d. «10497: Sosialhjelpsmottakere, etter innvandringskategori og alder 2013 - 2023». <https://www.ssb.no/statbank/table/10497/>.
- SSB. 2024e. «10533: Innsatte, etter type fengsling, hovedlovbruddsgruppe og statsborgerskap. Per 1. januar. Absolutte tall 2012 - 2023». <https://www.ssb.no/statbank/table/10533/>.
- SSB. 2024f. «11291: Utdanningsnivå for innvandrere, etter landbakgrunn (grupper av land), innvandringsgrunn og kjønn 2014 - 2023». <https://www.ssb.no/statbank/table/11291/>.
- SSB. 2024g. «12694: Innvandringsgrunn for sysselsatte innvandrere, etter botid og kjønn. 4. kvartal 2001 - 2023». <https://www.ssb.no/statbank/table/12694/>.
- SSB. 2024h. «13649: Alder- og kjønnsfordeling blant innvandrere med høyere utdanning, etter yrke. 4. kvartal 2015 - 2023». <https://www.ssb.no/statbank/table/13649/>.
- SSB. 2024i. «13715: Grunnskolepoeng, etter kjønn, innvandringskategori, statistikkvariabel og år». <https://www.ssb.no/statbank/table/13715/>.
- SSB. 2024j. «13719: Gjennomsnittlig skalapoeng på nasjonale prøver, etter prøve, innvandringsskategorie, kjønn, statistikkvariabel, år og klassetrinn». <https://www.ssb.no/statbank/table/13719/>.
- SSB. 2024k. «13767: Tilfredshet, etter landbakgrunn 2020 - 2024». <https://www.ssb.no/statbank/table/13767/>.
- SSB. 2024l. «13805: Positive og negative følelser, etter landbakgrunn 2020 - 2024». <https://www.ssb.no/statbank/table/13805/>.
- SSB. 2025a. «08784: Kontakt med innvandrere, etter arena, statistikkvariabel og år». <https://www.ssb.no/statbank/table/08784/tableViewLayout1/>.
- SSB. 2025b. «Fattigdomsproblemer, levekårsundersøkelsen. Tabell 13637: Materielle goder, etter landbakgrunn 2011-2024». <https://www.ssb.no/statbank/table/13637/>.

- SSB. 2025c. «Fattigdomsproblemer, levekårsundersøkelsen. Tabell 13641: Sosiale goder, etter landbakgrunn 2011–2024». <https://www.ssb.no/statbank/table/13641/>.
- SSB. 2025d. «Fattigdomsproblemer, levekårsundersøkelsen. Tabell 13645: Økonomisk romslighet og betalingsvansker, etter landbakgrunn 2011–2024». <https://www.ssb.no/statbank/table/13645/>.
- SSB. 2025e. «Holdninger til innvandrere og innvandring». <https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/statistikk/holdninger-til-innvandrere-og-innvandring>.
- SSB. 2025f. «Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger». <https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/inntekt-og-formue/statistikk/inntekts-og-formuesstatistikk-for-husholdninger>.
- SSB. 2025g. «Innvandrere etter innvandringsgrunn». <https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/statistikk/innvandrere-etter-innvandringsgrunn>.
- SSB. 2025h. «Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre». <https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/statistikk/innvandrere-og-norskfodte-med-innvandrerforeldre>.
- SSB. 2025i. «01223: Endringer hittil i år for befolkninga, for kommunar, fylke og heile landet (K) 1997K4 – 2025K1». <https://www.ssb.no/statbank/table/01223>.
- SSB. 2025j. «04768: Utenlandske statsborgere som har fått norsk statsborgerskap (K) 1977–2024». <https://www.ssb.no/statbank/table/04768/>.
- SSB. 2025k. «06313: Innvandringar, etter innvandringsgrunn, statistikkvariabel, intervall (år) og kjønn». <https://www.ssb.no/statbank/table/06313/tableViewLayout1/>.
- SSB. 2025l. «07110: Innvandrere, etter landbakgrunn (verdensdel) og kjønn (K) 1970–2025». <https://www.ssb.no/statbank/table/07110>.
- SSB. 2025m. «07113: Innvandringar, etter innvandringsgrunn, første statsborgerskap og innflyttingsår 1990–2024». <https://www.ssb.no/statbank/table/07113>.
- SSB. 2025n. «07114: Utenlandske statsborgere som har fått norsk statsborgerskap, etter tidlige statsborgerskap 1977–2024». <https://www.ssb.no/statbank/table/07114/>.
- SSB. 2025o. «08091: Bosatte studenter i universitets- og høgskoleutdanning i Norge og i utlandet, i prosent av registrert årskull. Innvandringskategori, kjønn og alder 2009–2024». <https://www.ssb.no/statbank/table/08091/>.
- SSB. 2025p. «08778: Holdning til sju påstander om innvandrere 2002–2025». <https://www.ssb.no/statbank/table/08778/>.
- SSB. 2025q. «08783: Holdning til flyktningers og asylsøkeres adgang til å få opphold i Norge.

- Bør den bli lettere, vanskeligere eller som i dag 2002–2025». <https://www.ssb.no/statbank/table/08783/>.
- SSB. 2025r. «09430: Utdanningsnivå, etter innvandringskategori, fagfelt, alder og kjønn 1980–2024». <https://www.ssb.no/utdanning/utdanningsniva/statistikk/befolkningens-utdanningsniva>.
- SSB. 2025s. «09435: Deltakere i introduksjonsprogrammet, etter alder og kjønn». <https://www.ssb.no/statbank/table/09435/>.
- SSB. 2025t. «09493: Innvandreres bruk av fastlege, etter alder og landbakgrunn 2010–2024». <https://www.ssb.no/statbank/table/09493>.
- SSB. 2025u. «09572: Personer under 18 år i husholdninger med innvandrerbakgrunn med vedvarende lavinntekt (EU- og OECD-skala), etter landbakgrunn. Treårsperiode. Prosent 2006–2008 – 2021–2023». <https://www.ssb.no/statbank/table/09572/>.
- SSB. 2025v. «10515: Innvandreres inntekt etter skatt per forbruksenhet (EU-skala), etter innvandringsgrunn og botid. Antall og median 2009–2023». <https://www.ssb.no/statbank/table/10515/>.
- SSB. 2025w. «10598: Innvandrere, etter landbakgrunn og botid (F) 2005–2025». <https://www.ssb.no/statbank/table/10598/>.
- SSB. 2025x. «10809: Tidligere deltakere i introduksjonsprogrammet for innvandrere. Status på arbeidsmarkedet i november, etter kjønn og alder 2011–2023». <https://www.ssb.no/statbank/table/10809/>.
- SSB. 2025y. «10824: Tidligere deltakere i introduksjonsprogrammet for innvandrere. Status på arbeidsmarkedet i november, etter kjønn.» <https://www.ssb.no/statbank/table/10824/>.
- SSB. 2025z. «11036: Eierstatus, etter innvandringsbakgrunn. Personer (K) 2015–2024». <https://www.ssb.no/statbank/table/11036/>.
- SSB. 2025aa. «11037: Bygningstype, etter innvandringsbakgrunn. Personer (K) 2015–2024». <https://www.ssb.no/statbank/table/11037/>.
- SSB. 2025ab. «11045: Trangboddhet, etter innvandringskategori. Personer (K) 2015–2024». <https://www.ssb.no/statbank/table/11045/>.
- SSB. 2025ac. «11360: Norskprøveresultater, etter prøveresultat og år». <https://www.ssb.no/statbank/table/11360/>.
- SSB. 2025ad. «11609: Antall år bosatt i Norge for sysselsatte innvandrere, etter kjønn, alder og landbakgrunn. 4. kvartal 2001–2024». <https://www.ssb.no/statbank/table/11609/>.

- SSB. 2025ae. «11711: Sysselsatte i ulike innvandringskategorier, etter kjønn, alder og landbakgrunn 2015–2024». <https://www.ssb.no/statbank/table/11711/>.
- SSB. 2025af. «12272: Minoritetsspråklige barn i barnehager 1-5 år (K) 2015–2023». <https://www.ssb.no/statbank/table/12272/>.
- SSB. 2025ag. «12423: Arbeidsstyrkestatus (inkl. NEET) for personer 15 år og eldre 2008–2023». <https://www.ssb.no/statbank/table/12423/>.
- SSB. 2025ah. «12452: Yrkes- (3-sifternivå) og kjønnsfordelt sykefravær 2015K1–2025K1». <https://www.ssb.no/statbank/table/12452/>.
- SSB. 2025ai. «12466: Resultater på samfunnskunnskapsprøven, etter prøveresultat, alder, kjønn, statistikkvariabel og år». <https://www.ssb.no/statbank/table/12466/tableView-Layout1/>.
- SSB. 2025aj. «12525: Månedslønn, etter landbakgrunn, innvandringskategori, yrkesgruppe, kjønn og arbeidstid 2015 - 2024». <https://www.ssb.no/statbank/table/12525/>.
- SSB. 2025ak. «12551: Kjønn- landbakgrunn- alder- og arbeidstidsfordeling (11 grupper) blant sysselsatte. 4. kvartal 2015 - 2024». <https://www.ssb.no/statbank/table/12551/>.
- SSB. 2025al. «12836: Arbeidsstyrkestatus, etter antall barn i familien og yngste barnets alder 2008–2023». <https://www.ssb.no/statbank/table/12836/>.
- SSB. 2025am. «12903: Personer 0-39 år i husholdninger med vedvarende lavinntekt (EU-skala 60 prosent). Innvandrere, norskfødte med innvandrerforeldre og befolkningen ellers, etter alder og kjønn. Treårsperiode 2016–2018 – 2021–2023». <https://www.ssb.no/statbank/table/12903/>.
- SSB. 2025an. «12908: Landbakgrunns- og aldersfordelt (10 grupper) sykefravær for innvandrere 2015K1–2025K1». <https://www.ssb.no/statbank/table/12908/>.
- SSB. 2025ao. «12909: Landbakgrunns- og yrkesfordelt (1-sifternivå) sykefravær for innvandrere 2015K1–2025K1». <https://www.ssb.no/statbank/table/12909/>.
- SSB. 2025ap. «12969: Gjennomføring i videregående opplæring, etter fullføringsgrad, statistikkvariabel, intervall (år) og innvandringskategori». <https://www.ssb.no/statbank/table/12969/>.
- SSB. 2025aq. «13009: Gjennomføring i videregående opplæring for elever med innvandringsbakgrunn, etter fullføringsgrad, statistikkvariabel, intervall (år) og botid». <https://www.ssb.no/statbank/table/13009/>.
- SSB. 2025ar. «13055: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, totalt og enkeltvis, etter kjønn, alder og landbakgrunn (ulike verdensdeler) 1970–2025». <https://www.ssb.no/statbank/table/13055/>.

- no/statbank/table/13055.
- SSB. 2025as. «13260: Elever i videregående opplæring, etter måleenhetvariabel, innvandringsskategori, ønsker til utdanningsprogram, kurstrinn, studieretning / utdanningsprogram, statistikkvariabel og år». <https://www.ssb.no/statbank/table/13260/tableViewLayout1/>.
- SSB. 2025at. «13461: Gjennomføring for nye studenter på 3-årige bachelorutdanninger, etter kjønn og innvandringskategori 2013–2018 – 2019–2024». <https://www.ssb.no/statbank/table/13461/>.
- SSB. 2025au. «13462: Gjennomføring for nye studenter på 5-årige masterutdanninger, etter kjønn og innvandringskategori 2011–2018 – 2017–2024». <https://www.ssb.no/statbank/table/13462/>.
- SSB. 2025av. «13466: Gjennomføring for nye studenter på 5-årige masterutdanninger blant innvandrere, etter kjønn, alder ved innvandring og innvandringsgrunn 2011–2018 – 2017–2024». <https://www.ssb.no/statbank/table/13466/>.
- SSB. 2025aw. «13880: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, enkeltvis, etter kjønn og landbakgrunn 2004 - 2025». <https://www.ssb.no/statbank/table/13880/>.
- SSB. 2025ax. «13912: Ansettelsesform blant sysselsatte innvandrere, etter næring (17 grupper), kjønn, alder, landbakgrunn og botid. 4. kvartal 2021–2024». <https://www.ssb.no/statbank/table/13912>.
- SSB. 2025ay. «14355: Innvandringskategori- og kjønnsfordelt legemeldt sykefravær (prosent) for lønnstakere (16-69 år) 2015K1–2025K1». <https://www.ssb.no/statbank/table/14355/>.
- SSB. 2025az. «14435: Landbakgrunn og hinder for trening blant barn og unge 2024». <https://www.ssb.no/statbank/table/14435>.
- SSB. 2025ba. «07459: Alders- og kjønnsfordeling i kommuner, fylker og hele landets befolkning (K) 1986–2025». <https://www.ssb.no/statbank/table/07459>.
- SSB. 2025bb. «09492: Konsultasjoner hos fastlegen, etter alder og innvandringskategori 2010–2024». <https://www.ssb.no/statbank/table/09492>.
- SSB. 2025bc. «11291: Utdanningsnivå for innvandrere, etter landbakgrunn (grupper av land), innvandringsgrunn og kjønn 2014–2024». <https://www.ssb.no/statbank/table/09492>.
- Steinkellner, Alice, Linn Krokedal og Espen Andersen. 2023. «Innvandrerne og deres barn – en mangfoldig gruppe». SSB.
- Sterud, T., T. Tynes, I. Sivesind Mehlum, K. B. Veiersted, B. Bergbom, A. Airila, B. Johansson, M. Brendler-Lindqvist, K. Hviid og M. A. Flyvholm. 2018. «A systematic review of working conditions and occupational health among immigrants in Europe and Canada». *BMC*

Public Health 18(1):770. doi:10.1186/s12889-018-5703-3.

Straiton, Melanie L., Dawit Shawel Abebe og Lars Johan Hauge. 2024. «Age of migration and common mental disorders among migrants in early adulthood: a Norwegian registry study». *BMC Psychiatry*.

Straiton, Melanie L., Anne Reneflot og Esperanza Diaz. 2017. «Mental health of refugees and non-refugees from war-conflict countries: data from primary healthcare services and the Norwegian prescription database». *Journal of Immigrant and Minority Health* 19:582–89.

Strandbu, Åse, Anders Bakken og Mira Sletten. 2019. «Exploring the minority-majority gap in sport participation: different patterns for boys and girls?» *Sports in Society* 22(4):606–24.

Strandbu, Åse, Anders Bakken og Mira Aaboen Sletten. 2020. «Exploring the minority–majority gap in sport participation: different patterns for boys and girls?» S. 92–110 i *Sport, Outdoor Life and the Nordic World*. Routledge.

Strøm, Frøydis. 2025. «Nesten 90 000 flere bosatte flyktninger siden 2022». <https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/statistikk/personer-med-flyktningbakgrunn/artikler/nesten-90-000-flere-bosatte-flyktninger-siden-2022>.

Strøm, Frøydis, Rebekka Arnesen og Erling Haakerud Kvalø. 2025. *Holdninger til innvandrere og innvandring 2025. Rapporter*. 2025/17. Oslo-Kongsvinger: SSB.

Stærkebye Leirvik, Mariann, Vilde Hernes, Tone Maia Liødden og Kristian Rose Tronstad. 2023. «Utenlandsadoptertes erfaringer med rasisme og diskriminering». *Tidsskrift for samfunnsforskning* 64(2):103–25. doi:10.18261/tfs.64.2.1.

Støren, Kristina Strans. 2019. *Innvandrere har mindre tillit til sine medmennesker*. SSB. <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/innvandrere-har-mindre-til-lit-til-sine-medmennesker>.

Sønsthagen, Anne Grethe. 2020. «Early childcare as arenas of inclusion: the contribution of staff to recognizing parents with refugee backgrounds as significant stakeholders.» *European Early Childhood Education Research Journal* 28(3):304–18.

Taha, Salma. 2023. «Flere innvandrere i midlertidige stillinger». SSB.

Tallis, Amanda Miriam. 2024. «‘Hvorfor finner Nav praksisplasser hvor man ikke får jobb etterpå?’ Prekære arbeidslivserfaringer hos kvinner med migrasjonsbakgrunn i Norge». *Norsk antropologisk tidsskrift* 35(3–4):167–82. doi:10.18261/nat.35.3-4.4.

Texmon, Inger, og Merete Thonstad. 2024. «Innvandrerers helse og bruk av fastlege». SSB.

- Thomas, Michael J. 2024. «Vi blir flere, men også eldre». <https://www.ssb.no/befolkning/befolkningsframskrivinger/statistikk/nasjonale-befolkningsframskrivinger/artikler/vi-blir-flere-men-ogsaa-mye-eldre>.
- Tønnessen, Marianne. 2022. *Innvandrerens bo- og flyttemønstre i Norge*. NIBR-rapport 2022:12. Oslo: By- og regionforskningsinstituttet NIBR. <https://www.regjeringen.no/contentassets/c3e3644a8f3a470e906a0059ab9c5781/nibr-rapport-2022-12.pdf>.
- Ugreninov, Elisabeth. 2023. «Absence Due to Sickness Among Female Immigrants: Disadvantages Over the Career?» *Journal of International Migration and Integration*. doi:10.1007/s12134-023-01016-w.
- Ugreninov, Elisabeth og Lena Magnusson Turner. 2023. «Next to Nothing: The Impact of the Norwegian Introduction Programme on Female Immigrants' Labour Market Inclusion». *Journal of Social Policy* 52(1):107–28.
- Ulstein, Julie og Kanwar Singh Maan. 2024. «Sosialhjelpsmottak etter landbakgrunn». SSB.
- Umblijs, Janis. 2020. *Kunnskapsoppsummering om deltakelse i arbeidslivet for kvinner med innvandrerbakgrunn*. Rapport 2020:2. Institutt for samfunnsforskning. <https://samfunnsforskning.brage.unit.no/samfunnsforskning-xmlui/bitstream/handle/11250/2641207/Kunnskapsoppsummering%2Bom%2Bdeltakelse%2Bi%2Barbeidslivet%2Bfor%2Bkvinner%2Bmed%2Binnvandrerbakgrunn.pdf?sequence=1>.
- Van Lancker, Wim og Emmanuelle Pavolini. 2023. «Understanding the immigrant-native gap in childcare use: An empirical exploration for 21 European Countries». *Acta Sociologica* 66(1):74–95.
- Vrålstad, Signe og Kjersti Stabell Wiggen. 2017. *Levekår blant innvandrere i Norge 2016*. SSB. <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/levekar-blant-innvandrere-i-norge-2016>.
- Wallace, Matthew, Michael J. Thomas, José Manuel Aburto, Anna Vera Jørring Pallesen, Laust Hvas Mortensen, Astri Syse og Sven Drefahl. 2022. «Immigration, mortality, and national life expectancy in the Nordic region, 1990–2019». *SSM-population health* 19.
- Walseth, Kristin og Åse Strandbu. 2014. «Young Norwegian-Pakistani women and sport: How does culture and religiosity matter?» *European Physical Education Review* 20(4):489–507. doi:10.1177/1356336X14534361.
- With, Mari L. 2019. «Lav lønn og tungt arbeid». *SSB Analyse: Arbeidsmiljø blant lavlønnte*.
- Wollscheid, Sabine, Brit Lynnebakke, Marianne Takvam Kindt, Henrik Karlstrøm og Lone Wanderås Fossum. 2022. *Konsekvenser av rasisme og diskriminering for integrering innen utdanning*. Rapport 2022:22. NIFU.

Ødegård, Anne M. og Rolf K. Andersen. 2021. *Arbeids- og levekår for bosatte arbeidsinnvandrere fra Polen og Litauen*. Fafo-rapport 2021:14. <https://www.fafo.no/images/pub/2021/20781.pdf>.

Ødegård, Guro og Audun Fladmoe. 2017. *Samfunnsengasjert ungdom. Deltakelse i politikk og organisasjonsliv blant unge i Oslo*. Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. <https://samfunnsforskning.brage.unit.no/samfunnsforskning-xmlui/handle/11250/2442826>.

Ødegård, Guro og Audun Fladmoe. 2020. «Are immigrant youth involved in voluntary organizations more likely than their non-immigrant peers to be engaged in politics? Survey evidence from Norway». *Acta Sociologica* 63(3):267–83.

Østby, Lars. 2016. «Bedre integrert enn mor og far». *SSB: Samfunnsspeilet*.

Aarset, Monica Five, Monika Grønli Rosten og Ida Sabina Iversen Shahvand Shirazi. 2024. «Forhandlinger om hva, hvem og hvordan: Minoritetsnorsk ungdom i romantiske relasjoner». *Nordisk tidsskrift for ungdomsforskning* 5(1):1–17. doi:10.18261/ntu.5.1.3.

IMDi
Integrerings- og
mangfoldsdirektoratet

